GretagMacbeth™ ColorChecker Color Rendition Chart
inches
centimeters
D50 Illuminant, 2 degree observer
Density
Golden Thread
Colors by Munsell Color Services Lab
Dan Williams

R132 108

Bid-Bay. 1480 – Eres-rares. 119 gravures.
Vente Didot 400 f

Bidpay – Fabulae

10 1/2 x 7 3/8"

THE GIFT OF
LESSING J. ROSENWALD
TO THE LIBRARY OF CONGRESS

3959

[Capua (J. de)] Directorium humane vite, alias parabole antiquorū sapientū, gothic letter, 119 *very curious woodcuts, one being full page, vellum* , *folio. s. a. l. et typ.*

** Described in Hain, no. 4411.

Hain *4411. 82 ff
Proctor. 538. Type

Argent. J Pruss. s.a.

119 Woodcuts

Directorium huma
ne vite alias parabo
le antiquorū sapiencū

Prologus

VErbum Johannis de capua. post tenebrarum olim palpati/onem ritus iudaici: diuina sola inspiratione ad firmū et verū statū orthodoxe fidei reuocati. Cū plura diuersarum scientiarum genera esse prosperterim in lingua fundata hebraica: nō p̄ue vtilitatis in eruditionem christianorum consortij. vt in sacris scripturis. et diuinis moralibus atq; medicinalib⁹: ipsa ex predicta lingua in latinā reducere meus animus aspirauit. Inter que nunc hunc libellum dictum belila. ex illa lingua ī hāc: nūc esse vidi nō etiā imerito transferenduz. Est enim op⁹ virorum intelligentie alarum multe informationis. et nihil carūdem nō modice delectatōnis. Ad honorem autem diuine trinitatis. sanctissimiq; eius nominis exaltationem. salutem et meritum anime. fortitudinem corporis et roborationem. atq; dierum productionem Reuerendi patris et domini domini mathei dei et apostolice sedis gratia. Tituli sancte marie in porticu diaconi cardinalis. motus sum pīs opusculum in lingua latina interpretari. Ad te igitur prefate pater dñe dirigitur hic libell⁹ t vt tuarum alarum gratie protectione. pusillus interpres. adalia maiora vtiliora et nobiliora. manum imponat. ex altera prefatarum linguarum in alteraz cū audacia reducenda

¶ Pro sapientibus et insulsis hic liber factus est

HIc est liber parabolarum antiquorum sapientum nationū mundi. Et vocatur liber belile et dimne. et prius quidem in lingua fuerat indorum translatus. Inde in linguaz translatus persarū. Postea vero reduxerūt illū arabes in linguam suam. vltimo ex inde ad linguam fuit redactus hebraicaz. Nūc aūt nostri propositi est: ipsum in linguam fundare latinam. Est aūt liber delectabilis: verbis doctrine: et preciosis sermonibus plenus. quem optauerunt sapientes nationū mūdi. q̄ sua verba sapientie. scientie. ac doctrine manifestare voluerunt: fuit aūt a principio sapientum: vniuersarum linguarum et gentium affectio: suā sapientiam patefacere. donec inter eos consilio habito cōcordauerūt: libq; cōficere. et ipsū adaptare in linguā bestiarū. ferarū. volatiliumq;: q̄ est hic liber. Fecerūt autem ipsuz ꝓpter tria. Primum quidem. vt adinueni rent causam. per quam suam sapientiam vniuersis hominibus prouulgauerunt. Aliud vero quia iste liber est ad scientiā et ludū Addiscet eī eū sapiēs ꝓpter sapientiam. que in ipso est. Stultus vero ad ludū et solacium. Tertium vero: quoniā pueri. et q̄ delectātur audire parabolas: et verba puerilia gaudebunt addiscētes ipsum. vt facilis ipsis reddetur eius agnitio: ꝓpter dulcedinez verborum: ac sermonum delectationem. figurarumq; et imaginum intuitionem que in ipso sunt ex memoratione ferarū et bestiarum. atq; volatilium. et ceterorū sermonū delectabilium vsq; ad tempus quo creuerit puer et eius intellectus vigorabitur (q̄re cordabit oīz illarum pabolaz: quas in tempore suo didicerat iuuentutis. et eas non intelligebat. et reducens omnia illa ad sui mentem: inueniet ipsa omnia: doctrinā et dotam sapientie. Et erit hoc quod reposuit in suo corde melius thesauris auri et argenti ꝓpter quod non deficiet ei bonum diebus vite sue. Et cū creuerit puer. et inuenerit ea q̄ue sibi reliquit pater suus. gaudebit nimis: et conseruabit ea diligenter. Sic se habet sapiētia. Necesse quippe est multiplicare verba sapientum. quando eorū sapientia multiplicatur. Nam pre multitudine sapientie adaptant ei plēs vices. t exponunt ipsaz omnibus modis q̄bus possunt. et faciunt ei imaginationes. vt educant quicquid latet sapientie in cordibus suis. ¶ Nunc autem quicumq; studet in hoc libro considerare debet: ad quid factus sit. quicūq; enī nescit ꝓpter quid est: nec in ipso procedet modo debito: nec intelliget ea: que in ipso attenderunt sapientes Est tanq̄z claudus et cecus ambulans in tenebris per loca montium et vallium. Et primum quicquid cōue/

nit studenti in hoc libro. et qui cupit sua verba intelligere in rio: procedat secundū mo
dū antiquorū virorꝫ sapientū. Et incipiat cum diligenti lectura: vt intelligat quid le/
gat. et non sit eius desiderium: ad finem libri deuenire: et eius principium ignorare.
Quicūqꝫ enim cupit perficere quod legit: ipso illud non intelligente: nō proficit ei sua
lectura: nec ex ea suscipit mercedem. nec de sua lectura aliquid adipiscit. Et quicumqꝫ
pertractat affligere animam suam in fatuitate: et facit eam vanescere a verbis sapien/
tie. et non meditatur in ipsa: donec sciat intentionem eius. nec studet agere iusticiam
et equitatem. et querere veritatem. non suscipit de tota sua lectura nisi laborem ꝫ dolo
rem. et erit tamqꝫ quidam de quo retulerunt sapientes

Exemplum huius qui seruare non scit quod inuenit.

QUoniam cū ambularet quidam per loca deserta et solitaria: reuelat⁹ est ei the
saurus. qui cum appariret illū: vidit maximas diuitias: quas nūqꝫ existima/
uit esse tales: et ait intra se. Si voluero deferre hunc thesaurum paulatiz: ꝫ cu
stodire residuum donec perficiam. illum auferre erit mihi graue et molestuz. impediet
enim me omni die residuuz obseruare vt gaudere non valeam de eo quod inueni. Dz
est mihi melius homines conducere: qui totum simul et semel ad domuz meam defe/
rant. et ego stabo custodiens residuū: donec totum deferatur. Conduxit itaqꝫ viros:
et accipiens quilibet pondus suum: portauit super humero suo ad domum propriā.
Ille vero continue fodebat thesaurū et preparabat eis credens eos portasse ad domū
suam. et consummato opere: abiit hic ad domum suam. et cum non inueniret aliquid
de thesauro: cognouit. quoniā singuli eorum portauerunt ad domus proprias. ꝫ nō
remansit ei nisi labor fossionis. et ita corruit: nō agens sua opera sapienter. nec obser/
uare sciuit quod inuenit. Voluit enim certus esse de toto. q̄ ex imprudentia propria:
nihil consequebatur.

Et propter hoc conuenit viro intelligenti. q̄ qñ legit hūc librum: nitetur stu/

dere in ipso toto suo alo. et respiciat eo diligenter et sciat. quoniã liberiste habz duas intentiones. vnã manifestam. alterã vero occultam. et nulli valet manifesta: nisi intelligat occultam. Sicut si ꝗs accipiat nuces: non conferũt ei nisi rumpantur: z educat quod in eis latet. Hec sit sicut quidã de quo dictũ fuit ¶ Quoniã cuz quidã vellet scire loqui ornate: aduenit ei quidã socius sapientum: et scripsit ei in lamina aurea regulã sermonis: et secretum dictaminis. et cũ accepisset ipsam de manu sua: abyt in domuz suam. et cepit legere et studere in ipsa: die: noctuq; ipso eius intentionẽ ignorante. ita ꝙ erat benedictus in sua lectura. eius tamẽ intentionem ignorabat. Quadã vero die cũ sederet cũ viris sapientie: existimau it iam eos in sapientia superare. et cum incepit loq̃: fuit initium sermonũ suorũ: ignorãtia. Cui ait vnus socioꝝ suorũ. Sile: qm̃ errasti in tuo sermone. sed hec que dixisti: sic debẽt esse. Cui respondit. Qõ potui errare: cũ comprehenderim omnia que continentur in scriptura lamine? Et ille: lege: vt audiam. At ille: cũ legeret: non intelligebat: quid intendebat per illud. Et sic sua lectura addebat super eius culpam. Et propter hoc docet vnumquemq; qñ intelligit aliquid z nouit illud. ꝙ obseruet hoc. et sit ei proficuũ quod nouit. Et teneat ipm̃ p̃ oculꝫ suis et meditetur eius intentio. quoniam gratia eius alia poterit scire. Nam ex hoc libro alios libros poterit addiscere. Dicũt enim sapientes: quoniã non decet sapientem abundare in aliquo: nisi in sapientia. Quanto magis enim addit ad scientiam: reuelabitur ei intellectus et doctrina. quemadmodũ reuelat sol obscuritatem ignis. Doctria vero exaltat virũ suũ. et scientia viuificat scientes eam. Ille vero qui addiscit eam: z nõ obseruat quod addiscit: nihil ei confert Et erit sicut quidam de quo dicit.

¶ Quoniam cum quidam iaceret noctẽ in sua domo: percepit: ꝙ fur intendebat intrare domuz. Et sciens paterfamilias eaꝫ fur intendebat: dixit intra se: Silebo huic furi: donec videbo: quid agat. z dimittam ipsum donec congreget omnia que voluerit:

postmodũ vero exurgam aduersus eũ. et ablatis omnibus de manu sua: percutiam eũ fortiter. Fecit itaq; paterfamilias: et siluit illi furi: donec cõgregauit omnia. que voluit. Ultimo vero rapuit sopor patrẽfamilias. et fuit hoc in bonũ furis. Et abijt fur in viã suã illesus. Post hec vero excitatus paterfamilias: Et videns cũcta que acta. fuerant a fure. et q̃ recesserat: cepit cõqueri aduersus seipsum. et sibi tribuit culpam: sciẽs sibi non valuisse scientiam: postq̃ non exercuit illaz. Sciẽtia ẽ enĩ sic arbor: cuius fructus est operatio. Debet autem sapiens querere scientiam: vt ip̃am exerceat. et si nõ exercuerit: quod didicerit: non proficit ei. Sicut si dictũ fuerit alicui. qũo fuerit quidaz sciens malam viam. et iuit per illã: diceret ipsũ vtiq; fuisse stultum. Hic vero q̃ dicit alterũ stultũ: si cognosceret sua opa: sciret. quoniã peiora sũt operib⁹ illi⁹: q̃ nouit malaz viam: et iuit p eã. Qui vero sequit̃ suũ appetitũ: et relinquit qd̃ est ei vtile. nec docetur ex his que iam videt. et exptus est de negocijs mũdi: similatur illi: qui cognoscit: q̃ ciborũ sit ei leuis. et qui grauis. sed superatus ab appetitu eligit grauem cibũ. et relinquit leuem et vtilẽ. Hic est ille cuius q̃rela sibiipsi redũdat. et peccatũ suũ super vertice suo quiescit. cum elegerat mala opera et reliquerat bona. hic est qui desiderat scientiam et nouit ipsam. et scit discernere veram scientiam a stulticia. sed dominat̃ in eo stulticia: et relinq̃t sapiaz. ¶ Sic̃ duo hoĩes quoꝝ vn⁹ ẽ cec⁹: alter ꝓ̃o vidẽs. ⁊ cũ ambularẽt ꝑiter ꝑ viã: ambo ceciderũt in foueã. q̃ cũ ꝑuenirẽt adfũdũ fouee: mortui sũt ambo siml̃. nec habuit inde vidẽs p̃rogatiuã sup ip̃o ceco: nisi culpã eo ꝙ vidit foueã ⁊ nõ euitauit eã Hoc ãt imputat̃ sue stl̃ticie. Sapẽis ãt debet inniti bñfacere. si studeat et docere aliũ. et qd̃ alios docet: ipse obliuioni ñ tradat. sz efficaciter ꝯpleat ¶ Ne sit sic̃ fõs aq̃ q̃ oĩa animalia potat. ac ipse pro tanto nihil ab eis percipit. Uir aũt qui addiscit sapientiam et intelligit ipsam: tenetur ostendere alijs postq̃ docuit seipsum. Dicũt enĩ sapientes: tria oportet vnũquemq; querere. scz. scientiam. diuitias. ⁊ misericordias. Nec decet aliquẽ vitupare suũ ꝓximũ d̃ gestz: q̃ ip̃e idẽ agit. ¶ Ne sit sic̃ cec⁹ q̃ vitupat aliũ ꝓpria macl̃a Nec decet aliquẽ q̃rere sibi bonũ dãno sui ꝓxi. ne forsã aduẽiat ei: sic̃ cuidã de q̃ d̃r.

Prologus

¶ Quoniã fuit q̃dã q̃ habebat siml' cũ socio suo zizania. et cũ diuisissent eas: reposuit q̃libet porcionẽ suã seorsũ: a porcione alteri⁹ in eadẽ domo. Cogitauit ãt alter illorũ cã/bire porcionẽ suã cũ porcione socij sui. tũ eẽ duplex sue partis. et habuit consiliũ intra se apponere signũ supra partẽ socij sui. vt cũ iret in nocte posset illã discernere. Et ac/cepto clamide. cooperuit cũ eo ꝑtem socij sui. ⁊ accedẽs ad quẽdam amicũ suũ: rogauit ipsũ vt iret cũ eo ad accipiendũ sortem socij sui. et cũ noluisset se associare ipsi: promisit ei dare partem de zizanijs. Inter hec iuit alter socius ad domũ vbi erãt zizanie. et cum vidisset partẽ suam cooperram cũ clamide socij sui. existimauit quoniã socius suus ñ fecit illud nisi ex bona volũtate quã habebat erga ip̃m. vt non caderent sup̃ eas pul/uis et nausee Et ait in corde suo. q̃ ip̃e cõtulit mihi hoc bonũ. magis dignũ est. vt por/tio sua cooperta sit suo clamide. et amoto clamide de sorte sua. cooperuit sortem socij sui. Nocte autem facta: accessit alter socius vna cũ alio amico suo ad domũ zizanio/rũ cũ palparet ꝑ domũ ꝑuenit manu sua super clamidem. Et existimãs illã eẽ porcio/nem ei⁹ socij accepit eã. et data parte illi amico suo: abierũt in viam suã. Mane autem accesserũt ipse et socius su⁹ ad domũ zizanioꝝ. et videns ille q̃ zizanias acceperat in il/la nocte. partem socij sui integram in loco suo. cepit tristari. et abijt plorãs ad domum suam. et non reuelauit socio aliquid de hoc. ne forsitan esset ei molestus si sciret. Et ꝓ/ter hoc non decet quemq̃ cupientem aliq̃d deuenire ad eius extremum excedere mo/dũ et statutũ ad quos ipse nouit posse deuenire. Dicũt enim sapientes. ꝙ quicũq̃ niti/titur ꝑuenire vsq̃ ad profũdũ rei precipitabitur. et propterea non debet q̃sq̃ q̃rere q̃d non habet finẽ. et ad quod nullus ꝑuenit Nec sit negligens perquirere ea. ad que no/uit se posse deuenire. et nitat̃ sp̃ facere sua opera ꝓfectura magis ad futurũ seculũ q̃ ad p̃/sens. Cuiuscũq̃ eni cupido remissa fuit in hoc mũdo: remittet̃ et eius tristatio. q̃ñ re/cedit ab eo. Et iam quid dicitur. quoniã duo sũt q̃ iuuant hominẽ. scz. diuitie. et cult⁹ dei. Nec decet viꝝ intelligentem desperare de bono. Aliq̃ñ eni deus preparat homini bonum quod non sperauit habere. et his que inducuntur super hoc. est. quod fertur aduenisse cuidam. vt recitat̃ in hac fabula

¶ Erat quidã paterfamilias q̃ cũ esset in vltima pauptate constitutus: iuit ad amicos suos petens ab eis aliquam gratiã. et negantibus sibi petitionem suam: redijt confu/sus ad domũ suã. Nocte vero illa dũ iaceret in lectulo suo. audiuit strepitum in domo et percepit. quoniaz fur esset: cogitauit dicens Quid habeo in domo quod capiat fur iste. volo ip̃m dimittere vt videam quid agat. et querens fur per domũ non inuenitit nisi vnã lagenã. vbi erat modicũ farine. et cogitans fur in suo corde dixit. Non decet: vt meus labor redũdat in nihilum. Melius est mihi accipere hec. q̃ illud relinquere ⁊ accepta sua cappa extendit in terram. et inuoluit cũ farina. et cũ vellet abire fur: cogi/tauit paterfamilias dicens. Moriar sic fame et frigore. non est mihi bonũ silere huic furi. et exurgens aduersus furem cũ baculo: clamauit contra ipsum. et timens fur: fu/git. et reliquit ibi cappã suam. quam induit sibi paterfamilias et restituit farinam ĩ lo/co suo. Ita hic pauper consecutus est bonum quod sibi amicus suus denegauit.

Nec decet virum sapientem firmare se super parabolam qua dicitur. Uictũ statutum vnicuiq̃ deus procurat. ipse autem perquirat ipsum mihi. nec o/oportet me vacare circa illũ. hoc nullus sapiens debet facere. immo oportet exercere et perambulare mundum acquirendo ei necessaria: ne pereat. Nec respiciat illum cui deus concedit gratiam acquirendi bonum absq̃ labore et exercitio huiusmodi enim nunc temporis pauci reperiuntur in mundo. qui preter quã se exer/ceant ad acquirenda bona. habent omnia que volunt seu desiderant. Et propter hoc

oportet vnumquemq; sapientem inniti ad acquirendum. vt forsitan: sit sua sors bo/
na et delectabilis: et de iusticia. et de rectitudine accepta. et prolongeť ab omni re: a q̄
potest ei prouenire tribulatio et dolor ¶ Nequaq̄ sit sic colūba: cuius pulli rapiūtur et
iugulanť. ac ipsa pro tanto non corrigitur: nec cessat iterū redire ad eūdez locū. et ibi re
generare suos filios: vt iterū capiantur. Et diciū est: q̄ deus vnicuiq; rei finem impo/
suit ⁊ terminū quē preterire non potest Quicūq; enim preterire nititur rerū termīos
q̄ntūcūq; excedit: diminuit. Et dicūt sapiētes. q̄ quicūq; opa sua facit ad futurū finē:
eius vita est sibi. Qui vero facit sua opera ad hoc seculum: eius vita est super ip̄z. Qui
vero facit sua opera ad pn̄s et ad futurū: eius vita est inferior: et super ipsum. Et di/
cūt: q̄niam tria oportet homines parare sibi. Quoꝝ primū est lex et statuta. Secūdū
vero est victus seu necessaria. Terciū est rectificatio suoꝝ operum inter se ⁊ homines.
Et dicitur: q̄ in quocūq; sūt hec quatuor: non conueniunt facta sua. ¶ Quorū vnum
est: in arte propria negligentiam habere. Secūdū est mādata legis disrumpere. Ter/
tium est omnia credere. Quartū vero omnem sapientiam denegare. Decet aūt vnum
quemq; sapientem meditare suū consiliū in mente sua. et considerare illud. ⁊ non reci/
piat a quocūq; homine. et si fidelis sit: et non perseuerat in aliqua re peccati. nec cogi/
tet in ipsa frequenter. et quando interponitur ei aliquid difficile: non introducat se in
illud et non imponat se in aliqua re dubia: donec sciat eius rectitudinem. Ne sit sicut
ille qui deuiat a via. qm̄ q̄ntūcūq; magis procedit: tanto magis prolongať a termino.
Vel sicut ille: qui cū senserit aliquid in suo oculo: non cessat eum fricare et agitare: do/
nec eueniat in malū maximū. Debet etiam vir intelligens credere in diuino iudicio: ⁊
conformare se in bonis operib⁹. et eligere hominib⁹ quod elegit sibi ipsi. Et euitare
eis quod euitat sibi. Quicūq; igiť studet in hoc libro: meditet in isto capitulo: vt intel
ligat istd̄. quoniam q̄ nouit qd̄ continet in eo: non indiget alio libro. Inquit illeq̄ trā
stulit hūc librū ex lingua persarū in linguam hebraicam: quando studuim⁹ in hoc li/
bro: visū est nobis addere in eo vnū capitulū ex dictis arabū collectū. in quo decla/
rauimus per verba vtilia. et exposuim⁹ studentib⁹ in dictis sapientie et diligentibus
ea hui⁹ libri secretū. Et est istud capitulū: quod durat a principio libri vsq; huc

Explicit prologus Incipit liber

Dicitur q̄ in temporibus regum Edom: habuit rex anastres
tasri virū nomine beroziam. Erat autem vir iste princeps me/
dicoꝝ totius regni: obtinens a rege nobilem statum et mag/
nam prebendam. qui q̄uis exerceret negocia regni. erat tamen
magnus et sapiens. Quadam vero die: datus est regi quidaz
liber. in quo continebatur: quoniam in india sūt montes ex/
celsi. in quibus crescunt certe arbores et herbe. que si cognos/
canť: ⁊ capianť: et conficianť secūdū certū modū. fiet ex ill' me/
dicina: q̄ resuscitantur mortui cū dei voluntate. Cupiens igiť
rex q̄rere et implere hoc negocium: p̄cepit berozie. q̄ circa hoc laboraret: et ipse iuua/
ret eū argēto et auro. et q̄ scriberet singul' regib⁹ indie dare p̄sidiū ⁊ p̄stare iuuamē suo
proposito. Et fecit rex ita. iussit dare berozie q̄cūq; petijt. et scripsit singulis regib⁹ illi⁹
p̄uincie ⁊ dn̄is epl'as sup̄ hoc negocio: ad quos accessurus erat: mittēs eis singulis pe
nia et dona (sicut est mos regum ad inuicem trāsmittere: cum petūt aliq̄d a seipsis)
¶ Fecit itaq; berozias (vti rex ei iussit) ⁊ nō declinauit a dextris: nec a sinistris: donec
peruenit in Indiam. et presentatis singulis epl'is: ⁊ penijs singulis regibus: quibus
transmittebať: petijt ab illis iuxta litterarū contenta. qui oēs rn̄derūt ad implere petiti
tionem regis. et iuuare ipsum super. hoc per montes et regiones cum sapientibus

suis et viris alijs. Tardauit itaq; berozias circa hoc duodecim mensibus. et collectis ex singulis plantis et arboribus scriptis in libro: instituit eas cū medicinis cōtentis in libro. et confecit ex eis medicinas secūdū descriptionem et potentiam. Postmodus vero iussus est resuscitare mortuos: et non potuit. Tūc existimauit berozias oēs libros illos esse mēdaces. et segregauit coz suum ab eis. Et hoc factū est ei molestū valde. Erat enim multū sibi difficile: redire ad regē: cōfusus et mēdax in suo verbo. Et accedens ad sapientes indie: narrauit eis negociū. Cui respōderūt. qm̄ et ipsi reperierūt in suis libris quemadmodū et ipse. Nam et laborauerūt super hoc: et perquisiuerunt donec inuenerūt suam expositionē in quodā libro sapiētie. videlicet. Quoniā illi mōtes sunt viri sapientes et intelligentes. arbores vero et plante: sunt sapientia z intelligentia q̄ nascūtur in cordibus suis. Medicine vero que conficiūtur ex illis: sūt libri doctrine et sapie z scie q̄ cōponūtur ab eis Mortui autē q̄ resuscitant: sūt ipsi fatui: et ignorātes sapiētiā qui mortui reputantur: resuscitantur tamē et curant cū meditatione sapientie: quādo ipsam capiunt ex libris illorum sapientum. Et cum audisset hoc berozias: q̄ sinit habere hunc libz̄. et inuenit ipsū in lingua indie. et transtulit illuz in linguam persarū. Post hoc vero redijt ad dominū suum casrim regem. et audiens ꝟ rex: sollicitat⁹ est sibi acquirere libros sapientie et scientie et intelligentie. et nitebatur toto posse addiscere sciētias. et vigorabat et exaltabat illas p̄ alijs ceteris delicijs mūdi. in quib⁹ reges delectant. Et iussit diuulgari sciētias: et libros multiplicari. et statui studia. et congregari huiusmodi libros. et eos reponi in vestiarijs regis. Fuit autem de⁹ socio illorū librorum iste liber qui dicit Belile diuine. Est autē a principio hui⁹ libri capl'm medici berozie: et gestorū suorum. qui narrauit quib⁹ conuersabat. donec effect⁹ est heremita et colens deum. et scripsit post sua gesta. ea que transtulit ex libris sapientum indie. et questiones quas petebat quidam reguz indie disles nomine. a suo philosopho nomine. Sendebar qui maior erat in scientia ceteris alijs sapientib⁹. z magis dilectus apud regem. cui iussit reddere sibi singulis eius questionibus rationes vni post aliam. et inducere suis verbis parabolas: vt ostendatur sibi per hec semita veritatis. et mos iusticie in suis responsis. et congregaret omnia illa in scriptis. et conficeretur ex eis liber sapienter aptatus. quem valeat accipere in sui doctrinā. z sit repositus in suis vestiarijs: vt possit pmanere in hereditatē alijs regibus suis successoribus. Cuius capitula sunt hec. ¶Incipiūt capitula huius libri.

¶Capitulum primū est de berozia: et est equitatis et timoris dei.
¶Capitulū secūdum est de leone et boue: et est capl'm de dolo z seductione.
¶Capitulum tertium est de inquisitione cause dymne. et est capitulum de fine illius qui delectabatur in malo alterius.
¶Capitulum quartum est de columba. et est de fidelibus socijs.
¶Capitulum quintum est de corno et sturno. Et est de eo qui confidit de inimico suo et quid vltimo accidit ei.
¶Capitulum sextum De symea et testudine. Et est de eo qui affectat habere amicum. et postq̄ acquirit ipm: nescit eū conseruare donec amittat ipsū
¶Capl'z septimū est de heremita. et de eo q̄ celer est in suis negocijs: et nō respicit vltia.
¶Capitulum octauum de murilego et mure. Et est de inimico qui requirit pacem inici sui in tempore neeessitatum
¶Capitulum nonum est de rege et aue. Et est de socijs qui imitantur ad inuicem. Et quomodo debeant se cauere ab inuicem
¶Capitulum decimum est de Esdra rege et de eo qui prorogat iram suam. et superat sua vicia
¶Capitulum vndecimum est de venatore et leena. Et est de eo q̄ desinit a malefacie do alteri propter malum quod sibi accidit.

Capitulum I

¶ Capitulum duodecimum est de heremita et peregrino. et est de eo qui relinquit opa propria. et facit que non debet.
¶ Capm tredecimū est de leone et vulpe. Et ē de amore regū q restituit p̄ inimicitias
¶ Capm quartumdecimum est de aurifice et serpente. Et ē de facienda misericordia
¶ Capitulum quintumdecimum est de filio regis et socijs eius Et est de diuina sententia quam nullus potest effugere
¶ Capitulū sextumdecimū ē de quib⁹ Et ē de socijs et de primis q decipiunt seinuicē
¶ Capitulum septimūdecimum est de columba et vulpe. Et est de eo qui perhibet cō silium alteri. et sibiipsi nescit consulere.

¶ De berozia principe medicozum et est equitatis et timoris dei
Capitulū primū.

IAquit berozias caput sapientum persie. q̄ transtulit hunc librum ex lingua indozum. Et interpretatus est ipsum. Fuit pater meus de tali progenie. et mater mea de nobilibus talium. de melioribus autem rebus q̄ diuina miseratio mihi contulit cū fuissem magis honoratus q̄ ceteri de domo patris mei et magis dilectus apud patrem meum. q̄ oēs frēs mei. quoniam constituerunt me in studio scientie medicine cum essem septem annozum. Cū q̄ cogui finem artis medicine. et eius vtilitatem: laudaui consilium parentū meoꝝ: de eo qđ mihi ꝓtulerūt. et apposui oculos meos et coꝛ meū circa studiuꝫ libꝛoꝝ medicine ad intelligendum eos. Erat autem desiderium meum forte in ipsa scientia donec fui bene in ista scientia peritus. et perueni ad illud qđ optauit anima mea. vt valerem curare egrotos. et per hec reputaui exaltatum statū persone mee. prouidi quippe super quatuoꝛ rebus. quas dicuntur homines acquirere. dixi inq̄ qui sūt. nobiles mozes quos solebam mihi acquirere. diuitias nūq̄ vel delicias. aut bonam famā. aut meritum futuri seculi. Et deliberauit consilium meum eligere meritū futuri seculi. q̄niā reperi in libꝛis medicinarum. qꝛ exercitium ipsarū videt bonū apđ sapiētes z scōs et non inueni illud apud quemq̄ hominum seculi in omnibus linguis gentium despectum. et inueni in libꝛis medicinarum vbi dicitur. quoniam optimus medicozum est. q̄ vtit̄ medicinis. vt eas exerceat. non ad mercedem huius seculi sed futuri. Vsuꝫ itaq̄ mihi est figere me medicationi egrozum ad honozem diuini nominis et nō ad p̄cium. Et factus sum tanq̄ mercatoꝛ. qui vendidit lapidem pꝛecioſum pro vno talēto cum valeret pecuniā maximā. Etiam qꝛ reperi in libꝛis medicine. q̄ medicus q̄ exercet medicinā suā ad meritum futuri seculi: nihil ex sui nobilitate ex hoc diminuit. Et est sicut seminatoꝛ qui seminat ꝯ grana tritici in terra: vt nascat et triticum. non aūt herba Sed tamē cū nascitur semen: nascuntur cum eo herbe. Et pꝛoposui ergo curare infirmos ad spem domus mei secūm. et non dimisi curare infirmum quem sciebam posse sanari. Eius vero qui curari non poterat a curatione non desinebam meū posse. Sed regulabam et cauebam illum a malis rebus. et exhibebam ei de medicinis ad sui sufficientiam. et a nullo cui hec contuli consensi recipere quicq̄ mercedis vel doni. Nec volebam agere opera que ipsi agebant. sed illius cuius mozes boni sunt inter homines. Et congregaui iusticiam verbo et opere. et humiliabam animam meam quando magnificabatur super me. et cupiebat vanas glozias illozum vizozum ita q̄ a suo ꝓposito desinebat. pozro cū inclinabat ad vanam glozias eoꝝ et ad eoꝝ nobilitatem aspirabat: visum est mihi tunc conferre cū ea dicens O anima mea: nonne discernis tuum bonū a malo: nōne discernis niti querere illud ad quod nullus peruenit in hoc sc̄lo: sed semper deficit suum bonū in ipso. et ei⁹ tristicia augetur qñ ab eo separatur. et multiplicantur suspiria in suo coꝛde semp. Ala mea nūq̄ recordaris delectationis p⁹ hunc mūdū aduenientis. et obliuiscaris eius. pꝛe tua nimia cōcupiscentia erga hoc sc̄z. nōne verecūdaris a societate malignozum et impiozū huic seculo adherentiū. qđ fugit sicut

Capitulum I

vmbra.et eius bonū ꝛ deficit in manu tenentis illud.et non permanet nec adheret ei ni
si stultus.nec diligit illud nisi homo fatuus.Anima mea diuertere ab hac fatuitate et
humiliare te et esto contenta victu statuto tibi.et quia rem habes sup maximo bono ꝛ
grandi mercede ō tibi puenit ab ipso deo:et nequaq̄ decipiaris a tua cupidine An ne
scis q̄ hic corpus plenū est tormētis et angustijs et languorib⁹ et accedentib⁹ cōposi/
tiōe. et mirtatura corruptibili et sordida.q̄ omnia congregāt radices quatuor.q̄rū alte
ra superat alterā que fundamētū sūt humane vite.et finis omnis viuētis ē mors.ad/
modū statue.cuius mēbra segregata sunt et per se diuisa.componūtur aūt et iungunt
vno clauo.quo amoto cadūt mēbra.Anima mea neq̄q̄ decipiaris a consorcio sociorum
tuorum ne sit tuū desiderium magnū ad dilectionē ipsorum.Sicuti enī videt eē in sua dilectō
ne gaudium et delectatio.sic est in ea cōtristatio et tribulatio.et erit finis eorum dilectiōis
ergo te separare ab eis.tūc efficieris tanq̄ coclear quod trāsmittit in brodiū olle dū sa
nū sit.cū vero fractū fuerit in igne pūgit vt cōburat.Anima mea ne ducāt te socij et vi
ri pacifici tui cōgregare rem.pro cuius cōgregatiōe pibis.ac p hoc intēdis eis complacere.
et volūtatē eorum adimplere.tibi aūt ages malū ne forte eris sicut thuribulū qō cōburit
a prunis.Alij aūt capiūt suū bonū odorem Ania mea ne decipiaris vanis gloriis que p̄
cipitari faciūt suū patronū.nec quis cōsiderat malū qō sequit ex eis donec separatur
ab eis efficieris tūc sicut capillus capitis.q̄ dū est i capite.cultat a suo patrono ac ho/
noratur.cūq̄ ceciderit de capite ab eo despicit.et suis pedibus in terram conculcat. A
nima mea assiste sup curatione languētiū. et ne displiceat tibi hoc quod vilipenditur
scientia medicine ab hominibus cum sint stulti et nihil penitus scientia p̄ticipāt Cō/
siderare immo debes et in tua mente reducere si quis auferat decorde primi sui tristi/
ciam et dolorem et eā a languore liberet restituens eam ad primā q̄etem in q̄ fuerat Nō
ne languēs ille tenet remūnerare illū medicū magna remuneratione de beneficio quod
fecit sibi medicus.qui egit hoc beneficiū vni.ergo est remunerādus bono merito. quā
to magis q̄ laborat circa curationem magne turbe infirmorum et multorum virorum.facio
ens totum ad mercedem futuri seculi.et liberet eos a suis languoribus et infirmitati/
bus.donec restituantur ab illis grauibus infirmitatibus que separabant eos ab hoc
mundo transitorio et suis delicijs et cibis ꝛ potibus et delectationibus.ac cunctis e/
ius vanitatibus et laboribus ad perfectam quietem.in qua prius fuerant. vt valeant
gaudere in hac vita et contentari. Quoniam merendus est maximo merito et confide
re debet de diuina mercede (que omnibus est prestantior) erga eius creaturas. Anima
enim mea nequaq̄ abijcias abs te futurum seculum: declinans ad hoc damnabile et
maledictum.et vendens id quod magni est valoris: modico pro precio. Efficieris in/
q̄: sicut mercator quidam.de quo dicitur. Q⁹ cum idem domum suam haberet plena ꝛ
serico:cogitauit intra se dicens. Si vendam ipsam ad pondus:redibit me more tem/
poris.et abiens vendidit illud simul et totum cuidam alii mercatori pro medietate p̄/
cij. Factum est autem postmodum cum increpasset aduersus animam suam et castiga
set illam ex suis propositis: non potuit sibi adinuenire fugam nec excusationem.sed sta
tim recognoscens delictum suum confessus est quod commiserat et declinans a sua cu
pidine ad quam aspirabat et in qua confidebat:constituit se curationibus infirmorum
languentiumq̄ interesse ad mercedem futuri seculi. Nec hoc pro tanto impediuit me:
a perceptione honoris et gratie in hoc mundo magnis a dominis: cuiuscumq̄ sta/
tus antecēserim in indiam. Et postq̄ inde redij etiam tribuit mihi deus omnipotens
suam gratiam et misericordiam in oculis omnium amicorum et sociorum meorum:
magis q̄ volebam.et vltra q̄ mee vite diebus merebar.nec vmq̄ regraciari potero.
Post hec vero inspiciens ego libris in q̄z plurimis medicinarum inueni perlegendo
et cognoui quoniam non est in ipso medico potentia sanandi infirmum aliquem. sic
vt sit securus: vmq̄z in vite sue diebus eandem egritudinem ad ipsum redire. aut

aliam similem etiam illi aut factorē Et dixi inq̄ quomodo laborabo in preparatione medicine cū egritudo valeat ad ipsum redire. aut alia sibi similis. Tunc vero cognoui quoniam exercicium iusticie et equitatis est melius medicinis vniuersis Sanat ei patronum suum perfecta sanatione in qua potest confidere. quoniam nunc̄ perueni/ et ei languor. Et videns hec ego despexi libros medicine et vilipendi . et proposui seq̄ legē et fidē. Cū q̄ accidisset hoc in mentem meam cognoui quoniam melius est hoc facere q̄ studere et vacare in scientia medicine In libris ei medicine non inueni memorationem de fide et lege. Nec in eis vidi viam ad legem bonam. nec̄ malā. ¶ Nationū vero et populorum mundi. Alij sunt qui possiderūt leges et linguas a suis primis parē/ tibus. Alij vero obseruant eas ad meritum huius seculi et delectationem r vanā gloriam ipsius. Omnes autem tenent illos esse in veritate et equitate. Et forsitan qui cōfitet vni illorum: negat primū fūdamentū. Et est errās et stult⁹. Et qui aduersus eos est: stabit in secreto dei et sanctorum suorum Et alter reprehendit fidem r legem alterius et arguit contra illam. Visū est itaq̄ mihi inquirere sup sapientibus linguarū ac gentium ac eorum dictorum vt viderem quid ipsi dicūt et qūo respondeant. p hec forte potero verū a falso distinguere. et eligam illō. et in ipo pmābo cū cordis simplicitate et operis bonitate Nō enim expedit me credere quod ignoro. nec adhuc quod non intelligo adherere. Et vacans circa illud interrogaui et quesiui. et nō reperi apud illos nisi mihi laudantem legem suam. et legem vituperantem alterā Et ex hoc intellexi quoniā oēs iuxta appetitū respondebāt. et cū eo agūt. Non aūt secūdū iusticiā et eq̄tatē nisi mereretur quisq̄ illorum ex hoc opere. et apud illos nō inueni aliq̄d qō mihi iusticiā ostēderet vt cognoscerent eam viri intelligētes et placeret eis Et videns hoc nolui seq̄ alterum iporum scies q⁹ si credere alicui eorum de eo qō ignoro. ero sic ille credul⁹ decept⁹ de quo or

¶ Quoniam cuz iret latro quidam ad furandum de nocte in domo cuiusdam diuitis cum quibusdam sociorum suorum ascenderunt pariter ad tectum dom⁹: vt intrarent

ni domũ illã. et excitatus paterfamilias ad strepitũ illorũ: obtinuit: sciens nõ ascendisse illa hora nisi malignos homines. et excitãs vxorẽ suam: silenter ait ei. Estimo qm̃ latrones sũt in tecto nostre domus: Nũc aũt volo: vt a me queras alta voce vt ipi possint audire dicens: Nũquid mihi narrabis qũo & vnde tot magnas diuitias cõgregasti. & cũ tibi annũciare noluerim: queres a me pluries: donec tibi dicam. Fecit itaq; mulier. & interrogauit virũ sic ei dixerat. cui vero respõdit. Quid tibi hoc q̃rere: ex quo eduxit te deus ad magnas diuitias & substantias. comede. gaude et bibe. & non interroges me de eo quod tibi non est declarandũ. Ne forte audiens nos aliqs posset nocere nobis. et in periculũ redũdare. Dixit itaq; mulier. Rogo te indica mihi hec. qm̃ non est q̃ posset nos nunc audire. et sentire verba nostra. Et ait vir: Scito qm̃ nõ congregaui diuitias q̃s tu vides & mecũ possides: nisi furtiue. & malo modo. Cui dixit mulier Quo hec pñt esse: cũ sis bonus et iustus apõ me & apõ omnes homines q̃ tui habent noticiã. & nũq; fuit aliqs q̃ de te malũ suspicaretur. Cui respondit vir. Scito. qm̃ hoc sapiẽtia & intelligentia faciebã. & agebã caute mea facta & secrete: vt nullus valeret percipere. Dixit mlier. Quo faciebas' Inq̃t vir. Ibam in nocte plenilunij. et ascendebam super domum vbi furari intendebã. Et accedẽs ad fenestrã vbi radij lune ingrediebant: & dicebam hanc cõiurationẽ scz sulem sulem septies. Deinde amplectabar lumen lune & sine lesione descendebã ad domũ. & q̃n erã inferi⁹: stabam aduersus lumen lune. & item septies hanc coniuratõnem proferebam dicens sulem sulem. & reuelabant mihi oia bona et thesauri domus. Et acceptis q̃ volebã: itez amplectabar lumen lune. & ascendebam deferens illas diuitias mecũ illese. et sine aliquo strepitu. Cũq; audirent eos fures: letati sũt valde dicentes. Jã inuenim⁹ hic qõ meli⁹ est nobis cũctis thesauris auri & argenti et ceteris diuitijs q̃ in hac domo habere poterim⁹. Jã ei inuenimus scientiam q̃ aufert a nobis oẽm dubietatem & timorẽ. securi erim⁹ cũ hoc a cura. & contracta abeamus mora: donec estimarent dormire patremfamilias cũ vxore sua. Surrexit maior eorũ: & accedens ad fenestrã: per quã radij lune ingrediebant. & ptulit cõiurationẽ dicẽs sulem sulez septies. & amplexatus radijs lune putãs descendere cũ eo: corruit ad terraz super faciem suã. Et exurgens paterfamilias verberauit ipm mltis verberib⁹. dicens ei. Ad q̃d venisti. et q̃s es tu. Qui respondit Ego sũ credulus ille & sũ decept⁹ q̃ credidi q̃ audiui añtecz fuerim expert⁹. dign⁹ sũ ad oia q̃ in me agis. ex quo in tuis verbis credidi. & me tuis verbis decepisti

ET factũ est: cũ timerẽ credere illis: per qõ scirẽ me posse ẽcipitari: scdario adhibui sollicitudinem inq̃rendi leges: & eligendi meliorem ipsaz. & non inueni in omnib⁹ his q̃ dicta sũt mihi aliq̃d qõ subintraret mentem meã. vt possem illis credere. & sibi adherere. Vade dixi: ex q̃ nũc inueni vbi possim appodiari. nõ est mihi meli⁹: cz̃ pmanere in lege parentũ meoz. non inueni viam pmanendi in ea: dixi. Si dixero ppter hec & hoc. Ecce magn⁹ q̃ inueniens parentes suos magos reprehendi ab hominib⁹ Et recordor q̃d est de q̃dam: q̃ cũ esset in suis cibis irregular⁹: ab homib⁹ vituperabat. Ipe aũt cam eis assignabat. dicens. Sic mei parentes. & parentes pntũ meoz comedebãt. Et cũ hoc inuenissem in hoc mũdo. cam pmanẽdi in lege pntũ meoz volui iterũ inq̃rere de linguis & legib⁹ & eaz scire veritatẽ Verũtamẽ mihi placuit qm̃ finis prim⁹ est. Et cõsideraui qm̃ dies mei cõsũmati sũt Et finis me⁹ venire festinauit. & cogitans hoc dixi. Ego nescio vtz recessu⁹ me⁹ ab hoc scl̃o sit in momento. Et pri⁹ q̃dem faciebã opa q̃ sperabã esse de nũcro bonoz. Nũc aũt in eũdo & redeũdo ad acq̃rendũ de legib⁹ & me de altera in alterã transferendo. detinebar a matimo bonoz magna misericordia quã posse exercere Et erit finis meus peius agere preterq̃ petitõni mee satisfiat Et forsitan in eũdo & redeũdo aduenier mihi qõ aduenit cuidam equo. de quo dicit.

Capitulum I

¶ Quoniam cū quidam mulierem habentem vir adamaret: z ageret cū ea: fecit sibi mulier meatū sub terra: ptendentē a domo sua vsq; ad domū illius. fecit foramen meatus in domo sua apud quendam locū: in quo prius puteꝰ extiterat p tpibꝰ necessitatis z tiꝫ moris: ne qñ supueniret eis subito maritus Quadā vero die dū amasius staret cū muliere: superuēit maritus in ostio. z ait mulier amasio suo. festina z recurre ad meatum: qui est apud locum putei. z festinās ille ad locū: nō inuenit puteū: qm̄ prius atus iā era. Et rediens ad mulierē dixit. Jā iui ad locū quē dixisti mihi. z ibi puteum non inuenit Cui dixit mulier O stulte quid tibi de puteo meo. indicaui tibi puteū: nisi vt indicaret. tibi foramen meatus. At ille respondit. Non bñ fecisti Nō cī puteū cū nō esset: nomia redebuisti. qm̄ exhibuisti me huic periclo. Cui dixit mulier Vade tibi. Relinque fatuitatem tuā z verboꝝ multitudinem. z recede in viā tuam. Dixit ille. Quo ibo q̄ tu mihi verba instituisti: nescio q̄d faciam Et añq̄ sermonez perfecerit: intrauit paterfamilias et illo inuento: verberauit eū. z vltimo duxit eū ad iudicē: euz de maleficio accusando.

Et factum est cū pauerē. ne mihi in cūdoz redeūdo accideret sicut illi Visum enī mihi vt non inducat mihi super hoc negocio de timore magis q̄ perceperim z deliberaui relin quere illud. z agere oē opus quod intellectus attestatur esse purum. z incolingue coucordarēt vniuerse. qm̄ bonum est. Et subtraxi manum meam a pcutiēndo z affligēdo hoīes z a vana gla z furto z a fraude. z a decipiendo quemq̄ Et preseruaui me ab omni mendacio z ab oī q̄ posset nocere hominibus. z alienaui me a tribulatōe hoīm et a malicia et a vanitatibꝰ suis z ab oī maleficio z puaricatōe Et iussi aīe mee nō affectare malum hominum. z non deuiare inperq̄rendo meritū futuri seculi ac eius afflictionē. et prolongaui malignos a mente mea. et adhesi rectis cum anima mea Et cōsideraui quoniam non est hominum sicut iusticia socij et amicus vidi quoniaz quicumq; hominum acquirit eam: quando deus concedit ei: est melioz et dignioz cum

Capitulum I

habitu et dehoꝛribilioꝛ pꝛe ꝛ matre. Et iuueni qm̃ ipa est que docet rectitudinem ꝛ bonitatem. ꝛ suo viro bonum pstat consiliũ sicut opus est fidelis amici. ꝛ non deficit qn̄ do suscipit qs de ea. sed augeꝛ: ꝛ non marcessit. qm̃ quis vtꝛ ea. sed addit ei nouitas et pulchꝛitudo. Et in ea dubitationem non esse inueni Hec vilipendent illa tempoꝛa. et non timebit aquam nec ignem. nec latrones. nec malas feras. nec aduenient ei aliquid de accidentibus mundi. Et consideraui illũ qui vilipendit iusticiam. ꝛ nescit suum finem. quoniã modicũ bonũ quod inuenit i hoc mũdo facit eũ obliuisci multi boni qꝛ in mũdo futuro est: vt illꝛ derelinquat. et similis fit mercatoꝛi de quo dicitur.

¶ Quidã mercatoꝛ erat q̃ cũ haberet margaritas non peꝛfoꝛatas: cꝛ̃duxit quẽdã ad pꝛfoꝛandum eas p centũ solidis in die. Et cũ domũ intraret mercatoꝛis vidit cytharaz in angulo suspensam. Cui dixit mercatoꝛ. Scis ne pulsare. Cui respondit bene scio At ille dixit. Accipe cũc ꝛ pulsa vt audiamus. At ille ea accepta: pulsauit. ꝛ nꝛ̃ cessauit tota die. dimissis valis margaritarũ apertis. donec dies declinauit In sero aũt dixit ei da mihi sallariũ meũ Cui ꝛndit mercatoꝛ Quid operat⁹ es: vnde debes mercedẽ ꝛcipere. At ille inquit. Feci qꝛ̃ mihi pꝛecepisti. ꝛ soluit ei centũ solidos denarioꝝ: suis margaritis remanentib⁹ impfoꝛatis.

Et factũ est cũ addidissem circa mũdi negocia et ei⁹ concupiscentias. addidi ꝛ ipm vilipẽdere. ꝛ eius vãitates abũcere. ꝛ in diuĩo cultu ꝛ religione me delibeꝛaui confirmare. Et vidi qũo religio ꝛ diuinus cultus conseruãt hoiem: sicut pater suũ filiũ. Et inueni religiosum qm̃ glificat. Et eius gradus magnificatur. ꝛ cum magnificet: hũiliat apꝛ seipm. ꝛ sufficit ei victꝰ sibi constitutus. ꝛ a bonis ꝛ diuitiis hominũ excludit. Et ex his q̃ sibi concedit deꝰ: contentꝰ est. ꝛ non contristat. ꝛ expoliatur ab hoc scꝛo. Et fit libeꝛa a tribulationib⁹. ꝛ abhoꝛret cꝛ̃cupiscentias. ꝛ existit mũdus Et ei⁹ suspiria non deficiũt. ꝛ abũcit inuidiam, ꝛ amoꝛ ei reuelat. Et ei⁹ anima abh⁹

mundi vanitatibus prohibet̃. et eius intellectus perficit̃. ⁊ respicit futura. ⁊ non timet hoies vt peccatũ. et fit pacificus. Cũq; considerassem opera religiosi: addidi amorem in suis operibus: ita q̃ deuenit in mentem meã effici: sicut ipse. Postea vero timui: ne forte nõ possem sustinere vitam religiosoꝝ. vt ne qñ me ex affectu contingeret redire ad cibaria: quibus nutritus sũ. ⁊ cognoui. qm̃ si relinquerem omnia: ⁊ conuerterer ad opera religiosoꝝ: forte in ip̃is permanere non possem. ⁊ relinquẽs pr̃ia opera q̃ solebã facere. cum essent bona. ⁊ accideret mihi: sicut cani De quo recitatur fabula talis.

¶ Erat quidam canis: qui cum ambularet iuxta fluenta: portãs carnis frustum in ore suo: vidit vmbrã carnium in aqua. ⁊ credens illud capere: p̃ sua concupĩa: aperuit os suum ad capiendũ illud. ⁊ cecidit qd̃ habebat. ⁊ remansit vacuus ab vtroq;

Jmui ergo timore maximo religionem. ⁊ dubitaui de persona mea. ne qñ molestaret̃: et non posset tolerare. ⁊ in statu quo fueram: cogitaui permanere. Postea vero deliberaui permanere inter illd̃ qd̃ timebam non posse tolerare. Et illud qd̃ aduenit habitanti in mundo ex tristicijs ⁊ angustijs Et manifestum mihi est: qm̃ non est aliqua concupiscentia nec delectatio huius seculi: q̃ nõ cõuertat̃ in tristiciam ⁊ languorem. ⁊ causat dolorẽ ⁊ aduersitatem in hoc mundo. Sicut aqua salsa. de qua quãtumcũq; quis plus biberit: tanto plus sitiet Aut sic̃ os in quo nil aliud ẽ: nisi odor carnium. qd̃ cũ inuenerit canis: volens illud rodere: confricant̃ exinde cuꝫ eo gingiue. donec sanguis ex illis fluat. At ille pro tanto non cessat pertractare os: suis dentibus Et quãtũcũq; magis querit rodere os suũ: q̃rit diminuere sanguinem suũ Uel sic̃ miluus: q̃ cũ inuenerit modicũ carnis: cõgregat se aues ad ipsum: ita q̃ tota die existens ĩ tribulationibus ⁊ fugis ꝓpter eas: dimittit eis carnem. Et ip̃e remanet exiñ inanitus. Uel sicut vas in quo desup̃ est modicũ mellis: de subtus vero plenũ veneno Et q̃cũq; de eo gustauerit: parũ de dulcedine: ⁊ multũ de amaritudine: percipiet. Uel sicut son⁹ dormientis: in quo ei⁹ aĩa cũ dormit gratulat̃. Cũ vero fuerit excitatus: eius gratula/

tio expirat. ¶ Uel sicut coruscacō que paꝝ illuminat. z su bito recedit z remanet hō in tenebris sicut prius. ¶ Uel sicut vermis serici qui ptendens filum sericiase: can sat sibi necem. Et factū est cū cogitassem in his. z cozrexissem aīam meā vt eligerē reli/ gionem. z ad eam declinaret. contuli cū anima dicens. Non decet me transferre desta/ tu religionis ad seculū. z de seculo ad religionē. cū in seculo tristiciā esse scio z laborez nec consentiam irez redire z non in vno ꝓsilio siue statu ꝑmanere. ¶ Ne fiam sicut quidā iudex qui fuit tpe antiquo: ad quē cū accederet aduersari⁹. Primo exponens. si bi causam. ferebat etiā sententiā pro se Supueniens cito ps altera suam sibi causam declarās cui z sententiā p sua volūtate dedit. Et consideraui quid aduenire posset mi/ bi ex molestia religionis z eius angustijs: iudicaui esse valde difficile mihi dicens Lō tra modica est hui⁹ mūdi delectatio: acquirendi pro ea trāquillitatem futuri. Et con/ siderans q affectabat aīa mea delectatōes hui⁹ mūdi. dixi q dolorosa est hui⁹ mundi delectatio. cui⁹ finis est ad eternā afflictōez. Et dixi. quō non debet sape homi modicū ab sint hū. cuius finis est ad maximā dulcedinē. Aut quō non debet ei sapere modicū dulcedis cui⁹ finis in maximā redūdat amaritudinē. Et dicit q si alicui latū fuerit. ip sum viturum centū annis. z non viuere nisi i angustijs z tribulationib. z nō deficere si bi in illis tristiciā z dolorem. z post illud temp⁹ esset liber ab omni tribulatōe z dolore. z semp viueret cū omni trāquillitate z delectatōe. Nunqd videbūtur illi centum anni q si vnus dies. Sic z ego. quō refutabo modicū angustie z laboris in modico tpe quo vixero in religione p qō deueniā in maximā tranquillitatez z iocunditatem. Nōne ꝟ seculū plenū est afflictione z dolore. Nonne trāsit homo de dolore in dolorē toto suo tpe. a quo formari incipit in vtero sue matris vsq; ad diem mortis. Inueniem⁹ em̄ in libris medicine quō embrio creat de gutta spmatis recepta in vtero mulierſ. q̄ mixta cū liquore mulieris z sanguine efficit spissa z cōdensat parū. Deinceps vero dñatur aer liquori z sanguini donec ad modū a que casei reddet illud: postea ꝓ diuidūtur ei mē/ bra vsq; ad ꝓsumatōem numeri dierū suoꝝ. Qui si fuerit masculꝰ erit eius facies versꝰ lumbos sue matris: z eius formatio pficiet in quadraginta diebꝰ Si vero femina fu erit erit eius facies versus ventrē matris eius. z in sexaginta diebus pficietur eius formatio. Conclusus in secūdina z ligatus cū vmbilico matris. suos tenēs oculos z caput sup suis genubus. z non manifestat de eo mēbruz aliqd. sed totus est plicat⁹. z̄ uolutus vt carta. z foramen eius vmbilici cōiunctū foramini vmbilici z de illo loco su git illud de quo viuit denutrimēto cibi z potus matris z pfistit in hui⁹ mōi tribulati onibus z doloribus vsq; ad temp⁹ sue nativitatis. Cum vero aduenit termin⁹ egress⁹ eius. dñatur spūs sup vterū mris. vt cogitat illum moueri de suo loco. z accedere circa portam. z sentiet tūc dolorem expressionis: sicut oleū qñ exꝑmitur de oliua. z cū cecide/ rit in terrā. z tetigerit ipm vent⁹ aut man⁹ alicui⁹ exinde pcipiet dolorem maximū. Si cut pcipit ille cuius corū ab eo excoriat. post hec ꝓ pfistit in pluribꝰ generib tribula tionū omni die. vt cū famescit z non habet cibum z sitit ex corpis trāslatōne z eius mo tione z ab eo qō fertur z fastiatur z salitur z soluit z ligat z lauat z vngit. Et qñ iacet sup lumbis suis. z non potest se vertere hinc z inde z plēs patit afflictōnes. dū existit in tpe lactatōis Postea ꝓ cū evaserit a molestia lactatōis. incidit in molestiā correctō nis z disciplinez malaꝝ infirmitatū. z difficiliū languoꝝ z dolorū. z amararū medici/ narū potiones. Cum vero ad etatem iuuētutis transierit. incidit in tribulationē diui ciarū mulierū z prolis. z cupidinē q̄rendi omnia z se multis periclis exponendi. Nec cum hec ipm relinquūt q̄ttuor sua mala que sunt q̄ttuor elementa. scilicz colera nigra citrina sanguis z flegma z vēti. z venena mortifera z ferepessime terroz lupozū atq; ser pentum sonus. z vigilie calor. frigus. pluuia z genera afflictōm senectutis si ad illam peruenerit. Et si ab huiusmodi tribulationibus toto tempore suo permaneret pacifi cus. nec molestaretur ab eisdem z tantūmodo ō morte cogitaret tempore quo expedit eum ab hoc separari. z consideraret tristiciaꝫ quas passurus est. tunc. s. separia socijs

ꝛ fratribus ꝛ magnas tribulatōnes percipere que ipsum post mortem sequentur vti/
q̄ deberet consiliari ꝛ muniri argumentis ꝛ modis suo posse ꝙ abhorreret ꝛ de digna
retur ea omnia: que ipsum faciunt obliuisci. ꝛ decipi maledictionib⁹ mundi ꝛ eius va
nitatibus. ꝛ maxime in hoc tēpore maligno pleno mendacijs in quo etiam si esset rex
cui deus bonū fortunium concessisset ꝛ legalis ꝛ fortis consilij magnanimis insistēs
circa rerū inq̄sitionez iustus: innocens: fideles spū. ꝑ dignus visitator fideliū. sermo/
cinator intelligens. Prorogans iram. cognoscens secreta hoīm ꝛ rerū. amator sapiē/
tie ꝛ sapientuz. rectitudinis ꝛ rector fortis corde. ꝛ absq̄ malicia sup̄ impijs. non audi
ens om̄ia que dicunt ei. gerens se misericorditer cū populo. ꝛ largiens suo ꝓplo qd̄ dili
gunt ꝛ euitans eis qd̄ abhorrent. Si hec om̄ia essent in rege. nō tñ ꝓsperaretur vti/
q̄ ꝓpter tp̄is aduersitatem. Uidem⁹ etem̄. qm̄ hec tempus. vbiq̄ retrouertitur. ꝛ fiunt
verba iusticie dissipata. ꝛ perdit ab hominib⁹ qd̄ difficile erat perdi. Et omni tempo/
re semper apud eos inuenitur. quod autem erat difficile inueniri. Et efficitur bonuz
abiens ꝛ fugiens. maluz aūt accedens ꝛ ꝑmanens et reddunt stulti leti. doctores vero
dolentes. Et efficitur iusticia imbecillis Iniusticia ꝟo fortis. redditur scientia oculta
fatuitas vero manifesta. Et fit dilectio absconsa odiū vero apparens. Et redditur do/
num ablatum a iustis. ꝛ datum impijs. Et ꝑ manet falsitas vigilans. veritas ꝟo dor
miens. Et efficitur arbor. mēdicij fructū afferens veritatis vero arida Et efficūtur vie
nequitie splendide. iusticie vero tenebrose. Et fit cupido os suū aperiens preter termi
minū rapiens omne qd̄ inuenit. voluntas vero relicta ꝛ de dignata. Et efficiunt ma/
ligni ascendētes ad celum. boni aūt dimersi in vmbilicū abyssi. Et efficitur nobilitas
abiecta de gradu excelso ad pedes rusticitatis. ꝛ reddit rex se transferens de loco mise/
ricordie. ad locū impietatis Et redditur ꝑuersum hoc seculū dicens ocultaui bona et
manifestaui mala. Et factum est cū cogitarem in rebus huius mūdi. Et quia homo
in melior omnibus creaturis. ꝛ cum sit in ipsa nobilitate in qua est. non desinit trans/
ferre de vno malo in aliud. Sciui: q̄niam nullus est habens modicum scie. qui hoc
non intelligat. sed cum hic toto non querit saluare animaz suaz nec de ea curat. Et mi
ratus valde super hec intellexi: q̄niam non est aliud qd̄ ꝓhibeat hominē habere curaz
de anima nisi hoc modicabilis delectationis. quod ꝑcipit in hoc mundo. scz visus.
auditus. odoratus. gustus ꝛ tactus. Et possibile est ipsum non sortiri de eis nisi mo/
dicum quod cito recedit ꝛ ꝓpter hoc obliuiscitur saluare animam suam ꝛ errat in illo.
Et quesiui ꝑ homine exemplum ꝛ inueni qm̄ similis est illi.

¶ Q, cum fugeret a facie leonis ꝑuenit ad quēdam puteū ꝛ intus se ꝓiecit. ꝛ appo/
diauit manus suas in duobus ramis. circa orificium putei crescentibus. pedes vero
eius positi erant sup̄ motu mobili. Et ecce exibant q̄ttuor animalia eductis capitib⁹
suis. volebant eum deuorare Et videns de extremitate putei. ecce draco ore aperto ex/
pectabat vt ipsum reciperet. Et respiciens apud ramos vidit duos mures. quorū vn⁹
erat albus. alter vero niger nitentes suo posse ramorū radices corrodere vt ip̄e in pu/
teum caderet. At ille cū esset in hm̄oi tribulationib⁹ ꝯstitutus. erat confusus: nec vole
bat argumentari aliqd̄. Et respiciens apud parietem putei. vidit foramē vbi modicū
mellis erat. ꝛ cepit gustare d̄ eo. ꝛ oblitus est curare personam suaz. vt ab illis periclis
euaderet. quoniā pedes suos apud quattuor animalia pessima firmauerat. nec trepi/
dauit: nequādo ipsuz precipitarent. nec recordabatur ꝙ mures radices ramorū corro
dere nitebātur. vt incideret in os draconis Sed oblitus ē oīm hoꝝ ꝛ semper modicū
mellis gustauit. donec cecidit. ꝛ perijt. Assimilaui inquā puteum: huic mundo qui ple
nus est doloribus ꝛ tribulationibus. Quatuor vera animalia reputaui. quattuor ele
mentorum mixturas. ex quibus constat corpus humanū. volui autem ꝑ ramos vitaz
designare humanam. Mus vero albus est dies. niger vero est nox. qui procedētes sp̄
festinant hominis vitam terminare. Consideraui quippe per draconem. hominis se/

pulturam que semper stat hominez expectans. Hodicumvero mellis intelleri esseva
nam huiusmodi delectationem. eiusq; modicum dulcedinis. quod videns ipse homo
errat in eo. obliuiscitur suum finem respicere vt non curet de anie salubritate.

¶Et deliberaui meum consilium bercmita effici. z diuino cultui deputari. z rectifi
cari vniuersa mea opera. quātumcūq; poteram in melius. forsitan per hec valeam mi
hi acquirere stabilem tranquillitatem in futuro seculo. in quo eius habitatores non
moriuntur. nec aduenit ei accidens malum. qui in ipso fuerit collocatus. Et corrige/
bam animam meam. z ipsam ab oīi delicto preseruabam. Super his agens peniten
tiam. que olim cōmiseram. z semptr permansi in hac vita. Rediens autem de yndia
ad meam terram transtuli ibi hunc librum et alios preter istum

Capitulum. II. De leone z boue. Et est de dolo z seductione.

IQnit dissles rex yndie suo philo
sopho Sendebar. Affer mihi parabolam super duobus a/
micis dilectis ad se inuicem quibus interponitur aliquis cre/
dulus seductor z mendax et eis inimicicias inducit et odium.

donec ad sanguinis effusionem deueniunt. Dixit phus regi Scito te dñe rex. qniam quando fideles amici. vulnerantur vulnere alicuius mendacis et dolosi. deueniunt in odium. ⁊ dissipatur dilectio. que erat inter eos Et accidit eis qd accidit leoni cũ boue. Dixit rex quõ fit hoc. Inqt fertur fuisse in ꝓuincia de sendebar mercator valde diues habebat aũt tres filios qui cũ creuissent. non curauerũt cõseruare diuicias sui patris. sed eas consumere ⁊ dispergere nitebant: nec ceperũt modũ scie bona patris cõseruare. Et vocans pater eos ad se cepit eos sup hoc castigare. dicens eis. Filij mei scito te qm̃ homo huius mũdi debet tria querere que haberi non possunt nisi per quattuor. Tria que debet homo querere illa sunt. scz victus suus. Et eius status inter homines. Et se pro suo fine p̃muniri. Quatuor vero cũ qbus debet illa tria acqrere. sunt vt acqrat bona cũ eqtate ⁊ iusticia. ⁊ sciat vti eis in his que sunt ei necessaria ⁊ vt habeat mercedem inde in futuro seclo. Nunc autẽ q de istis mandatis vnũ obmittit nõ obtinebit nec ei anuet qd intendit Qm̃ si habuerit diuicias ⁊ subas mltas ⁊ non vtatur eis in his que oportet. ⁊ illas nescit conseruare cito consumitur. ⁊ remanet absqz diuicijs. Et si eas relinquit ⁊ nescit eas negociari ⁊ mercari ⁊ in eis addere. cito abiunt qz̃ uis non vtat de illis nisi modicũ. Sicut colleriũ oculoꝝ. de quo non accipit nisi modicũ ac pro tanto non ꝑmanebit quin deficiat. Si qs autez diuicias ⁊ bona acqrat. ⁊ restrinxerit manũ suam ab eis nisi eius vsus fuerit in hijs que sunt oportuna. qi pauper q nihil habet reputabit nec ꝓ tanto euadet vt sua bona non consumant ⁊ deficiãt Sicut amphora plena musto. q si meatũ non habuerit vnde respiret rumpet ⁊ tũc vndiqz mustum egredietur.

¶ Et factũ est cũ audirent filij mercatoris mandatũ sui p̃ris. apposuerũt curã obseruare preceptũ p̃ris Et cũ iret maior eoꝝ in mercatõe in ꝯtractu. q dicit mathor. transiuit ꝑ quandã viã malam ⁊ angustam. qua erat molle lutũ ⁊ ducebat duos boues nom̃ vnius erat senesba. alteri⁹ ꝟo chenedba. Et demersus senesba in lutum. eductus est inde postqz ꝑuenit fere mortis ꝑiculum ꝓstratus atqz remissus. Et dimisit eũ apud quẽdam notũ suũ rogans illũ custodire sibi donec restueret ad vires suas. ⁊ tũc signaret ei post vero aliqs dies recessit vir de loco ⁊ relicto ibi boue significauit amico suo qniaz mortuus esset. Porro autẽ senesba recessit inde ⁊ recedens paulisper ad magnã ꝑuenit planiciem. ⁊ bona pascua ⁊ a timore exempta. timebat em̃ neqñ ampli⁹ ꝑueniret ei malum ne forte acciderit ei sicut accidit cuidam de q dicitur. Quoniã cũ exiret bos ad siluam pro pascuis suꝑuenit ei lupus. ⁊ sequebat eũ ipo non ꝑcipiente. donec appropinqret ad eũ cũ vidisset eũ timuit. ⁊ fugiẽs abijt ad ciuitatez ꝓpe flumen q cũ ꝑuenissz inuenit pontẽ fractũ. ⁊ eum lupus seqbatur. Et ait in corde suo. Quid faciã: lupus seqtur me. flumen ꝟo ꝓfunduz est pons confractus. nec scio natare ꝑ aquam non est mihi melius nisi me in flumine ꝓijcere ⁊ homines me videntes forsitan saluuz facient. ⁊ corruit in aqnã. videntesqz homines ciuitatis ipsum festinauerũt ei succurrere cũ viris qui saluarent ipsum. Et cum ipsuz eduxissent de flumine semimortuũ. appodiauit se cuidã ꝑieti. ⁊ in ipo recreato spiritu cepit narrare astantibꝫ omnia que sibi acciderant ⁊ a quibus deus ipm liberauit. Et dum eis hoc narraret paries cecidit super eũ. ⁊ fere mortuus est.

¶ Post vero paucos dies restitutus senesba ad suas vires ⁊ impinguat⁹ cepit mugire. Erat autem prope locum illum leo. qui regnabat in tota illa regione. Erãt autez plures fere scilicet lupoꝝ vrsorum ⁊ vulpium ⁊ alioꝝ huiusmodi in suo comitatu. Erat autem leo magnanimis in suis negocijs. singularis in suo consilio. Et cum audiret leo hãc vocẽ bouis mugientis horribiliter: expauit valde ⁊ tremuit. cũ in diebus

suis non audiuisset vocem bouis: nec vidisset ipsum. Et retinens hunc timorem in me te: noluit alicui reuelare. nec exibat de loco pre timore. Erant aũt in sua familia duo animalia fratres et socii. Nomen vnius erat Kelila. alterius vero dimna. Ait dimna: kelile. Nonne respicis frater. qm̃ leo non recedit de suo habitaculo. nec agit que agere solebat. Cui respondit kelila. Quid te frater de hoc inuestigare cogit z mouet: qõ non est necessariũ. cũ tua nõ interest huiusmodi querere. cũ simus in curia regis nostri trãquilli z pacifici. habemus ei ea q̃ volumus. nec nobis deficit aliquid eor̃ que nostre sunt oportunitatis. Nec sumus in isto statu quo regi loqui debeamus de materia sua Desine frater ab hoc proposito quod intendis. Scire enim debes. qm̃ quicũq; submittit se cause que sue non est facultatis in verbo et opere, nec est sue expeditionis. Dignum est ei accidere: qõ accidit symeo Ait dymna dicens. Quo fuit. Inq̃t Kelila.

¶ Erat quidã symeus qui quendam vidit carpentarium scindentem lignuz in quadã planicie. et cũ super lignũ ascenderet: scindebat quasi vno cubito. apponendo vnum paxillum. et educendo alterum. Et videns hoc symeus: estimauit facere sicut carpentarius faciebat. Et cum inde carpentarius descendisset; p suis negocijs: festinauit symeus ad lignum. et ascendens super illud: apposuit sua posteriora versus scissuram ligni. faciem vero versus paxillũ. Et cũ essent reposite ambe eius testicule in medio scissure eius: cepit facere ad modũ carpentarij. educendo z interponendo paxillos Cũq; sic faceret: vltimo paxillo extracto: ꝓpter breuitatem cruriũ restricte sũt eius testicule i scissura. z oppressit se. Et sic clamante symeo pre nimio dolore: aduenit carpentarius: z percussit symeũ: ita q̃ propter eius impericiam suscepit verbera z oppressionis dolorem.

Capitulum II

Ecidia impedit q̃ plurimos inquit dimna: vt ex verbis tuis ac parabolis ĩ
tellexi. Quapropter scio non esse forefactũ: querere de his: quibus q̃s suum
dñm ac amicũ sperat exultari: suum q̃ inimicum tristari. ip̃m ve suo coram
dño hylarẽ p̃bet Verũtamen numero stultoꝝ reperiũtur illi: quibus cũ pre
destinatũ est magna possidere. minimisq̃ rebus se contentari affirmãt Is et cani: crus
aridũ rodenti: eoq̃ letari: assimulat̃. Sic nec nobilis progeniem: minimis cõtentari ñ
debet beneficiis. sed animũ ad id perpetrandum habebit: qd̃ sue conuenit generositati
cũ quo ⁊ sue potest: satisfacere progenici. videlicet: vt sit ip̃ius ac ip̃oꝝ honoꝝ: sp̃ augm̃
tator. Ut ⁊ habet̃ experimento p̃ leonẽ. qui cũ predat⁹ est leporem: videns q̃ quid me/
lius seu maius: leporẽ dimittit. illud ve melius: perpetrare sollicitat. Uides eni canez
caudã mouere suo corã dño: donec ei q̃d proiciat. Elephas ec̃: q̃ sit dign⁹ honore: natu
ra habet: nullam ab aliquo recipiens escã apportatã. nisi sũme mũdaz. Dico vobis in
quit kelila. Quicũq̃ honorabili in statu existit: eoq̃ humilẽ ⁊ misericordẽ cunctis se ostẽ
dit: q̃uis vite eius dies sũt pauci hoc mũdo: ꝓcurat tamẽ sibi bonã memoriã expirato
vite ei⁹ termio. Cũ dicũt sapiẽtes hũc mag̃ fore fatuũ: cuius dies inuidia cõsũmũtur.
¶ Insipienter bestialiterq̃ viuit ille: inquit dimna. qui sui corp̃is necessitatẽ q̃rere nõ
sollicitat. esuriem q̃ patit̃ timoris causa. quarũdã bestiaꝝ more. q̃ penuriã ac defectuz
patiũtur inuidie causa: quã corde gerũt. vt alii ipsis non cõgaudeant. scilicz de predis.
¶ Inquit kelila. Intellexi q̃dẽ verba tua Uolo ⁊ nũc: vt meis animaduertas: Cũ vn⁹
quisq̃ in bono existens statu: id qd̃ sibi nõ est congruũ seu predestinatũ postponet. con
tẽtari q̃ his: q̃bus est dotatus: debet. Inuenim⁹ eĩ nũc in statu isto. q̃bus deficimus. q̃
ꝓpter eũ tenemur vilipendere. Inquit Dimna. Ueritati cõsonũ profers frater: verũtñ
nobiliũ sanguis: ad altiora semp̃ affectat prouehi. Uti minimoꝝ ac paruoꝝ anim⁹ nõ
ad altiora se curat exaltari. cõuersoq̃ mõ: nobiliũ sanguis ad inferiora duci: summe ve
ret̃: ⁊ abhorret. vti habet̃ exp̃imẽto p̃ gallũ: q̃uis sit pennaꝝ ac alaꝝ abũdans: ⁊ in po/
testate se alte ponere: reperit̃ tñ sp̃ querẽs in stercoribus ⁊ plateis. Scito etiã: magno
cũ labore a paruo ad magnũ fore statũ ascendendũ Minimo sed labore q̃s statu ab ho
norabili priuat̃. Sil̃e huic. Onus graue magno cũ conamĩe ad altiora transportatur
Sed ip̃m absq̃ alicui⁹ iuuamĩe ad infima facil̃r tendit. Decet idcirco statum ad alti/
orẽ nosmetip̃os ꝓmouere: cũ illi⁹ rationẽ ac originẽ habeam⁹ Rñdit Kelila. Quib⁹
nũc firmasti aĩm frater. Inquit Dimna. Uideo dñm nr̃m leonẽ debilem habere aĩm
ac nõ fore magnanimũ. Et cũ ego me ip̃m sibi adiungere poterim: sibiq̃ cõsiliũ suis in
causis nõ paruis darem perutile: forsã me ad altiorem proueheret statum. Ait Keli
la. Quis te huius rei fecit certũ: q̃ rex talis (vt tu asseris) est Inquit Dimna. Illd̃ vo
lo per suoꝝ de curia familiariũ inq̃sitionẽ: perscrutari. q̃bz cõfido: mihi secreta regis re
uelare Inquit. Kelila. Qũo potes te his iactare siue te mẽte exaltare: cũ tu ipsi tam ꝓ/
pinquus nõ fuisti. q̃ ip̃ius volũtatẽ ac consuetudinem percepisti. seu scire teq̃s fecit.
Inq̃t dimna. Nescis: q̃ q̃s hũilis ⁊ fortis graue pondus non reputat Sanus quoq̃
dispositus est ad ambulandũ Sapiens vero ad mediãdũ. Humilis ad cõueniendũz.
Inquit Kelila Scis etenĩ: q̃ regi nemo audet appinquare nisi is q̃ ad hoc est deputa/
tus. vnde nũc tu ad altiora te exaltari iactas: cũ ex his (q̃ ad hoc sunt deputati) non es
Cũ et rex pro te non miserit: vñ tũc capies originẽ ad eius grãm accedendã. cũ moris
non est: vnũquẽq̃ fore licenciatũ ad regẽ accedere nullius ꝓmotione. siue ip̃ius iussu.
Uerũ est ait dimna qd̃ dicis. Sed scito. q̃ hiq̃ in camera regis nũc existũt: nõ
a dieb⁹ natalib⁹ morã traxerũt sp̃. sed solũ ꝓpter quãdã eoꝝ dispositionẽ cõ/
gruã. fortũa ip̃is arridentibz: eoꝝ statũ regis seruitio exaltauerunt. Spero
q̃ cũ me ad hoc ordĩauero (vt ip̃i fecer̃t) eadẽ q̃ ip̃is arrisit fortũa: mihi arridebit An ne
putas: q̃ ꝓpter ortũ vel elementoꝝ carentiam: minus sim dignus fortũa: q̃ ipsi sũt bene
ficiati. nõ spero. cũ his: q̃b⁹ illi se patientes exhibuerũt ⁊ ego me subijciã. sperans inde
q̃d boni seu melioris receptuꝝ. Cũ asserũt sapientes Sufferentes angustias estote pa

tientes: z exaltabimini. Inqui Kelila. Si pñti esses tempore seruicio in regis pesti
stens: q̃sna z eēt verbor: fmonūcz vror ordo: quo: teip̃m: p aliū seu: a rege exaltari te ia
ctas ꝑplurimū. Responsum dedit dimna. Cū regis esse: suiue moris habitū: persecu: a
ri possem: s ciremcz. z ad ip̃m puenirē: alloq̃rer eū iuxta placitū suū cū verbor dulcedi
nec eēz ei rebellis i aliq̃. Et q̃n ꝓponeret facere aliqđ rectū: cōmēdarē ip̃m sup hoc. z oñ
derē ei bonū qđ in eo esset. z ip̃m cōfortarē sup illo: donec faceret ipz. z adderet circa il/
la leticiā. Qñ vero caderet i suo ꝓposito aliqđ indirectū: de q̃ eēt formidādū: oñderē ei
malū qđ in eo eēt cū hūilitate lingue. z verbor dulcedi. Et spero inc̃z hec eē magis in
mec̃z i alijs socijs meis. Qm̃ vir intelligēs z docto: si vellet ꝑdere veritatē z manu tene
re falsitatē: vtic̃z mltoties posset quēadmodū docto: picto: q̃ pingit figuras i pariete. z pi/
cturas q̃si si de eo exirent. z pingit alias q̃si intrarent i ip̃m. cū noiata se habeāt Et cū
ipe meā ꝑcepit intelligētiā z doctrinā: z ea q̃ penes viā sūt: debz vtic̃z seq̃: ac p̃rere amo
rē z honorē mihi: z cōiūgere me sibi Inq̃t ei k. Porro exq̃ tuū deliberasti cōsiliū ad ho
norē regis timēdū tibi valde de familiaritate regis p timoris ei grauamie Dicūt enī sa
pientes. Qm̃ in q̃ttuor nō interponit se aliq̃s: nisi fatuꝰ. z insipiēs. nec ab eis euadit nisi
intelligens z sapiēs. Duor vnū ē familiaritas regis. Aliud vero secretū credere mlie
ribꝰ. Et porꝰ veneni. z ꝑgere p mare. Sapiētes q̃ppe assimlauerūt regū familiaritatem
mōti excelso. in quo sūt arbores bonor z delcābiliū fructuū. Est tñ lupor habitaclm
z ferar pessimar. z q̃ cupit illuc ascēdere z carpe de frcūbꝰ: oportet illū cū mltis armis il
luc ascēdere. Et dū ibi morat. sp est in timore. Inq̃t d. Jā ad tuū verbū meū aduerti i/
tellectū. z iustꝰ es in his q̃ protulisti. Uer tñ scire debes q̃m q̃ se intromittit i angustijs
z tribulatōibꝰ magnis: ad statꝰ sublimes z grādes nō pōt puenire. Et q̃ dimittit rem a
liquā ꝓpter hoc qđ forte dubitat ip̃m: nō queniet ad nobilitatē: nec ad magnū statum.
Dictū est enī q̃m tria sūt: ad q̃ ds puenire nō pōt. nisi cū auxilio magnitudis anie. Que
sūt. s. seruire regi. ꝑgere mare. z suū offēdere inimicū Et dicūt sapiētes q̃m nō decet viū
intelligentē videri: nisi in altero duor locor. s. vl cū dñi regis seruicio deputatū. vl cuz
religiosis i solitudie. vt elephas. cuius gl̃a z exaltatio nō est: nisi i duobꝰ locis. videlicz
solitudie. aut in curijs regū p seruor amico Dixit ei k. Vade igit: et dñs tecū sit i tuo
ꝓposito qđ cogitasti. Et accedēs ad leonē: salutauit ip̃m. Et ait leo ad illos. q̃ cū eo erāt
Quis ē iste. Cui rñderūt. Dñe rex: hic ē talis filiꝰ. Et ait leo. Bene noui pr̃em suum Et
vocās eū leo ad se: dixit ei. vbi morar is. Cui rñdit D. Nō cessaui iā plibꝰ diebꝰ morari
ostio pallacij regis. estimās forsan ero sibi vtilis i aliquo' q̃ñcz. q̃m supueniūt regi aliq̃
p q̃bꝰ indiget eo: q̃ nullus est generositatis z famositatis. Nec est oīno infimi gradus i
quo aliq̃d boni reperit. qr vilis vestuca ꝑiecta in terrā: vtilis ē aliq̃. Accipit ei illam
hō aliq̃ de terra vt intromittat in aurē suā z purget eā. aut etiā erit ei oportuna ad ali
a seruicia. Sz aialia q̃ sciūt z intelligūt fcā mūdi magis debent honorari.
¶ Cūcz audiret verba d. leo: gauisus est: z placuit ei verbū. Cōcepit ei: q̃ ab eo possz re
cipe cōsiliū z intelligētiā. Et ait leo ad socios suos. Scitote: q̃m vir intelligens est. et
sapiēs. q̃ nobil est. z misericors eē poterit ꝑfecte nobilitatis. licz eiꝰ nobilitas sit occlta
vez tñ sua natura nō tenet ip̃z: q̃n reueleť et eiꝰ nobilitas mānifestať z sapia Quēadmo
dū ignis accēsus. q̃ vbicūcz fuerit la tere nō pōt. sz mānifestat z refulget. Et plexcz vna a/
cus valet q̃n nō valet ensis. Et audiēs d. verba leōis: ꝑcepit: q̃m placuit leoni vei bū su
um. z qr inuenit grām in oculis suis Et q̃m familia regis z ei assistētes: tenenť oñdere
sibi q̃ penes eos lateret de sapia z intelligētia: donec ei mānifestať ip̃or prudētia z cōsi/
liū Nō ei cōstituet eos i statu quo digni sūt: nisi p hoc. Sicēst semē abscōsū in terra cꝰ
bonitas z vtilitas nō cognoscit. nec ap̃ciat apō boues: donec de terra exurgat z mani
festeť. Sic oportet vnūquēcz q̃ ē de familia regis z eiꝰ comitiua: oñdere sibi sciaz z intel/
ligētiā q̃ penes eos ē. Silr decz q̃s regē cōstituere vnūquēcz in statu z loco: quo dignꝰ
est: scōm q̃ habet penes ip̃m de intelligētia z cōsilio Jā ei dr in quadā pabolaz. q̃ duo
sūt que a nullo fieri conueniunt. etiā si eēt rex. s. ponere altez eorum in loco suo debito.

que sūt. scz virum et vestimentum. Fatuꝰ eī reputat: q̄ ponit in suis pedibus indumē/ tum pedis. aut in capite indumentū pedis. Similiter quoq; non debet poni vir pru/ dens loco stulti: nec stultus loco prudentis. Dicit aūt qꝫ ī tribus rebus. qō modicum excedit alterū. Alterū ē modicū. s. excessus viri fortis. alterū virum fortem. Excessꝰ pau ci paucū Excessus multi mltū. Et excessus sapientis alterꝫ sapientem. Plurū aūt re/ gum et dnōrum qm̄ non experiuntur suoꝝ familiariū et subditorū dispositionem in eo rū seruitio: nō prosperātur in suis negocijs. qm̄ seruitū eoꝝ nō consistit in mltitudie seruitiorū suoꝝ. sed in rectis ipsoꝝ q̄ꝫuis sint pauci Sic̄ homo q̄ defert super humeꝝ suuꝫ magnū lapidem. z cū affligat suā personā in ipo: non dat ei: nisi p eo vnꝰ denariꝰ. lapis vero p̄ciosꝰ. licet sit paruꝰ. z in ipo deferendo nō sit labor. tamē deferēti p ipa da tur magna pecunia. Seruiciū aūt pro quo indigent seruitores dolo z seductiōne vti non est vtile regi. Nec debet rex despicere nobilitatem apō quemcūq; reperiat. etiaꝫ si eaꝫ inueniret apō vilem et despectū hoīem. qm̄ multotiens qō modicū est: satis crescit Sic̄ neruus precisꝰ a corpore cadaueris. de quo fiūt corde p arcu. quo egit rex ad fagi andū in suo solacio z aduersitate.

¶ Et volens dimna gratiā obtinere a leone. Et vt sciret omnes eius curie qm̄ nō eēt illō. qz leo cognouerat patrē suū. sed semper sui sciam z prudentiā: aīt. nequaq̄ꝫ rex de/ bet diligere homines ꝓpter dilectiōnem parentū suoꝝ. nec eos odire ꝓpter odiū paren/ tum suoꝝ. Sed considerare debet id: qō est penes eos de intelligentia z scientia. et q̄/ bus ab eis indiget. Postea vero oportet meditari in suo animo: in quo statu vel loco debet eos constituere. et honorem ei attribuere. Nihil enim propinquiꝰ est regi q̄ꝫ suū corpꝰ. Sz aliqū dolet z lāguet mltū et est ei ī tediū z laborē, nō tm̄ cessat dolor z lāguor

nisi per medicinā que sibi postea exhibet. Mus autem valde propinquus est regi. habitat enim in sua domo. sed propter sua inconuenientia opera fugat et destruet illum Risus est valō remotus a rege. sed ꝓpter bonos suos mores ipm tenet diligenter et conseruat. nec ipsum tedet propria manu portare. Similiter quoq; non debet eū perdere via nobilitatis et viros bonitatis sed reddere eis quod resultat ab eis. et eis retribuere qō optat. ¶ Quoniā hominū duo sūt. vnus quidē. cuius mores pessimi sunt. seqntes suū appetitū. Sicut si quis transeat super serpentem et cū non mordeat: non decet eū iterū transire. vt eū mordeat. Alter vero cuius mores sūt plani et recti Quemadmodū aromata que quāto plus manu tractantur. tanto magis redolēt. ¶ Et factū est. cū remāsisset dīna cū leōe. et omnes de sua familia recessissent dixit ei dimna Jā diu vidi dñm regem in suo loco stantem. nec inde recedit. nec exit sicut solebat. nec scio q̄re ℔ Et nolens leo manifestare suū tremorez ipi dine: dixit ei Aequaq̄ fuit aliquod malū.

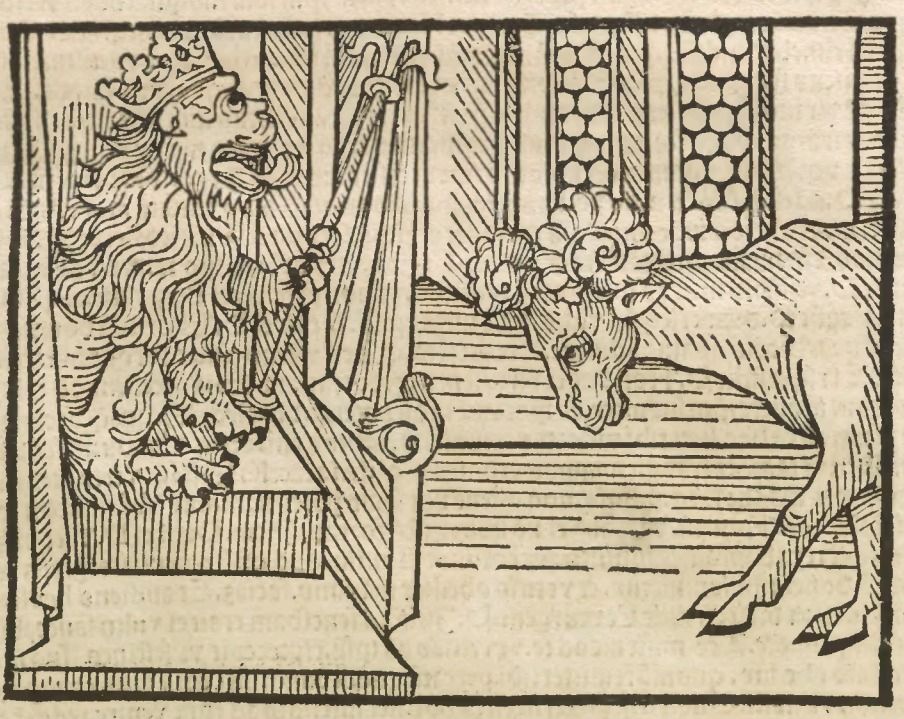

¶ Et dū simul loquerētur. cepit senesba suam vocem eleuare. et clamauit iterum. et audiens illū leo timuit de voce quā audiuit Et dixit dimne Vox ista me prohibuit exire de loco. nec scio quid fuit. estimo inq̄ quoniā persona eius magna sit. sicut ipe est. z q̄ magna sit eius potentia sicut psona. q̄ si sic esset. nulluz vtiq̄ statū haberemus in hoc loco. Et respōdēs dimna leōi. Est ne aliq̄d de quo dubitet dñs rex. nisi vox ista. Scio etenim. quoniā si non est aliud non debet rex pro tanto suum relinquere habitaculuz q̄ contrarium vniuscuiusq̄ rei calide est aqua frigida que ipsam reddit frigidam Et accidēs pulchritudis z stupefactio cordis accīs ꝓ o dilcō is ē mēdaciū Accidēs būilitatis aīe ē altitudo animi in prouerbijs ār est h⁹ expositio Quoniam non debet quis timere vocem sicut fertur. Ait leo. quō fuit: Ait d. ¶ Fuit vulpes quidā ambulans versus flumen. circa qō suspensum erat cimbalum in arboze. Uentus autem ramos arboris agitabat. et propulsabatur cimbalum. Et cum vulpes videret. estimauit esse aliquod pingue animal. et plenū carnibus. que cū scinderet ipm. inuenit ipsum concauum et vacuum. Et ait Nolo credere res magni corporis et fortis vocis in se habe

re potentiam. et abijt in viam suam

Porro adduxi tibi hanc parabolā. qm̄ sp̄o si accederes ad illum cꝰ vox te turbauit: esset hoc vtiq; magis leue q̄ tu estimes. et si regi placuerit. me mittet ad illū ipso stante in suo loco. donec ad ip̄m redibo cū verbo veritatis. et quicquid d̄ eo scire voluerit faciā Et placuit leoni ꝟbū D. et misit eū Accessit āt D. ad locū vbi erat Senesba. Sed recedente D. a leone. cepit leo cogitare et penituit misisse illum. dicēs Quid boni inueni D. vt debeā in ip̄o cōfidere. sup̄ eo ꝙ misi eū. Nequaq̄ decet regem credere in aliquo. quousq; ip̄m ꝓbauerit. nec in ip̄o cōfidit ꝓpter malā famā. Aut ꝓpter malas operationes que sūt in ip̄o. Vel qꝛ est homo litigiosus. aut aduenerūt ei necessitates ⁊ angustie. aut forte deliq̄t in aliq̄. et ex hoc timet ne forsan offendat̄. vel forte ē inuidus et cupidus q̄ nūq̄ diligit ꝓximū. Aut forsitā aliquē diffamauit. vel forte separauit ipsum a rege. vel forte negocia regis exercebat. et dispersit omnia q̄ erant regis Aut delinquit ipse et socij sui regi: et pepercit eis. sed contra ip̄m solū indignatus est vel forte querit nocere regi. cū vtilitate sui ip̄ius. vel forte non habebat legem neq; fidē. Aut forsitan timebat aliquid quod bonū erat regi. et malum sibi. vel erat socius inimici eiꝰ vel inimicus socij eius. ꝓpter hoc non decet oīa regi credere in aliquo huiusmodi. Et qꝛ D. est vir intelligens. et ꝑstitit multo tp̄e in curia mea. relictus sum sine cura. Nūc aūt querit argumenta forte nocere mihi conseruās erga me in sua mente odium. Aut quis scit vtꝝ habens istam vocem: fortior me sit et sit rex maior q̄ ego. Nūc autē cū accesserit D. ad eū et suo seruitio declarauit. manifessauit q; ei impotentiam meā et indicauit ei mores meos indecentes. ita ꝙ tradet me sibi. Et non cessauit leo hec cogitare ī corde suo. ⁊ in mente meditari ita ꝙ timuit. Et exurgens de loco suo respexit ad viam et vidit D. venientem. et ad suū locū est reuersus. vt non perciperet D. ꝙ timeret ¶ Adueniente aūt D. dixit ei leo q̄d vidisti? aut quid egisti? Et ait ei D. Vidi inq̄ bouem. ⁊ ipse patronꝰ vocis quam audiuisti. Et dixit leo. q̄lis est virtus eius? aut que discretio eius? Et rsepondit D. Non habet virtutem neq; potentiam. Et iā accedens ad ipsuꝫ temptaui mouere ip̄m suauiter. ac ip̄e tamē nihil poterat. dixit leo. Nequaq̄ decipiat̄ cor tuum circa hoc. licet tibi videatur impotens. ventus enī fortis non diruit fenum agri. Diruit tamē et frangit magnas arbores et edificia excelsa Sic sūt veri potentes et homines magne fortitudinis. non ostendunt suam potentiam. nisi sibi inuicem. et sibi similibus. Non aūt debilibꝰ et nō habentibꝰ fortitudinem. Dixit ei D. Nequaq̄ perturbet̄ rex ab ipso. nec subintret ex eo timor in animo suo. qd̄ si placuerit regi: ip̄ꝫ ad te ducā. donec tibi famuletur. et vt tuis obediat mādatis. faciaꝫ. Et audiens hoc leo: gauisus est. et dixit ei. vade Et exurgens D. Iuit ad senesbam et ait ei vultu fauorabili. et absq; timore. Leo misit me ad te. vt venias ad ipsū. et precepit vt festines suo mā mandato obedire. quoniā remittet tibi peccatū quod commisisti. qꝛ iā tanto tempore eum non visitasti. Quod si neglexeris circa hoc. nec intendis ad eum venire. reddat̄ ei responsum. Dixit ei Senesba. Quis est iste q̄ misit te ad me? Respondit D. Rex ē oīꝫ ferarū. Timens aūt senesba dixit D. Si mihi in fide promiseris ꝙ nō adueniat mihi malū super hoc: veniam tecū. Cui D prestitit iuramentum in fide. et ille credidit ī ip̄m Iuit autem D. cū senesba. et accesserūt ad leonem. Et interrogauit leo senesbe. et ei ad placitū suū locutꝰ est. Et ait ei. Qūo venisti ad illū locū? vel quid fuit illud qd̄ ad h̄ deſtū te adduxit? Cui senesba. omnia sua accidentia a principio vsq; ad finē dixit. Ait leo senesbe morare nobiscū. Et ne timeas quoniā honorifice te tenebo. Et benefaciā tibi. Et ip̄m senesba salutauit. et regraciatus est ei. Et permāsit senesba cū leone. et accepit ipsū leo in consiliariū et suum vicariū. Inuenerat enim in ip̄o bonū consilium et vtilē sapientiā. Et tradidit cōsiliū. et secreta sua in omnibus suis negocijs Et ꝑmanēte boue cū leone oī die magis eū diligebat leo. et ip̄m sibi coniungebat. donec magnificauit et exaltauit ip̄m sup̄ ceteris suis socijs. et eū preposuit alijs omnibus suis consiliarijs. Et factū est cū vidisset D. quoniā leo ordinasset senesbam in suo loco. et ip̄ꝫ sibi prepo

Capitulum II

fuisset.et vniuersis eius consiliarijs z socijs. Et qz ipse esset eius secretarius: cepit multum tristari Et factū est ei hoc valde molestū. Jnuidebat ei sibi pro sublimi statu eius in quo leo ipm posuerat Et accedēs ad fratrem suum.exposuit ei suum accidens. dixit ei frater. Nonne mei fatui consilij mirabaris et mee inutilis prouisionis quam nūc egi in meipso. Considerās ea que bona essent leoni vt ad eū bouem adducerem.qui me expelleret de meo statu et honore.tradidi ei gladium in manu sua.ad offerendum me Cui respōdit kelila. Accidit tibi nūc:quod accidit cuidā heremite. dicēs D. Qūo fit?

¶Dicitur quidem fuisse heremitam. cui rex dedit pulchra vestimenta et honorabilia. et videns illa latro quidam. apposuit curam furari illa. Et nisus est querere argumēta circa hoc. Juit ad heremitā dicens ei. Obsecro sancte heremita nudus et pauper sū audiens tuam scītatem veni de terra longinqua vt tibi ministrem. et a te docear. Cui dixit heremita. Volo fili vt mecum stes et p noctē morēris. Cūq; morās fur ille cū heremita longo tempore administrabat ei fideliter et deuote. Jta vt crederet in ipsum heremita et confideret de eo. Tradidit itaq; heremita in manu furis omnia que erāt i domo. Quadam vero die cū iuisset heremita ab ciuitatem pro suis negocijs: surrexit fur et acceptis vestimentis fugit. Cūq; rediret heremita ad domū.et non inueniret furem nec sua vestimenta:estimauit illū esse furatū vestimenta. Et apponens querere illum: direxit suos gressus apud quandam ciuitatem. Et cū esset in itinere: obuiauit duob⁹ bircis siluestribus adinuicem pugnantibus.donec in sanguinis effusionē deuenerūt Quibus cū superuenisset vulpes:cepit lambere sanguinem.qui ab eis emanabat. Et interposita vulpe ipsis bircis dū pugnarent in tantū. ab eis est oppressa:et etiam vulnerata. vt sanguis ab ea emanaret. Ipsa enī pedibus bircorum miserabiliter trita:corruit mortua in terrani

Capitulum II

POst hec vero apponẽs heremita curam suam querere furem peruenit in sero ad quandam ciuitatem Et hospitatus est in domo cuiusdam mulieris meretricis. cũ non inuenisset aliud hospicium vbi hospitaretur. habebat ãt hec mulier quandam seruientem similiter meretricem. quam deputauerat officio meretricatõnis hominũ vt ex inde ipsa sallaria recipet Adamabat autẽ hec seruiens quendaz. nec volebat se dare alijs hominibus. Lũcz hec in defectũ dñe redũdaret. eo q̃ non percipiebat ex ea lucrũ. nisa est contra amasiũ illius vt ipsum interficeret. Quadam vero nocte cũ misisset pro suo amasio. illa seruiens. potauit ipm multo vino: ita q̃ arripuit euz sopor et dormiebat fortiter. Et exurgens dña accepit frustũ arũdinis apertum ex vtra cz parte. Et eo impleto puluere mortifero iuit ad illum dũ dormiret. et disco operuit nates eius vt puluerem intromitteret in anũ suum. Et cũ inciperet hec agere expirat? est ventus de corpore illius. vt puluis est impulsus in ore mulieris. que corruit retrorsum in terra et mortua est. heremita vidente hec omnia.

¶Diluculo vero recessit heremita inde. et iuit ad querendũ furem. et hospitatus est ĩ domo cuiusdam viri amici sui qui p̃cepit vxori sue dicens. volo vt honorem conferas huic viro. Et ei omnia tribuas necessaria. qm̃ mei me inuitauerunt. Nec potero venire in hac nocte. et abijt vir. Adamabat aũt vxorem vir quidam. Eratcz lena mulier quedã vxor barbitonsoris vicina eius. Dixit mulier vxori barbitonsoris q̃ iretet vocaret sibi amasiũ suũ vt veniret nocte illa. quoniã vir eius non erat in domo Et sibi diceret q̃ esset in hospicio domus donec ei intrare p̃ciperet. fecit itacz vxor barbitonsoris: sicut ei constituerat mulier. et veniens ille stabat in ostio donec ei intrare diceretur vsqz ad noctem. Interim vero superuenit paterfamilias. qui cũ videret in ostio sue dom? cũ etiam ipsum suspectũ haberet erga vxorem suam acriter alligans eam ad colũnã domus iuit dormitũ. Lũcz traheret ibi mozam amasius mulieris misit ad eam lenã vxorem barbitonsoris. que accedens ad eam. dixit ei. Quid vis vt faciat vir ille cum te

Capitulum II

dium sit ei in ostio expectare? Cui respondit Rogo te vt mihi conferas hanc gratiam vt absoluas me hinc.et religes in meo loco.donec vadam et tractabo in meo loco cum eo et reuertar festinanter.et fecit ita.et ligauit se vxor barbitonsoris loco mulieris.donec rediret ab amasio suo. Interim vero excitatus paterfamilias de suo somno: vocauit vxorem suam. At vxor barbitonsoris nō respondebat. ne forte eam cognosceret. Ille vero cū multotiens vocaret ipam et responsum non daret ei: prouocatus ira surrexit. et iuit ad eam.et amputauit ei nasum dicens ei Affer tuum nasum in exenium amasio tuo

¶ Cūq; rediret mulier ab amasio suo: vidit quod accidit sue socie vxori barbitonsoris. et absoluens illam ligauit se loco suo.et vxor barbitonsoris abūt in viam suam. beremita vidente hec omnia. Et meditata est vxor patrisfamilias argumentum inuenire. quomodo posset se facere innocentem ab his que patrauerat. Et clamabat voce magna dicens suo marito audiente. Domine deus sabaoth Si videris afflictionem ancille tue et respexeris imbecillitatem meam.et innocentiam operū meorum.et qūo capta sum a viro meo absq; culpa. Domine deus restitue mihi nasum meum.et ostende hodie pro ancilla tua miraculum Et dilatata parū cepit clamare contra suum virū dicēs Surge maligne et impie et considera mirabilia dei·que operatus est erga me respiciēs innocentiam meam..et volens manifestare impietatem tuam.ecce restituit mihi nasū meū vt prius. Et audiens hoc vir: miratus est intra se dicens. Quomodo· potest hoc esse. Et accenso candelabro festinanter iuit ad illam.qui cū videret nasum suum integrum: absoluit eam a ligamento suo.et supplicauit vt parceret ei.cū inique egisset contra ipsam.et confessus est peccatū suum ad deū petens ei misericordiam et remissionem

Capitulum II

¶ Parabola

Cūq̄ veniſſet vxor barbitōſoris ad domū ſuā: cogitauit inuenire argumenta qūo poſſet euadere de viro ſuo de naſo qui ſibi erat amputatus. Diluculo vero anteq̄ cēt aurora ſurrexit vir eius dicēs ei. Preſta mihi inſtrumēta artis. habeo eī opari hodie ī cura cuiuſdam nobilis. et exurgens illa ſibi porrexit nouaculū. Cui vir. Volo inq̄ oīa inſtrumenta. At illa iterū porrexit ei nouaculū. Et excitatus in iram proiecit raſorium verſus illam. At illa cepit clamare dolendo. ve mihi naſum. ve mihi naſum. Die autē facta: conuenerūt illuc omnes fratres et conſanguinei mulieris. et conqueſti de marito ad poteſtatem: fecit ipſum capi. et conſtitutus coram iudice. interrogatus eſt ſuper hoc qnare fecerat illud. et cū neſciret reſpondere verbū Juſſit iudex eū ligari z fuſticari per ciuitatē. Ipſo vero ligato vt fuſticaretur. Ecce ſupuenit heremita et queſiuit a populo. quare ligatus eſſet ille. et heremita videns furem ſuum inter ceteros ſtantem cuz ſuis veſtibus indutū: accepta cauſa: acceſſit ad iudicem. dicens ei. Obſecro domine iudex ne quaq̄ ſophiſticentur apud te verba. Veſtes aūt q̄s fur furatus eſt. mea erāt veſtimenta. nonne hirci duo interfecerūt vulpem eoz dē ſanguinem ſitientē Nonne z illa mulier puluere ſe interfecit mortifero. Hec amputauit barbitonſor naſum ſue vxoris. et interrogatus a iudice ſibi totuz expoſuit.

Dixit domna Intelleci quidem verba tua. et ſimile eſt illud caſui modo. verum tamen non fecit mihi damnum quiſpiam. niſi ego ipſe mihi. Quid ergo potero facere? Reſpondit ergo et dixit ei Dic tu frater primo. quid tibi videtur ſuper hec. Dixit domna. Nequaq̄ quero nūc addere quicq̄ ad nobilitatem ſtatus mei. vltra quod prius fuerat. ſed quero reſtitui in ſtatū in quo eram prius. ¶ In tribus enim oportet vnūquēq̄ meditari. primo vt videat circa rem bonum et maluz que ſunt ī ipſa vt ſe ſciat a malo preſeruare ne ei aduenīat. Secundū eſt circa aliquod ita exercere. vt a motus ſe reſtituat ſicut prius fuerat. Tertiū eſt. vt omne quod ſperat de negocijs mūdi a ſe malū prolonget. et ſibi bonum appinquet. Ego aūt reſpiciens caſum qui mihi

aduenit. ⁊ illd̄ ꝑ qd̄ spero mihi posse restitui me⁹ loc⁹. et illiq̄ me de eo expulit p̄ualere. n̄ videt̄ mihi meli⁹. nisi q̄rere argumēta aduers⁹ senesbā donec deponaz ip̄m de hac vita. Nā si valeā hec facere. scio ꝙ restituar ad locū i q̄ pri⁹ erā apd̄ leonē Et forsitā hoc ec̄ me li⁹ ꝑ ip̄o leōe. qm̄ nimia sua dilcōr familiaritas assidua quā hzerga ip̄z: erit causa sui de spect⁹ ita ꝙ nō māifestabit̄ suū obꝓbriū apd̄ suū populū. Dixit ei K. Nō mihi videt̄ posse aduēire leōi ex fāiliaritate sua apd̄ bouē neqz bonū siue malū Rn̄dit D. imo p̄cipi tat̄ rex ꝓpt̄ sex. s. ꝓpt̄ ifortuniū. ꝓpt̄ rebellionē seruoꝝ ip̄oꝝ. ꝓpt̄ cōcupiaz. ꝓpt̄ tēp⁹. ꝓpt̄ leui tat ē capitis. ⁊ ꝓpter opm ꝑuersitatē. Malū q̄ppe infortuniū ē. qn̄ rex amittit suos mili tes et bonos viros. Rebellio āt. qn̄ hoīes sui regni insurgūt cōtra seip̄os ⁊ oppugnāt sibi inuicē. Cōcupia vero qn̄ delectatio regis versat̄ circa mlieres. et vinū et venatio/ nē et silia. leuitas vero capitis in morib⁹ ē. ꝙ assidue extenuat̄ ⁊ flagellat̄ Tēp⁹ vero vt est penuria rerū. et pestis et epidimia populi et exercit⁹. ⁊ defect⁹ frcūs terre. Peruersi/ tas āt opm ē qn̄ nitit̄ rex facere q̄ nō debet. et negligit facere q̄ debet. Nūc āt leo ꝯfidit in senesbā. ⁊ māifestauit ei facta ꝓpter q̄ i ip̄i⁹ oculꝰ vilis efficiet̄. Dixit ei K. qūo speras ledere senesbā. cū sit fortior te. ⁊ maior in dignitate ⁊ statu. et magis dilect⁹ apd̄ regem ⁊ populū q̄z tu. Rn̄dit D. Nequaq̄z hoc respicias. Nō ei facta patrātur potentia et vi. q̄z plēs ipotētes ⁊ miseri sua ꝓuidētia et intellectu ꝑuenerūt ad locū. ad quē viri fortes ⁊ po tētes minime potuerūt ꝑuenire. An forsitā tibi nō fuit relatū ꝙ coru⁹ suo argumēto ⁊ intellectu serpētē interfecit. Dixit K. Quomodo fuit illud? Inquit D. ¶ Parabola.

¶ Fuit coru⁹ q̄dā habēs nidū suū in arbore q̄dā. ⁊ erat sec⁹ arborē illā cauerna serpētis et q̄tq̄t coru⁹ filios ꝓducebat. serpēs deuorabat. de quo coru⁹ doluit mltū. et fact⁹ ē tri stis sup hoc. Et accedēs ad quēdā socioꝝ suoꝝ dicēs. Nūq̄d tibi videt̄ vt exurgaz ad/ uers⁹ serpētē dū dormit. ⁊ eruā ei oclos ⁊ vīdicabo oīa mala q̄ ītulit mihi? Et rn̄s amic⁹ dixit ei. Neq̄q̄z fiat hoc vi ⁊ potētia Sz q̄re tibi argumētū ꝑ qd̄ posses ꝑuenire ad tuū desideriū. Et caue ne accidat tibi sic accidit cuidā aui. q̄ putās interficere cancrū: inter fecit seipsam Ait coruus Quomodo fuit hoc? Inquit socius eius. ¶ Parabola

Capitulum II

¶ Fuit quedam auis que cum haberet nidum suũ apud quendam locum. in quo erant multi pisces. senuit nec poterat venari de illis piscibus sicut solebat. ⁊ cũ staret ob hoc tristis. videns eam cancer et percipiens ipsam esse dolentem. ait ei Quid habes cũ videã te tristem. et mestem? Cui respondit Quid boni post senectutem? Erat quippe vita mea de piscibus huius lacus. Hodie vero piscatores venerũt illuc. dicentes sibi inuicem. Decet nos piscari omnes pisces huius lacus simul et semel. Alter vero dixit. ad eamus ad quendam locum. in quo scio multos esse pisces. et ibi incipiemus piscari. q̃ modo nobis peruenientibus ad locũ istuz poterimus capere et istos. qꝛ non fugient. Scio inq̃ꝫ qꝛ sicut proposuerũt: sic facient. Et erit hec meus interitus cum non habeam de quo viuam. Et exurgens cancer iuit ad turbam piscium. significans ei hoc verbum quod relatum est ei ab aue. Qui congregati omnes venerũt ad auem petentes eius consilium super hoc. Et dicunt venimus ad te vt des nobis consilium super hoc quoniam vir intelligens non suum priuat consilium a suo inimico. quando est boni consilij. et recepit ab eo iuuamen. Vita enim nostra est inter magnum bonum et vtilitatem. Da igit̃ nobis consilium. Quibus respondit Scitis bene. qꝛ non possumus illis resistere. nec aduersus eos pugnare? scio tamen quendam bonũ locum et delectabilem. in quo est multitudo aquarum. si vultis transferri illuc. ducam vos Cui respõderũt. Non habemus ducem. nec fidelem rectorem nisi te. quib⁹ dixit. faciaz hoc libẽter ad vr̃az vtilitatẽ. ⁊ capiebat oĩ die illis duos pisces. portãs eos ad mõtẽ excelsũ cõedẽs eos Quadũ ꝟo die veniebat ad eã cãcer dicẽs ei timeo hic eẽ. rogo ãt te vt ducas me ad locũ vbi sũt mei socij. Et accipiẽs illũ: portabat eũ ad locũ vbi deuorauerat alios pisces Et respiciẽs cãcer alõge: vidit ossa pisciũ sil̃ cõgregata. ⁊ ꝑcepit qm̃ ip̃a eos cõederat. et qꝛ ip̃z sic deuorare intẽdebat Et ait ĩ suo corde. Decet vnũquẽqꝫ hoĩez qñ incidit in manu inimici sciẽs se moritur̃ pugnare ꝑ sua ꝑsona. ꝯ suũ inimicũ et ĩ oib⁹ q̃ pñt suã personã custodire Et exurgẽs aduers⁹ eã opp̃ssit ceruicẽ suaz cũ suo rostro. et sic interfecit

Capitulum II

illam. Et rediens cancer ad turbam piscium. exposuit eis fraudem auis. Et quo interfecerat ipsam. qui ex inde gauisi sunt. et steterũt securi in loco suo.

Nunc aũt intuli hãc parabolam vt scias quoniam multotiens est consiliũ qd interficit virũ suũ Sed consulo tibi vt perambulas volans per aerem. vt inuenias aliqd iocaliũ mulierꝝ. et rapias illud Cũqꝫ hoies teviderint neqqꝫ elõgent te ab eis. sed pcede aduersꝰ eos. ꝛsp videtes te seqnt Et cũ pueneris ad cauernã serpẽtꝫ proice ibi iocale illud. et recede inde. Scio etenim quoniam homines euntes ad recuperandũ iocale cũ viderint serpentem interficient ipsum. fecit itaqꝫ coruus. perambulanit per aerem donec peruenit ad quandam mulierem: que cũ ablueret corpus suum. super tecto domus sua iocalia posuerat. ibi et rapiens idem coruus aliquid volauit per aerem. homines vero ipm sequebant vsqꝫ ad locũ vbi posuit illud. Cũqꝫ accepissent iocale viderũt serpentem stantem in foramine. proiecerũtqꝫ super eũ lapidem. et mortuus est

Porro adduxi tibi hoc exemplum ad significandum tibi verbum veritatis quoniaꝫ ingeminationes et argumenta meliores sunt his que facere potest vir potens. Ait Kelila Verum diceres si senesba non acquisiuisset consilium et ingeminationes cũ nobilitate in qua est. posses illud facere. verum tamen iam prestauit ei deus consilium et intelligentiam Et est vir scientie et intelligentie et prudentie. Unde scire debes qꝫ ipse cauebit se a te. vel ab hũs. et illud quod cogitaueris in tua mente: concipiet ipse. Inquit Dimna. Verum est posse cauere sibi senesbam sicut dixisti. verre tamen scito qꝫ a me non potest se cauere. quoniam tradidit personam suam in ma

nũ meã et credidit in me a die quo duxi eũ ad regẽ Expedit mihi tamẽ nũc ip̃z ꝑdere ab hoc mundo quẽadmodũ lepus fecit de quodã leone Inq̃t kelila. qũo fuit? Inquit D.

¶ Quidam fuit leo in quodam bono loco multarũ fetarũ et aquarũ nec hec illis fer; q̃c q̃z ꝑderat ꝓpter timorẽ leõis. q̃ oĩ die rapiebat de illis et deuorabat. Et habito consilio inter se venerũt ad ipsum dicentes ei. Scito quoniã non potes habere a nobis aĩal nisi cũ labore maximo et strepitu venationis Nũc aũt inuenimus modum vtilem ꝓ te. quoniam si reddideris nos tranquillos et securos a timore tuo. nec insidiaberis nob̃ omni die offerem⁹ tibi sponte in hora cibi. vnã bestiam de nobis ꝓ tuo cibo. Quod q̃dem placuit leoni et promisit eis pactũ obseruare. Quadam vero die cũ sortem eiecissent inter eas. quam ip̃arũ deberent offerre leoni. aduenit sors cuidam lepori cui preceperũt leoni se p̃ntare. Dixit eis lepus Si volueritis mihi consentire et cõfidere de me in re que nobis erit vtilis. spero vos reddere securos et quietos a turbatione leonis. Cui responderunt Quid est illud. quid vis fiat tibi. Et ait eis lepus. quid est. volo ꝙ vni vestꝝ precipiatis venire mecũ ad leonẽ et nõ festinet me p̃ntare sibi donec pretereat hora cibi. Cui dicũt. Volumus. fiat tibi. Et exurgens lepus cũ socio suo iuit ad leonem. et retardauit p̃ntare se sibi. donec hora cibi preterũt. et esuriens leo surrexit de loco suo. Et respiciens secus viam. vidit quendam leporem accedentem ad ip̃m. Cũq̃z p̃ntasset se sibi: interrogauit illũ vnde veniret. et vbi esset turba socioꝝ suorũ. et cur tm̃ tardauerũt. Cui respondit lepus. Ego ab eis venio. mittebãt aũt tibi per me vnũ leporem vt ip̃m tibi presentarem. Sed cũ essem prope hũc locũ. Ecce supuenit mihi alius leo. et rapuit ip̃m mihi. Cui ego dicebam. Caue quoniam est cibus regis. q̃ offertur ei. noli ip̃m contra te prouocare. qui cũ audiret. blasphemauit te. dicens. Ego sum dignior ip̃o regnare in hoc loco. veni igit̃ ad referendum tibi. Et audiens leo dixit. veni as mecum et ostende mihi ipsum. et iuit lepus ducens ipsum ad puteum aque. Erat autez aqua clara. Et dixit lepus. hic manebat ille leo de quo tibi dixi Et respiciens leo

ad fontem putei resultauit sibi vmbra sua et leopris: corruit sup ipm in puteo. credēs pugnare cū eo q̄ mortuus est ibi. Et rediēs lep⁹ ad socios suos: narrauit eis oīa. q̄ fecerat q̄ ipm laudauerūt super hoc.

IAquit kelila. si poteris senesbam offendere tali modo. vt non percipiat inde rex aliqd dānū. bonū ē. Nocuit ei mihi et tibi et multis alīs de curia. Sed si eū nō poteris offendere nisi displicēdo regi. cōsulo ne facias. Nec sis rebellis dño tuo qm̄ malū pessimū eēt. et magna proditio. Post hec vero pretermisit D. vt nō accederet ad leonē plurib⁹ diēb⁹. postea vero iuit ad eū q̄si contristatus et dolens

¶Et videns leo D. ait ei. quare non vidimus te tot diebus? nūq̄ fuit p bono. Cui rñdit D. Est quoddā occultū et secretū magnū. Et ait leo. Indica mihi illud. quoniaz sumus in loco secreto. Et respondens D. dixit ei. Dicūt sapientes q̄ omne qđ q̄s testat posse nocere sibi. Nec vult illud audire ꝓpter malū qđ in eo est. non decet nūciū referentem celare si diligit ipm cū simplicitate cordis. sicut confidit in eo socius eius. bona opera sua considerās. que vidit ex eo. et qñ sic fuerit attēdat verbis eius. et audiat malū quod in eo est. et percipiat vel discernat bonū vel malum. quod est in ipso. qđ quicq̄d est in eo boni. est sibi ipsi. referenti vero nec bonū nec malū est. nisi q̄ adimplet mandatū et ostendit dilectionē quā habeat erga ipm. Nūcaūt dñe mi rex sapiens et intelligēs es. volo tibi vnū indicare. quod scio te nolle audire. et estimo te bene illud non eē credituruū. Nec velles q̄ ego illud tibi referrem Sed intra me meditatus video qm̄ turba ferarum et multitudo tui populi: non habent vitam et bonū. nisi in te. cuius nō q̄ras ō ea. nec aput me inuenio viam zelandi veritatem. sed illā tibi manifestandi. cuius nō q̄ras de ea. et cuius ego timeam q̄ mihi non credas. Decet tamē illud reuelare tibi. qm̄ qui occultat regi consilium suum. et medicis languorem. et socio secretuz. agit inique et ipse similiter in reculpabilis. Ait leo. Quid est hoc? Cui respondit D. Relatum est

mihi a quodam fideli socio. quoniam senesba consiliū cum maioribus tui exercit⁹ dicens eis. Ecce stans cū leone tanto tempore. expertus sum sue scientie. et temptaui eius potentiam. ac ipsum inueni fragilem in omnibus et deficientem. et est mihi proditor et seipsum non diligens Cū aūt hec peruenirēt ad aures meas presumpsi quō proditor est atq; rebellis. Cū aūt ostendisti sibi honorem. et eum tibi coniunxisti. et cū super domū tuā ordinasti et fecisti conciliariū et secretariū tuū. Ipse aūt putat esse sicut tu. et estimat tibi esse successurū in regno si te contingat a regno discedere. Hūcāt dñe rex nequaq; sis negligens circa hec. Quoniam dicunt sapientes. quando nouerit rex esse in populo suo aliquos. qui cupiūt ascendere ad suū statū. et ad sui nobilitatem peruenire ex proprio consilio et argumento. aut propria auctoritate et diuitūs. expedit regi eos perdere. quoniam nisi perdat eos: erit ipse perditus. Tu aūt dñe rex sapiens es et discretus in omnibus magis q̄ ego. Sed videt mihi vt habeas consiliū de persona tua pro isto maligno et incredulo. anteqū possit euadere de manibus tuis. et ne sis circa hec negligens. quoniam post dānū recuperare non poteris quod ex hoc possit insurgere. ¶Dicitur aūt quō boies mūdi tres sūt. duoꝝ iporū sūt qui solliciti sūt in suis negocūs. quoniā incidūt mala et nō turbantur neq; perterrentur. Sed querunt cōsilium et argumenta euadere a laqueo. in quē ceciderunt. Sed secundus eorū melior est primo. Et est ille qui sibi preuidit argumentum et consiliū anteqū incidat in malu et cōsiderat res anteqū sint: cū oculo sui intellectus. et prolongat ab egritudine anteqū sibi perueniat. Tertius vero eoꝝ est piger et negligens. nesciens p̄cauere malum anteqū perueniat. nec scit ab eo euadere postq̄ in illud incidit. sicut fuit de tribus piscibus

Ait leo quō hoc fuit? Inquit dimna.

¶Dicitur fuisse in quodam lacu tres pisces. quorum vnus erat piger. alter sollicitus. Tertius aūt intelligens. Erat autem locus ille longiquus ab habitatione hominuz

Capitulum II

¶Quadam vero die cuꝫ veniſſent duo piſcatores ad lacū intendebant expandere ſup eos rethe vt caperent eos. videns aūt ſollicitus ſciuit qō illi facere intendebāt. et timuit. Accepit aūt conſiliū et argumentū pro perſona ſua vt non periret. et exiuit inde ad flumen lacui coniunctum. Intelligens vero ſterit in loco ſuo donec venerūt piſcatores. et obdurauerūt exitū aque. et percipiens hic quid intendebant facere: dixit in ſuo corde. captus ſū. Et hic eſt eius finis. qui negligit in ſuo opere. Nūc aūt qūo potero euadere ab hoc periculo in quo ſum. raro ei viuat argumentū poſtꝙ ſuperuenit malū Vir tamen intelligens non debet negligere querere conſilium et argumentū p ſui liberatione. et exurgens perambulabat ſuper aquā quaſi eſſet mortuus Illi aūt eſtimātes illū eſſe mortuū ceperūt et proiecerūt ipm verſus eos in terram ꝑpe flumen Illis vero recedentibus. repuit et intrauit flumen et liberatus eſt. Piger vero non ceſſauit ire et redire hinc et inde. et ſubtus et ſup. donec captus eſt.

Iaquit leo. Intellexi inꝙ verba tua. veruꝫ tamē qūo poſſū eſtimare malum de ſeneſba. Nec poſſum credere ipm cogitare maluꝫ ſup me pre nimia dilectōne quam habeo erga ipm Et qꝛ ipm honorauī. et propoſui omnibus alijs de curia mea. Inquit dimna. Non proponet ſeneſba contra te agere malum. niſi qꝛ pcepit ate nūꝙ aliquid leſionis. nec reſeruaſti penes te aliquem ſtatum nobilem. in quo nō poſueris cū. Nūc aūt nihil remanſit per quod poſſit ſuus ſtatus nobilitari perfecte. Inſi ſibi vſurpare regnū tuū. qm̄ vbi ſtultus et ſceleratus oūdit amorem et bonū conſilium erga regem donec perueniat ad nobilem. de quo non eſt dignus Et permanēs in illo ſtatu: querit adhuc alium nobiliorem illo. cū dolo et fraude et perditione ſui domini. proditor eī ſtultus non aſſiſtit regi. neꝙ ſeruit ei pro vtilitate dōni ſui. ſed pro vtilitate propria. vt ditetur ⁊ magnificetur. q magnificaꝝ redit ad ſua pria mala opa ad ſui pri mā radicem. Sicut cauda canis quam ſi extenderis tua manu dū ligatus eſt recte: ſtabit. qū vero ipm abſolueris reddit torta vt fuit. Et ſcito dūe rex qm̄ quicūꝙ non credit conſiliarijs ſuis dere vtili. quam oſtendūt ſibi. non eſt tunc laudandus q̄uis ſuccedit ei bonū de ſuo conſilio. Quomodo eſt ſicut infirmus qui reliquens mādatū medici facit illud qō affectat ſuus appetitꝰ. Decet aūt familiarem regis exponere perſonā ſuam morti in re que eſt vtilis regi et debet cogitare in ſuis negocijs ſuo intellectu ⁊ connumerari ei malū et aduerſitatem que pūt ſibi contingere. Et melior horū eſt qui reſpicit rerū finē et ſcit cauere ſibi ab eis. bona vero fama in artificijs ꝑmanet iuſtorū. Rex aūt nobilis eſt q̄ denegat vel bū cōſiliarioꝝ ſuoꝝ. Melior aūt inter diuites eſt: qui non eſt ſeruus ſui appetitus. Melior vero inter ſocios q̄ non litigat cū ſocio ſuo Et dicitur ſi iaceret homo in litore maris ꝑpe aquā et ſup colubrem tutiꝰ poſſet ibi dormire ꝙ confidere de inimico. q̄ ſuam q̄rit animam. Rex aūt pigrior eſt ceteris regib⁹. qui negligens eſt in ſuis negocijs Eſt āt ſicut elephas q̄ nihil reſpicit in hoc mundo. Inquit leo. multū prolongaſti ſermonem tuū ſup hec. verū tamē hec omnia q̄ dixiſti: iā non reperiuntur inter amicos. ſed omnia deleta ſūt aput eos. Qui ſi ſeneſba inimicar etur mihi (ſicut tu aſſeris) non poſſet vtiꝙ nocere mihi. Qūo eī poſſet tractare cō tra me. cū ipe comedat herbas: ego aūt carnes. et ſit mihi in cibum. ego autem nūꝙ aliq̄d mali vel inconuēient⁊ pcepi ab eo. nec inueni in ipo mali veſtigiū. poſtꝙ ipz i meū ſociū fidelem ordinaui. et qꝛ ipm laudaui et exaltaui ſup omnes principes mei exercitus. qō ſi permutauero hoc factum. ero ſtultus in meipſo. et negabo fidem. et deuiabo a iuſticia. Inquit D. Neꝙ decipiaꝝ cor tuū dicens eē ipm tibi in cibū. quoniam ſi nō poterit ſeneſba te prodere et offendere p ſe ipm: tractabit hec cū alijs ⁊ q̄ret aduerſus te per alios. Dicit eteni. qꝛ ſi tecū ſteterit aliquis deſpect⁹ vel impotens vna die. nec cog⁊ ſcis ſuos mores: non credas ei perſonam tuam Et caue. ne accidat tibi hec parabola. Dixit rex. Quomodo fuit. Inquit Dimna ¶Parabola

¶Dicitur fuisse pediculus in loco cuiusdam nobilis perseuerans. de sanguine suo q̄/tidie sugens illo non perpendente. quadam vero nocte transiens pulex quedam eum adhesit. Ait ei pediculus. Permaneas hic mecum ista nocte. et bono sanguine saciaberis. et eris in bono lecto. et attendens pulex verbū suum: remansit ibi. et estimans q̄ dormiret vir. surrexit pulex: et momordit eū fortiter. ita q̄ excitatus pre dolore morsus; clamauit illis de domo: vt candelam accenderent. et per lectum respicerent. candela accensa: inuenerūt pediculum. et interfecerunt ipm. pulex autem fugit: et euasit.

Nunc autem induxi tibi hanc parabolam. quoniam malignus homo nō euadit a malo. et quando non potest per se excitare malū: pertractat illō per alios. Si aūt non percepisti aliquod contrarium a senesba. nec dubitas de ipso. debes vtiq; misereri populi et exercitus tui. ne aliquo q̄ corda a tui dilectione diuertat. et eos inde ducat ad odiū tui. Et scito quoniam non intendit pugnare contra nisi personaliter. nec faciet hec fieri per aliū a se. Et credens in mente leo verbo dimne: dixit ei. et quid fiet ei? Dixit ei Dimna. Videt mihi q̄ debes eum perdere de hac vita. quoniā bō in cuius dente accessit putrefactio non cessat eius egritudo. et dolor ab eo non recedit donec eradicetur. Stomachus vero plenus malo cibo nō quiescit donec foras emittatur vomitu. Sic quoq; est inimicus de quo timendum est. eius curatio ē ipm perdere de seculo. Dixit leo. Induxisti me iam societati senesbe adherere. nūc aūt mitto p eo et requiram quid latet in suo corde aduersus me. precipiam ei. vt vadat ad aliquem locum quem voluero. Dubitauit aūt D. de hoc. qō intendebat facere leo. Sciuit enī qm̄ si loqueretur cum senesba. et audiret verbū suū crederet in ipo. z non occultaret ei oia que sibi dixerat. Et D. ait leoni. Non videt mihi bonū consiliū mittere p senesba. z reducere ad sui memoriam peccatū suū. quoniā dū ignorat te scire negociū habes potestatem super eo. Sed si perceperit tibi hoc secretū esse reuelatū. timeo. ne sumens argumenta contra te festinet ad malum quod intendit. vel forsitan querat suam saluare p

persona de manibus tuis. Et si contingat eū pugnare aduersus te: pugnabit cū audacia: cū paratus sit ad bellū. Si vero recedat a te ibi impunitus. nec poteris ei nocere qz cauebit sibi. aut forsitan superabit te. dū inuitus nō fueris: Nā virtus rerū est. vt non accelerent perdere quemq3: nisi illū: cuius offensa manifesta est. eius vero cuius offensa est occulta: inquirat causa. et adhibeatur cura. et reddat sibi iusta opera sua. Dixit leo ei. Scire debes q9 quādo tormētari mandat aliquē. de quo annūciatū fuerit peccatū cōmisisse. et postea patebit inq̄sitiōe diligenti. qm̄ nō fuit verū qđ dictū fuit de eo. totū malū qđ ei intulerit: sibi ipi intulit. et in preiudiciū sue anime. maxime cū nō possū credere tractare senesbam illud quod dicis. Dixit ei D. Ex quo sic tuū est consilium consulo. ne subueniat tibi ille qñ munias et preserues te ab illo. ne te possit offendere. maxime. quoniam scio. q9 si respexeris ipm qñ subuenit tibi: videns pilos carnis eius elevatos. et membra sua cōtremiscentia. et ipm respicientem a dextris z a sinistris. z dirigit cornua sua quasi vellet pugnare. Inquit leo. Volo inq3 tuū recipere consilium et tuā sequi volūtatem. Et si videro et eo ea que dixisti. sciam illud esse verū. et credā oīa q̄ mihi dixisti. Et factū est: cū pcepisset D. verba sua leoni. et induxisset in animo leōis oīa q̄ voluit. cogitauit in se ire ad senesbam. vt puerteret cor suū aduersus leonem. z interponeret eis odiū. Volebat aūt hec facere de volūtate leonis. et ait ei. Vis vt vadaz ad senesbam: vt videat q̄d agat. vt sciat ingressum et egressū suuz. et audiam verba sua. forsitā potero aliq̄ presumere ab eo. et rediens referā regi. Dixit ei leo. vade: et respice opera sua et indica mihi. Et accedēs D. ad domū senesbe. supuenit ei q̄si tristis et mestus. Et recipiens eū cum honore dixit ei. quare non vidi te tot diebus. nūquid est aliquid nouum?

¶Inquit D. Quis bonoz facit non superās volūtatē suā. sed voluntas eius in manu est alterius. in quo non est fides et bonitas. De quo possit confidere aliqua hora. Et ait senesba. Quid est hoc: qđ dicis? Nūquid est aliquid nouum? Inquit Dimna.

Capitulum II

Est. Quis aũt est qui reuocare valeat quod cõstitutum est ei. aut quis peruenit ad ml/
tã gloriã huius mũdi. qui non recalcitrauerit. aut quis secutus est suũ appetitũ ⁊ non
corruit. aut quis adhesit delectationibus mulierũ. et nõ remansit deceptus. aut quis
petijt petitionem stulto. et non penituit ipm. aut quis adhesit malignis et abijt illes⁹.
aut quis astitit seruicijs regũ et permansit sibi suũ bonũ et gloria. Justũ est aũt verbũ
eorũ qui dixerũt. Quoniam reges in eor dilectione que non permanet erga suos fa/
miliares. nec dolent de perditione suor viror. sil'ant meretrici cui adherent homines
vnus post alter. Dixit ei senesba. Audio a te verba. quibus estimo tibi accidisse aliq̃d
nouitatis cum leone. Inquit D. Ita est. ver tamẽ non tangit negocium me. si vtinã
sic esset. verũ tamen non tangit ex dilectione que est inter me et te. et fedus quod conser
uarem tibi. et quia tradidi tibi amicicias meam tempore quo misit me ad te leo. nec mo
dum inueni obseruandi tibi fidem. nisi vt iurarem tibi vt non deciperem te. nec rum/
perem fedus quod inter nos est. et quod deberem reuelare tibi quod reuelatum ẽ mihi
de eo q̃ timendũ est de te. in quo posset esse tua perditio. Inquit senesba. Quid est illõr
Inquit D. Relatũ est mihi a quodam fideli socio: quoniam leo dixit cuidam sociorum
suor. Miror de senesba. quoniam est valde pinguis. nec est mihi in aliquo vtilis. nec
videt mihi aliquid boni in eo. nisi deuorare ipm. et dare nobis deuorare de sua carne.
Et cũ peruenisset hoc ad me verbum concepi fraudem et iniquitatem suam et proditi
onem quam intendit aduersum te. et volui festinanter annunciare tibi. vt perficias fe
dus quod est inter nos et fidem quam promisi tibi. Nũc aũt habe amodo curam de p
sona tua. Cũq̃ audiret senesba. turbatus est. et contristatus. Et ait ipi d. Non decet le
onẽ tractare q̃d mali aduersum me. cũ non peccauerim ei. nec alicui de mundo Sz for
sitan audiens contra me verba mendaciosa et dolosa que vera non sunt. Scio enim
quomodo habet cõuersationẽ cum quibusdam malignis. et temptauit eos cũ verbis
que apparent sibi esse vera. Conuersatio enim malignorum inimicitias infert et odi
um inter homines. Et scio quidem. qm̃ multi dominorũ huius curie sunt qui inuide
bant mihi pro loco et statu meo. Et q̃ inuenitur in hominibus dolosis malũ: estima
tur idem esse in iustis et benignis. Et illud quod relatum fuit ei de operibus malig̃r
quos non puniuit. et postea fuit illud annũciatum sibi esse verũ. fuit illud idem annũ
ciatũ de hominibus rectis et simplicibus. et putat eor rumorem esse verum Et querit
facere quemadmodum fecit quadam vice quedam auis aquatica. que cum vidisset in
nocte vmbram stelle in aqua: putabat esse piscem. et querens ipm tota nocte: et non po
tens capere ipm: reliquit ipm. mane vero vidit piscem in aqua. Et estimans illud fuis
se quod viderat in nocte: reliquit ipsum. Quod si peruenerit in auditum leonis aliq̃
mendacium contra me: crediderit illud. et reputauerit illud verbum ex eo q̃ viderat ab
alijs. et conceperat super eis. et intendit me perdere iniuste. mirandum est super hoc val
de in eo q̃ ego reor quere nolim eius placitum et dilectionem Et quia distrahor. post
eius mandata obediens ad omnia que vult ⁊ declinans ab his que non sui placiti sũt
quomodo prouocatus est contra me. Quando aũt insurgit ita propter aliquam cau/
sam: potest haberi spes super ipsa. Sed quando fuerit sine causa ⁊ culpa: nulla poterit
esse spes. Nam illud quod reputat offensa alicuius in suo accessu: redditur placitum
apud suum recessum quando iustificatum fuerit et aliquando perditur: et aliquando
inuenitur. falsitas autem permanet et non perditur. Et iam quidem recordatus sum
et reduxi ad mei memoriam. et non inueni aliq̃d mali pertractasse contra ipsum. nec fu
it aliquid disceptationis inter me et ipm. nisi forte valde modicum. Verum tamẽ im
possibile est alt adherẽti alteri posse preseruari ab eo: ita q̃ cõplaceat sibi iuxta suũ desi
derium. Expedit tamen virũ sapientem et fidelem. vt quando peccauerit contra se: amicus eius respiciat peccatum suum. et cognoscat eius pondus. vt ipm puniat secũdum
peccatũ suũ. Si forsitan leo nouit in me aliquod delictũ: quod ego ignorabam sicfor
sitan quando eram rebellis suo verbo et consilio quando agebat mecũ consiliũ q̃ to

totū faciebam pro bono et honore suo. concepit forte dicens in corde suo. Quid est hoc quod est in corde senesbe vt resistat verbo meo: cū ego dico: sic volo esse. Ille autez dicit aliter. Non debet attribui mihi peccatū in hoc quoniā nō intendebā p illō nisi e ius bonū et vtilitatē. et hoc ipm in q̄ resistebā ei: non erat antepopulū suū z socios suos sed clam. Scio tamē q̄ q̄cūqz querit a socijs et amicis q̄ non reperiat in eis aliqd ma culę. Peccauit in suo consilio. et addit in sui egritudinem. qō si non reperiat in eis ali quod huiusmodi: poterit p̄cipitari ꝓpter malicią regis. qm̄ q̄n deuiat cor regis placet ei ille contra quē debet indignari. z indignatur cōtra illū q̄ debet habere gratią in ocu lis suis sine causa. et certa culpa. Et ꝓpter hoc dicit. q̄ q̄cūqz ingredit mare: ipe est causa sue p̄cipitationis. sed magis q̄ adheret seruicio regis. z q̄uis sit fidelis et rect⁹ cōsilia rius et amic⁹. dignū est. ipm precipitari in laq̄um impij. et capi in ei⁹ rethe. et non inue niat ex inde adiutorem. Quis enī nouit: si forsitan ꝓpter bonū qō egi versus leonem. z vtilitatē quā ei q̄rebam: induxit eū ad hoc. Nam bona arbor quandoqz perūt ꝓpt bo nos fruct⁹ eius. qz grauati rami a fructib⁹ frangūt et corruūt. et dissipat arbor. Simlr quoqz thoes cui⁹ ale sūt meliores q̄z oia q̄ in eo: aliqn tamen sunt ad impedimentum ei Nam qñ intendit volare vt euadat a malo mouet grauiter suis alis donec capitur. E/ quus etiam bon⁹ aliqn perūt propter sui bonitatem. Aggrauant enim homines suū onus: confidentes in sui fortitudine donec perit. Simili modo vir prudens z nobi lis aliquando ei⁹ prudentia est sibi impedimentū. Nam inuidentes ei socij: superant ip̄m. et deperdūt. mali enī homines plures sūt q̄z boni in omni loco. Si vero hoc ma/ lū non fuerit secūdū aliquem predictoz modoz. Est tamen sententia quam homo re/ uocare neqt. q̄ sibi a deo est. q̄ q̄dem facit vt vult. Ipe enim est q̄ aufert leoni potentiaz suam donec capiat. et recludit in domib⁹. Ipse est q̄ portari facit hominem debilem et fragilem super dorso elephantis. Ipe est: q̄ predominari facit magum serpentib⁹. vt ca piat eos manib⁹: et ludat cū eis. Ipe est q̄ confortat debilem. et debilitat fortem. mlti/ plicat diminutum. et diminuit multiplicatū. corroborat cor timidi. et inducit roborez in corde robusti. et sic sūt omnia negocia causata. a suis causis. q̄ a suo rectore regunt. Dixit ei D. Scire debes q̄ inimicitia quam tibi fert leo non est ꝓpter aliqd coz qō di xisti. sed ex propria perditione et cordis neqtia q̄ sūt in eo. principiū ei est mel dulce: fi/ nis vero venenū mortifez. Dixit ei senesba. Jam credo verbū tuum et verū est. qz gu stani illō mel et saporit dulce palatui meo. Nūc vero video me peruenisse ad venenū qō dixisti: nisi fuisset appetit⁹ z concupia: nō stetissem cū leone. z ego comebā herbas: il/ le vero carnes. Sed appetitus me⁹ z cōcupia mea proiecerūt me in hūc laq̄um. z acci/ dit mihi qō accidit apib⁹ q̄ cū ingrediant flores q̄ aperiūtur in ortu solis. et claudūt in occasu ei⁹. placet eis stare ibi tota die. q̄ obliuiscūt exire donec flores claudūtur in sero et remanent ibi. Ille q̄ nō est cōtent⁹ de modico h⁹ seculi. sed sequūtur ei⁹ ociuanā glo riam. nec saturat. nec respicit qō est ante ip̄m. et obliuiscit futuroz: est sic musca c⁹ appe titus non saturat in arboribus aut plantis. et vadit ad sugendū liq̄rem ex eūtem de auri cula elephantis: donec percutit ipam: et mozit ibi. Qui vero p̄stat consiliū z delectatō nem. et fatigat personā suam pro eo q̄ non recognoscit. est: sic reuelans secreta homi/ nū surdo q̄ nō audit. Dixit ei D. Relinq̄ hec verba: et pro te q̄re liberationem. Jnq̄t ei senesba. Qō consiliū habere potero: si me interficere voluerit z ego q̄dē bene cognosco mores et consiliū leonis. q̄ si optaret mihi bonū. socij vero ei⁹ malū. suo dolo z neqtia poterūt me offendere donec interponent mihi odium et leoni. Nam qñ cōgregat p̄o/ ditio et malignitas aduersum viz cūdem et innocentem. p̄nt vtiqz perdere ip̄m q̄z uis sit ipe potens. illi vero debiles. Sicut fecit lup⁹ z corvus et vulpes de camelo q̄ inge/ minati contra ip̄m: superauerūt eū. Dicit ei D. Quomodo fuit: Ait senesba:

¶ Parabola.

Capitulum II

¶ Dicitur fuisse apud quendam locum secus viam leo. cui erãt tres socii. scilicet lupꝰ coruus et vulpes. Quadam vero die cũ pertransierũt per illum locum homines mercatores: reliquerũt ibi vnũ camelum. qui cũ egrotaret non poterat se sustinere. et perãbulans camelus: peruenit ad leonem. Cui dixit leo. Ad quid venisti? Cui respondit. Volo esse obediens regi: et eius mandata adimplere. Ait leo. Si meam diligis societatem: et fueris mihi fidelis: manebis mecũ cũ fiducia et quiete. Nec timebis aliquod malum. ¶ Stetit itaq; camelus cũ leone pluribus diebꝰ. Quadam vero die cũ venisset leo ad venandũ: superuenit ei elephas. qui cũ pugnaret aduersus eum fortiter momordit eũ elephas dentibus in multis locis. et cũ a suis manibus euasisset: ibat inuolutus sanguine et absq; virtute: donec peruenit ad locũ suum. Nec poterat deinceps venari: nec circuire terram. Et factum est: cum esuriret leo: et socii sui. nec haberent cibũ: et deficiebat eis esca: quam leo solebat eis exhibere. factum est hoc eis valde molestum et contristatus leo super hoc: ait eis. multum laborastis: et indigetis cibo. Cui dixerũt Non dolemus tantum de ꝑsonis nostris: quãtum de persona regis: cõsiderantes defectum tuum. et ꝙ possemus aliquod bonum inuenire pro te cũ nostro exercitio et labore. quoniam laboremus diligenter. Et ait eis leo. Scio inq̃ fidelitatem et dilectionem vestram erga me. et bonum consilium. pro q̃bus deus remuneret vobis bona. verum tamen si possetis circuire campum: forsitan inueniretis aliquid circa vos. et deferetis mihi: erit hoc bonum pro me ⁊ vobis. Cũq; exirent et se prolongarent a leone: cõgregati sũt simul. lupus. vulpes et coruus. et egerunt consilium ad inuicem. Et dixerunt ad inuicem. Quid hoc nobiscũ. Iste camelus. cũ comedat herbas. nos vero carnes. nec ẽ de genere et consilio nostro. Non est nobis melius. nisi ire ad leonem: et sibi consulere ꝙ comedat ip̃m. et reputemus eum vilem et despectum in oculis suis. Ait lupꝰ eis. Non potest hoc fieri: nec decet nos aliq̃d de ip̃o referre leoni propter fidem quam dedit sibi. Ait coruꝰ sedete vos ĩ loco vr̃o. ⁊ dittite me tractare cũ leõe ⁊ recedẽs iuit ad eũ

Capitulum II

¶ Et cū vidisset ipm leo dixit ei. Inuenisti ne aliquid? Cui respondit corvus. Non inueni nisi qui habet. et intelligit nisi habens intellectum. nec videt nisi habens oculos fames autem abstulit nobis hec omnia. verū cogitauimus vnum. cum quo speram⁹ habere recuperationem et vitam pro te et nobis. Respondens leo: dixit ei. Quid est illud qđ cogitastis? Ait corvus. Videt nobis q̄ rapias hūc camelū. et comedas ipsū quia non est nostri generis. et nos sui. Nec eius consilium est nostri consilij. Et irat⁹ leo contra ipm: dixit ei. Sile maledicte. destruat te deus. cū vile et malignū est tuum consilium. nec est in te misericordia et fides. Non enim debuisti mihi temptare loqui verbum hoc. an nescis quid fecerim camelo? et quomodo ipm mea fide seruaui? An nescis: quoniam in mundo non est maior iusticia et misericordia. cū redimere animaz captiuam. et succurrere sanguini qui prope est effundendi. et quia promisi sibi fidelitatem meam: non deficiam ei. nec ipm vnq̄ defraudabo. Respondit ei corvus. Vere dicis dñe rex. verum tamen per vnam animam redimuntur omnes anime domus. per animas domus redimuntur anime totius parentele. et per animas parentele populi. et populi regis. Nos autem sumus omnes in hac necessitate constituti. nec aliquid facere valemus. sed ego cogitaui modū quo valeas a iuramento saluari. Et laudans ipsum leo super hoc dixit ei. quid faceret? Post hec vero rediens corvus ad suos socios retulit eis verba sua et leonis. et omnia que cū eo ordinauerat. Et interrogans eos corvus dixit. Quod consilium darent super hoc. vt deuoraretur camelus. et salu⁹ fiat leo a iuramento quod iurauit ei. At illi dicunt ei. Indica nobis consilium tuum. Nam in tuo consilio speramus salutem. Dixit corvus. Videtur mihi bonum. vt simul omnes accedamus ad camelum. referentes ei preterita beneficia que recepimus a leone gratis. et sine vllo būficio ipso a nobis pcepto. Modo āt videm⁹ necessitatē suā: decē

est. vt q̄libet nostꝝ sibi se sponte repñtet. laudans ip̄m super beneficijs: que ab ipso recepimus. et quomodo tenemur ei. Sed non habemus in quo possumus eum sup̄ hec remunerare. Nec possumus ei conferre vnum de mille eorum que nobis contulit Nec aliq̄d inueniemus quod sibi offeram⁹. Unde offeramus ei personas nostras. ⁊ quilibet nostꝝ offerat ei suū corpus. vt comedat illud dicens ei. Sic volo dñe rex. vt me comedas. et non moriaris fame. et qñ sic dixerit. surgat alter et dicat simile verbuz et saluus fiat socius suus. et facientes sic: omnes adimplebim⁹ placitum regis. ⁊ eius amorem acquiram⁹. Et vocantes camelum: exposuerunt hoc ei suum consiliū. cui placuit. et surgentes venerunt ad leonem.

Epit itaq̄ coruus loqui coram leone dicens Domine rex iam ad mortem p̄uenisti. et requiris liberationem tue persone. Nos aūt decet tibi tradere personas nr̄as ꝓpter misericordiam quam tu nobis contulisti ex antiquo tempore Nam in te viximꝰ et sperauimꝰ viuere nos oēs. et qui sūt post nos successuri. nūc volo vt comedas me. Et respondens lup⁹: ait illi. Sile corue. Non enī bona est tua caro. et nec regi proficeret. qꝛ mala caro reddit egritudinē. Caro vero mea bona est. Nūc aūt comedat me dñs rex. Et rñs coruus: ait lupo Non enī est caro tua bona. q̄cūq̄ enī vult se interficere: comedat de carne tua. qm̄ moxerit suffocat⁹.

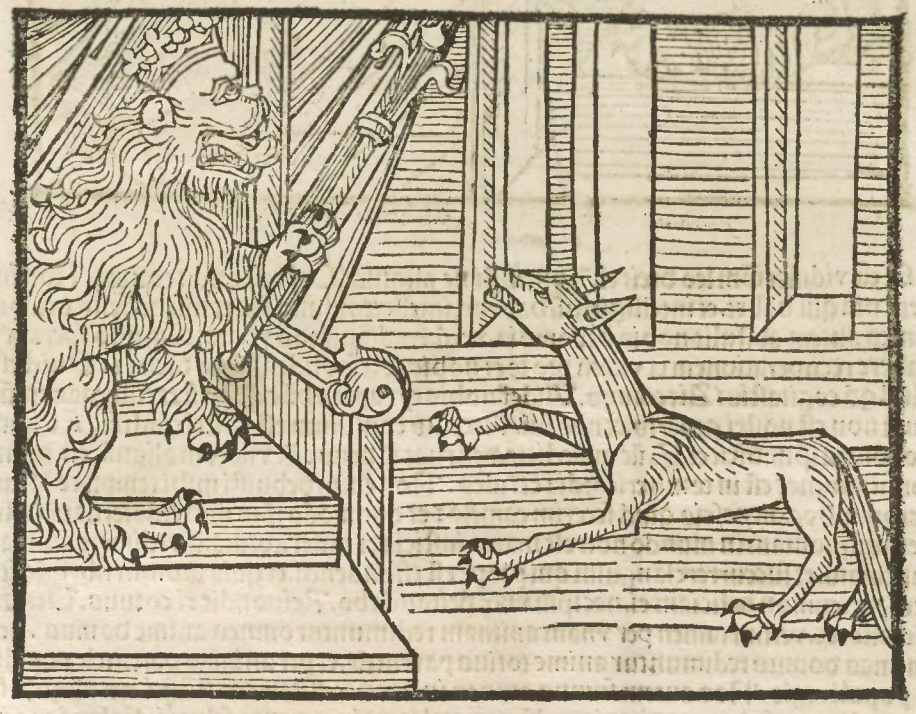

¶ Et respondens vulpes ait. Comede me dñe rex. qꝛ caro mea saciabit te. Et respōdēs lup⁹: ait ei. Sile: quoniā caro tua putrida est. ⁊ venter tuꝰ plenꝰ est sordicie. Et estimās camelus miser: ꝙ qñ diceret sil'e verbū: respōderet ei sil'r. vt cū eis saluaret̄. Et aperuit os suū in sui preiudiciū dicens Cōedas me dñe rex. quoniā satiabo te. ⁊ venter meus plenus est delicijs. ⁊ habeo bonū sepuz et sanguinez. Cōede me ergo mi dñe rex. Cui oēs responderūt. bene locutus es: et curialiter fecisti. Qui oēs congregati aduersus eū deuouerauerūt ipsuz. cuz fuisset hoc regi valde molestū

Capitulum II

NUncaũt induxi tibi hanc parabolam pro leone et socijs ei⁹. Q.m̃ scio ꝙ cõgregati sũt aduersũ me ad perdendũ me. Et etiã si ip̃e vellet deferũt ei omni die verba hec: donec votũ perueniet. Dicit̃ aũt melior omniũ regũ est: q̃ aquile silat̃: in cui⁹ circuitu sũt cadauera. peior vero omniũ est: q̃ simulat̃ cadaueri. in cui⁹ circuitu sũt aq̃le. quoniam si esset in corde leonis pax ꝑfecta et bona volũtas erga me: ñ possent ip̃m huiusmodi inania verba commouere. nec ei⁹ bonitatem dissipare cũ bonitate capitis. Nonne videns qm̃ aqua cadens frequenter sup̱ lapidem: perforat ipsũ. Et rñs D. ait illi Quid videt̃: vt faciam tibi? Inquit senesba. Non videt̃ mihi: nisi querere modũ. vt saluam personã meã Non est meritũ q̃ ambulat in dei cultu et timore ei⁹. q̃ non obseruat suis amicis fidelitatem. Sic meritũ illius q̃ pugnat ꝑ ꝑsona sua. et ec̃ vna hora diei: qñ facit illd̃ cũ veritate. et ei⁹ aduersari⁹ cũ fraude et falsitate. Pugnãs quippe pro persona sua duo bona acq̃rit: q̃ si cõtingat eũ mori: ad vitã trãsit eternaz. Si vero vixerit: suũ debellat inimicũ. et suã saluat ꝑsonã Et ait ei D. Nõ cõuenit viro sapienti se morti exponere dũ potest euadere alijs argumẽtis et modis. Nã si cõtingat eũ mori: ip̃e ẽ q̃ perdit seip̃m et peccat. Si vero cõtingat eñ vincere. erit illd̃ a deo. sapiens ãt debet ponere bellũ finẽ oim. et argumentoꝝ ꝛ negocioꝝ suoꝝ. Dicit̃ autem qm̃ nõ debet q̃s vilipendere inimicũ. inopem et etiam acceptis argumentis cõtra ip̃m Tu q̃z scis potentiã leõis. ei⁹ q̃z virtutẽ. et scias. ꝙ q̃cũq̃z despicit fctm̃ sui inimici: accidit ei qd̃ accidit principi maris a q̃dã aue Dixit senesba. Quomodo fuit? Inq̃t d.

¶ Parabola

¶ Fuerunt due aues aq̃tice vir et vxor in quodam loco maris habitantes. Cum vero pareret mulier filios suos: dixit viro suo. Quere nobis alium locũ tutiorem isto. vt reponaz tibi filios meos. et securi maneant tibi: donec crescãt. Inq̃t vir ei⁹ Nõne hic loc⁹ bon⁹ est? cũ aq̃ et herbe sũt pro nobis. et melior sit omnib⁹ alijs locis. Dixit ei mulier. Respice bene rogo. quid dicis: et meditare in corde tuo diligenter Nonne vides:

qũo locus iste est locus timoris: ꝓpter mare quod apportat filios nostros. Respondit ei vir dicens. Nequaq̃ possũ hoc credere: ꝓpter ducem maris. qui vindicaret nos ab ipso. Inquit mulier. Quoniam magna est stultitia tua circa hoc negocium. Nonne recũdaris dicens hoc verbũ. nec te ipm recognoscis: poteras ne resistere illi q̃ maior ẽ te et fortior. Dicit aũt qm̃ nõ est in mũdo maior inimicus hominũ q̃ ipse sibi. et tu es ita. Nunc aũt exaudi meũ consiliũ: et recedamus de loco isto. At ille ꝓ tãto noluit acquiescere consilio suo. Et videns hoc illa: dixit ei. Quicũq̃ non recipit consilium amicorũ suorũ: accidit ei: qõ accidit testudini. Dixit vir. Qũo fuit: Inq̃t mulier ¶ Parabola

¶ Erant in quodam campo circa fontem due aues simul cum testudine que ibi erat. Erant aũt omnes tres studiosi et amici. Quodam vero tempore cũ nõ plueret sup terram: defecit aqua fontis. qui erat ibi. Quicũ vidissent hoc. consulte sũt ad invicem relinquere locũ illũ. et querere aliũ. et accedentes ad testudinem volebãt licentiari ab ea et dicũt ei. Intẽdimus recedere ab hoc loco. qr aq̃ deficit nobis. Quibus dixit. Scio inq̃ quoniam non deficit vobis aqua. sed mihi misere. q̃ non valeo viuere: nisi in ea. Nam vos potestis viuere in aliis locis. Nũc obsecro vos: facite mecũ misericordiam et ducite me vobiscũ vbi esse intenditis. que dicũt. volumus tibi conferre grãm. et conferre te nobiscũ ad locũ. sed qm̃ te portabimus per aerem. et viderit te aliqs homo. et loquatur de te. caue: ne respondeas verbũ. Quibus dixit. Ista faciam Dicũt ei. Accipe in ore tuo paruũ lignũ. et apprehende illud fortiter tuis dentibus. et ego apprehẽdam vnã extremitatem ligni. et socius meus alterã. Et fecerũt ita. Et cũ deferrẽt ipam per aerẽ: viderũt eã hoies. et mirãtes sibi inter se dicentes. videte miracula. Testudo volat per aerẽ inter duas aues. Illa vero audiens dixit eis. Ita facio. malo vro velle. Et cum aperiret os suũ euulso ligno de ore suo corruit in terrã. et mortua est

¶ Inquit vero vir vxori sue. Intelleꝛi quippe verba tua. Sed ne timeas mare nec dubites de ipso. Et factũ est cũ pepisset mulier suos pullos: permãserũt in loco suo dõec

Capitulum II

creſcerent. Et audiens hoc dux maris: voluit ſcire veritatem huius rei: quid poſſet a/
uis agere contra mare: et qũo poterit ſe cauere ab ipo. aut quid erit conſiliuz ſuũ ſuper
hoc. et ſiluit donec creuit mare. et detulit nidũ cũ pull'. Cũqz rediret mlier ad nidũ: z nõ
inueniret ibi ãcqz: vidit quoniaz mare cõportauerat totũ. et ait viro ſuo. bene preſcini
hoc anteqz fieret. ſed adhuc confortaꝫ ſtulticia tua ſuper perſonam meam et tuam. Cõ
fidera importunitates q̃ aduenerũt nobis. ꝓpter tui ſtulticiam Et ait ei vir. Aequaqz
timeas. videbis enĩ vltimo quid erit de negocio. quoniam adhuc in alio ſuo velle re/
ſtituet nobis pullos noſtros

¶ Et exurgẽs auis illa iuit ad ſocios ſuos dicẽs eis. Uos eſtis frẽs mei et ſocũ. peto a
vobis conſiliũ et iuuamen vt mihi reſtituaꝫ damnũ illatũ. Nõ enĩ ſcitis. q̃d et vobis
aduenire poterit in ꝓceſſu dierũ. Ne forte accidat vobis qõ accidit mihi. Cui rñderũt
aues dicentes ei. placet nobis qõ induxiſti. z dignũ ẽ recurrere nos vt p̃ſtemus adiuto
riũ tibi. vez tñ q̃d poterimꝰ agere ↄ mare. et cõtra ducẽ eiꝰ. Dixit eis. Uideꝯ mihi. vt
ſimlꝫ oẽs ↄueniamꝰ. z eamꝰ ad ſinglas aues annũciãtes ſĩs q̃d acciderit mihi. vt ſci/
ant cauere ſibi. ne accidat eis hoc idẽ. Feceñt itaqz. z rñdẽtes ſinglẽ aues: Dicũt eis. ve
ra ſũt ꝓba vr̃a. Uez tamen: q̃d poſſumꝰ agere cõtra mare et eiꝰ ducẽ: Quibꝰ rñderunt
Scitote qm̃ regina auiũ eſt ipa ciconia. Nũc aũt circueamꝰ donec inueniamꝰ ipam.
Fecerũtqz ita. Et cũ eẽnt coz̃ ciconia: q̃ſiuit ab eis: Ad q̃d veniſſent: Cui expoſuerũt p/
ceſſũ q̃ erat inter illã auẽ et ducẽ marꝛ. z dicũt ei. Tu es dña nr̃a. et rex. q̃ ẽ vir tuꝰ: poten
tior eſt duce marꝛ. z admittẽs ciconia petitionẽ ipam. ſcripſit viro ſuo vt deberet amo/
uere bellũ cõtra ducẽ marꝛ. Cũqz dux marꝛ hoc audiret: cognoſcens ſe eſſe fragilez aput
potentiam buiꝰ regis. Et q̃ nõ poterat ei reſiſtere fecit auĩ ſuos pullos reſtitui

IAduxi ãt tibi hãc parabolã vt ſcias qm̃ nõ eſt vtile cõſiliũ te pugnare aduerſꝰ
leonẽ. z exponere te ꝑiculo mortꝛ. Jnqt ſeneſba. Non videꝯ mihi aliud niſi vt

non ostendam leoni malam voluntatem. nec cum malo vultu ei appaream. nisi qua/
tenus sicut prius solebam donec videbo de eo aliquid. de quo sit timendum Et hoc au
diens displicuit ei. estimans quoniam si non videret leo de senesba illa signa que de/
signauerat ei: posset percipeere suũ propositũ esse falsum et dolosũ. et possit in palam de
uenire. Et ait ei D. Accede ad regem quoniaz tu poteris percipere ab eo signa ei⁹: que
dixi tibi. Dixit senesba. Qũo potero scire illud? Et ait ei D. Si qñ accesseris ad leonẽ
videris ip̃m respicientem contra te: et stantem cuz audacia. quasi paratũ ad bellum. et
voluerit faciem suam aduersus te ponere et commouere corpus eius. et stat cõtra te a
pertis oculis et ore. et clausis aurib⁹. et percutit terram cũ sua cauda scito te tũc mortu
um esse. Et caue ab eo. et esto parat⁹. Dixit ei senesba Si videro a leone ea q̃ mihi dixi
dixisti. sciam illud esse verũ. Et factũ est ita. Cũq; aũt ꝑuerteret̃ cor leonis aduersus se
nesbam. et cor senesbe aduersus leonem Juit D. ad fratrem suũ k. Et ait K. Ad quid
peruenisti de tuo negocio. Cui respondit D. Jã aꝓpinquabit salus et gl'a secũdũ desi/
deriũ meũ et tuũ Et scias cũ veritate quoniam tantas zizanias inter regem ⁊ S. semi
aui ꝙ S. illesus a rege non euadet

¶ Et surgentes K. et D. iuerũt ad leon ẽet inuenerũt senesbam superuenientez ei Qui
vidẽs de leone signa que dixerat ei D. quomodo staret sollicitus. sup̃ suis pedib⁹ ⁊ cla
deret aures suas. et aperiret os et ocl'os suos. ⁊ ꝑcuteret cũ sua cauda in terrã: credidit
quoniã leo intendebat ip̃m interficere. Et dixit in corde suo. Qui adheret regi: erit in
toto corpore suo in timore maximo. sicut ille qui adheret serpentib⁹ et feris in suis ha
bitaculis. qm̃ nõ ꝑcipit homo finem bonũ suũ donec offendet̃ ab illis. Et meditat⁹ ĩ
hoc deliberauit insurgere contra ip̃m. et pugnare lecũ. Et videns hec leo credidit qd̃
relatũ erat ei de eo. Et insurgens leo: ꝑcussit eũ fortiter. Et ꝑcutientes se ad inuicem:
ml'tũ pugnauerũt vsq; ad sanguinis effusionem. ita vt mortu⁹ est bos. Stabat itaq;
leo aduers⁹ bouem. et respiciẽs eũ. et tristat⁹ est in sua mente.

Capitulum II

¶ Cūq; vidisset K. hoc factum: cepit reprehendere D. dicens ei. respice finem operum tuoꝝ et tui consilii: que pessima sūt. perturbasti enī leonem. et interfecisti senesbam. et subuertisti cordа exercitꝰ regis. et corrupisti verba sua bōa: qbꝰ laudabāt te primo. ꝛ ba bebant te odio. nūc videntes maliciam tuoꝝ opeꝝ. quoniā impossibile est: qꝫ non ma/ nifestenť. Nonne sciuisti aut audiuisti. quoniam malū consilium est. quando qs q̄rit bellū: cum possit transire et deuenire ad votū suū absq; bello. et proditione. Debet autē quilibet euitare bellum ꝓpter mala accidentia et importuna. que in eo sūt. maxime. qñ potest peruenire ad situm optatum cū securitate et pace. et tempoꝝ diurnitate. Simi/ liter vbi nobilis precipitať propter malum consilium et promptitudinem. Duo sunt quoꝝ vnū obfuscat alterū. nec habet alterū ipoꝝ dominiū sup alterū. Multa enī tran seūt cum consilio absq; promptitudine. Nec potest quis ad aliqd̄ peruenire: nisi p illā Ille vero qui querit verba dolosa: cum nesciat finem rei q̄ seqūtur ex eo: facit sicut tu feci sti. Jam enī sciui tuam prauitatem et vanā gloriam anime tue. et quotidie meditaboꝛ in hac ad turpe. quotuum cognoui appetitum. et delectationem tui cordis ad malum. quia in vltimis recolliges quod plantasti. ꝛ metes quod seminasti: et cōuertek̄ maluꝫ super te. et me. Vir enī misericors et intelligens meditatur in rebus anteq; veniant. et perseuerat in re quam ipse scit posse sequi secūdum suum desiderium. Rem vero quā scit posse precipitari a se: prolōgat. Nec cessaui corrigere te. ter annūciare tibi onꝰ pcti tui: in principio tui processus. nisi ꝓpter vnū quod tibi modo non possum exprimere. Scio enim quoniam verba mea non adiūciāt tibi rectitudinem. nec cōuertent te a; ma lo in quo es. Nunc autem quia mihi patuit tuum vile consilium. et tuus intellectus qui factus est malicia et finis tuoꝝ operū. Expone tibi ea que prius egisti; et vsq; nūc quoniam tu scis bene aptare verbū. non tamen opera. Dicit aūt: quomodo non est in terficiens regem: nisi habens in se talem naturam. et hoc est per quam permāsit leo de/ ceptus in te. Non est verborum bonitas nisi in opere. neq; sapientie. nisi in iusticia a/ moris. neq; in corde. neq; in facie. nisi in verbo. in diuitiīs. nisi in prodigalitate. neq; i veritate. nisi in operū nobilitate. neq; in vita. nisi in leticia et quiete. et etiam accidit il/ lud quod non potest remouere: nisi vir sapiens et intelligens. sicut eger: cui congregā tur multe male egritudines. que remoueri non possunt: nisi per medicū peritum Sci es qm̄ doctrina remouet ab anima sapientis errorem. et addit stultoꝰ deuiationem ꝛ cō fusionem. Sicut lumen solis qd̄ omnibꝰ animalibus visum habentibus lumē addit vespertilioni vero visum obfuscat. Vir aūt intelligens non recalcitrat. nec eius ania magnificať in se. quando est in nobili statu. et sicut mons qui non commouek̄ a vētoꝝ flatione. Anima vero miseri et stulti in se magnificať et gloriatur. Sicut fenū agri qd̄ a leui vento commouetur. Et iam quidem recordatus sum verbi. quod audiui antiq̄ tus. quando rex fuit iustus. et eius familiares iusti in pplo suo: arescit iniq̄tas: ꝛ cessat ab eis prauitas. nec ad eos accedit impietas. Consilij vero regū et ipoꝝ argumento o rū est: benefacere: et iuste agere. Tu aūt voluisti: vt non adhereret leoni: aliq̄d: preter te Scias tamē: quoniā rex cū suis adiutoribꝰ est: sicut mare cū suis vndis. Stulti vero hominis est requirere in dolo et iniquitate fratres et amicos. ꝛ agere iusticiam ad ap/ parentiam. et diligere mulieres ad concupiscentiam. et benefacere sibi cū malo alteriꝰ Verū qm̄ hoc qd̄ dico scio tibi non esse oportunum. et doctrinam meā scio esse vilem ī oculis tuis. Est verbū meum: sicut verbū illius q̄ dixit. Non q̄ras dirigere illū qui di rigi non potest. Nec castigare q̄ castigari non valet. Jnąt D. Quomodo fuit: Jnąt K.

¶ Parabola

¶ Dicitur fuisse in quodam monte turba simeoꝝ. Nocte vero cū esset frigus viderūt luculam que lucet in nocte. et putantes ipam esse ignem. et congregatis multis lignis apposuerūt illam in lignis et stabant sufflantes tota nocte manibus et ore. Erant aūt aput quādam arboꝛem in qua erāt aues. et descendens quedam illarū dixit illis. Ne/ quaq; laboretis. inuanū enī est. hoc qd̄ videtis: non est sicut creditis. ꝛ cū nollent attē

Capitulum II

dere suo verbo: cepit eos corrigere et reprehendere cū sua sapiētia. Et accedens ad eā q̄dā symeon dixit ei. Aequaq̄ dirigere velis quod non potest dirigi. nec docere: qui nō potest doceri. nec corrigere qui non corrigitur. Nam lapis qui non potest frangi. non tē/ptant' in eo homines ensem et lignū. Et q̄ plicari non potest. noli niti plicari. Quoniam. qnicūq̄ facit hoc: penitebit. Et non curans auis de verbo illius accessit ad eos: vt moneret et corrigeret. quam cepit vnus ipor. et cum suis pedibus cōculcauit̄ terra: et mortua est.

Quam'aūt sic es: non ei iuuat in te doctrina et comprehensio. maxime q̄ cor tum deceptum est in vana gloria et fraude. que ambe sunt mali mores. Et sciaſ q̄ quicūq̄ intromittit se in aliquod: quod eū non decet. q̄uis verū sit. faciunt eū corruere opera sua. et accidit ei: sicut accidit pice. Ait D. Quemodo fuit? Ait K.

¶ Parabola.

¶ Fuit quidam mercator in terra persie. qui cū haberet vxorē que adamabat aliū. voluit certificari de re. Nutriuit autem sibi quandam picam quam docuit loqui. vt haberet ipsam. vt annūciaret sibi ea que fierent in domo. Quadam vero die cum iuisset vir pro factis suis: misit mulier pro suo amasio. vt veniret ad eā. Qui cū venisset. stetit cū muliere iocans et ludens cum ea. et recessit. Cum vir rediit et interrogauit picam. q̄ illa exposuit illi totū illud quod viderat de amasio mulieris: Et audiens hec vir: suā verberauit vxorem fortiter. Mulier vero credens se esse accusatā ab ancillis suis. increpabat et verberabat eas. At ille iurauerūt ei: non defraudasse ipsaz. sed pica. Et sciens mulier: cogitauit in aīo suo dicens. Si ipaz interfecero: erit mihi deterius. presumet enī marit⁹ meus. qm̄ propter hec ipaz interfeceriz. Quadā vero nocte cū nō esset vir e⁹ in domo: misit pro suo amasio. et p̄cepit ancillis suis. vt circūstarent picaz. ponēs i manu vnius iparū tympanū vt pulsaret ad aures pice. In manu vero alteri⁹ magnū posuit speculū vt ostenderet ipsuz vicissiz ad oculos pice. Altera spergebat de aqua spon

Capitulum II

gia super picā. Altera vero nolam vouebat versus picā. Altera vero agitabat caueaz. in qua erat pica. et facientib⁹ sic totā nocte: non potuit aliq̄d percipere de factis mulieris. Mane vero cū veniret vir suus interrogauit picā de factis sui mulieris. Cui rñdit. Quomodo potui hec percipe. cū hac nocte fui in maximis tormentis: pre nimia pluuia. tonitruis et corruscationib⁹ e terre motu. de q̄b⁹ videbat̄ mihi mūdus perire Et audiens hec vir: estimabat oīa verba pice que sibi retulerat de vxore sua mendacia ec̄. cū illa ec̄ nō fuissent vera. quia per totam noctez tempestas tranquilla et cōueniens erat. Et hic accipiens picam interfecit ilā. et suspendit eam in ligno

Porro eduxi tibi hanc parabolā. vt scias. quoniā quis se intromittat ī re. de qua non potest exire. q̄uis vera sint precipitabit̄ et corruet. Et scio q̄ accidit tibi sicut accidit cuidaz. Dixit D. Quomodo fuit? Inquit K.

¶ Parabola

¶ Dicūtur fuisse duo hoīes quoꝝ vnus vocabatur deceptor Alter vero velox. Qui cū ambulassent pariter per viam: inuenerūt sacculuz plenū argento: reuersi sunt in regionem suā. Qui cū appropinquassent ciuitati. Dixit velox deceptori. Da mihi medietatem argenti. Cui dixit deceptor. Nequaq̄ hoc faciamus. quoniam societates ⁊ amicicitie debent sp int̄ nos permanere Sed quilibet nostruz accipiet de argento quantum ei sufficiat. Reliquū vero abscondam⁹ in aliquo tuto loco. et qñ indigemus: capiem⁹ de eo. Et putans eius soci⁹ velox ip̄m loqui bona fide. placuit ei cōsiliū. et abscōderūt argentū sub quadā magna arbore. ⁊ abierūt pro factis suis. Et cū redissent ad locū suū iuit post diem deceptor ad arborē. et accepit totū argentuz Quadā vero die req̄siuit eū velox dicēs ei. eam⁹ ad depositū. quoniā indigeo de mea porcione illius argenti. Cui respondit libenter. Et eūtes ad locū vbi posuerūt argentū: ⁊ fodientes. nil inuenerunt Et exurgens deceptor qui illud acceperat. cepit clamare et verberare se dicens. Neq̄q̄ confidatā modo quis in fratre vel socio tu enī cepisti illud At ille iurauit p viuētez

Capitulum II

in secula: q̄ non acceperat illud. Deceptor vero magis insistebat ei dicens: Nūqnid fuit alius qui sciret hoc secretum nisi ego. et tu? Et ait ei deceptor. veni et eam⁹ ad iudicē potestatis. vt nobis causam diffiniat. Quibus cōstitutis corā iudice: dixit iudex. Est ne aliquis testis super hec? Cui rndit deceptor. Ita dñe. Est arbor. sub cuius radice reposuimus nostrū argentū. Ipa eni perhibebit testimonium super hec. Et ait iudex. ducite me cras ad arborem. vt diffiniat causa vestra. Et rediens deceptor ad domum suam: narrauit patri suo processū hūc dicēs. Scito pater mi quoniā nōdum reuelaui tibi hoc secretū. sed si tu vis inclinare cōsilio neo. cōseruabim⁹ nos ambo thesauruz. quē dedit nobis deus et potertimus multipliare et addere ipm. Cui dixit pr̄. Quid ē illud filt mi? Cui respondit. Ego quidē abculi totū illud argentū q̄ inuenim⁹. volo illud autem. vt intres hac nocte et perm ras in ventre arboris. cū sit ibi loc⁹ concauus vbi poteris pmanere. Mane āt cū veneritiudex interrogās arborē. ḡs accepit argentū. respondeas ei tu de medio arboris. velox redīt ad me: z accepit illud. et hoc ē q̄ petо a te tantū Et rñs pater: dixit ei. Quotiens vanū consiliū facit corruere hominez? Et caue ne accidat tibi sicut accidit cuidā aui. Et ait filius. Qūo fuit? Dixit pater.

¶ Parabola

¶ Fuit quedā auis. cuius vicin⁹ erat serpens. qui semper deuorabat pullos z ouaei⁹. nec ei aliquod relinquebat. Erat tamē auis cupiens in illo loco habitare propter loci bonitatē: Sed dolebat de his q̄ serpēs agebat contra eam: Annūciauit aūt hoc factuz cuidā cancro amico suo. Cui dixit cancer. dabo tibi cōsiliū vt semper eris pacifica z trā quilla ab ope serpentis Et duxit eū cancer ad quoddā foramen. in quo erat q̄dam ferarum: q̄ est admodū canis. et exposito ibi aui odium q̄ est inter ipm animal et serpentez Dixit ei Uade et congrega multitudinem piscīū z ordina pisces p vnā lineam a foramine serpentis vsq; ad foramen huius animalis Qm̄ ipm animal perambulans per lineam piscium. et comedens eos perueniet ad foramen serpentis et deuorat eā. Fecit

itaq; auis. et ordinauit pisces a foramine serpentis vsq; ad foramen animalis antedicti. Cum itaq; iret animal comedens pisces. peruenit ad serpentem. et deuorauit illum. Postea vero cum consummasset deuorare pisces: querebat adhuc per viam odorez piscū donec perueniens ad nidum auis: et deuorabat illam cum pullis suis.

NUncautem induxi tibi hoc prouerbium. vt scias. quoniam multociens est consilium quo homo precipitat et corruit: que quis parcit suo socio. in illis incidit. vt non possit euadere ab eis. et tu scis hec omnia. Et respōdens deceptor dixit patri suo. Intelleri verba tua. sed relinque hec. quoniam res est magis facilis q̄ tu estimas. et monuit ipm suis verbis donec inclinauit consilio suo. et fecit pater quod filius voluit.

¶Et iuerunt ad arborem. et mansit pater in ventre arboris tota nocte. Mane vero cū venisset iudex cum sua familia ad arborem: stetit: et quesiuit ab arbore. quis abstulisset argentum. Et respondens ille de medio arboris. dixit. velox accepit illud. Et stupefactus iudex super hoc. voluit se vndiq; et neminem videbat. Qui precepit vt apportarent ligna: vt accenderetur ignis in circuitu arboris. Et cum calor et fumus peruenissent ad illum qui erat intus: cepit clamare fortiter. cum amplius calorez non posset tolerare. et extractus est inde quasi mortuus. Et videns iudex fraudem banc: mandauit fusticari ambos. et restitui argentum socio suo. Quibus fusticatis: mortuus est pater. Et accipiens deceptor patrem suum: tulit ipsum mortuum ad domum suam. et remansit dolens de argento amisso. et de vituperio sibi cunctis ab hominibus relato. Contristabatur q̄ de patre suo mortuo. cuius ipse erat causa efficiens. cum socium suum defraudari nisus esset. et seipsum vna cum suo patre in idem corruit vicium et damnuz

Capitulum II

Hanc induxi tibi parabolā. vt scias qm̄ aliqñ capiūtur hoīes in fraude ⁊ dolo q̄s parāt. Tuāt D. cōgregasti in te malos mores. quos p̄dixi. et recolliges de fructu operationū tuarū maxime. cū sciā te nō euasuꝝ esse. q̄ tu loquerꝫ duab⁹ linguis et duas habes facies et nullū est attribuendū peccatū leoni et boni. nisi tue lingue que subnertit eos. Nam nullus est in mūdo qui non possit blanda lingua conuerti ad sui voluntatē. Corda ei decipiūtur verbis dolosis. ⁊ trahūtur funib⁹ falsitatis. Quemad modū mulier illa que decepit suū virū dolo verboꝝ suoꝝ. Dixit D. Qūo fuit? Ait K.

¶ Parabola

¶ Fuit quidā qui habebat pulchrā mulierē. erat tñ meretrix. Quadā vero die. cū vir suus egrotaret: dixit ei vt iret ad apotecā. et emeret sibi de reb⁹ quas medic⁹ cōsuleret Et exurgēs mulier: iuit ad apotecariū. q̄ erat amasius suus. vt sibi daret illas res. ⁊ introducta in apoteca: stetit cū amasio suo. ⁊ p̄cepit apotecari⁹ seruo suo. ꝙ daret sibi oīa q̄ volebat. seruus vero cū eēt stult⁹ accepit manutergiū. et inuoluit in eo puluerez de terra. et ligauit: ⁊ dedit mulieri dicens ei Ecce oīa sūt ibi. Et abiens mulier ad domū suam: assignauit manutergiū suo viro. ⁊ intrauit domū aliā: vt apportaret vas. vbi reponeret res illas. ⁊ soluens vir manutergiū inuenit puluerem. et clamauit ad eā dicens. Quid est hoc: iuisti ꝓ medicinis. et apportasti puluerē? ⁊ illa audiens: reliq̄t q̄ in manu tenebat. ⁊ accipiēs cribellū: exiuit ad viꝝ suū. ⁊ ait ei Nescis q̄d accidit mihi ī via cū irē? ecce equ⁹ currēs: īpulsit me. et corrui in terrā. Itaq̄ cecidit mihi de manu mea argentū: et nō potēs inuenire illd̄ cōgregaui puluerē de loco illo: inuolui in manutergio. donec educerē illū per cribellū. forsitā inueniā ip̄m. Et audiēs vir credidit ei. et dixit Accipe plus de argento. et vade ⁊ eme mihi

Nunc aūt induxi tibi hanc parabolam vt scias quoniā nullus cui si dicant̄ talia verba dolosa sicut ea q̄ dixisti non crederet vtiq̄. et deciperet cor eius. Sic q̄ leo decept⁹ est verbis tuis et credidit tibi, Scias aūt ꝙ aq̄ fluminū bone sūt anteq̄

permiſceant̃ et conturbent̃. Sic etiã fratres et parentele boni ſũt. dũ nõ eſt inter eos homo malus et ſocietas maloꝝ. ſz dilectio amicoꝝ q̃ permanẽs erit. Cũ nõ interponitur eis ſeductor. ſic̃ tu es. et nõ eſt aliq̃d in mũdo. qõ ſimulet̃ tibi: niſi ſpecies q̃ de ore ſuo venenũ diſtillat mortifeꝝ. z cũ toto hoc timeo de veneno qõ cũ lingua tua ſit. z puras q̃dem abhorrebã ſocietatem et conuerſationẽ tuã. Hã ſapiẽtes dicũt. pcul ſis a conuerſatione impioꝝ. et dicũt intelligentes adherere vias iuſticie et nobilitatis: z nũq̃ ſepareris ab eis. et caue a cõuerſatione ſtulti. Et ſi ſit vir conſilij. et bonoꝝ moꝝ. caue: z pſerua te a malicia operationũ ſuarũ. et ne dimittas ſocietatẽ viri nobilis z recti. cũ uis tibi nõ poſſet cõferre bonũ: debet tibi ſufficere illõ quod vides ex eo z debes iuuare ipm tuo animo. et recede a ſtulto z maligno. z fuge eum Ego ãt debeo a te diſcere. z tu am elongare cõuerſationẽ. qm̃ nõ ſepabũt ſocũ tui in te bonũ cũ feceris in rege tuo. to/ cũ qõ tentauit cor tuũ. et effect⁹ eſt ſimilis parabole mercatoris q̃ dixit. Terra cuius mures comedũt mille libras ferri: dignũ eſt: vt ei⁹ aues rapiant pueros. Dixit. Quo/modo fuit? Inquit Kelila.

¶ Parabola

¶ Fuit q̃dam pauper mercator in quadam terra. q̃ habebat mille libras ferri. z cũ vel/let inde diſcedere et ire ad aliã terrã. depoſuit ferrũ apõ q̃dã notũ ſuũ vt ſibi cõſeruaret et abũt. Cũq̃ rediret poſt temp⁹: petũt ferrũ ab amico ſuo. Cui reſpondit. poſui ferrũ tuũ in vno angulo⁹ dom⁹. et comederũt illud mures. Ipſe vero vendiderat z come/derat pciũ ei⁹. Et ait mercator. Hũq̃ audiuim⁹ eẽ in mũdo animal quod frãgeret ferrum. Et modo comederunt mures illud? Nunc autem nihil reputo illud: ex quo de/us lib erauit te ab eis. et non offenderunt te. At ille gauiſus de verbo quod audiuit ab eo. Rogauitq̃ illum: vt comederet ſecũ illa die. et ſtatuit ſibi terminum reueniendi ad eum. Poſtq̃ vero receſſit ab eo mercator: cogitauit argumentũ vt caperet ſibi filiũ ſuũ Qui cũ furatus eſſet, cũ: abſcondit in domo cuiuſdã. Et cũ rediret ad eũ: dixit ille qui

amiserat filiũ. vidisti ne filium meum? Cui respondit. Alia die prope tuã domuz vidi auem que rapuit vnum puerum. nescio tamen. vtrũ fuit filius tuus. Ille vero cũ audiret clamauit et dixit hominibus qui erant ibi. Audiuistis vmq̃ talesq̃ aues rapiũt pueros. Et respondens mercator: dixit. ita est. Terra cuius mures comedunt mille libras ferri. dignum est. vt eius aues rapiant pueros. Ille vero cum audiret hoc verbum: confessus est ei abstulisse ferrũ suũ. Et ait ei. restitue mihi filiũ meũ: et ego restituam tibi ferrũ tuũ. At ille restituit sibi filium. et ille ferrum.

Iaquit K.d. Induxi tibi hoc exemplum vt scias qm̃ si temptasti agere prodi/tionem contra regem tuũ. quid facies contra alios. Jam scio: quoniam nobilitas apud tenibil reputat. nec scis nil esse in mũdo peior illo. qui credit in eo quinon habet fidem. Et qui facit misericordiam illi. qui non recognoscit ilam. Et q̃ dat doctrinam non recipienti. Et secretum reuelat non celanti illud. Nec spero ãmodo posse transmutari tuos mores. sed in natura in q̃ natus es permanebis. Nã arbor amara si tota melle perungeret. non pro tanto faciet fructũ dulcem. Et ego erraui huc vsq̃ in conuersatione tua. qm̃ quicũq̃ bonis conuersat: possidebit ab eis bonuz. z eq̃/tatem. Conuersatio aũt impioz possidere facit prauitatem cordis et maliciam operuz Sicut ventus pertransiens res sordidas et fetidas: accipit inde malũ odorem. Si vero transeat per aromata vt mastum. ambram. capit inde bonum odorem. Et ego q̃/dem scio tedium verboũ meoz aput te. Sed nũq̃ mundus cessauit ab hac sua natura. vt ignorantes semper abborreãt sapientes. et stulti nobiles. et mali bonos. z praui rectos. Fuit aũt finis verboz K. cum dimna hic. et iam leo interfecit senesbam.
Et cum interfecisset illũ: penituit ipm. et meditatus in facto postq̃ deuit ira sua: dixit. Tristis est aia mea de senesba qm̃ erat vir magni consilij et intellect. Nec penes me scio causam quare ipm interfecerã. nec radicem scio mei operis. et displicuit valde leoni. et contristatus est. Et sciens hec Dimna: relicto Kelila: iuit ad leonem. Inquit

Capitulum II

D.leoni.Domine rex.iam dedit tibi deus victoriam de inimico tuo.exterminauit enī inimicum tuum.Et qui tuam querebat animam quare igitur contristaris?Et respondens leo ait.quoniam penituit me fecisse quod feci.cum eius considero consilium ⁊ intellectum.et suos nobiles mores.ac sui delectabilem conuersationem doleo in corde meo.Et ait D.Aequaq̄ dicat dominus rex hoc verbum.Nō enim debes misereri eī de quo timendū erat.probus cī rex multociens abhorret quem diligebat.et expulit illū et postea recipit eū.et ipsum ordinat super suis negocijs.quando deeo viderit bonitatem.sicut facit ille qui abhorret tiriacam.propter sui amaritudinem.non considerās sui efficaciam.aliquando autem diligit rex aliquem ⁊ honorat et exaltat.Deinde vero illum perdit et exterminat timens eius malum.sicut homo cuius digitus fuit morsus a serpente amputat illum.estimans.ne quando dilatetur a veneno totum corpus ⁊ interficiat ipsum.Et audiens hoc leo a dimna.credidit ei.et recepit ipsum secum aliquibus diebus.Post hec vero dixit suo philosopho Sendebar Audiui inq̄ parabolas et percepi opera dimne.cū sit despectus et vilis inter animalia.et quid egit contra bouemet leonem.et quomodo subuertit corda eorum contra se inuicem.donec deuenerunt in odium.Sunt autem in verbis istis exempla:et magna doctrina cupientibus intelligentiam.vt sciant se a viris dolosis preseruare et timere.et dubitare.mendacia eorum et euitare.et inquirere diligenter circa ea vt exterminet oēs in quibus talia reperiuntur..quomodo est bonum consilium et pax anime atq̄ quies.

¶Explicit Capitulum secūdum

¶Sequitur Capitulum tertium

Capitulum III

De fine illius qui delectatur in malo alterius

INquit rex disles Sēdebar philosopho. Intellexi inq̄ verba tua de mē
dacijs viri dolosi querentis dissipare veritatem cū verbis falsitatis. do/
nec remouet amorē. et ponit odiū in suo loco. Indica mihi nūc. ad quaz
vltimo deuenit causam D. donec leo mandauit ip̄m interfici. Inq̄t phi/
losophus. Domine rex dicitur. q̄ cū leo interfecisset senesbaz. post reces/
sū dieruz penituit eū ipsuz festinanter interfecisse. recordat⁹ sui boni consilij et intellec
tus et nobilis conuersationis. nitebat autez leo sedere multū semper cū socijs suis q̄b⁹
delectabat. vt per hoc recederet eius tristicia. et in gaudiū posset restitui. Fuit aūt vn⁹
de familia regis. qui erat leopdus. qui cū esset nobilior et honorabilior ceteris socijs
regis. accepit eū rex in suū fidelez sociū et consiliariū. a quo recipiebat omni die consi
lium. et cū eo tractabat sua secreta. et tota die assistebat ei. Quadam vero nocte cū trā
siret iste per ostiū dom⁹ K. et dimne. Audiuit verba K. corripientis D. et increpantis
ipsuz sue proditionis quā egit aduersus leonē. ostendebat ei ei. q̄ male faciebat de toto
eo q̄ egerat aduersus senesbam absq̄ culpa et delicto. et significabat ei. quoniam non
euaderet de manu leonis. et impossibile erat suū malū et mendacia in vltimo non reue
lari. nec habere in vltimo de suo malo aliquā vltionē. vt in foueam quam fodit incide
ret. et in rethe q̄d parauit capet. Et rn̄s D. K. fratri suo dixit Jā ꝑuenit illd̄ q̄d nō po
test reuocari. Sed nūc relinquēda sūt hec verba. ⁊ q̄renda cōsilia circa hec. vt trāsmu/
temus rē q̄ incidit mentē leonis de suo facto. et me q̄ppe iā penituit eius q̄d feci. Uez
tamē mea cōcupīa fuit que me ad hec induxit. Et audiēs hec leopdus. venit ad domū
matris leonis. et retulit ei illud. postq̄ ꝓmisit ei iuramento. vt nō reuelaret alicui viuē
ti. Exurgens vero mr̄ leonis diluculo venit ad filiū suū. et inuenit eū cōtristatū. et cuz
vidisset eū. percepit hec nō eē. nisi q̄ sine culpa interfecerat senesbā. ⁊ ait ei. Scito fili.
q̄ suspiriū ⁊ dolor nō potuerūt tibi restituere q̄d amisisti. sed quotidie debilitāt corp⁹.
⁊ dissoluūt et ꝑdūt intellectū. Sed indica mihi q̄ est causa tue tristicie: q̄m si est res: de
qua sit dolendū. scias q̄ nullus ē tuoꝝ familiariū. q̄ nō cōtristet et cōpatietur tibi. Si
forte vero ꝓpterea q̄ interfecisti senesbā. Jā patuit nobis q̄m inique fecisti ⁊ absq̄ cul/
pa ⁊ delicto ē mortu⁹. q̄ si tuā refrenares volūtatē in illa hora. Et cogitasses circa illd̄
adhuc. et imaginat⁹ fuisses tristiciā ⁊ dolorē quos merito pateris sup hec. fuisset vtiq̄
tūc tibi reuelata veritas. Dicūt ei sapiētes: q̄m nullus ē qui habeat odiū aliq̄d. ecōuer
so amic⁹ suus abhorreat illd̄ Nūc āt indica mihi. qualiter erat anim⁹ tu⁹ erga ipsū. an
teq̄ interficeres ip̄m. ⁊ q̄uo post. Dixit leo. Jā multū in meo corde meditat⁹ sū de fcō
eius. ⁊ nis⁹ sū meo animo inuenire viā cōtra eū de aliq̄ delicto. ⁊ nō inueni. nec potui
ꝑcipe in eo aliq̄d mali āteq̄ ip̄m interficerē. nec postmodū. penitet vero me totius ei⁹:
q̄d feci. ⁊ mō doleo ⁊ cōtristor. oēs viri sapiētes tenēt senesbā fuisse innoxiū alijs oīb⁹.
q̄ apposita fuerūt aduers⁹ eū. Et q̄ fuit mūdus ⁊ simplex corde. vez tn̄ prouocat⁹ fuit
cōtra ip̄m crudelis aduersari⁹ dimna sua fraude ⁊ mēdacijs q̄ mihi retulit de eo. q̄ qui
dē nūq̄ fecit senesba. nec ea cogitauit in corde. Sz indica mihi. si aliq̄d audiuisti. vel
si aliq̄s tibi de hoc enarrauit aliq̄d. Nā q̄n fuerit cōsiliū cū verbis. q̄ simlr̄ audiunt: erit
magis manifestū sensui ⁊ satisfaciēs cordi. ⁊ expedit vt homo nō relinq̄t in corde suo
dubiū aliq̄d. sed inq̄rat veritatem. Dixit mater leonis. Relatū est mihi a q̄dā fideli so
cio. quoniam dimna nō iuste egit contra senesbam q̄d egit. Et q̄ seduxit te. et subuer/
tit cor tuum aduersus eum: nisi propter inuidiam q̄ inuidebat ei⁹ dignitatem ⁊ q̄ erat
in gratia quam inuenerat in oculis tuis. Ait leo matri sue. Quis retulit tibi hec ma/
ter? Ait illa. Qui mihi retulit. inhibuit ip̄m non manifestare. ⁊ scias. q̄ncūq̄ fuerit tra
ditū alicui secretū aliq̄d. debet eē fidelis de eo. ⁊ q̄ reuelat secretū q̄d traditū est ei: deci/
pit amicū suū qui ei tradidit. ⁊ habet vilem statum apud homines. Nec vmq̄ aliquis
ei secretū reuelabit Dixit leo vere dicis. et res ita se habet: vt dixisti Uez tn̄ nō debet q̄s
amico suo occultare veritatē. sz ostēdere illā vt meritū adipleat. neq̄ subtrahat ꝟitatē

Capitulum III

quam audiuit et nouit. et maxime de hoīe. et inquirat de sanguine viri innocentis. Nā
q̄ occultat delictū peccatoris ipse particeps est illi. Rex aūt non debet aliquē cōdemp/
nare. nec affligere pro re dubia et opinioni sui cordis. nisi pro veritate. Nec procedat
ad aliquod punitionis. donec ei res patefiat. sanguis effusio difficilis ē apud deū. qō
si ego egi malū et aīa mea. interficiens senesbam sine culpa. nolo idem facere de D. abs
q̄ teste et initio veritatis. Et tam video te scire illū qui reuelauit tibi. et tu inde culpa
babes. Dixit mater. Juste dixisti. verū tamen: estimabā p̄i⁹ anteq̄ tibi hoc dicerē: du
bitare in re. et sufficere tibi testimoniū meū. vt crederes mihi. nec haberes me suspectā
apud te sup hec. Dixit ei leo. Non es apud me: nisi fidelis. Sed volo: vt manifestes
mihi illū q̄ manifestauit tibi. q̄ anim⁹ meus magis requiescet. Dixit ei mr̄. Si ego sū
fidelis in oculis tuis. affligē hāc crudelē seductorē. sicut afflixisti illū: Respōdit ei leo.
nullū incōueniēs te seq̄tur. si mihi reuelaueris illū. Dixit mr̄ leonis. immo maximus
malū mihi aduenier super hoc. q̄ vilepēdar in oculis ei⁹. q̄ mihi suū secretū reuelauit.
cū decipere ipm. Et si hoc facerē. nūq̄ aliq̄s confideret in me. nec reuelaret mihi aliq̄d
Et audiēs leo hec a matre sua: cognouit qm̄ persona il lā sibi non reuelaret. Et ait ei.
Vade in pace

¶ Mane vero mandauit rex congregare omnes senes et sapientes populi. et exercit⁹
sui. et misit pro matre sua. et pro dimna. vt essent coram ipso. Cūq̄ congregati essent in
tota curia ante leonem. sedebat leo inclinato capite ad terram. confusus enim erat de
eo quod fecerat. quia interfecerat senelbam
¶ Cum q̄ videret hec dimna: percepit. quoniam venit dies visitationis sue. et timuit
de morte. et ait ad eos qui erant ante ipsum. Quare rex ostendit malum vultum? z do
let et est contristatus. Numquid est aliquid noui propter quod congregauit nos om
nes tam cito ante ipsum. Et respondens mater leonis ait contra Dimnam dicens.

Capitulum III

Quicqnid vides de passione leonis eiusqꝫ tristicia: non est aliud nisi qꝛ reliquit te vi/
uum vsqꝫ hodie. et quo tempore tasti te facere proximum regi. referens ei verba subuersi/
onis et induxisti eum tuis mendacijs et seductionib⁹. vt interficeret senesbam. Et rñs
dimna ait. Non video aliud q̃ dixerũt sapientes nisi vera esse cum dicant. Quicũqꝫ la
borat benefacere post tristiciam. et malum est sibi valde propinquũ. Sed absit q̃ hoc
exemplũ tangat regem. nec socios ei⁹. qm̃ dictũ est. Quicũqꝫ adheret malis: cũ quis nõ ex
erceat opera eoꝝ: a malis eoꝝ non euadet. cũ quis caueat sibi multũ. Nõ est in mundo q̃
retribuat bonũ pro bono: nisi deus solus. Quicũqꝫ vero preter eũ sũt: nõ sic faciũt. nec
aliquẽ inuenio q̃ dignus sit rectitudine sicut regem. Et propter hoc videm⁹ turbas
religionũ et deũ colentiũ: in montibus ꝛ in locis desertis habitantes. ꝛ oẽm conuersa
tionem ꝛ statũ relinquẽtes. Hec miscenꝺ cũ eis propter ipoꝝ nequiciam. Sed faciunt
omnia magis ad honorẽ dei cũ ꝫ ad aliquod hui⁹ seculi. Dilectio vere mea. que fuit er⁹
ga regem semper. ꝛ bonũ cõsiliũ quod ei consului. et caui et preseruaui ipsum ab eo. q̃
contra ip̃m insurgere intendebat. et iusticia cogitationuꝫ mearũ induxit me in hanc
tribulationem. Et qꝛ manifestabam ei quecũqꝫ de aliquo contrario suspectũ habebaꝫ
Et reuelata fuit illa proditio aduers⁹ eũ. et patuit ei per inq̃sitionẽ qua inq̃siuit ꝛ inue/
nit veritatem. Et si ip̃e vult: inq̃rat de re. et inspiciat in ea cũ oculo veritatis. Tũc eniꝫ
fiet iusticia verboꝝ meoꝝ in his omnib⁹ que sibi retuli. qm̃ ignis q̃ est in lapide: ab
eo non extrahit. nisi cũ argumentis et ingenijs. Nec potest hoc latere. qꝛ peccatũ deli
quentis: q̃nto plus inq̃ritur: tanto magis reuelat. et manifestat in mũdo. et multipli/
cat et notescit. sicut res sordida et fetida: q̃nto magis agitat: tanto magis de suo ma/
lo odore sentitur. Et si ego deliquissem. fugissem vtiqꝫ ad extremitates orbis terre. cũ
ampla sit. nec starem in curia regis. sed confidens in ea iusticia et simplicitate cordis
et innocentia manuũ mearũ remansi. nec volui fugere. Supplico tamen regi. q̃ si a/
put ip̃m fuerũt verba permixta. q̃ dicũtur. mandet inq̃ri veritatem. et examinari ipaꝫ
Et sit ille quẽ rex ordinauerit sup hoc vir bon⁹ et simplex. legalis. nõ auertens faciem
in ipa veritate. nec fraus sit in operibus suis. nec velit me rex interficere innocentem
Et sciet sibi referri verba mea et verba alioꝝ. tunc videat et reddat iudicium. ꝛ nolit
iudicare secũdum verba inuidoꝝ et emulantiũ: nisi cũ veritate. quoniam ex quo ma/
nifestũ est regi accepisse verbũ falsitatis et mendacij. Et qꝛ seductus fuit: vt senesbam
interficeret sine culpa. et qꝛ non req̃siuit de veritate: debet cauere sibi: ne iterũ incidat
in illũ. q̃ pri⁹: donec inq̃rat et sciat. et scio qm̃ obtinebam a rege maximũ statũ quem
multi habere desiderãt. et inuident mihi sup hoc. Et scio q̃ ip̃i loquãtur ei seditiões
de me. q̃ si rex voluerit facere: deliberabit pdere me· nõ habeo redemptoremꝫ saluato
rem nisi deũ. q̃ nouit secreta et occulta cordiũ. Ip̃e vero me liberabit de hac tribulatõ
ne. ¶ Dicitur aũt q̃ q̃cũqꝫ facit aliq̃ dubiũ. nec veritatem ducit ad lucem. nec respicit
bene q̃d facit. erit vltimo suũ negocium. sicut cuiusdam mulieris. quam decepit ser⁹
per suum amasium. ita vt confusa remaneret. Dixerũt leo et omnes alij viri. Quomo/
do fuit? Dixit Dimna

¶ Parabola.

¶ Dicit fuisse in quadam ciuitate nomine bostenne in prouincia abezie quidam carpẽ
tarius. cui erat pulchra vxor. habebat aũt hec quendam amasium pictorem: q̃ agebat
cũ ea. Dixit mulier suo amasio. Volo vt facias tibi signum. per q̃ cognoscã te in no
cte. vt non sit necesse tibi clamare. nec pulsare ianuam. ne sentiat alijs. Cui dixit ama
sius. faciam mihi pannũ albũ et nigrũ ad signa rectoꝝ q̃si oculos. vt albũ sit admodũ
lune. nigꝫ vero admodũ pupille oculi. et quãdo videris illũ. sit tibi signũ egrediendi
ad me. et placuit mulieri. et fecit ita. Audiens q̃ illos seruus mulieris q̃ erat in domo
conseruauit verbum in corde suo. Erat aũt amasius accedens ad ipaꝫ in nocte. Et il
la videns signuꝫ vestimenti. exibat ad ip̃m statim. ꝛ sic fecit boc mõ multis diebꝫ Qua
dã vero die duꝫ iret marit⁹ ad curiã regis de nocte ad operãduꝫ ibi: iuit seruus mulie
ris ad vxoremꝫ pictoris. quẽ mulier adamabat petijt ei. vt sibi illud accõmodaret vestimẽ

Capitulum III

tū. deditq; ei. et iuit cū eo seruus ad mulierē suā nocte. Uidens itaq; mulier signū credi
dit suum esse amasium. .que exiens ad eum: stetit cū eo. Et abiens seruus in viam suā.
restituit vestimentum illi mulieri. Post vero mediam noctē rediens pictor de domo
regis: accepit vestimentum illud. et iuit ad mulierem. At illa cum videret: obstupuit.
Dixitq; ei. Quid tibi nocte ista. et quare redūsti ad me iteꝝ festinanter. ex quo adimple
uisti tuā voluntatem. At ille cum audisset hoc verbum: percepit. quomodo alius ho
mo accessit ad eam nocte illa. Et rediens ad domum suam: cepit increpare et percutere
vxorem suam fortiter. donec sciuit veritatem de re quacūq;. et accepit vestimentū et com
bussit illud

HAnc notate parabolam. vt non procedat rex festinanter in re sophistica. Ip
se enim portaret peccatum. nec credatis hoc me dicere pre timore quem habeo
de morte. Mors enī superuenit homini malo suo velle. nec potest ipam euita
re. et omnis viuēs moriturus est. et si centum haberet animas. Si vero scirez regi meū
placere proditionē. Ego ipe sibi sponte me offerrem. vez tamen protestor mihi hec. vt
non immittat rex manuz suam in sanguinem innocentez Nam sicut faceret mihi nūc
posset multis alijs facere. preter quā inquirat de rei veritate. et esset hoc regi magnuz
preiudicium. et vtinā patefieret hodie mea innocentia apō oēs. et postea mouerēt et sci
rent omnes de curia. qm̄ innocens sum. Sed timeo ne moriar in mea innocentia ig
norata. et relinquā banc infamiam post me. Et aīr quidam de curia ipsi dimne. Uez
non loqueris hec p dilectione tua erga regem. nec ad sui honorem. sed ꝓpter personam
tuam loqueris. quia queris enim argumenta euadere a fouea quam incidisti Respon
dit et d. maledicte tu: nōne merito innocētiā meā patefacio dño regi. aut habz ne aliqs
aliquem sibi propinquiorem sicut personam suam. Et nisi ego queram consilia et argu
menta pro mei liberatione: quis queret illa pro me? Nam enim dicunt sapientes Qui
cumq; non benefacit sibi met. nulli alteri benefacit. Et iam quidem bene patuit inui
f

dia tua Omnes enim astantes sentiunt dolum et fraudem tuam. quia nullum scis diligere te. Et quia inimicaris tibi ipsi. quanto magis alteri. non es dignus habitare cum bruto. maxime cū rege. et eius familia. Cūq; dimna perfecisset hunc sermonem aduersus illum. obtacuit ille. et exiuit de curia confusus et tristis a verbis que locutus est ei Dimna. Et respondens mater leonis: dixit. Non miror nisi affluentie tue linguē verbis et parabolis. quas tu profers aduersus omnes contra te loquentes cū commisers omnia. que commisisti de dolis et seductionibus. Ait ei Dimna. Quare respicis vno oculo. et audis vna aure. nec respicis res cū veritate. et oculo fidelitatis. sed in ipsis procedis secundū tuam voluntatem. Video tamen q̄ meum infortunium me permutauit ante oculos tuos. Nec est aliq̄s qui loquit cū veritate et ptractat ipsa. sed vniuersi false respondent. et iuxta proprium appetitum loquuntur. Etiam q̄ hi qui sūt in curia regis confidentes de suo amore et miseratione non dubitant loqui secūdū ppriam volūtatē. et attestari falsitatē cū verbis vitatis. et mēdacij credētes eū nō reuocare sua verba Et hic est locus reprehensionis. si fieret eis parabola. forte pficerent. Dixit mater leonis. Respice hunc crudelem proditorem qui adhuc claudit oculos hominū sua falsitate. vt disrūpat eor consilium. et se faciat innocentem. Dixit dimna. Quandoq; sunt illi qui faciunt hoc qō dixisti. Ille scz penes quem deponitur secretum. nec ipsum cōseruat. Et qui induit vestem mulieris Et mulier que induit vestem viri Et peregrin? qui se facit patremfamilias. quia loquit inter populum et regem in his de quibus nō est interrogatus. Dixit ei mater leonis Recognoscas maliciam operationum tuarum. et timeas de is. et recognosce peccatum verborum tuorum. et discerne illa. An nescis: q̄ non euades: q̄ non fiet de te vindicta maxima. Dixit D. Qui committit peccatum. nec diligit hominem bonum: non prolongat a se peccatum. cūis illud possit remouere. Dixit mater leonis. proditor et aduersarie. quoniam presumis tua audacia talia loqui coram rege. cum ego miror te permisisse viuum vsq; hodie. Cui respondit Dimna Ille quem dicis est vir quem decet bonum consilium. vt eius tradatur inimicus in manu sua. Cuius inimicus non sum Spero in regem q̄ non interficiet in mea innocentia nec faciet iuxta consilium mulieris inimice. Et ait mater leonis. false et mendax speras ne de tanto scelere euadere quod cōmisisti. et mēdacūs que retulisti Respōdit Dimna Qui profert quod non est. pati debet quod dixisti. Ego tamen locutus sum veritatem. confirmaui illam. et annunciaui eam regi. et obseruaui fedus. Nec vmq̄ cogitauit cor meum facere iniquitatem. et loqui mendacium. Et spero quidem. quoniam adhuc reuelabitur mea fidelitas. et testabitur in me iusticia mea. in simplicitate cordis et innocentia manuum. Et factū est: cū vidisset mater leonis ipsum leonez nihil respōdentem verbis Dimne: estimauit in animo suo. dicens. forsitan falsū est totū quod presumitur contra ipsum. Et forte innocens est ab his omnibus que sibi opponuntur. Nam qui recitat verba sua coram rege. et mundificat se ab his que opponuntur sibi. nec ei aliquis respondet in contrarium. videtur dicere veritatem de his que dicit. qm̄ silere aliquem in sui causa est confiteri veritatem. Nam dicūt sapientes. Qui tacet: affirmat. Et exurgens discessit a facie eius cū iracūdia.

¶ Mandauit itaq; leo in collo cathenas apponi ipsi Dimne: magna cum ferocitate. facieq; proterua. visu ac horribili. et ipsum in carcerem duci fortissimum. summa adiligentia et pena de sui causa inquirī. Quibus factis. et de suis causis actibus ue perceptis: debent ad ipsum per fideles suos familiares referri regem. Et vt ipse rex iussit suis familiaribus. ipsorum domino obedire recusabant minime. Eumq; violenti manu apprehensum omni cum austeritate Dimnam duxerunt ad carcerem. qui nō modicum (vt bene fidei sit tribuendum) doluit

Capitulum III

¶ Postea locuta est mater leonis filio suo dicens. Relata iam sunt mihi de isto iniquo seductore mala. que numq̄ de aliquo audita sūt. sicut illa. Et iam concordauerūt vniuerse lingue super hoc. Jpe ām intendit oīa permutare. nec latet factū suum aliquez virū intelligentem. et preter hoc relatū est mihi z animo meo repositū p quendam. q̄ audiuit iniquitatem et suam seductionem. et si dederis ei fauorem: superabit te argumentis falsitatis. Jlle aūt qui mihi retulit: est vir iustus et legalis. Nunc aūt consulo tibi ne respicias verba eius. et prolonga ipm abs te. z redde populū tuuz pacificum ab eo: Et respondens leo matri sue. Sile: quoniam ego curabo factū suum. et eius causam examinabo. quoniam ipse sapiens et intelligens est. Ego autem inuestigabo frequenter et respiciam factum suum. et non ero in eo negligens. nec agam malum contra animam meam adimplendo desiderium eius. qui factum suum ignorat vtrum verꝝ sit siue falsum. Et propter hoc indica mihi. quis est iste vir legalis quem dicis. z reuela nomen suum. qm̄ homines inuident sibi ad inuicem. Et alter desiderat locum alterius Dixit ei mater. scio q̄ vir legalis et perfectus q̄ mihi nunciauit hoc secretum est socius z fidelis secretarius tuus leoperdus. Dixit leo. Sufficit tibi. videbis amodo. q̄d faciam ei. Aut qualis erit processus me⁹ contra ipsum. vade in viam tuam

¶ Et factū est cū annunciatum fuisset k. qm̄ Dimna detineret in carcere. misertus ē ei. pre nimia dilectione et assidua societatis fraternitate. que erat inter eos. Et exurgens kelila: iuit ad eum clam ad carcerem media nocte. et cū videret ipsū detentum cathenis ferreis: cepit plorare fortiter. et ait K. dimne. Jam commisisti facta: de quibus nolo te amplius reprehendere. nec tibi loqui de his. q̄ tibi displicent. Numq̄d recordaris mō eius qō dicebam. et consulebam tibi. z ducebā te p viam rectitudinis. nec meo consilio acquiescere voluisti nec mea verba respicere. hoc totum per altitudinez tue mentis apud tuum consilium et intellectum habes. Jam quidā dicunt q⁹ homo falsus moritur ante tempus. Non q⁹ eius vita decidatur. sed quia mortuus est in vita existens. si

cut tu modo detentus in hac tribulatione: qua mors melior est. Ue igit tuo intellec/
tui et sapientie. qui declinauerũt te. Jam enim peruenisti vsq; ad ianuam mortis De
te quidem dicitur. Qui; capit sapientes impiorũ sapientia et consilium stultorũ expe/
ditur. Respondit d. ei dicens. Sciolinc; frater. q; a tempore quo me cognouisti: non
cessasti mihi bonũ exhibere consilium. z loquebaris mihi de veritate. z me monebas
super ipam et viam rectitudinis indicabas Ego tamẽ non acceptaui dicta tua. et con
cupiscentia et vicijs que me superabant. vt magnas acquirerem dignitates. z ambula/
rem in magnis et mirabilibus super me propter aduersitates et tribulationes q̃ scrip
te fuerũt super meo capite. Et scio quoniam non hoc fuisset mihi. suffecissent correctõ
nes tue. vt mea via per illas fuisset rectificata. z non laudarẽ finẽ meũ p tuo consilio.
Uerũ tamen quicũq; vulneratus ẽ adeo vulnere cõcupiscentie. socio; correcões nõ re
cipit. Et erit finis operũ suo; penitere earũ que commisit. Et iã mihi temp9 z hora ꝺ
quibus timui. Attamen q̃d possũ facere de cõcupiscentia anime mee et eius superbia:
que interrupũt consilia recti viri. et sapiam saplentis. Quemadmodũ infirmus q̃ sci/
ens infirmitatem suam accidisse sibi pre nimio appetitu eius ad mala cibaria. et ea ac
cidisse in suũ languorem. ac ipe pro tanto non desinit illis vti. donec eius egritudo ag
grauetur et moriatur. Ego ãt non tantũ contristor de me: quãtũ de te. quoniã timeo.
ne qñ capiaris propter mei causam ex noticia que erat inter nos. et duceris ad tormen
ta et afflictiones. cogeris illis meũ reuelare secretũ. Et interficient me credentes in te.
Hec post mortem liberaberis de manibus curie

Inquit K. Ja; cogitaui super hec. ne quis mutat suum factũ in vita sua. Sed
aliquando accidit homini quando ducit in temptationem z aduersitates con
fiteri peccatũ quod commisit et quod non commisit ex sui affectione et vt alle
uietur sibi onus tormento;. Ecce ego volo recedere in viam meam anteq; nobis pos
sit aliquis de viris exercitus superuenire z videre me tecũ. Sed consulo tibi: vt tu reci

pias consilium meum. vt confitearis peccatum tuum. et delictũ agnoscas. Quoniam tu omnino mortuus es. Expedit nam te affligi in hoc mũdo magis q̃ ad futurꝝ seculũ cum eternis afflictionibus accedere. Dixit ei dimna. Justus es. et mihi consuluisti vtile consilium. Verum tñ videbo verba leonis et respiciaꝫ. quid mandabit in me fieri

¶ Redit quoq; Kelila ad domũ suam tristis et dolens. ne forte caperet peccato dimne. Et congregate sũt aduersus eũ tribulationes et suspiria. donec nocte illa mortuus est

Erat autem prope carcerem lupus detentus. qui excitatus ad verbũ vtriusq; audiuit ea que dixerũt. ⁊ quid respondit alter alteri. et conseruauit ea in corde suo. Diluculo vero surrexit mater leonis. Et accedens ad filium suum: ait ei. Recordare verbi quod mihi promisisti super causam huiꝰ crudelis seductoris. Et q̃d egit contra tuam familiaꝫ. Nec scio in mũdo maius meritũ q̃ meritũ illiꝰ. qui mũduꝫ ab hoc maligno pacificum redderet. Quoniaꝫ dictuꝫ est Quicũq; consentit malignis in suis operibus: ip̃e est particeps eis. Tunc mandauit leo leopardo et iudici ⁊ toti exercitui. vt sederẽt in ordine iudicij. et vocaretur dimna ante eos. et examinarent ipsũ. vt scirent verba eius. et referrent regi. quicq̃ contra ipsũ responderet ad verba eoruꝫ. nec fallerent quicq̃ de his. que super eius causa diceret. et examinarent eius argumenta ⁊ suoꝝ verboꝝ opposita vt iudicarẽt iuxta illa nec cognoscerent faciem in iudicio. sed omnia ferrent secunduꝫ equitatem et rectitudinem.

¶ Et exeuntes leopardus et iudex aliq̃q; exercitus.. et sederũt in ordine iudicij. Et vocatus Dimna. venit et astitit ligatus cathenis firmissimis in suo collo tremens valde ¶ Et inquit leopardus. Vos viri de curia domini nostri. Audite. quoniam a die qua rex senesbaꝫ interfecit. extitit tristis et dolens. quoniã absq; culpa interfecit ipsum. ⁊ sine vllo delicto. quod ipse commisisset. sꝫ argumentis et seductionibus inuidiaq; q̃ in

Capitulum III

uidebat ei dimna: contra eius dignitatem. Nunc autem quicumq; vestrum penes se aliquod haberet testimonium. aut nouerit aliquid super hoc. referat nobis illud. vt & nos omnia regi referamus. quoniam non est sui propositi interficere quemq; nisi p̄ acquisitionem diligentem et sufficientem examinationem. Non enim vult ipse iudicare secundum propriam voluntatem. nec faciem cognoscere in suo iudicio. Et ait iudex. Respicite et attendite bene omnia: que legalis leopardus locutus est. nec aliquis vestrum occultare debet quod nouit de ista materia. siue causa. & hoc propter multas causas. Prima quidem est: quia nullus vestrum dedignari debet sententiam quelata fuerit. sine bona. siue mala. Nec velitis aliquid mutilare de eo quod scitis Nā modicum veritatis maximum est. et precipue apud deum. vt rex non interficiat innocentem et absq; culpa verbis seductoris et mendacis. Secunda causa est. quia quando punitur peccator iuxta peccatum suum: reliqui audientes: timebunt et cauebunt sibi. ne in simili incidant peccato. & hoc redundat in bonum regis exercitus et populi. Tertia causa est. quia quando perditur malus et seductor exercens mendacia et dolum: est maxima tranquillitas regi: et exercitui suo. Nam sua conuersatio cum eis in maximū et grauem turbationem redundat. Nunc igitur dicat vnusquisq; vestrum quod nouit. neq; celet veritatem. et confirmet falsitatem. Cumq; audissent viri exercitus verba hec: respiciebant vnusquisq; ad inuicem et tacebant. Dixit dimna. Quare tacetis? dicat vnusquisq; vestruz quod nouit. quoniam non credatis mihi displicere. si omnia que scitis diceritis. Nam si ego deliquissem gauderem vtiq; pro vestro silencio: Nec tamen scio me esse innocentem. Et ideo in eo quod scitis loquamini. Scitote tamē cū veritate. quia ad omnia est responsum. Et ideo cauete: ne aliquod quod nescitis: proferatis. Nam ei qui putat vidisse quod non vidit: et audiuisse quod non audiuit: dignū

est accidere sibi quod accidit cuidam stulto medico. Responderunt iudex et leopard⁹. Quo modo contigit illi? Inquit Dimna

¶ Parabola

¶ Dicitur fuisse in quadam terra prouincie indie peritus medicus: et valde dilectus a pud omnes homines. Concessit enim sibi deus gratiam. vt vniuersi infirmi existē/tes: suo consilio ab eorum languoribus sanarentur. Cum autem is mortuus esset: re/spiciebant successores sui in suis libris. et studebant in illis. vt ex eis caperent bonum medicinarum documentum. perfectamq; scientiam. Quadam vero die: venit ad ter/ram illam q̄dā qui dicebat se esse medicum magnū z expertū. tamē in paucissimis erat perscrutatus. Habebat autem rex illius regni quandam filiam: quam diligebat val/de. et plus q̄z omnes de sua domo. Que cum esset grauida et tempus sui partus adue/niret grauis. z superuenit ei infirmitas sanguinis fluxus. Et cum rex hoc videret: mā dauit festinanter pro quodam suo noto medico. qui erat in alia ciuitate. vt veniret in succursum sue filie. Cumq; ad ipsum veniret nuncius inuenit eum cecum. Qui cum ad regem ire non posset. scripsit ei q̄ daret in potu filie regis talem medicinam. Et au/diens hec rex: quesiuit habere medicum qui sciret conficere et administrare hanc me/dicinam sue filie dilecte. et misit pro q̄z pluribus sed neminē illud attēptare volētē inue nit. Et tandem cum fama diuulgaretur: peruenit ad eū iste añdictus medic⁹ q̄ dicebat se esse peritum et doctum medicum. et promisit regi: quoniaz sciret huiusmodi medici nas absq; isti⁹ magistri siue medici p̄scripti cōsilio. eas q̄z conficere bene et preparare et dixit regi: ne haberet dubium de sua filia: siue de eius infirmitate. cum ipse eam bene ab eadem sanaret infirmitate. Et statim mandauit famulo suo: vt apportaret sibi vasa in quibus erant medicine illius periti medici z magni doctoris. qui breuiter mortuus

erat.et quibus appositis ante ipsum:accepit ex inde vasculum in quo erat toxicum.et ignorans quid esset ibi.accepit de eo.et miscuit cum alijs medicinis.et tradidit regi dicens. Ecce medicina filie tue. Videns autem rex promptitudinem eius in prepa/ratione medicine.estimauit illum esse peritum medicum in omnibus rebus.et honorauit ipsum dans ei bonas remunerationes in pecunia et vestimentis. Et accepta medicina exhibita fuit filie regis. Postmodum vero:cū incisa sunt ex inde viscera eius et mortua est. Et videns hoc rex:mandauit capi illum.z exhiberi ei de eadē medicina. Et factum est ei sicut rex mandauit et mortuus est etiam cū ipsa Sic illa imperitia cecidit super imperitum.

HAnc parabolam dixit:vt non loquamini de eo quod nescitis.querentes per hoc alūs cōplacere. Naz oīs homo a suo corde decipit.quando nouit modicum de scientia. Ego autem innocens sum ab his q̄ mihi opponūtur. et sū inter manus vestras. Timete tamen deum toto posse vestro. Et hec audiens princeps cocoz de sua confidens dignitate et de rege ait. Audite hunc omnes de exercitu. et in his q̄ vobis dico cogitate Sapientes enī nihil obmiserunt de signis malignoz z bonorum virorum.sed ea clare determinauerūt. Signa uero impietatis z crudelitatis potissime manifestant in hoc peccatore maligno. Et iaz super eum ē mala fama diuulgata Dixit iudex principi cocorum. Jaz audiuimus hec.tamen pauci sunt qui intelligūt illud. Sz quid est hoc quod vidistis in hoc homine? Et respondens princeps cocorū ait aduersus dimnam coram populo. In libris scribitur sapientū.quoniam quicūq; sinistrum oculum minorem habet altero.et continuo cōmouetur.et habet suū nasum declinantem ad partes sue dextre maxille.et inter supercilia eius est magnū spacium.et pili superciliorū suorum crescunt curuati.et ambulat inclinato capite. Et post se respiciens continue.et eius caro quotidie eleuatur.est vir dolosus et fraudulentus proditor. q̄ omnia reperiuntur in hoc seductore. Et ait ei Dimna. Res significant se inuicem Judicium autem dei super eius creaturis. Verum est:in quo nulla est falsitas.et iustū est quo nulla est prauitas. Nos aūt omnes qui sub celo sumus constituti. in dei voluntate existim⁹. Vos vero viri sapientie et doctrine audistis que iste dixit.audite.quoniam posset estimari q̄ non esset aliquis sciens res nec habens scientiaz nisi ipse. Quod si esset bonum vel malum quod ab homine fit:a signis fierent:que sunt in corpore suo. Vere iam manifestum esset: q̄ nulla spes esset viri iusti colentis deum. nec mererentur sua iusticia et dei timore. Necesset puniendus peccator de peccato suo.cum bonum vel malū non esset in potestate hominis Sed signa q̄ in suo sunt corpore ipsa benificāt et malignant. Et q̄ facit iniq̄tatem et peccatū.non posset hoc euitare.et omnino esset coactus illud facere. Et faciens rectitudinem et iusticiam: non posset illud non facere. nec aliquis bonū agere.et vitare malum. Et ego iam multum laborassem auferre malos mores consequentes in his signis.et non potuissem.cum non esset potestaz hui⁹ in me.sed in eo qui me creauit. Si essent in me mali mores.sed absit. quod in me sint. Q; si esset in hominis potestate arbitrium:vtiq; bona signa in suis corporibus dispēsasset. Ego autem sum innocens ab his que mihi opponūtur. nec me gessi:nisi permitam veritatis. Sed iam patuit omnibus audientibus stulticia tua. Et quia nescis res:nec cognoscis eas.neces maior intelligens q̄; ceteri.qui sūt in hoc collegio Et nullus fuit:q̄ aperiret os suum in stulticiam nisi tu.et erraſti in tuis verbis. Et propter hoc es:sicut ille medic⁹ predict⁹. Et iam dicitur q̄dam dixisse sue vxori. honora me tuo posse.et attende mihi.et non alijs. Et relinq̄ maculam aliarū mulierum. Et respice maculam tuam.et tuus cela obprobrium.quod noscis.et tu es sicut ipsa. Dixit princeps cocorū. Quomodo fuit hoc? Et respondit Dimna.dicens ei:

¶ Parabola

Capitulum III

¶ Dicũtur superuenisse cuidam ciuitati nomine Perua inimicos. qui cũ cepissent eorũ mulieres. et interfecissent viros. Diuiserũt inter se mulieres Et aduenit sorte cuidam eorũ bubulcus. duas habens vxores. Et cũ patronus coꝝ afflígeret ꝛ extenuaret eas fame: Surrexit quadam die ille cum duabus vxoribus suis ad colligendũ ligna. Et inueniens altera iparũ pecias panni accepit illas. qr nuda erat. Et cooperuit cum eis suam turpitudinem. Dixit altera viro suo. Nũquid vides meretricem nudã ꝛ cũ qua se cooperuit. Cui respondit vir. Ue tibi: dimittens personã tuam nudam ꝛ viruperas illam. que suam cooperit turpitudinem. nec respicis maculã tui ipsius. vide, licet trabem in oculo tuo. in alterius aũt oculo vides vestucam.

¶ Diroꝝ quippe valde tui respondit dimna coco. vnde coꝝ tuum temptauit te loqui ꝛ ex quo sentis in persona tua ea que nouisti de egritudine tui corporis. Et qr es mali colorꝛis. et tuũ corpus fetidũ est. qr in te est pollutio corporis. ꝛ malicia operũ. et quid temptat coꝝ tuum esse in familia regis. mundi enim corpore ꝛ puri ab inquinationibus et maculis pertractare eius cibaria debent et parare ea Et iam quidem noui maculas tuas quas celabam et occultabã ego et plures exercitus regis. Celaui aũt eas vsq; nũc. nec eas reuelaui. considerãs in corde meo. Si honorat eũ domin⁹ me⁹ rex. nõ nocet mihi. Sꝛ si faceret ei malũ. non mihi prodesset. vñ apõ me debebã illas reseruare. Sed postq; patuit mihi de te odiũ. et locut⁹ es mendaciũ cũ dolositate tui cordis õbis q ignoras. Dico tibi qm̃ non es dignus seruire regi in aliquo negocioꝝ suorum. Et iam esse in curia sua maxime cibũ regis exercere. Respondit princeps cocoꝝ: ꝛ dixit dimne. mihi dicis hec que audio? Cui respondit Dimna

¶ Ita dico tibi qm̃ mala multa sũt in te congregata. tu enim es claudus. ꝛ herniosꝰ. ꝛ crepatꝰ. ꝛ scabiosus testiculis. et scalpis te quotidie manibꝰ. ꝛ caput tuũ plenũ est pustulis. nec de cetero debes accedere ad officium regis

¶ Cũq audisset princeps cocoꝛ ea q̃ dixerat cõtra ipũz D. pmutata ẽ eiꝰ facies. ꝛ lingua infiscata palatu suo. cepit flere. qꝛ obloq̃bat de eo D. ꝛ ipz corã populo diffamauerat. Et videꝫ D. qũo fleret: dixit ei. Dignũ est te flere et cõtristari die ac nocte. qm̃ si sciret reꝛ ea que in te sunt: elongaret te vsq̃ ad extremitates mundi

Capitulum III

¶ Et audiens hec omnia notarius curie de quo leo confidebat. notauit omnia. quib⁹ relatis ad leonem. mandauit amoueri principem cocorum de suo officio. ⁊ ipsum de curia sua expelli. Et scriptis omnibus que dixit D. et sigillo in illis apposito. remissus est ad carcerem. Et recesserũt omnes de exercitu in viam suam in die illa

ERat ãt in familia regis quidam nomine resba. q̃ fuerat amicus kelile obtinens a rege locũ et statũ. hic accessit ad Dimnam ad carcerem. et annunciauit ei q⁹ mortuus erat Kelila. qui cum audiret: doluit multum. et duplicata ẽ in eo tristicia eo q⁹ inter eos fuerat societas et fraternitas. et fleuit a mane dicens. Ue vite mee. quoniam decisus sum a meo fratre. ⁊ ab omni solacio et mei cordis fiducia. Jam quidez iuste dixit qui dixit. Quoniã: quicũq; fuerit percussus in vno: cõgregantur ad eũ ex omni latere persecutiones et tribulationes atq; suspiria. sicut nunc mihi cui sunt tot tribulationes congregate. tribulatio scilicet carceris. Et q̃ totus populus insurgit aduersus me ad condemnandũ me. Et quia sum decisus a viris consilij. et meis fratribus et consanguineis. Nũc tamẽ laudo deũ qui recolligens ad se fratrẽ meũ K. Reliq̃t mihi de viris societatis et dilectionis mee fratres sicut te. in quo recuperabo ruinas mei fratris K. Et confido iam in misericordia dei: quaz faciet mihi semper. Et in eo quod vidi de te quia posuisti curaz ⁊ sollicitudinez circa meũ negocium. Et ex miseratione quam video te habere erga me. Et scio quoniam tu declinasti ad me cuz dilectione ⁊ fraternitate. sicut frater meus kelila et magis. Et q̃ tractans meuz negocium. sicut tractarat frater fidelis. et prius quidez congregauimus aliquid de pecunia. vtesset nobis in sustentamentuz vite. quod abscondimus in quodam loco. Unde si videtur tibi: apportare hucrogo ut facias Festinauit autem resba quoniam dixerat ei Dimna. et extractis omnibus que ibi erant: detulit ante Dimnam Et accipiens Dimna sortez fratris eius kelile. dedit illaz resbe. Et ait ei. Confirma cor tuuz erga me in bonuz. et reuoca/

cogitationes tuas in me. et pertracta meum negocium. et indica mihi verba leonis. qũ verba mea que locutus sum ei referuntur. et attende verbis matris leonis. ⁊ habe curam de his que tibi dico. et de his que non dixi. Et qđ đr de me in domo regis qꝛ poteris bene intrare et exire sicut volueris. Postea vero annuncia mihi omnia. Uolo aũt ꝙ scias qm̃ istud modicũ quod tibi dedi. non ꝙ intendebã per hoc vt propter illud debeas me iuuare et eruere me de periculo in quo sum propter malum quod feceriz. Uerũ tamen tibi dedi illud ex amore. qui olim fuit inter te et Kelilam fratrem meũ. et qꝛ de tuo confido consilio et veritate tua. ac de tua constantia. Nec aliquem vidi eoꝝ quos reliquit Kelila. magis dignũ ad possidendum illud q̃ te. Et propterea volo vt habeas illud. Et accipiens resba qđ dederat sibi d. iurauit sibi significare oĩa q̃ audiret a leone in causa sua. Et remisit pecuniam ad domũ suam.

Post hoc vero surgens diluculo resba iuit ad domũ leonis. inuenitq; iudicem et leopdum qui apportauerunt quaternos ante ip̃m Et cum lecti fuissent ante leonez mandauit notario rescribere. ⁊ tradere eos leopdo. Et mandauit iudex dimnam duci et constitui ante curiam. Et sibi referri omnia que ip̃e diceret et que apponerent̃ ei. Et cũ exissent inde iudex ⁊ leopdus de palacio regis. superuenit mr̃ leõis ⁊ mandauit leo. vt legerent̃ matri sue omnia acta causedimne. et audiẽs illa oĩa hec verba: cepit loqui contra filium suum dicens. Ne displiceat tibi. si forsitan ad te aspere loquar. quoniam video te non discernentem quid tibi bonũ est aut malum Nonne monui te. vt non deciperetur cor tuum in his que audis ab isto inimico mendaci ⁊ deceptore. Consulo autem tibi. vt reddas tuũ populum ab eo tranquillum. Nam si vixerit dissipabit tibi tuum exercitum. Et exurgens mater leonis recessit a facie sua iracunda Audiens itaq; resba verbũ matris leonis exiuit de pallacio. et venit ad carcerez ad. D Et annunciauit ei omnia que mater leonis locuta est aduersus ipsum: quando mandauit leo acta dimne legi coram ipsa. adhuc eo loquente ecce nuncius iudicis venit ad dimnam. qui ductus constitutus est coram exercitu Cũq; vero congregatus ẽ po/

pulus et exercitus.et dimna staret coram eis.Dixit princeps exercitus dimne.Jā pa-
tuit mihi factum tuum.et verificauit mihi illud qui fidelis est. Nec amplius oportet
me inquirere super eo.aut plus inuestigare illud.quia scio quoniam verum est.Et q̄
iam requisiui et inueni veritatem.Et nisi quia mandauit rex hoc fieri.habens misera
tionem sui populi et exercitus.vtiq; iam te iudicassemus iuxta opera tua. Inquit ei
dimna.Audio verba tua.verba eius in quo nulla est miseratio et bonitas. nec respici
ens factum defraudatum et oppressum.nec requirens veritatem. et inuestigans recti
tudinem.nec examinans iusticiam.Sed duceris post tuum appetitum. z intendis in
terficere me:cum non sit tibi verificatum de verbis que opponuntur.Sed nunc con
queror de te.quia impius et prauus non vult illud quod viri iusticie et rectitudinis
volunt.Et respondens iudex ait ei.Oportet illum qui ordinatus est super populo:re
tribuere viro iusto secundum iusticiam suam.et recognoscere illam sibi.z honorarei p
sum inde.Et oportet etiam illum qui ordinatus est affligere peccatorem propter pec
catum suum.et flagellare ipsum iuxta suum delictum.vt reliqui audientes: timeant.
et addāt viri iusti et recti in eorum iusticia et rectitudine.Tibi autez magis expedit pu
niri in hoc mundo magis q̄ ad futurum sarcinatus peccatis accedere. Nunc ergo cō
fitere peccatum tuum et annuncia delictum tuum.et da gloriam deo fili mi.quoniaz
hoc faciens:bonum finem exequeris.liberabitur enim anima tua ab afflictione futu-
ri seculi.et insurget tibi bona fama.et omnes bonum de te loquentur.et a multis libe-
raberis tribulationibus. Remoue ergo a te friuola verba tua:que tu asseris.et nō sis
de illis qui falsa proponunt.et pone confessionem peccatorum tuorum et quietem ani
me tue in domo futuri seculi. Nam iuste mori melius est:q̄ inique viuere. Respondēs
dimna:iudici ait.Audi me domine mi. Vere locutus es.et omnia verba tua iusta sūt
Et sermones tui:sermones viri sapientis Verum tamen:quando prosperatur fortu-
na hominis:non debet tunc vendere finem suum pro isto seculo maledicto.et perdito
Nec sibi debet acquirere modicum quietis.pro multa ceterorum afflictione Et debet
dicere veritatem.et suum peccatum confiteri.Et si ego essem maior malefactor q̄ om
nes homines huius mundi.quando audissem hec tua verba:cor meum humiliari de
buissem.Et oculus mei intellectus bonam viam a mala discernere. quoniam quādo
ipsum corrigit:non potest suaz relinquere maliciaz.Sed quando p̄parat ei de⁹ cor
rectionem sapientez et intelligentez sicut tibi.cor suum obdurare non valebit Sz red
ditur humiliatum per verba correctionis.et recognoscens suum peccatum illud con-
fitetur.Ego autem nunc cupio deliquisse vt dicis.et peccatum meuz confiteri. vt ab
hac tribulatione requem inuenirez. et exire festinarez de hoc seculo maledicto.ad do
mū deliciaruz et iocunditatum.Et vere tibi nunc dicerem quoniaz peccaui.et pecca-
tum confiterer quod nō cōmisi.audiens dulcedinem verboꝝ tuorum cuz consilij recti
tudine.et placeret mihi mori innocens.vt duplicaretur bonum meum in futuro secu-
lo.Sed recordatus suz qō dicūt sapientes. Qui seipsuz interimit:non habet partē in
hoc seculo.nec in futuro.Et scio quidez q̄ dicerem me peccasse:et morerer pro tanto i
puraretur mihi.sicut meipsuz interfecissem ex quo confiterer peccatū qō non cōmise-
riz.Sed ego suz innocens et mūdus ab his que mihi opponūtur. quoniaz meipsuz
necabo.et meuz iuuabo aduersariuz super hec: cuz locutus non fuerim mendacium.
Nec illud cogitaui mihi.Et defraudatus sum de mea causa.et propter hoc displicuit
mihi confiteri quod non cōmisi.Et eius esse particeps.q̄ querit me perdere. tu autem
scis.quantū est in hoc negocio peccati.Sed si volueritis iniuste me perdere: de⁹ mi-
hi adiutor erit.Tamen dico vobis illud quod heri dixi.Habete deum pre oculis ve
stris.et recordamini creatoris vestri domini iudicium.nec submittetis rem :cum pos
sitis penitere.quando non prodderit vobis.Et scitote quoniam sententia aliqua non
debet proferri siue exprimi dere dubia sed vera.et nota. Et ego quidem cognosco me

ipsum magis q̄z vos. vobis autem de me malum estimantibus est cauendum. ne acci/dat mihi quod accidit cuidam seruo referenti quod non vidit neq̄z sciuit. Dixit prin ceps iudex et exercitus. Quomodo contigit illi? dic nobis. Inquit Dimna.

¶Dicitur fuisse in ciuitate quadam vir habens vxorem pulcram. et prudentem et in/telligentem. ita q̄ omnes de eius prudentia mirabantur. et ceperunt exēplū ab ea Accidit q̄. cū vir iste antedictus habens seruum. qui nitetetur agere cum ea. z ipsam requisisset multotiens. vt eam ad illicita moueret. ac illa renuisset. quesiuit seruus iste in/uenire modum nocte et die. quo ipsam turbaret. Contigit. vt cum exiret quadam die ad venandum: cepit duos pullos psitaci. et papagalli. z parans eis caueam ad nutri endum eos: docuit vnum illorum in lingua edomica dicere. Ego vidi portarium cuz domina mea iacentem. Tercium vero docuit dicere. Ego amplius nolo loqui Et docti sunt psitaci loqui lingua edomica Nec aliquis de terra sua potuit intelligere eos. Quadam vero die: cum esset vir in domo cuz sua vxore. accesserunt ad eum psitaci garrientes. Et cum placeret viro vox eorum et cantus ignorans tamen quid dicebant: p̄cepit sue vxori eos conseruare. et eis quotidie benefacere. Quadam vero die cum venirent ad eum peregrini ex regione edomica. et inuitauit eos in/sua mensa. Et com/mestione consummata. ducte sunt aues ille ad mensam. vt cantarent ante dominum Et cum audirent peregrini verba illarum auium: stabant inclinato capite: ad terram respicientes sibi inuicem pre confusione. et mirabantur valde de illaz auiuz loquela. Et dixerunt patrifamilias. Numquid intelligitis: quid dicunt aues iste? Quibus respondit. Non: nisi vocem illarum que mihi valde placet. At illi dixerunt ei. Aequa q̄z tibi displiceat domine quod dicemus de verbis relatis ab auibus istis. cum vnus illarum dixit. q̄ portarius iacuit cum tua vxore. Et terccia auis dixit. Ego nolo plus loqui. Et vtrum sit credendum aut non: nescimus. Quod audiens seruus: cito dixit

Capitulum III

Et ego testor quod dicunt aues Et mandauit dominus vxorem suam interfici ¶Vxor vero significauit ei dicens. Inquire diligenter super hoc quod audiuisti. qm̃ tibi nũc patebit verbũ huius mendacis. Nunc autem quere ab istis viris. vt interrogent aues si aliud sciunt loqui de lingua domica. nisi hec verba. quoniam ista verba docuit eos seruus iniquus. qui voluit in me immittere libidinem suam. et nolui sibi consentire. Fecit itaq; vir interrogare aues Et nihil aliud sciebãt proferre nisi hec verba. Tunc cognouit dominus. quoniam seruus docuerat ipsas. Et mandauit venire seruum. Qui cum veniret ad eum: cum nisu in manu sua: dixit ei domina. Ue tibi seruе inique. quomodo temptasti talia aduersus me. Cui respondit seruus. ymmo ita est Et corruens nisus ad oculos eius. fodit eos de capite. Et ait ei domina. Et ito tribuit tibi deus secundum opera tua.. quia dixisti te vidisse. que non vidisti. Et testatus es contra me falsa et iniqua. Tunc mandauit dominus seruum suum interfici. Et sic dignа factis accepit. ¶Cum autem attuli vobis hanc parabolam. quoniam quicumq; facit sicut iste. cito retribuetur ei secundum facta sua.

POst hoc vero scripsit iudex omnia que dicta fuerant de Dimna. et que ipse respondit. Et remisit ipsum ad carcerem. Et recedentes iuerunt omnes ad domum regis. Postea vero frequenter ibat dimna: asserens multa verba At illi non audiebant ipsum. Et ait mater leonis. Si relinquis dimnam viuum: ex quo fecit omnia mala et aduersa: adhuc inueniet maxima mala et tribulationes multas. Et incides in ruinam que resarciri non poterit. Et factum est: cum ipsa loqueretur leoni de die in diem intrauit hoc in animum suum. Et certificatus est. quoniam verum fuit.

¶Et productus leopardus testificatus est de Dimna ea que ab ipse et a Kelila audierat. quoniam transiuit per domum suam. Et misit rex pro lupo: qui erat in carce/

cere. iuxta Dimnam. et presentatus regi testificatus est contra dimnam que audinit de eo loquente ad kelilam. et que sibi respondit Kelila. Tunc credidit leo. ꝛ nouit: ꝙ Dimna decepit et seduxit ipsum. vt interficeret senesbam. Et mandauit dimnam duci et interfici

¶ Sic oportet virum intelligentem ab huiusmodi cauere et scire. quoniam quicumq; querit bonum suum cum malo alterius: peccat contra seipsum. et capitur in malicia operationum suarum.

¶ Explicit Capitulum Tertium. Sequitur Capitulum quartum

¶ De Columba. et de fidelibus socijs

POst hoc vero dixit rex sendebar Intellexi iã parabolã tuã de dilectis socijs et amicis. quos separe facit ab inuicẽ. homo dolosus ꝛ seductor suis seductionib⁹ Et scio ad q̃d puenit eius finis Nunc ãt indica mihi de fidelibus amicis. qũo manifestat et confirmatur eorum dilectio. vt benefaciet alter alteri in eorum dilectione et societate. Inquit philosophus regi. Scito ꝙ vir intelligens est adiutor amicorum suorum. Et amici sunt sibi inuicẽ adiutorijs. Nece orũ corrumpitur dilectio ex aliqua causa. Et de parabolis que adducũtur ad hec. est parabola de columba. mure ꝛ corno. Dixit rex. Quomodo fuit? Inquit philosophus.

¶ Dicitur fuisse in prouincia quadam apud quandam partem locus pro venatoribus ad quem omni die veniebat quidam ad venãdum. Erat autem ibi magna arbor et ramosa in q̃ erat nidus cuiusdã corui Quadã vero die dũ esset corvus in suo nido: vidit

venatorem accedentem aput arborem quandam cum rethe et baculo magno. Et cū videret corvus timuit et cogitauit in animo suo dicens. Jam fert venator iste rem quaz nescio vtrum pro me sit an pro alijs. Sed stabo videns quid faciet. et secundum hoc sciam me habere ac dirigere. Et accedens venator: dispersit ibi grana tritici in omnibus locis. Et stabat expectans ppe rethe. Post vero modicum temporis spacium: ecce venit columba cum maxima turba columbarum: quarum omnium ipsa erat ductrix. Et maxime esurientes hic et vbiqz prospicientes statim viderunt triticum. non perpendendo de rethe: corruerunt omnes ad capiendum triticum. Et omnes in rethe capti sunt. Et videns hec venator: gauisus est non modicum. Columbe vero cum sentirent se captas. commouebant se lamentabiliter hinc et inde. intendentes ac desiderates posse euadere a rethe. Quibus tandem ait columba ductrix earum. Nequaqz circa vanitatem attendere debetis. nec altera vestrarum diligat seipsam: magis qz alterā. Sed omnes simul surgite. fortiter subleuantes rethe: poterimus euadere ab isto magno periculo. (quo nunc proch dolor sumus constituti) Et fortassis quelibet liberabit se et alias secum. Fecerunt itaqz subleuantes rethe de terra magno cum labore. et volabant cum eo per aerem. ita. vt videns venator mirabatur huius facti. et sequebatur eas alonge. Nec abstulit suam spem ab eis desperando. sed estimans. ne quando aggrauate a rethe corruerent ad terram. Corvus autem hec omnia alonge videns cogitauit in animo suo dicens. Volo sequi eas vt videam tandem qualis erit earum processus. et venatoris aduersus eas. Et respiciens columba aliarum ductrix post se: vidit venatorem sequentem eas repente. Et ait suis socijs. Ecce mi socij. venator sequitur nos. nec desinit nos querere. Nunc autem si volabimus per rectam viam versus eum: non poterimus ab eo occultari. nec cessabit sequi nos. Si vero volabimus per montes et colles et arbores cito ab eo occultabimur. qui ignorans iter nostrum: cito desperabit de nobis. et reuertetur in viam suam. Et prope nos in via est cauerna in q̄ est mus habitans. qui meus est amicus et socius. Et scio quoniam si ad ipsum pueni mus (sicut spero) rodet rethe. et liberabit nos. Fecerunt itaqz columbe. sicut statuerat earum ductrix. et volauerunt qz cito porrexerunt: donec occultate essent ab oculis venatoris. et disparuerunt ab eo. ita. q̄ abijt in viam suam. relinquens eas. Corvus autez eas alonge sequebatur. vt videret finem de eis. et quomodo euaderent. Et vtrum liberari valerent a rethe. vt posset ex inde et ipse pro se ingenia et argumenta sumere. si sibi simile contingeret. z ea in animo suo diligenter reseruare. Cumqz tandem columbe peruenissent ad cauernam muris: precepit ductrix: vt omnes se simul deponerent. in terram. que omnes ipsarum ductricis iussui obedierunt et deposite sunt simul

¶ Inuenerunt autem murem qui iam preparauerat centum cauernas pro temporibq̄ necessitatum. Et vocauit eum columba sambat nomine. Qui statim respondit de cauerna. quis es tu? Et ait ei. Ego sum columba socia tua. At ille exiuit ad eam. Et cum videret eam sub rethe cum alijs columbis: mirabatur dicens ei. Soror mea dilecta: quid in hunc laqueum te subiecit? Et respondens columba ait. Nescis: quoniam nō est aliquid in mundo quod non sit a deo propositum et terminatum. Diuina vero predestinatio fuit. que me subiecit in hunc laqueum Et ipsa quidem mihi grana tritici reuelauit. et rethe occultauit donec incidi in ipsum ego et socie mee. Nec potest quis euadere ab eo quod est datum desuper. Et si sic soror mea aliquando enim obscuratur sol et luna. et capiuntur pisces in aqua profunda. in qua tñ non potest aliquis natare. Et aues deponuntur ab aere: quando cumqz illud predestinatum fuerit: sine dubio. Quod autem coniungit pigrum suo placito. Illud idem separat sollicitum a suo proposito. Et illud est etiam mi soror dilecta q̄ me cum meis socijs in hunc laqueū subie-

Capitulum IIII

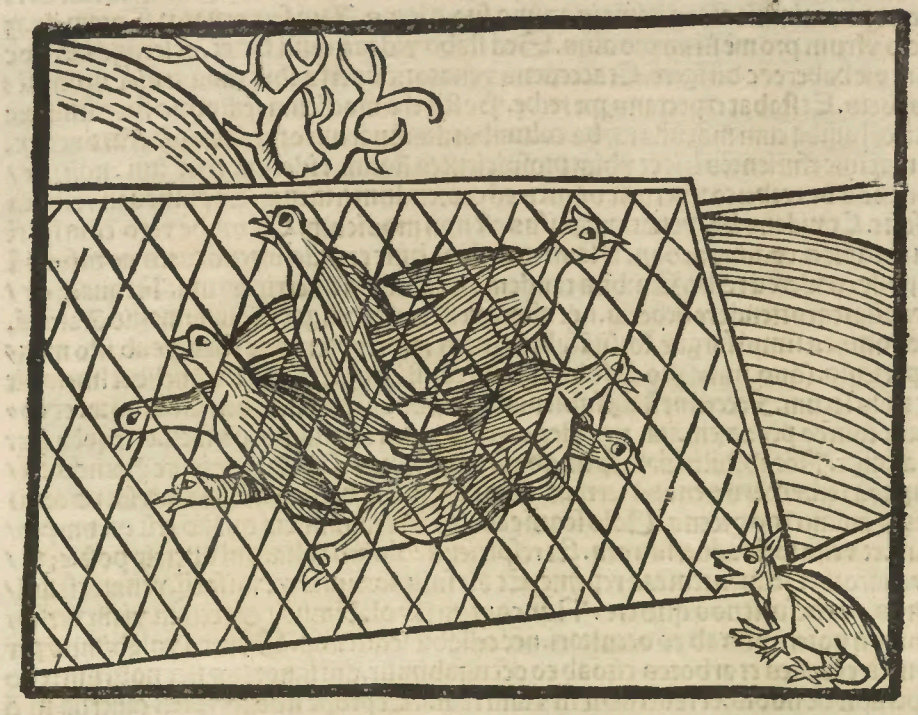

cit. Postea vero accessit mus. et cepit rodere rethe a parte in quo erat columba. Qui a it columba Incipe ab alijs columbis. et absolue eas. postea vero absolue me. Et cuz ei dixisset hoc verbū pluries: ille pro tanto non curabat. nec ei respondebat. Cūcz illa multiplicaret ei loqui. dixit ei mus. Jaz quidem dixisti mihi hoc multotiens. quasi ñ querens liberationem tuiipsius. Et ait columba Nequaq̄z tibi displiceat petitio mea Non enī dixi tibi hoc. nisi quia besunt socie mee. z submiserūt se mibi. et me sibi dñaz et rectricem posuerūt. Debeo ergo eas conseruare sicut personaz meam et magis. Et iam quidem sūt obedientes meo cōsilio. et earū societate. z adiutorio liberauit nos deus de manu venatoris. Nam ego nō timebo si abeis inceperis anteq̄z soluas me. z remouero in vltimo. Tūc enī me derelinquere non poteris propter dilectionez z miseracionem tuā erga me. Et ait ei mus. Adbuc hoc quod facis. addit dilectionez socijs tuis in te. Ultimo vero rodit mus totum rethe. Redūt itaq̄z columba cū socijs suis illesa

¶ Parabola

Cumq̄z vidisset corvus quod fecerat mus. qz liberauit columbas: voluit ei adherere dicens in corde suo. Quid scio mibi posse aduenire in processu dieruz. ne forte accidit mibi qō accidit colūbis. Nec habeo quietez z statū absq̄z societate hui⁹ muris. Et accedens ad foramen muris: vocabat eū nomine proprio. scz sambat. Dixit ei mus. Quis es tu? Qui respondit. Ego sum corvus: videns quod accidit socie tue columbe. Et quia deus per manū tuam illas liberauit: veni. ad adherendū tibi. z babēdū societatez tuaz. Ait mus. nulla est societas inter me et te. Verū tamē debet vir intelligens illud q̄rere qō sperat babere. et relinq̄re qō non potest babere. ne sit insipiens. Sicut si quis putat ducere naues per desertum. et currus per mare. Qūo nō poterit inter nos esse societas. cū ego sim cibus tuus: tu vero devorans. Et ait ei corvus. aduerte tuum intellectū. z cogita cū aīa. qz mors tua mibi ñ pderit. sed tamen in tua vita multū potero babere adiutoriū cūctis diebꝰ quibꝰ vixero Nec est tibi conueniens postq̄z veni

ad requirendũ tuã amiciciã me confusuz a te repellere. ex quo de te apparet misericor/
dia. et operum rectitudo. q̃uis non facias hec ad apparentiam. nec manifestent̃ opera
tua a licui. Nam iusti rectitudo non potest occultari. nec misericordia misericordis. q̃
uis illas nitat̃ occultare. Et eni admodũ ambre. quaz si ligauerit q̃s in peciaz ip̃az nõ
ꝑ tanto cessat redolere. Tu aũt non permutes mihi tuã consuetudinem. Nec mihi tu
am prohibeas amiciciaz. Et ait ei mus. Scito ꝙ odiũ maximũ est odiũ substantiale.
Nam odiũ accidentale cessat. cũ cessat accidens. odiũ vero substanciale nõ potest ces/
sare. Sunt autem duo. sicut odiuz elephantis cũ leone. quoniaz est odiũ belli. aliquã
do eni interficit elephas leonem. Aliqñ vero leo elephantẽ. Alterũ vero odium est ex
duabus rebus propter vnam sicut quod est inter te ⁊ murilegũ. et odiuz qd̃ est inter te
et me. quoniaz hoc odiũ nõ est propter malũ. qd̃ est a me aduersus te. si hoc odiũ est int̃
nos propter malũ quod scriptũ est de me et vobis. Nec vmq̃ pax est in odio substanti
ali q̃uis pacẽ habeant. in fine tamen peruertitur. Nec est confidendũ de pace inimici.
Aqua ei ad ignem calefacta vt sit calida sicut ignis. si proijciat̃ sup̃ ignem: extinguit il
¶ Assimulauetunt quoq̃ sapientes illum qui suo adheret inimico ei. qui ponit ser/
pentem in manu sua. Nec scit qñ aduertat̃ sup̃ ip̃m vt mordeat eũ Vir aũt intelligens
et doctrinatus nũq̃ credit suo inimico. sed elongat se ab eo. ne ei contingat sicut cuidã
q̃ serpẽtẽ nutriuit in domo sua Inquit coru⁹. Qũo fuit hoc? Rñdit mus ¶ Porabola.

¶ Fuit vir quidam simplex. in cuius domo serpens morabat̃. Sperabant aũt vir et
vxor eius valde fortunosuz esse: cum eis serpentem ducere moraz. quod etiã illius pa
trie erat consuetudo. Quadam vero die dominico vir misit familiã suã cũ vxore ad ec
clesiam: ip̃o manente in lecto. qꝛ capitis dolorẽ patiebatur. Et facto silentio in domo:
serpens exiuit cauernã (circũspiciens late) Vir autez misit ianuam versus ignẽ semi/
apertaz. et videns ꝙ serpens (postq̃ neminez domi senserat) caudam misit in ollam. ĩ
qua decoxit mulier escas circa ignem. Et veneno immisso: abijt in antrũ suum. Et cũ

hoc paterfamílias videret: surrexit et fodit ollam cum decoctione sub terram. ne quis ab eo cibo infirmaretur. Aduenientе autem hora solita q serpens querebat escā quā mulier frequenter ei dabat. Ecce vir cum ligone stabat ante foramen expectās serpentis exitum. Et cum veniret serpens ad foramē: erexit caput. et sedule se circūspexit. qz recordabat malicie eius Vir autem volens ꝓcutere: serpens sensit hoc. et fugit in antꝝ quia sciuit se male fecisse.

¶Eadem parabola

¶Et post aliquot dies mulier imprecabatur viro: vt se cū serpente vniret. z odiū suuꝝ deponeret. In qō vir cōsensit. Et iuit ad foramen et vocauit serpentē dicens se cū eo velle vnire. z odiū inter eos auferre. Cūq hoc serpens audiret. dixit. Nūq reintegrabitur inter nos amicicia nra. qz cū recordaberis maleficij mei. qūo venenuꝝ in ollam ad interficiendū te z familiam tuam posui. Etiā qñ ego recordabor qū tu cū ligone ad puniendū me: percussisti absq vlla misericordia. tunc nō potest stare amicitia nostra. Et ergo melius est. vt quilibet nostꝝ solus et sine mora alterius habitet.

IAquit coruus. Intellexi quippe verba tua. Verū tamē debes naturā tuā cognoscere. et iusticiā verboꝝ meoꝝ. Nec sit aspꝝ tuū verbū aduersus me. Nec elōges me a te. dicens. non esse locū mee societatis tecū. nec potest esse. Viri enī intelligentes z nobiles requirūt bonitatem vt ei adherent. Amor aūt qui est inter fideles amicos nūq separat. si aūt cessat eius separatio: tarda est. z cito reintegrat amicitia Quia qō bonū est: durabile est. et simulat vasi aureo. quod cū rūpatur longo tēpore. cito reintegrabit si seruat. Separatio ātamicitie inter malignos proxima est. sz coniunctio tarda. Sicut vas figuli cito rūpitur. et nūq resanat Vir āt nobilis diligit nobiles in vna vice qua viderit eos. et in die vna qua eos cognouerit Amicitia vero stulti nō est aliud nisi auaricia. Tu aūt nobilis es. et ego indigeo societate tua. Nec desc

dam a te apud ianuas domus tue persistens. nec comedam nec bibã. donec mihi eris in sociũ ¶ Respondens mus ait. Jam volo amiciciam tuam. qz nũqz conuerti faciem alicuius inanem. a petitione sua. Uerũ tamẽ incepi tibi loq talia verba et q̃rere occasi ones anime mee pro te. vt non ꝓuocetur cõtra me. Nec ei reseruẽ causã querele aduer/ sus me. Jdeo ostendi tibi iam. quoniã si voluisses: potuisses vtiqz euitare societatẽ tuã et preseruare me a te. si forsitan maligna mihi egeris ñ gleris cõtra me dicẽs. inueni in q̃ murẽ absq cõsilio et intellectu. nec potuit sibi cauere a me. et deceptus est Neqz cõtin gat mihi: sicut contigit gallo cuidam Inquit coruus. Quomodo est factum. Respon dit mus

¶ Parabola.

¶ Tempore hyemali nocte quadã perfrigida exiuit vulpes quidã famelic⁹ vt sibi cibũ colligeret. Et veniente ipo ad predium quoddã: audiuit gallũ in lentisco canẽtem. Et festinans vulpes ad arborẽ: inquisiuit a gallo. Galle quid cãtas in hac tenebrosa z fri gida nocte? Respõdit gallus. Annũcio die m quẽ ex natura nosco statim venturũ. quẽ oĩbus meo cantu insinuo. Ait vulpes. Ex hoc cognosco te aliquid faticinũ z presagũ diuini habere. Audiens hec gallus letatus est. Et iterũ incepit cantare. Et tũc vulpes incepit corisare z saltare sub arbore. Et sic inquisita causa a gallo. quare vulpes salta ret. Respondit. Quia video te sapientem philosophũ cantare. merito z ego corisare debeo. Quia cũ gaudẽtibus gaudere debemus Et dixit. O galle princeps omniũ aui um non solũ dotatus es vt in aere. sed etiã in terra more prophetaꝝ tua faticinia om/ nibus creaturis terrenis nũcies. O felicissime. qz pre omnib⁹ te natura ornauit. desce de vt tecũ possim contrahere societatẽ. Sed si illã integre fauere nõ velis. sine tamẽ me osculari dyadema et coronã tui insignis capitis. vt possim dicere O sculatus sũ caput sapientissimi galli qui fert coronã inter oĩes aues. Et audiens hec gallus. descendit. confidens blãditijs vulpis. Et inclinauit caput vulpi. quod arripiens vulpes: gallũ comedit. suamqz famem refecit. Et dixit. Ecce inueni sapientez absq omni prudentia

¶ Hanc parabolam dixit tibi. q gallus merito p̄cogitasset inueteratum odium inter ipsum et vulpem. Sic gallus factus est cibus vulpis. Sed confide tibi dixit mus ad cozuū. q verba tua non sint bilingui collo expressa. ¶ Et post hoc exiuit mus de suo foramine. et stabat in ostio Dixit ei cozuꝰ. Quare stas in ostio? et q̄d p̄hibet te exire ad me? et esse mecū? Nūquid remānsit in animo tuo aliq̄d timoris adhuc de me? Et ait ei mus. Duo sunt apud homines huius seculi. scz donū persone. et donū manus. Illi vero q̄ donant donū persone. sunt fideles. et qui conuersant adinuicem in eozū amicitia Qui vero dōnant donū munus. hi sūt. qui iuuant se inuicē in omni re: cuius amor vtilis ē. Qui vero bene facit p̄ bono suo in futuro seculo. simulat venatori picienti triticū auibus. non ad vtilitatē eaz et misericordiā. sed benefaciendū sibi procurandū vitā suam. Donū quippe persone est melius q̄ donū manus. Et iā quidē credidi in dono persone tue. et placuisti aie mee. Nec p̄hibet me exire ad te malicia cordis que est in te. Et scio quidez quoniā multos socios habes. quoz fūdamētū nature est. sicut natura tua nec eoz consiliū est erga me sicut consilium tuū. timeo enī. ne quando viderit me aliquis eoz tecū: q̄rat me perdere. Dixit ei cozuus. Signū fidelis socij est. vt sit socius socij sui. et sit inimicus inimici socij sui. Nec apud me habeo sociū vel fratrem qui nō sit tibi socius: et diligat te. et facile erit apud me perdere. et exterminare omnes qui nō ecēt sic erga te. Post hoc vero exiuit mus ad cozuum. z ad eū accessit: p̄mittentes sibi inuicem fidem et dilectionē. habitauerūt quoq̄ simul pacifice. et confidenter narrantes tota die parabolas et historias mūdi. Et factū est: cū traheret ibi mozam: dixit cozuꝰ muri. hec tua cauerna p̄operiam hominū est. timeo. ne q̄ ipsi apponentes oculos in me offendent me. Sed ego scio locū bonū et vtile habitaculū. in quo sūt multi pisces. et aqua et fructus. Et habeo ibi sociū de aīalibꝰ aque. volo. vt eamus ibi. et illic manceamus. Dixit ei mus. Volo nq̄ tecū venire ad locū illum. quoniā būc locū multum abhorreo. Dixit ei cozuus. quare ipm abhorres? Respondit ei mus. multa importuna acciderūt mihi. que tibi narrabo. quando erimus ibi. Et accipiens cozuus murem per caudam: volauit vsq̄ ad aquam. in qua erat illud animal socius cozui. quod erat testudo. Et videns hos animal submersit se in aqua. q̄ non cognoscebat eos. Et depositio mure ab ipo cozuo ad terram. posuit se cozuus in arbore. vocauitq̄ illū sociū q̄ erat in aqua suo p̄prio nomie. Qui cū cognosceret voccm eius: exiuit ad eū. z gauisus est. et cū quereret ab eo vnde veniret. narrauit sibi omnia que viderat. ab hora qua viderat columbas. et omnia que tractauerat cū mure postea vsq̄ in illam horam. Et mirata testudo de intellectu muris. eiusq̄ p̄udentia et legalitate. accessit ad eū. et salutauit eum. querens ab eo. quare venit ad illū locū. Dixit cozuus muri. Dic modo verba que mihi p̄misisti dicere cum essemus in alio loco. et respondeat illud quod interrogat te. testudo socia nostra. Et cepit mus narrare eis sua facta. dicens.

¶ Fuit p̄incipium habitationis mee in tali terra in domo cuiusdam viri sancti heremite. qui nūq̄ habuerat mulierem. qui cū offerrent sibi homines singulis diebꝰ panez vt comederet ad sui sufficientiam. residuum colligens in canistro: suspendebat in domo. Ego aūt me obseruabaz: donec exiret heremita. tūc q̄ saltans ad canistr̄: nihil ibi relinquebam. et comedens quod volebam. dabam residuū alīs muribus. qui erant in domo. Et cū niteretur heremita suspendere canistr̄ in tutiori loco. in quo non posset peruenire: nihil ei proficiebat. Quodā vero die cū superueniret ei peregrinus quidaz qui comederūt et biberūt simul bene. Et accipiens heremita totum residuum q̄ eis remanserat post commestionem: reposuit in canistro. z suspēdit illoc loq̄bat peregrino quo perambulabat mūdū. z iuerat vsq̄ ad extremitates eius. nec reliquerat locū in q̄ non fuisset. et viderit mirabilia mūdi. z monstra. heremita vero non attendēs verbis peregrini: non sinebat trepidare suis manibus aduersus canistr̄. vt me fugaret. Et videns hoc peregrinus: turbatus est contra heremitā dicens. Ego narro tibi verba

tu autem non attendis ea.nec tibi sapiũt. Et ait ei heremita Aequaq̃ domine.ymmo delector multum in verbis tuis.et sapiunt mihi sermones tui.sed hoc facio ad fugandum mures q̃ sunt in domo.qui iam me diu turbauerunt ꝛ molestauerũt deuotãtes oĩa que sũt in domo.et nihil relinquentes mihi. Et ait peregrinus.dic mihi Est nec vnus mus:aut plures? Cui dixit. Plures sũt mures domus. verũ tamen vnus est m?. qui pre ceteris alijs me turbat et infestat. Et nec valet mihi consiliũ ꝛ argumẽtũ cõtra eum. Et ait ei peregrinus. Reduxisti ad mei memoriã verbũ cuiusdã mulieris dicentis socie sue. Non cambuit hec mulier zizanias excorticatas pro nõ excorticatis sine causa. Inquit heremita. Quo fuit? Inquit peregrinus.

¶ Quadam die hospitatus fui in domo cuiusdam.et cũ comedissem in sero:preparat? est mihi lectus vt dormirem. Et cũ intraret paterfamilias i lectũ cũ vxore sua:audiebã verba eoꝝ qñ loquebantur ad inuicem. Erat enĩ lectus meus prope lectũ ipoꝝ. Diuisit tamen a se inuicem per velum. vt possem audire et intelligere verba sua. Et audiui circa mediam noctem verba viri dicentis sue vxori. Volo cras inuitare quosdam amicos meos ad prandendum mecũ. Et respondens vxor:dixit ei. Non cessas omni die facere conuiuia.et consumis oĩa.nec aliq̃d relinq̃s in domo tua. Cui respõdit vir Aequaq̃ displiceat tibi quod facere volo. Quicũq̃ enĩ intendit accipere.et nõ dare:ꝫ semp cõgregare et reponere:erit finis eius:sicut finis lupi. Inquit mulier. Quo fuit Ait vir eius

¶ Dicitur fuisse quidam venator.qui cum exiuisset quadam die cum suo arcu ꝛ sagittis ad venandum in silua:non procul a ciuitate.occurrit ei ceruus. et sagittans cum interfecit.accepitq̃ ipm. ꝛ redibat ad domum suam cum eo. Et cum ambularet per viam:occurrit ei aper quidam.et sequens eum aper:volebat cum interficere. Qui cum hoc vidisset:deponens ceruũ ab humero suo.sagittauit apꝝ. ꝛ percussit cuꝝ in corde suo

Aper vero sentiens vehementiam doloris vulneris: irruit in boiez. et vulnerauit eū suis dentibus. scindens ventrem suū. et mortuus est homo. Aper etiā cū letaliter vulneratus esset: mortuꝰ est cū eo. Et cū transiret ibi lupꝰ: vidit apz ceruū. et boiez mortuos. et gauisus est. et dixit in corde suo. Debeo cōseruare hec omnia que inueni. vt sint mihi conseruata ꝓ tēporibus necessitatū. nec valebo de eis gustare hodie. sed sufficit mihi nūc rodere cordā arcus. Et accedens ad arcū: cepit rodere cordā. q̄ ꝓrupta: subito percussit eū in tramite. et mortuus cecidit

Induxi vero hanc parabolā. vt scias. qm̄ non est bonū sēper congregare diuitias. z nō vti eis. nec comedere z gaudere cū eis. Et ait vxor ei. vere dicis. Ueruz tamē habeo q̄ntitatē zizanioz que sufficit tribꝰ vel q̄ttuor boibus Et surgēs tempestiue: procurabo parare eos. ꝑ quibꝰ volueris. Mane vero surrexit mulier. Et acceptis zizanijs excorticauit eas. et exposuit soli suo puero. precipiens. vt eos custoditet ab auibus et canibꝰ. Et cū recederet inde mulier. venit canis domꝰ: puerō ñ videntē. z comedit de eis quātū voluit. vltimo vero minxit super residuū. Et videns hoc mulier despexit eos. vt fieret de eis aliquid cibi. Et accipiens eas: iuit ad plateam vt cābiret eas ꝓ zizanijs non excorticatis cōliter. Et me vidente hoc: audiui a quodaz circūstante. Qui dixit ad aliū. Ecce quare hec ꝑ non corticatis dat zizanias corticatas. hoc non nisi ꝓ aliq̄ causa. Sic quoqz dico tibi de isto mure. quem tu dicis saltare super canistz inter omnes socios suos non est hoc: nisi ex maxima causa Nūcvero affer mihi ligones et picones. et perfodā in cauernam suā. z videbo secretū illiꝰ muris. Et apportauit ei heremita. Ego ātmiser testudo audiens hec omnia stabā in cauerna cuiusdam socioz meoz. Erant ātin cauerna in qua erat habitaculū meū mille talenta auri ignorās tamē q̄s posuerit ibi illā. q̄ omni die exponebā mihi. ita vt gratulet animꝰ meꝰ in eis. z corroboret nimis Post hec vero accedens peregrinꝰ ad cauernā. et fodit eā: donec puenit ad aurū. Et accepto illo: dixit heremite Non poterat hic

Capitulum IIII

mus ascendere ad locum ad quem ascendebat: nisi causa huius auri. hoc enī admi-/
strabat ei vigorē et virtutē. et corroborabat cor suū. Nūc vero videbis ipm nihil posse.
nec habebit prerogatiua ceteris moribus. Et audiens ego verba peregrini: sciui. qm̄
verū erat. et arripuit me inde dolor in aīa. et sopor mentis et debilitas virtutis. Ma-
ne vero cōgregati sūt ad me oēs mures socij mei sicut solebāt ad me venire oī die. vt eis
escā solitā exhiberē. et dixerūt mihi. Jā rapuit nos fames. nec habem⁹ aliq̄d cibi. Tu
aūt sp fuisti nobis refugiū et spes nr̄a. procura igit̄ nobis aliq̄d. Et accedens ad locū
ad quē saltare cōsueuerā nisus fui illuc ascēdere. z nō potui. Et illi videtes me nō posse
ascēdere: z nō dare eis aliq̄d. sū factus vilis et despect⁹ in oculi ipor. Et dedignati sunt
me. Et audiui quendā eor dicere mihi. Jā perditus ē soci⁹ iste nr̄. nec valet ad aliq̄d.
Nūc abiet vnusq̄sq; in viā suā. et delinq̄mus cū. nec ampli⁹ attendam⁹ ei. qm̄ videm⁹
ipm nihil posse. nec facere ea scz q̄ faciebat. ymmo dico vobis. q: deinceps ipse indige
bit nobis. querēs a nobis subsidiū. Declinem⁹ igit̄ ab eo. z curet vnusq̄sq; negocia su
a propria. Et recedētes oēs: dereliq̄runt me. nec ampli⁹ accesserūt ad me. nec dignabā
tur respicere me. Tūc dixi in mea mente. nō vident̄ mihi socū z amici. cōsanguinei. fra
tres. et proximi. nisi oēs declinātes ad auariciā. et seq̄ntes diuitias z glās mūdi. Hec
est nobilitas. cōsiliū. fides. z sapīa: nisi in diuitijs. Jnueni enī illū q̄ caret diuitijs. qm̄
aliq̄d facere intendit: nō succedit ei illud: sicut vult. nec habet potestatē illō pficere. Si
cut aq̄ riui in potestate sua: q̄ si exiccat̄: nō habet potestatē fluendi. Et inueni: qm̄. q̄ nō
habet diuitias: nō habet frēs. Et q̄ nō habet fratres: nō habet gen⁹. Et q̄ nō habet ge-/
nus: nō habet plem. Et q̄ nō habet prolē: nō habet memoriā. Et q̄ nō habet memoriā:
nō habet intellectū. Et q̄ nō habet intellectū: nō habet hoc scīm. scz. nec futur. nec prī
cipiū. nec finē. Homo ei qm̄ caret diuitijs: indiget subsidio alior. et tūc habeb̄ a socijs
odio. et cū delinquūt cōsāguinei et amici. et noti ei⁹ obliuiscunt̄ ipius. et credit̄ vilis a
pud eos. Et qm̄ ds constituit̄ in pauptate: exponit se morti. z vēdit aīam suā. et deū su
um et eius obliuiscet̄. Nec respicit ante et retro. et relinquit oīa: donec deūcit̄. Et ideo
nō est in mūdo pei⁹ pauptate. Lignū enī plātatū in terra: z rasū ab oī parte: meli⁹ est a-/
pud me: cr̄ q̄ indiget donis alior. ¶ Pauptas ei est principiū oīs laboris. et causa oīs
timoris et tribulationis. Aufert ei corda magnator terre. ducit cōsules stulte. z dños
infatuat. Aufert ei sermonē sapientū. et cōsiliū senū tollit. Et est origo oīs tristicie. de-/
cidit vitā. aggregat tribulationes. Et q̄cūcr̄ vulnerat⁹ est vulnere pauptat̄: impossibi
le est: q̄ nō tollat̄ sibi māsuetudo. z acrat̄ prōptitudo. Et quicūcr̄ caret māsuetudine
oper: caret nobilitate. peccabit. et pcipitabitur. Et quicūcr̄ precipitat̄: contristat̄. Et q̄
cūcr̄ cōtristatur: pdit intellectū: z obliuiscit̄ sue intelligētie. et inueni. qm̄ qn̄ds depau
perat̄: suspicat̄ de eo oē malū. qđ nō patrauit. et q̄ a'ij faciūt: attribuūtur ei. nec est i mū
do bona cōsuetudo q̄ laudat̄ diues: q̄n etiā vitup. ret̄ paup. Qm̄ si fuerit prodigus:
dicet̄ cōsumptor bonor. Et si progauerit irā suā in negocijs: dicet̄ debilis: atcr̄ remis
sus. Et si fuerit vir intelligēs cū nobili anima: dicit̄ festinus. Et si fuerit refrenans su-/
os mores: dicit̄ ignorans. Et si fuerit fortis corde: dicet̄ fatuus z stultus. Et si fuerit
sermocinator. dicet̄ verbosus et linguosus. Et si fuerit taciturnus: dicet̄ bestia. Et
ideo mors melior est pauptate: q̄ inducit boiem in temptatōnem et vilitatē. vt petat ab
alīs. et maxime: qn̄ necesse fuerit petere a stultis aut auaris. qm̄ reddūt ipm confusum
Expedit vir̄ nobilem pauperē immittere manū suū in ore serpētis. z extrahere inde ve
nenū. et illō sorbere magis cr̄ petere boi stulto. Et or: q̄ q̄cūcr̄ fuerit laborās lāguorez
sui corpis: ita. vt nō cessat ab eo: donec separet̄ a socijs z amicis. vel q̄ fuerit peregrin⁹
in terra q̄ nō recolligit̄ ab aliq̄. nec habet coadiutorē: est ei mors melior cr̄ vita: qr vita
sibi mors ē. Mors ār ei liberatio z reqes. z aliqn̄ cogit̄ paup propt̄ sui inimīa paupta
tez: furari. occidere. z defraudare. q̄ peiora sūt primis opib⁹: q̄ relinq̄t. Qm̄ dicūt sapi
entes. Expedit boiem pot⁹ eē mutū z veracē: cr̄ loquētē z mēdacē. Et melius est: nō esse
cr̄ eē verbosū. Et etiā in ipa veritate Ego ār dū essem in cauerna: qn̄ extraxit peregrin⁹

mrũ de foramie. Et diuiserũt sibi illud inuicẽ. Et accepit heremita suã partẽ ponẽs ip sam in marsupio sub capite sui lecti: nisus fui rapere de eo aliq̃d. vt forsitã p̃ hec restitu eret mihi virtus et vigor. et cõuerterẽtur ad me amici z noti mei. z surrexi dũ dormiret z accessi ad eũ. Et ille excitatus est meo strepitu. Et cũ baculũ haberet circa ip̃m: pcus sit me baculo in capite fortiter. z fugiẽs ego: in traui cauernã. Et cũ a me dolor pcussio nis recessisset rapuit me cõcupia. z seduxit me viciũ: ita. vt secũdario irem ad accipiẽdũ illõ. Et cũ accessissem ad lectũ: ip̃e p̃optus z vigilãs cõtra me: accepto baculo scõdario me percussit ĩ capite. ita: vt de vulnere sanguis emanaret. Et recedẽs inde cũ amaritu dine aĩe et dolore: reuolues me sup ventrẽ: donec pueniẽs ad cauernaz: pstraui me ibi. Ego aũt ꝓpter dolorẽ: erã semimortuꝰ pstratus i terra absq; corde z intellectu: p̃ nimio dolore q̃ me occupauit. Jta q; ex tũc dedignatus sũ oẽm pecũiam et diuitias. vt etiam memoria eiꝰ mihi induc it cordis terrorẽ. et mẽtis turbationẽ Et cõsideraui in mea mẽ te et vidi. ¶ qm̃ nullus lãguor z turbatio in mũdo eẽ qui nõ causet ex concupia et vicio. Et habitatoꝛ buiꝰ mũdi trãsfertur cõtinue de tribulatiõe in tristiciã. Et vidi dñaz q̃ est inter prodigũ z auaz: qz maxia est. Jnueni ei. qm̃ qui cõtentus est sua porcione bo noz. nec appetit vltra q̃z datũ fuerit sibi: diues ẽ. et illud ei valet plus icz oẽs diuitie. Et audiui sapientes dicẽtes. qm̃ nõ est intellectus: sicut illius q̃ premeditaꝝ sua facta. nec est nobilitas: sicut boni mores. Nec sũt diuitie: sicut diuitie eiꝰ: q̃ gaudet sua sorte. Nã ei meliꝰ est illõ modicũ: qõ ei pmanebit: q̃z ml̃te diuitie q̃ cito recedũt. Et dicũt sa pientes q; meliꝰ cũ honore ẽ miseratio z caput dilectionis et trãsmissio lrãrũ. z eplaz societatis. et caput intellectꝰ: cõsistit in scia rei p̃tis z nõ p̃tis. Et homo melioris a / nimi est. q̃ procul se facit a re: ad quã nõ potest puenire. Et factus est finis negociorũ meoz. eẽ cõtentus de mea sorte. et declinãs a domo heremite veni ad illũ locũ deser tuz. ibi acq̃siui i societatẽ colũbe. et tũc vsq; hodie. Et fuit eiꝰ societas causa: vt adhereret mẽ bi coruus iste. q̃ cũ exponeret mihi societatẽ: q̃ est inter te z ip̃m: z significaret mihi. qm̃ voleba t venire ad te: volui ego venire secũ. qm̃ displicuit mihi habitare solus. qz non est in mũdo letitia: sicut societas amicoz. nec tristicia: sicut eẽ absq; amicis z socijs. Et totũ probaui et cognoui. qm̃ nõ debet q̃rere q̃s de hoc mũdo: vltra statuũ qõ ip̃e no / uit posse satisfacere sue oportunitati. z euitare malũ sibi: qõ q̃ dẽ statu tũ est vict z habi taculũ. Nã si darek homini totus mũdus cũ oĩbus q̃ sũt in eo: nõ pcipiet de eo: nisi il / lud modi cũ quo satisfacit necessitati sue. Reliquũ vero nõ sibi: sed alĩs seruat. Et ideo veni ego cũ coruo ad hoc: vt sim tibi frater et socius. z volo: vt sit gradus meꝰ apõ te. si / cut gradus tuus apud me. Et factũ est: cũ cõsummasset mus sua verba. Rũdit ei testu do dulci sermõe: z lingua humili dicẽs. Jntellexi q̃ppe verba tua. et video te bñ retine re in mẽte tua oĩa q̃ passus in te fuisti: z q̃ nũc narrasti. Nũc aũt nequaq̃z tuũ coz corrũ / pak ꝓpter illa. et remoue de corde tuo tristiciã. qz bona res nõ cõsistit nisi in bona ope / ratione. Sicut eger sciens suã egritudinẽ et eius curationẽ. Et nisi suã sanet egritudi nem. nec ei valet sua scientia. nec q̃rem inueniet. Nũc aũt ad intellectũ z sciẽtiam te cõ uerte. nec doleas de amissione diuiciaz. Nã vir nobilis bonoraꝝ ab hoĩbus: etiã si ca reat diuitijs. sicut leo quẽ timẽt vidẽtes: etiã si sit recũbens. Diues aũt nõ habens in se nobilitatẽ opez: vilipẽditur ab hoĩbus. sicut canis q̃ vilipendiꝝ ab oĩ hoĩe. Etiã si in / dutus sit ornamẽtis carĩ: a capite vsq; ad pedes. Et ꝓpter hoc ne sit tibi graue esse in pe regrinatione in hoc loco. qm̃ vir intelligẽs q̃ trãsmigratur de terra in terrã: intellectꝰ pcedit cũ eo. Sicut leo q̃ nõ trãsfert de loco ad locũ nõ sine sua fortitudie cũ qua viuit Et credas in te hec q̃ dixi tibi. Et erit tuũ bonũ multũ. Et q̃n hec adimpleueris bonũ possidebis. qm̃ bonitas et intellectus dati sũt viro prudenti. q̃ respicit res cũ oculo su mentis. Piger tamẽ est: q̃ negligẽs est in suo ope. z raro prosp atur. et figuraꝝ eius gl'a : quẽ ad modũ n õ delectaꝝ aĩa puelle de societate eiꝰ. Nec in tua mẽte cõtristeris. dicens Fui diues. modo ãt effectꝰ suz paup. qm̃ bona mũdi cito veniũt z cito recedũt. quõ do placet. Et iã narrauerũt sapiẽtes ea: q̃ nõ permanẽt. et cito trãseũt. Et sũt sicut vmbra

ſocietas malignox. dilectio mulierx. falſa laus: et diuitie. Sapiēs vero in multis di/
nitūs nō letat. nec in earx paucitate cōtriſtat. diuitie vero in quibus eſt letandus: ſunt
eius intellectus: et bone opatōes: in qbus poterit cōfidere et ſcire. qr nullus eſt potēs
ſibi illas defraudare. Nā ſi eēt aurx r argētū: aut alie res: poſſet timere de eis. de inimi/
cis et latronib9. aut alijs accidētalib9 ſeculi. Bonas ār opatōes nō timebit qs ei defi/
cere. vel ab aliquo auferri. et cū hoc nō debet obliniſci eius finis. Et pmediteur: quo
modo redire debet ad domū ſui ſeculi. Horz aūt ſupuenit repete. Nec ēſpaciū tpis:
inter ipm hoiem et ipam. nec temp9 determinatū. Jpa ei ſeparat frēs a ſe inuicē. Cūqz
nō eges correctōe mea: qr ſapientior me es: et intelligis r cognoſcis: que bona aut ma
la ſūt. viſū aūt mihi eſt: vt reſpōderē tue interrogationi: mea ex dilectōe et ſocietate. r in
dicarē tibi bonos mores. Tu aūt frī nr̄ es: r oīa que habem9: tua ſūt. Et audiens cor/
uus verba que reſpōdit teſtudo muri et dulcedinē verborx ſuorx r rectitudinē: gauiſus ē
multū: et dixit ei. Jā letificaſti me. et rectificaſti cor meū. r magnū bonū nobis intuli/
ſti. Tu aūt gaudere debes in aīo tuo in eo: qr de9 perfecit te in oī bono. qm̄ nemo pōt
gaudere et bñ facere ſibi: r habere bonā famā: niſi ei9 pes nō cōmoueat a ſuis amicis.
Nec ei9 amic9 declinet a ſocijs. nec ipi ab eo declinent. nec a ſe pro cunctis faciet alios.
qui letificent ipſum. et reſpiciat que ſūt eis vtilia. Nam quādo cadit nobilis. nō ſub/
leuat: niſi p nobiles. Sicut elephas quādo cadit in foueā: nō educit inde: niſi ab ele/
phantibus. Nec debet vir intelligens derelinquere agere miſericordiā quā ſolet age
re. Et etiā: ſi ſubmittit ſe periculis in actione miſericordiarx: nō eſt ei nepbas: ſed ſciat
qm̄ p illud acqrat ſtabile p fragile: r bonū permalū r mutlū ppaucū Nec reputat diuel
in cuius diuitijs exiſtit cupidus et auar9. Et factū eſt dū loqueret coruus

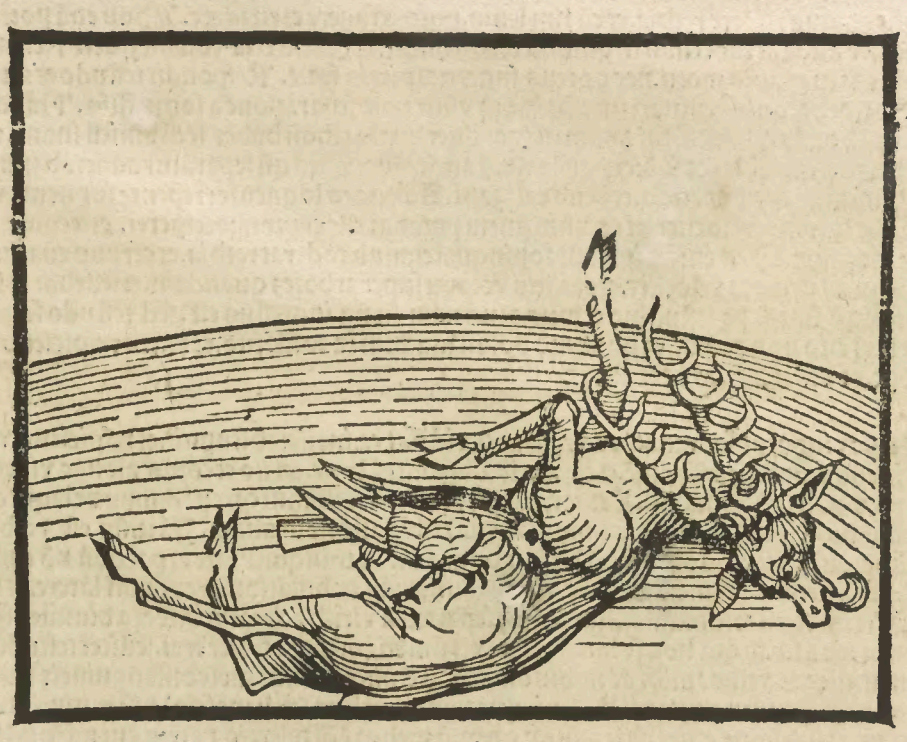

Capitulum IIII

¶ Ecce supervenit ei cervus. et timētes: submersit se testudo in aquā: et mus ingress⁹ ē cavernā suam. et volās corvus: posuit se in arbore. Cūq; venisset cervus ad aquam: bibit aliquātulū. et stabat timidus. et venit corvus volās p aerē vt videret: si quis esset aliqs psequēs: z ōrens hūc cervū. et cū nullū videret: vocavit testudinē z murē: vt exirēt dicēs eis. nihil est: de quo sit timēdū. Qui exiverūt: z cōgregati sūt. Et videns testudo ipm cervū respicientez aquā: z nō accedētē ad ipam: ait ei. Bibe dñe mi si sitis. nec time/as. qz nullus est hic: q̄ noceat tibi. Et accedens cervus ad eā: ceperūt diligere se invicē Et ait testudo. vū venis? Cui respondit cervus Fui inq; in hoc deserto plibus dieb⁹ Et cū non cessarēt serpētes sequi de loco in locū: timens: ne supveniret aliqs venator: veni ad locū istū. Dixit ei testudo. Ne timeas: qz in hoc loco nunq; venator apparuit. Et nos q̄dē cōfirmabimus tibi fedus et dilectionē nr̄am. morare igit nobiscū. qm̄ pascua ppe nos sūt. Lupiēs igit cervus eē cū eis: remānsit ibi. fecerat āt sibi vmbraculū de herbis et arboribus: vbi oī die cōvenerāt simul narrātes et dicētes verba seculi. Quadā vero die cū starent ibi. mus testudo et corvus. et nō erāt ibi cervus: dubitabāt de eo. et dū tardasset venire timuerūt: ne forte esset a venatoribus impeditus. Et dixerūt testudo et mus corvo. Vola circuiens terrā: et respice. forte videbis aliq̄d. Et circuiens corvus: vidit cervū captū in rethe venatoris. et rediens festināter ad socios eius: annūciavit eis. Dixerūt corvus et testudo mur: aduenit nobis nūc malū. in quo nō sperabamus nō posse liberari: nisi per te. Nūc āt salva sociū nr̄m et tuū. Et audiēs hoc m⁹: iuit vsq; pervenit ad cervū. et ait ei. Frater mi. q̄s te iactavit in hūc laqueū? soles enī eē de prudentib⁹ et intelligētib⁹. Et rñs cervus ait. Nūquid valet intelligens evadere asniā q̄ desup lata est ei. Nonne scis. qm̄ nō valet levibus cursus. nec potētib⁹ bellū? Et dū loquerent ad invicem: supvenit eis testudo. Cui ait cervus. Quid tibi visū fuit venire huc? aut q̄d iuvabit nos aduentus tuus? Scio ei: q; añq; veniat venator ad nos ficiet mus rodere rethia. et cū sim levis. potero fugere et evadere. Mus etiā potest̄ venire multas cavernas in quibus se abscondit. Corvus etiā volabit p aerē Remanebis aūt tu gravis motu. nec potens fugere: capieris forte. Respondit testudo et ait ei. Non debet quis reputari intelligens: q̄ vivit post separationē a socijs suis. Nā adiutoriū homis et solaciū sui animi in tpe adversitatis est. qm̄ habet secū amicū suum. z q̄ libet eoz extrahit coz suū: exponēs illud amico suo: Sed qm̄ separātur amici ab invicē obfuscatur eorum. leticia. et oculi caligant. Adhuc eo loquente: repente supvenit venator currens velociter vt cervum quem putabat esse captum: acciperet. et secum domi portaret. Sed anteq; ipse appropinquaret: mus roderat rethia. et cervus evasit: fugiens ad nemora velociter. et corvus volavit super arboreż quandam. et sedebat ibi expectans finem de testudine. et mus cavernam suam ingressus est. sed testudo fugere tam cito non potuit. de quo mus doluit multum in corde suo. et iacuit respiciens alōge. vt videret quid de ea fieret.

¶ Cūq; supvenisset venator ad rethia: et vidisset ea incisa: obstupuit. et respiciens vnidiq; nō vidit nisi testudinē. et capiēs illā. ligavit eā bene. cervo et corvo alonge videntibus multū indolentibus. Et ait mus. Non videt mihi: nisi q̄n evadimus de laqueo: īcidimus in foveam. et procedimus de vna tribulatione in aliam. Jā iustū est verbum illius: qui dixit. Quoniam nō desinit homo esse in tranquillitate et pace: dū nō cadat Postq; vero semel incidere incepit: invadunt eum tribulationes et omni latere. et nō suffert mihi infortunium meum. q; me separant a viris societatis mee et a divitūs. sz separat me a socio qui non solum socius: verum etiam mihi frater erat. scilicet testudine qui melior ac vtilior mihi ac nobis omnibus erat: q̄; omnes mei consanguinei: amici quos vmq; diebus mee vite habui. que non venit huc (vt bene scio) nisi ex nimia dilectione et fidelitate et nobilitate suoz opez. q̄ melior ē q̄; dilectio patris aut mr̄is ad fi-

Capitulum IIII

liū. qui quidē non cessat vsq; ad mortē. ve huic corpori: cui tot mala prędestinata sunt vt discurrat de malo in malum. Nec diu permānet quis in aliquo bono: quemadmodū stelle nō pmanēt in aliquo bono vel malo. sed quotidie cōuertunt de vno in alterū. Nō lucēt. modo obscurant. modo cōuertunt de tenebris ad lucem. Nō aūt de luce in tenebras. he vero tribulationes: qs induxit mihi socius meus: sūt sicut apostema: qō intēdens medicus curare: tāgit illud cū ferro: vt aperiat. tunc vero insurgit egro dolor dolor incisionis: et dolor apostematis. Sicut quoq; homo: cuius lāguores sanati sūt. cū inuenit suos amicos et socios. postea vero separat ab eis Dixerūt corui et cerui muri. Contristatio et verba nra et tua: nō proficiunt testudini. Nūc vero hoc relinque: et quere argumenta pro ea. Dicūt ei sapientes: qm in tribus aduersitatū tēpta bis amicos. fideles aūt viros in mercationib⁹. Socios vero in accidentibus tpm.

¶ Ait mus. Videt mihi: vt vadat cerui: et exeat ad viā scz venatoris. stans pcul ab eo in itinere. per qō debet trāsire venator. et simulet se qsi mortuū. et stet corvus sup eū qsi vellet de sua carne comedere. Scio etenī qm venator respiciens hoc: deponet sarcinā suā: et retbia de humero suo. et curret festinanter aduersus te. Tu aūt cū videris ipsum accedentē ad te. procede inde paululū: vt nō recedat spes sua de te Et fatiga ipsū post te. et interim ego rodam funes. Scio ei qd ait. reditū venatoris erūt funes rose. et erimus oēs libri ad nrm locū cū pace redeūtes. Et fecerūt corvus et cerui ita. Et cū venator eos persequeret: donec propinquans eis fugit cerui et corvus in viā suam. Et cū rediret venator cōfusus: et ad capiendū funes: inuenit: qm testudo de laqueo euaserat. et obstupuit multū: existens cōfusus. et cogitās in aīo suo. Et cū venator de cerui q astitit ei: pcul cogitaret et de corvo q astabat sup eū qsi de carne sua comedens. cū ita non fuisset Et cū cogitaret de retbibus suis que incisa erāt: miratus fuit: et ait:

Nonne est hec regio magoꝝ aut demonũ? et abijt in viã suã cũ timore. Corvus vero testudo. ceruus et mus ad suũ locũ cũ pace ꝛ securitate sũt reuersi

INquit rex suo philosopho. Perspiciendũ est in huiusmodi fabulis. qũo quenit cõsiliũ quoꝝ aĩaliũ ꝛ viliũ auiũ iuuare se inuicẽ. maxime hoies q̃ se cõstituerẽt in hac cõsuetudie pueniret eis fructus operationũ suaꝝ et suoꝝ ꝓcessuũ rectitudo. in cõseruãdo opꝰ misericordie. ꝛ odiendo iniq̃tatem.

¶ Capl'm de corvo et sturno. Et est de eo q̃ cõfidit in inimico. ꝛ q̃d deiñ accidit ei.

INquit rex philosopho sendebar Intelleꝛi iam ea que dixisti mihi seu declarasti de amicis fidelibus: qui diligũt se inuicẽ cũ simplicitate cordis ꝛ aĩe. ꝛ q̃ sit merces eoꝝ circa illõ. Indica mihi nũc de inimico: si põt ne effici amicus. vt de eo eiꝰ cõfidãt inimici. Et q̃d ẽ inimicitia: et eiꝰ modus et natura: Et qũo oportet regẽ ageꝛ quando aduenit ei aliquid a viris inimicitiarum suarum. vtꝝ debeat pacẽ eoꝝ q̃rere: vl' nõ. Et vtꝝ possit credere inimico suo: et ei adherere. ꝛ oñdere ei societatẽ ꝛ amorem Et sup hoc affirma mihi parabolã. Inq̃t Sẽdebar'. Nõ debet rex q̃n accidit ei aliq̃d ab aduersario: nisi dubitare ꝑ de eo: ꝛ timere de se et exercitu suo: q̃uis suꝰ aduersariꝰ req̃rat ab eo fidem. et oñdit dilcõnẽ et familiaritatẽ suis socũs. nõ ꝑ tãta debet credere suis verbis. q̃n timẽdũ est: ne accidat ei: sicut sturnis et corvis Dixit rex. Qũo accidit illis? Inquit philosophus Sendebar.

¶ Dicit fuisse in quadã regione iuxta ciuitatẽ quãdã magnꝰ mons: in quo erat arbor magna ꝛ ramosa. Erãt ãt in arbore illa nidi ꝑ mille corvis. q̃ regẽ habebãt In monte erat sil'r locꝰ. in quo erãt nidi ꝑ mille sturnis. q̃ et regẽ habebãt. Quadã vero nocte: exurgens rex sturnoꝝ cũ suo exercitu: irruerũt in corvos. et ꝓcusserũt ẽ eis plures. ꝛ interfecerũt ꝓpter odiũ q̃ erat int eos. nec ꝓcepit rex corvoꝝ hoc fciñ q̃ surgẽ mane surrexit. Qui cũ videret ruinã q̃ in suo exercitu facta erat: doluit mltũ. ꝛ cogitãs sup hoc: vocauit ad se oẽs sapiẽtes et cõsiliarios suos: narrãs eis q̃ ẽ acciderat. Timebat enim: ne forte

sterũ inuaderẽt eos. ⁊ dissiparẽt de eis: siq̃ pri⁹. Et dixit eis rex Cõsiderate bñ verba vr̃a nec festinetꝫ. deliberetꝫ cõsiliũ: donec diligẽter examinetis. Erãt ãt cũ eo q̃nq̃ cõsiliarij viri sapiẽtes et docti. et vocãs eos rex ad se: q̃siuit ab eis sup̱ hoc cõsiliuꝫ. Dixitq̃ rex prĩo coruo. Quale est tuũ cõsiliũ sup̱ hoc qd̃ nobis accidit ab aduersarijs nr̃is? Et qꝛ sum⁹ in timore: ne nobis secũdario sup̱ueniat. Dixit ei coruus. cõsiliũ meũ est illd̃: qd̃ dixerũt sapiẽtes. qm̃ qñ accidit tibi aliq̃d ab inimico fortiore te. cui resistere nõ poterꝫ: melius est fugere ⁊ elõgare ab eo. nec declines cor tuũ ad pugnãdũ cũ eo.

¶ Et interrogãs rex aliũ coruũ: dixit ei. Quid tibi videt̃ de cõsilio hui⁹? Cui rñdit̃ Nõ est bonũ cõsiliũ qd̃ cõsulit hic coruus. nec bonũ est relinq̃re habitacula nr̃a. ⁊ nos subicere suis pedib⁹ prĩa vice. Sed debem⁹ eẽ attẽti et parati: ⁊ custodire nos ab inimicis qñ sup̱ueniẽt. vt nos mũitos inueniãt. ⁊ repugnem⁹ eis: quãtũ possem⁹. Custodes et exploratores ponẽtes ab oĩ latere. Et q̃cq̃d viderint de sturnoꝝ exercitu: nobis annũcient. Postea vero: si veniãt ad bellũ. exiem⁹ ad eos parati. et pugnabim⁹ fortiter contra eos. Et forsitã obtinebim⁹ victoriã ⁊ vigorẽ sup̱ eis. et faciem⁹ in eis totũ illd̃ qd̃ fecerũt in nobis. Nec sit principiũ nr̃i ꝓcessus fugere ⁊ relinq̃re familias ⁊ mobilia. q̃niã hoc esset in adiutoriũ eoꝝ. Sꝫ resistam⁹ eis: et si cõuincãt nos: fugiem⁹ tũc: postq̃ nõ poterim⁹ aliq̃d agere cõtra eos. Dixit rex tercio coruo. Quid videt̃ tibi de cõsilio tuorũ socioꝝ. Qui ait. Ambos sane intellexi: ⁊ ambo optime locuti sũt: iuxta eoꝝ intellectũ. Sed qũo poterim⁹ nr̃is resistere inimicis scd̃m dãnũ qd̃ habem⁹ ab eis. Et hoc mihi p̃cipue placet. vt vnũ de nobis prudẽtẽ ad eos mittam⁹. vt ab eis intelligẽr̃ studeat intentionẽ ⁊ ꝓpositũ eoꝝ. et clare nobis significẽt. ⁊ si voluerint se nobiscũ cõponere et tributũ cõueniẽs a nobis annue recipe: vt sic nr̃m p̃teritũ dãnũ recuperare valeam⁹ ⁊ sic in pace in loco nostro permanere inire persuadeo. Quia dicũt sapiẽtes. Quando rex dãnũ a suis inimicis recipit: q̃bus resistere nõ potest. et timet de maiori ruina sui populi et patrie: tunc salubre sit tributũ dare cũ pace. et festina cito hoc attemptare.

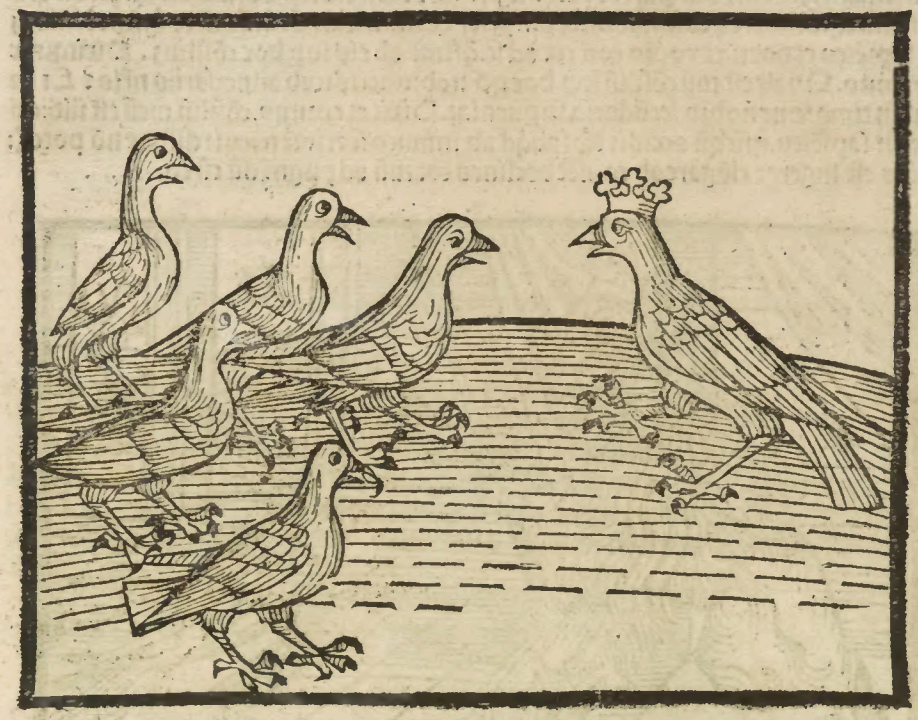

Dixit rex coruo. Quid tibi videt de cõsilijs: que dixerũt socij tui. Cui dixit. Nihil dixerunt: sup quo dñs rex se stabilire põt. Videt aũt mihi nõ prodere psonas z nobilitates: et p nihilo ire ꝓpter hos viles et stultos. q̃ sũt cõculcatio pedũ nr̃oꝝ. nec demus eis tributũ. qm̃ nobis esset maxima verecũdia. Et scito: qm̃ melius ẽ nobis relinquere habitacula nr̃a ad tẽpus: et fugere ad loca deserta. z esse ibi ꝑegrinatõe cũ pace (quousq; deꝰ voluerit) q̃ꝫ hoc inire. Qm̃ dicũt sapiẽtes. Qui submittit se angarijs z subditoribꝰ eius inimici: iã ipe iuuit suũ aduersariũ cõtra se: maxime. qz scio. qm̃ si sciret turba sturnoꝝ nos velle illud facere: adderent vtiq; ad angarias nostras. et nobis graue tributũ imponeret. qõ tolerare nõ possemus. Et p hoc esset nr̃a pditio. Sed expedit nos cautos esse. paratos. z munitos. Et si nobis supueniãt itex: irruamus z pugnemus cõtra ipos: sperãtes. forsitã: miserebit nr̃i deꝰ: z nõ moriamur. Postea vero interrogauit rex et dixit ãnto coruo. Quid tibi videt de his que dixerũt socij tui? Cui rñdit: nihil p rege dixerũti nisi nos oportet excitari ad bellũ: dũ nõ inueniam⁹ viaꝫ ad pacem. cũ sint nobis fortiores. Et iã dr in parabolis: qm̃ quicũq; ignorat gradũ z potentiã suiipsius. z cũ sua ignorãtia pugnare cõtra potẽtiorẽ inimicũ ipe vult pdere z seducere aiaꝫ suã. Et faciẽs illud: deceptꝰ ẽ. Et q̃ decipit: ꝑcipitabit. Ego ãt timeo sturnos nec debet q̃s vilipẽdere suũ inimicũ. etiã si sit imbecillis. Nũc maxime doctus z intelligens. Dicit ãt in quadã parabolaꝫ. Accede paꝫ ad tuũ inimicũ. nec accedas ad eum multũ. qm̃ vilipẽdes te: et submittes te in manu aduersarij tui. Sicut lignũ positũ ad solem. si deposueris paꝫ: faciet magnã vmbrã. Si vero ipm multũ deposueris: eius vmbra deficiet: donec fuerit in eadẽ mẽsura cũ ligno. Sic oportet nos appropinquare sturnis. et illis adherere. qm̃ si cẽmus potẽtes: sicut ipsi: tũc deberem⁹ facere illud donec veniremꝰ ad nr̃m votũ de eis. Nũquid vir malã habẽs vxorẽ. nisi psuadeat ei blãdicijs et verbis humilibus et verberare non velit: et suspicari: nõ habebit eã in tranquillitate. nec erit ei obediens. Ego ãt nõ suadeo nos pugnare cõtra eos. quia nõ debet q̃s

credere nec decipere cor suũ aduersus inimicũ fortẽ: q̃uis dicam⁹ ab eis. Nec debem⁹ dicere q̃ non timeamus eos: Consiliũ aũt meũ: et q̃d agere debem⁹ est. vt simus para / ti et muniti ad bellũ contra eos. et decipiamus eos argumentis et dolis. qñ vir sapi / ens vidit rem anteq̃ adueniat ei. postq̃ vero aduenit: cã reuocare non potest. Bellator vero non habet agere nisi bellare. z raro euadit q̃ aliqñ põt euitare bellũ blãdis fimo nibus et lingua humili. Nec est aliq̃d in mũdo melius q̃ hoc. Nec vt homo possit su / um votũ attingere sic per hoc. et hoc meũ cõsiliũ est. Hũc aũt nequaq̃ sit vest⁹ consili / um pugnare cõtra eos. qui hoc intendit: intendit perdere animã suã

¶ Dixit rex. Uidet tibi nõ pugnare contra eos. Sed q̃ sũt ingenia et argumenta acci / pienda aduersus eos? Respondit ei cozuus dicẽs. Attende cõsilio meo: qñ rex qñ ege / rit sua facta secũdũ cõsiliũ dñoz suoz. et fideliũ socioz suoz: qui omnia sciũt z magna et parua: tũc suũ aduersariũ poterit affligere. et ei parare laqueũ. et ei⁹ pmanebit impe / riũ. et ei⁹ mltiplicabit exercit⁹. z addet ei ad singula. Si vero noluerit attendere consi / liũ dñoz suoz et cõsiliarioz: estimãs suũ cõsiliũ cẽ sufficiens. et preualere consilio suo / rũ pncipũ et familiariũ. q̃uis sit ipe sapiens et intelligẽs: nõ perueniet ipe ad finẽ in / tentũ. et deficiet ei⁹ ppositũ. z suũ cõsiliũ dissipabit. Et erit snũ cõsiliũ ret he pedũ suoz / qui nõ q̃rit a socijs suis et sapientib⁹ p secreto suo. Debet aũt querere a sapientib⁹ et a / non sapientib⁹: donec in vnũ cõueniat. Qñ vero rex cõsult⁹ fuerit cũ eo: q̃ ipm non di / ligit: etiam si prosperabit: nõ permanebit ei bonũ illũ. sed cito recedet. et reddit in nihi / lũ. Et si vna vice prosperat: alia vice nõ prosperabit. Porro meũ cõsiliũ est. parari z ex / citari aduersus eos: et relinquere negligentiã et insipientiã. et habere aiẽ fortitudinez Si vero subijciamur eis et sustineamus iugũ angariarũ suarũ: scias hoc nõ esse vitu / periũ maximũ z preiudiciũ nobis et filijs nr̃is et infamiã ab inimicis nostris. Uir ẽ intelligens si viuerit in bona fama et honorifica memoria: q̃uis abbreuiet dies ei⁹: ẽ tamẽ ei melius q̃ viuere in tristicijs z obprobrijs: Nec videt mihi te negligere z habere pigriciam: quoniam pigricia est causa ois mali. z defect⁹ z tribulatio bois. rex tñ se / cretũ qõ tibi reuelare intendo: nolo. vt ali⁹ audiat. Eã secretũ postq̃ trãsit pl⁹ q̃ inter duos boies: notũ fit et manifestũ. quoniã reddit regib⁹ victoria p cordis fortitudinez z celeritatẽ suoz opez qñ non negligenter in ipis agit. Qui vero in suis negocijs con / fortat: celat secreta sua: z sibi mercedẽ acq̃rit. habebit ei p hoc vnũ illoz. aut scz vincere et ad suũ optatũ puenire. aut a suo malo et aduersitate liberari. Rex ei. et si sit intelligẽs z boni consiliũ: magis q̃ ceteri ei⁹ consiliarij: debet tamen q̃rere cõsiliũ a suis cõsiliarijs

¶ Flamma enĩ q̃ ardet in lucerna: qñ sup eã oleũ effudit. addit ei lumẽ z vigor. z magis lucet q̃ pri⁹. Uez tñ debet rect⁹ cõsiliari⁹: qñ ab eo q̃ritur consiliũ respicere id: qđ rex in tẽdit. qz si sciuerit dare consiliũ: erit illi bonũ pro se z popl'o. Si vero dubitauerit cor / suũ in aliq̃ et certitudinẽ nesciat: debet manifestare illi. z si palam sibi fuerit veritas ei⁹ qđ intẽdit: addet in ipo desiderijs z amorẽ. z mltiplicabit circa inq̃sitionẽ ei⁹. Nec de / bet secretũ qđ tibi intẽdo reuelare nisi due linguelocq̃: z q̃tuor aures audire. Audiens aũt rex cozui verbũ: intrauit cũ eo in camerã. z dixit ei. Indica mihi nũc. qz tu scis res zannũcia mihi fũdamẽtũ odij: qđ est inter nos z sturnos. z qđ fuit ei⁹ principiũ z ra / dix. Dixit ei cozuus. Causa h⁹ odij fuit verbũ qđ dixit q̃dã cozuus. Dixit ei rex. q̃o fuit? In quit cozu⁹. Dicit q̃ q̃dam die cõuenerũt oẽs aues et inierũt cõsiliũ vt sibi re / gem constituerẽt. qz mortu⁹ erat rex eoz. Et deliberato cõsilio: eligerũt sibi sturnũ re / gẽ. Et cũ vellẽt hoc cõfirmare: viderũt cozuũ volãtẽ apõ eos per aerẽ. Dixerũt q̃ q̃dam eoz. bonũ ẽ: vt vocet iste cozu⁹: z cũ sup hoc interrogem⁹. Et vocato cozuo: dixerũt ei. Tu habes auctoritatẽ: sicut vnusq̃sq̃ nr̃m. z pterea volum⁹: vt dicas nobis volũta / tẽ tuã z cõsiliũ. qñ sturnũ in regẽ nr̃m eligim⁹. Et ait eis. Si me pro cõsilio vocastis: audite verba mea. dico ei vobis. q̃ si pdita reẽnt omnia genera bonaz z honorabilitaz auiũ z vultur z ciconie. z nisi. z colũbe. aliaz q̃ auiũ: nõ deberem⁹ cõstituere regẽ sup stur

nis. qm̄ cōgregauit in se malos mores. Est enī mali coloris: et praue lingue. stultus in quo nō est nobilitas opeꝝ: et sine intellectu ⁊ sensu. Iracūdus ⁊ crudelis: nō misere tur alicui⁹. et est gens. in q̄ est malicia opeꝝ: ⁊ prauitas cogitationū. et dolositas cor/dis: et multa incōuenientia: que vobis abbreuio. Et dico vobis. ꝙ nō eligatꝫ de hoc genere vobis in regem. sed q̄rite de alijs auibus q̄uis stulta fuerit in suis operib⁹: ex/pedit enī magis vobis alteri⁹ stulticia q̄ illius sapīa. Rex eī q̄uis stultus sit: si tamē habet sapiētes consiliarios et rectos socios: ad lucē ꝓcedūt opa ei⁹. et cōueniūt sui pro gressus et ei⁹ imperiū exaltat̄: quēadmodū fecit lepus. q̄ nocte lune iuit ad regē elephā tū: cū verbo qd̄ nō fuerat sibi cōmissū a suo rege. et assumpsit sibi consiliū: per qd̄ suū ꝑ fecit intentū. ⁊ suū liberauit regē et populū. Dixerūt ei aues. Qūo fuit? Inquit coruus

¶ Dicit̄ fuisse quodā tpe mūdo accidisse pestis et famis: in quo non plueret. ⁊ defecerūt aque riuoꝝ et fluminū. et exiccate sūt herbe inde. et factū est hoc molestū valde omni/bus aīalibus. et p̄cipue elephātib⁹. q̄ cōgregati: dixerūt suo regi. Iam nobis aq̄ ⁊ her/be deficiūt. nūc si videt̄ tibi bonū: cam⁹ ⁊ q̄ramus locū meliorem isto: qm̄ in hoc viuere nō possum⁹. Misitq̄ rex suos nūcios ad explorandū locū in quo essent aque. q̄ redeū/tes: dixerūt ei. Inuenim⁹ locū: q̄ fons lune nūcupat̄. Et est loc⁹ bon⁹ aquarū ⁊ herba rum: et bona pascua. Et deliberauit suū cōsiliū illucire. q̄ cū venissent elephātes ad fō/tem illum: ꝑambulabāt sup̄ cauernas lepoꝝ. et dissipabāt eos. et suis pedibus plures eoꝝ cōculcabāt: ⁊ interficiebāt. Et lepores hoc vidētes: cōgregati sūt ad suū regē: an/nūciātes sibi mala: q̄ ip̄is elephātes inferebāt. et cōtristati sūt valde. qꝛ nō expediebat sua habitacula relinq̄re et fugere Et querētes a suo rege: vt sup̄ hoc deliberatū cōsiliuꝫ daret. Dicūt eī sapiētes. Debet eī vnusquisq̄ querere liberationē sibi: añq̄ incidat in malū. et postq̄ incidit: nec dū dubitat illud. Nos aūt timemus: ne forte alij supueniēt et dissipent nos. Respondens rex: dixit eis. Ueniant ad me omnes sapientes vnde et vt videam consilium vestrum. Et accedens ei quidam lepus intelligens et doctus in

scia dixit. Si placet regi mittere me ad elephantes cū aliq̄bus viris: de quo cōfidat: vi debit q̄d agā: z annūciabo regi oīa q̄ fecero. Cui dixit rex. fidelis es tu in oculis meis. nec aliud volo testimoniū de te. nec habeo te suspectū apō me. Nūc āt vade: et cōsidera oīa q̄ sunt faciēda. et annūcia regi elephātū ex parte mea q̄cq̄d tibi videt bonū. Scias nāq; qm̄ nūcius ipe est q̄ aptat verba: et dissipat. et differre facit negocia. z ea appingit et addit in rebus et diminuit. et ipe est: q̄ suis verbis attrabit corda boīz. z ea reprimit z ipe est q̄ exaspat corda suis malis verbis.

¶ Et exurgens nūcius in nocte: in q̄ erat pleniluniū: z iuit ad locū: in quo erāt elephā/ tes. Et cū accederet ppe locū: cogitauit in mēte dicēs Ego sū minimus corpe: z tener ossibus: timeo. ne introuenero eis: forte cōculcabit me aliq̄s eoz: et interficiet me Hā ōz in parabolis. Oīm quicūq; trāsit sup serpētem: aut alal venenosū: dignum est: vt suo morsu veneno so interficiat. Expedit me tñ ascēdere ad mōtē excelsū. et inde tob eis: q̄ voluero. Et ascēdēs ad mōtem: vocauit regē elephātum ppio noīe: z ait ad eū. Luna mittit me ad te: et nulla ē culpa nūciū q̄ refert: siue bona sint: siue mala. Et si aspeloqua tur: cū latoz sit verboz. et nō intersit eius: nisi tātummodo referre: q̄ sūt sibi commissa. Et respōdens rex elephantū: dixit ei. Quid mihi luna significat Et ait ad eum. Luna dicit. qm̄ vir fortis confidēs in fortitudine sua: alioñ inducit cū fortitudo sua: pugnare cōtra illū: q̄ melioz est ipso: z potētioz. ita: vt eius virtus sit sibi impedimentū. et sua potētia laqueus pedū suoz. Tu āt cū sciēs pdominiū tue fortitudis sup feris et bestiis: nō sufficit tibi illō: sz tēptauit coz tuū venire ad turbā lepoz: q̄ sunt circa fontē: meo noie nūcupatū: z q̄ sunt populus meus: z gens mei imperij: z dissipati. et interfecistis de ipis. et dirruistis cauernas suas: z potas aquas suas: z deuoras pascua eoz: z egisti cōtra eos multa mala: z socū tui. Nunc āt iniungo tibi: ne hoc amplius facias. Nō si de cetero hoc feceris: tuos faciā oculos caligare: z oīm socioz tuoz. z vīas exterminabo per lonas. Nunc vero dñe mi: huc misit me luna: vt hec referrem tue maiestati. Et si non

Nunc vero dñe huc misit me luna: vt hec referrē tibi. Et si nō credis: vade mecū ad fōtē: et eā tibi demōstrabo. Cūq; rex elephātū audiret hec verba: obstupuit. et iuit cū eo ad fōtem. Cūq; respiceret ad aquā: vidit imaginē lune resultātē in aq̄. et dixit ei nūcio. Accipe cū tuo naso: z odorabis lunā. Qui cū accepisset de aq̄: cōmota ē aqua. At ille vidēs estimauit. q; luna cōmoueret et irasceret cōtra ipm. Et ait rex elephātū. Quare irascitur dñs rex: forsitā. qz mecū nasum misi in aquā. Et rñdit ei nūcius. Ita est. Consydera multitudinem ire sue aduersus te. propter oia mala q̄ fecisti Et timēs rex elephātū multū: dixit lune. Dñe rex: nūq; tēptabo amplius agere cōtra te. nec ego: nec vllus meorum. et ecce recedo in viam meā. qui inde abierunt

PQro attuli vobis hāc parabolā propter sturnū. qm melius est cōstituere regem de alijs generib⁹ auiū: q̄uis eēt stult⁹. qz boni socij docebūt ipm: quēadmodū fecit iste lupus suo regi. Et non eligite regē sup vos sturnū. qm habeat in se malos mores: p nimio dolo z iniq̄tate. q̄ in ipo sūt. nec ē refrenatio sui ipīus. necē de viris imperū. nec ē dign⁹ ad illō. Et peior oibus regibus ē: q̄ crudelis ē populo suo Et q̄ cōfidit in ipo: z cōstituit eū regē: sibi accidit: sicut accidit aui et lepori Qui elegerūt sibi iudicem in sua causa murilegū: vidētes ipm ieiunātem z orātem omni die. cū esset dolosus et fraudulentus. Dixerūt ei aues. Quo fuit? Ait coruus.

¶Habui sociū de auib⁹: cui⁹ nidus erat circa quandā arborē in q̄ morabar ego. hic vero socius qñ de suo nido descēdebat: multū redire tardabat. Et cū iuisset q̄dam vice: tardauit multū. z nō sciebā: vbi eēt. et cōtristatus valde. ne qñ eēt mortu⁹? z capt⁹ aliquo. aut forsitā inuenisset aliū statū isto nobiliorē. Et intrauit lepus q̄dā in suū nidum. Et cū nō vidissem illū: dixi in aīo meo. ex quo amisi auē sociā meā: non decet me cū isto lepore litigare: q̄ suū habitaculū vsurpauit. Ingressu vero ipis: redijt auis ad locū suū. Et cū in suo loco leporē inueniret: dixit ei. hic est me⁹ locus: z meū habitaculum: egredere de eo. Cui respondit lepus. habitaculū est in potestate mea. vnde ego ma

gis debeo obtinere q̃ tu Tu ãt cõtra me calũnioſe moueriſ: nec inde exibo. ſed habes aliq̃d contra me. duc me ad poteſtatem. Cui reſpondit auis. Volo cauſari cõtra te. Et inducã ſup hoc teſtẽ. Et reſpondit ei lep⁹ et dixit. qñ inueneris iudicẽ: induces aduerſ⁹ me tuos teſtes. Dixit ei auis. Judex eſt nobis propinqu⁹: eam⁹ ad eũ. et diſcernet no⁹ bis cauſã nr̃am. Dixit ei lepus. Quis eſt? Dixit auis. eſt q̃dã murileg⁹ q̃ ſtat iuxta flumen. ꝛ ẽ colens ozꝫ. ꝛ ẽ heremita. ieiunat in die. ꝛ ozat in nocte. expoliat⁹ a vanis mundi delectationib⁹. nlli⁹ nocẽs animali. nec effũdens ſanguinẽ/ herbis tm̃ nutrit⁹. et aq̃. Surge ꝛ eam⁹ ad eũ. ꝛ diffiniet cauſã noſtrã. Dixit lep⁹. placet mihi. eam⁹: ꝛ iuerunt ambo. Ego ãt ſeq̃bar eos alonge. vt videre iudicium illi⁹ iudicis. Et cũ videret murilegus. illos: redũt ad ſtatũ ſuũ q̃ſi ozaret ꝛ flexis genub⁹ Et videns lep⁹: mirat⁹ eſt ſue ſcitat⁹ atq; mãſuetudis. Et accedentes. ſalutauerũt ipm: vt determinaret ſuã cauſam Quib⁹ p̃cepit: vt ſibi cauſaz explicarent. ꝛ explicata ſibi: dixit eis. Ego ſenex ſum. ꝛ oculi mei caligauerũt. ꝛ aures mee grauate ſũt. nec poſſũ bene audire: accedite ergo ad me: vt poſſiz audire verba vr̃a. Qui cũ audiuiſſent hoc: acceſſerũt ad eũ. ꝛ retulerũ mei itez ſua verba. Illi vero cũ cõfiderent in ipz ait eis. Jã audiui verba veſtra. ꝛ ea q̃ ſt̃ iuſticie ꝛ veritatis. vt poſſim vobis recte iudicare. ꝛ precipio vobis q̃ratis veritatez q; q̃ querit veritatem q̃uis re⁹ ſit in iudicio: meli⁹ eſt ei. Qui vero q̃rit falſitatem q̃uis vincat in ſua cauſa eſt malũ ſibi. Debet homo cognoſcere ſuam culpã. qñ nihil eſt in mũdo: qđ portet ſecũ homo. niſi bona opera q̃ pmanebũt ei pre omnibus alijs reb⁹ in mũdo exiſtẽtib⁹ Debet ãt vnuſq;q; vir intelligens reputare mlieres in oculis ſuis ſic ſerpentes. ꝛ aurꝫ ꝛ argentũ debet reputare vt lapides. ꝛ diligere qđ bonũ eſt proximis. ꝛ odire eis maluz Et cũ audiſſent ab eo hec verba. crediderũt ꝛ adheſerũt ei: q̃s rapuit ꝛ deuozauit.

¶ Nũc vero induxi vobis hanc parabolã vt ſciat⁹. qñ ſturni ſt̃ doloſi ꝛ fraudulenti. ꝛ ipi ſt̃ de lupis auiũ. q̃ rapiũt aues. Nec debem⁹ eis confidere nec de eis nobis regem cõſtituere. Et factũ eſt cũ audiſſent oĩa genera auiũ illõ: nihil pſecuti ſt̃ ſibi ſturnuz in regez conſtituere. Et reſpondit auis q̃ erat de ſturnis quã voluerũt cõſtituere in regem Et dixit cozuo q̃ locut⁹ eſt heꝯ oĩa. perturbaſti me mlt̃ũ hodie Nã nõ offenſa me a cõtra te. nec ſeu vir̃ proceſſerit a me aliq̃d culpe contra te Jam diu ex quo debuiſſes mihi inferre hanc verecũdiam Jndica mihi nũc q̃d tibi fecerim ꝛ Aliq̃d eſt ne qđ promouit te ad exaſperãdũ verba tua contra me Sed tibi iuro in veritate: qm̃ lignũ a ferro inciſũ põt adhuc recuperari Gladius quoq; incidit carnem ꝛ frangit oſſa. ꝛ ſanat in deſmo. Sed vuln⁹ lingue nõ ſanat. neq; ceſſat. Sũt ei q̃ verba ſũt ſic gladij. nec ceſſare valent ſed intrant ꝛ nũq; exeũt. Oĩs ei ignis põt aqua extingui. his vero expirat ſilencio. morſus ſerpentis ſanat tyriaca Contriſtatio delet ſpe. Amor diſſipat segregationẽ. Jgnis vero inimicicie nũq; extinguit. vos ãt turba cozuoz plantaſtis arboꝛez inimiciaz inter nos ꝛ vos. Et pmanebit in ſecula in vita noſtra ꝛ filioz noſtrozũ. Et locut⁹ ſturnus hec verba: abũt in viã ſuam iracũdus ꝛ turbat⁹. Et receſſerũt inde oĩs turbe auiũ non conſtituentes ſibi regem in die illa. Poſt hoc vero cogitauit ſibi cozu⁹ recognoſcens verboz ſuoz maliciã quã locut⁹ fuit cõtra illũ. ꝛ dixit i cozde ſuo. Vere peccaui hodie in bis omnib⁹ q̃ locut⁹ ſũ. preparãs mihi odiũ cõtra me et contra totũ pp̃lm meũ Quia null⁹ fuiſſet de mltitudie auſ⁹ temptare loq̃ talia verba. qm̃ multi eoz fortaſſe viderãt ea. q̃ ego ipe vidi: ꝛ cognouerant q̃ cognoui. ꝛ null⁹ fuit inter eos verbũ prũpens niſi ego. Sed oĩs linguas cõpeſcẽtes: nihil dicere voluerũt. reſpicietes malũ qđ eis exinde cõtingeret. Jpi quoq; fuca puiderũt. Vir enim intelligens licet cõfidat in ſua fortitudine ꝛ virtute. non tñ debet promouere odiũ contra aliquẽ: diſcens. confido in meis argumentiſ ꝛ potẽtia. quead modũ ꝛ null⁹ tẽptare debet guſtare venenũ. confidens in tyriaca. ſeu q̃cũq; medicia. Bonitas q̃ppe boim cõſiſtit in bonis operib⁹. nõ ãt i bonis verbis. Nã q̃ bonoz opm eſt: ſi fuerit bonoz verboz: addit ad ſui gl̃am. Et manifeſtat eius iuſticia maiorib⁹ ꝛ nobilib⁹. Viri ãt bonoz verboz tãtũ

et si abundent in eis: non tñ cõmẽdãt sup hoc nisi pro bonis operibus. Et hodie in mũdo non maior fatuus ẽ: q̃ ego. qui exasperaui verba mea: preterq̃ ab aliquo querere consiliũ nec didici a sapientib⁹. Et scio: qm̃ q̃cũq̃ non dignat querere consiliũ a viris intelligentie. z vtiq; pprio consilio et arbitrio. penitebit eũ vltimo. nec oportuit me hodie causare mihi banc inimicitiam et inducere anime mee banc tristiciam z cogitationem. Et reprehendens coruus seip̃m his verbis: abiit pro factis suis. Hoc igit ẽ qđ interrogasti me de causa inimicitie. q̃ est inter nos et sturnos. Et ait rex. Intellexi iam verba tua. z vtinã coruus ille nũq̃ fuisset natus. qđ nobis nõ contigisset hodie p ipm. hoc infortuniũ in quo sumus. Pres nri peccauerũt et non sunt. nos ãt peccata eor sustinemus. Nũc autem relinquenda sunt hec Annũcia igit mihi quid super hec facere nos oporteat. Scio ei: qm̃ nondũ est amicus eor satiatus de hoc qđ fecerũt nobis: sed irer irruent in nos ad pugnã. Et respondens coruus dixit. Jã oñdi tibi propter qđ nõ est bonũ pugnare contra eos. Uerũtamẽ si poterimus suscipere argumenta: quibus eos de mũdo exterminaremus: faciamus illd. Ná vir intelligens potest sua intelligentia et sapientia facere illud qđ magnus et potens nõ potest. Jã eni relatũ ẽ mihi. qm̃ q̃dã sua sapientia z argumentis deceperũt beremitã: vt negarent sui oculi quod viderãt. Dixit rex Quo fuit: Dixit corus?

¶ Fuit q̃dã beremita q̃ emit ceruũ vt offerret eũ in holocaustũ dño. z dũ portaret eũ: obuiauerũt ei tres homines decepторее q̃ habuerũt consiliũ: vt ipm sibi aufferrent. Et ait ei vnus eor Uidete hũc beremitã portantem hũc canẽ: qd intendit facere de eo: Et ait alter Uideo modũ beremite z habitũ Non tñ videt mihi sicesse in operibus suis. Ná si sic eẽt: abiceret vtiq; canẽ. Ait tercⁱ⁹. Uis ne illũ canẽ vẽdere. Et audiẽs hec beremita: estimauit illũ ceruũ eẽ canẽ: dicens in corde suo: forsitã q̃ vẽdidit ipm mihi: me decepit. Et pcto ceruo a se: festinauit ad domũ Illi vero accepto ceruo: diuiserũt inter se

¶ Induxi tibi hãc pabolã: vt sciat: licz sturni sint potẽtes: pñt tñ superari a nob argumẽtis

Capitulum V

acceptis contra eos. vt exterminemus eos de hoc mũdo. Nũc aũt appone curã cõsilio meo. et fac illõ qõ est: vt simules tibi in ira esse cõtra me p motũ cozã populo tuo: dilani ando et vulnerãdo me donec me reddideris sanguinẽ inuolutũ. pstratũ in terram. et relictũ apõ arborem. in q̃ nostr̃ ẽ habitaculũ. Tu quoq; cũ vniuerso populo tuo disce dẽs hinc. sitis in aliquo loco huic procul. vt abilis non videami: donec redibo ad vos cũ responso veritatis. Et audiens hec rex: fecit ita. Post hec surrexit turba sturnorum ad insidiandũ cozuis. Qui cũ venissent ad arborẽ: et nõ inuenissent illos: reuerti intẽ debãt. Et videns cozu⁹: qm̃ non perpenderãt de ipo: dixit in corde suo. Afflixi perso/ nam meam: z sum vulnerat⁹ ad m ortem: vt per hoc deuenirẽ in eoz societatẽ: modo re/ cedent isti nõ videntes me: non est mihi bonũ. Et prozupit vocem suam in fletũ. et su/ spiria: vt a turba sturnoz audiret. Cũq; audiret ipm vn⁹ illoz: accessit ad eũ ex decem socũs suis: interrogãs eũ: vñ esset: z vbi esset turba cozuoz: Et respõdens cozuus: dix/ it ei. Ego talis sũ: z filius illius. Sed q̃d q̃ris a me de cozuis: nõne respicis languorẽ et mea vulnera dolorosa. Quid de cozuoz secreto scire possũ aut alioz cõsilia? Et ait rex sturnoz socio suo. Scito q̃ hic cozuus est princeps regis cozuoz: z ei⁹ consiliari⁹ et secretari⁹. Et propter hoc q̃re ab ipso. pter q̃d: et vnde accidit sibi hec afflictio z tri/ bulatio? Et interrogat⁹ cozuus: respondit. meũ malũ consiliũ: z mei intellect⁹ fatuitas ad hec me induxerũt. Cui dixit. Et qõ? At ait. Scito te: q̃ qñ feciſtis cozuis omnia q̃ potuiſtis: z de ipis mltos dissipastis. post recessũ vr̃m vocauit nos rex noster ante ip sũ: q̃rens a nobis consiliũ super hoc. Et vniuersi ei⁹ cõsiliarij deliberauerũt suũ cõsili um super hoc: vt pugnarẽt contra vos pter q̃z ego. Dixi eĩ eis. Nequaq̃ mihi videtur pugnare contra eos. qz potentiozes nobis sũt. z hoĩes dure ceruicis. et date illis tribu tũ qõ vobis imponẽt. et tractate super hoc cũ ciuitatib⁹ vestris. vt concordãt vobiscũ in hoc. At illi cõsulebãt penit⁹ vobis esse rebelles. z pugnare contra vos dicẽtes. Illõ bonũ esse sibi. et malũ vobis. Ego tamen eis am modo insistebam subici eos vr̃o seruicio. Et dixi illis. Nonne scitis: qz non potest q̃s de manu potentis aduersarij liberari nisi vt sibi humiliet. videtis eĩ fenũ agri saluũ reddit̃ a ventis furiosis. qz paruũ est et humile. et vicinũ terre. qõ declinãs a dextris et a sinistris. sed si obdurat̃ stare directe contra ventos: tũc frangit̃: z in terrã proicit̃. Et cũ audirent̃ a me: dixerũt mihi. Nũq̃d es tu de aduersarũs nostris. Videm⁹ iam te nostris aduersariis cõsentire. et intendis ad nostri perditionem. vt gratiam apud eos inuenias. z te in dignitate constituant Et insurgentes aduersus me: fecerũt hec q̃ vides. Et audiens rex sturnoz: dixit cui/ dam consiliarioz suoz. Quid tibi vide⁹ de hoc cozuo: Qui respondit. Nihil mihi me lius: q̃z ipm exterminare de hac vita. qm̃ est vir magni consilij. et de nobiliozibus con/ siliarioz z sapiẽtũ regis cozuoz. et sua perditio nobis erit maxima trã quillitas. cozuis vero magnũ damnũ atq; defect⁹. qm̃ non amplius habebũt q̃ det eis vtile consiliũ Di cũt enĩ sapiẽtes. Quicũq; inuenit magnũ q̃d: z illõ amittit: nũq̃ ampli⁹ recupabit. Et q̃ cũq; cupiẽs superare inimicũ suũ: z deus p̃parauit eũ ĩ manu sua. ipe tũ de eo nõ curat nec assumit aduersus illũ argumẽtũ z estimationẽ vt illũ pdat: nõ sibi prosit sua scia. sz est ei ĩ laq̃um z impedimẽtũ Et qñcũq; ds tradiderit inimicũ in manu alicui⁹: ipe tũ si nõ reddit se q̃etũ et secuz ab eo penitebit. qñ suus inimic⁹ de manu sua euaserit. z am/ plius cõtra eũ nõ poterit. Postea vero interrogauit rex scõm cõsiliariũ: vt q̃d ei videre tur; de hoc cozuo. Qui rñdit. Meũ cõsiliũ est: q̃ nõ interficias ipm: qm̃ mitis z paupe ris miserãdũ ẽ: q̃z uis aduersari⁹ est: liberãdus tũ est a morte. Pluries eĩ inueniet homo subsidiũ in suo inimico. z reddit sibi amicus. quẽadmodũ facta ẽ vxor senis diligens viz suũ postq̃ odio habuit ipm. Dixit rex. Qõ fuit. Jnq̃t sturnus.

¶ Dicit fuisse q̃dã diues mercator senex valde. q̃ cũ haberet vxorẽ pulcrã: nõ tñ ab ea di ligebat. nec volebat sibi vxor sua in lecto adherere. Sed q̃ntũcũq; ipe traheret ad se: li

Capitulum V

la sp elõgabat se ab eo. Quadã vero nocte: dũ iacerent simlr in lecto: supuenit eis fur Et
excitata mlier ad strepitũ furis: expauit. ⁊ accedẽs p̃ timore adhesit viro suo fortit do/
nec excitat⁹ ẽ. Et ait vir sue vxori Vñ hoc nouũ qꝛ mihi adhesisti nũc magꝫ: q̃ꝫ vmq̃ꝫ.
Et attẽdẽs vir audiuit strepitũ furꝫ in domo. tũc pcepit. qꝛ ex timore furis adhesit sibi
vxor sua. Et ait furi p. familias magnã grãꝫ reputo te mihi nocte ista cõtulisse. de quo
tibi teneor cũctꝫ dieb⁹ vite mee. postq̃ꝫ fuisti causa vt ãplexaret mihi vxor mea. Nũc ãt
accipe q̃cũq̃ꝫ vis. et oĩa tibi de domo mea licita sũt ¶ Dixitq̃ꝫ rex tercio cõsiliario Quid
tibi videt de hoc coruo? At ille dixit. Non videt mihi nos ip̃m debere interficere. qm̃
qñ q̃s inuenit sociũ sui aduersarii vulneratũ ⁊ hũiliatũ. debet ip̃m saluare ⁊ viuificare
qꝛ erit hoc in sui bonũ. Ille nãq̃ꝫ indicabit ei pcessus aduersarij sui ⁊ introitũ et exituꝫ
ei⁹. ⁊ oẽs ei⁹ semitas nũciabit. Qñ vero intelligẽtes rebellãtur et repugnãt ad inuicez
q̃si eos supabit. ⁊ seq̃tur inde maximũ bonũ sibi. ⁊ eruet a plib⁹ ⁊ maximis tribulatõib⁹
qñ sui aduersarii ad se inuicẽ discedũt. sic euasit heremita ꝓpter discordiã q̃ orta est inter
furẽ et demonẽ. Dixit ei rex. Qũo fuit? Inq̃t consiliari⁹
¶ Dicit fuisse heremita. cui data fuit vacca vna. ⁊ cũ duceret eã ad domũ suam. q̃dam
fur vidit illam. et furãdi curã adhibuit. Ibat autẽ fur post eũ vsq̃ꝫ ad domũ heremite.
Et cũ esset in via: obuiauit ei demon in figura hominis Cui dixit fur. q̃s es tu: aut q̃d
intendis. At ille rñdit. Ego q̃dem sum demon: ⁊ intendo nocte ista suffocare heremi/
tam. ⁊ nũc sequor eũ: donec hoĩes sint in somno. Tũc exurgã cõtra ipsũ et interficiam
eũ. Et ait ei fur. Ego silr intendo ire ad domũ suam. ⁊ furari vaccã suã Et eũtes iuerũt
piter ad domũ heremite. Ingrediens ãt heremita domũ. introduxit vaccã. ⁊ comedit
Et intrauit suũ cubiculũ ad dormiẽdũ. Et cogitãs fur. dixit ĩ corde suo. dubito nefor
te qñ accedẽs hic demõ ad suffocãdũ heremitã clamabit ipse. et succurrent ei homĩes.
⁊ ñ potero cape vaccã. sꝫ me vidẽtes capiẽt ⁊ interficient me. Dixit ergo fur demõi Si

Capitulum V

le parũ. et dimitte me capere vaccã prius: cũ tuã adimplebis volũtatẽ. Cui respõdit demon. Nequaq̃ hoc faciã. sed prius ipm volo interficere. et postea facias qõ intendis At ille dicebat. Nequaq̃. sz ego incipiã. Et orta discordia inter ipos fortiter incepẽrt pugnare. et ritari ad inuicẽ: donec fur vocaret beremitã. dicẽs ei surge. qr iste demon vult te suffocare. et excitatus beremita et sua familia: fugierũt fur et demon. z sic euasit beremita a periculo mortis.

¶ Et ꝓpter hoc induxi vobis parabolã hãc. qr vir doctus et intelligens debet qñq̃ ad/berere socio sui inimici. z ab ipso q̃rere q̃d latet in corde sui inimici aduersus eũ. Et factũ est: dũ cõsummasset terciꝰ cõsiliariꝰ regi loq̃ hec verba. Respondit primꝰ consiliarius regis q̃ illũ interficere cõsuluit. Et dixit regi. Quo decepit vos corꝰ iste? et detrabit vos suis blandis sermonibus. vt in ipso cõfidatis. et credatis verba eius. Dicũt aũt sapiẽtes. q̃ qñ inimicꝰ bũiliatur verbis suis. ne credas ei Vultis aũt vosz ipos pdere. et cõsiliũ vr̃m. et despicitis magnã rẽ: donec perditis illaz. Sinite ergo ab hoc vr̃o cõsilio. et contẽplami sicut decet cõtẽplari vir prudẽs et intelligens. et tãq̃ sapiens q̃ nouit opera sui inimici. Ne detrahaẽ cor vr̃m: vt a bono declinet cõsilio. volo penitus dñe rex: vt ipm interficias. Timeo enĩ. ni si steterit nobiscũ. finis nr̃ male succedat. vir eĩ doctus z intelligens non decipiẽ a verbis. nec suũ relinq̃t aduersariũ qñ trahiteũ deus suis manibꝰ. Insipiens vero seducit̃ verbis blandis z humilibꝰ. nec sistit sicut piger. quoꝝ corda decipiũtur in his q̃ videt. et credũt q̃ audiũt. z detrabũtur ad verba inimicorũ suorũ. credẽtes magis qõ audiũt. q̃ id qõ videt et sciũt. sicut quidam carpẽtariꝰ. q̃ denegãs illõ qõ viderãt oculi eiꝰ: credidit. qõ audiuerãt sue aures. et decepũ est cor suũ. Dixit rex quo fuit? Inquit ille

Capitulum V

¶ Dicit fuisse quidã carpentarius: q̃ pulcram habebat vxorem: quam multũ amabat. habebat et mulier illa amasiũ: q̃ agebat cũ ea. ⁊ cũ signatũ esset suo viro: a socijs ⁊ consanguineis: voluit vir inq̃rere hoc factũ diligẽter. vt sibi clare notesceret veritas huius rei. Et credẽs ñ voluit de facto vxoris sue: nisi videret ad oculũ. Dixit ei q̃dã die: vt paret ei cibũ. q̃ intẽdebat ire ad operãdũ in alia terra: in domo cuiusdã nobilis. ⁊ ibi pluribus diebus morã trahere. Et audiẽs hec mulier: letata est valde. Et parato sibi cibo exiuit de domo. et ait vxori. Custodi bñ domũ. ⁊ habe potestatẽ quousq̃ redibo. Et cũ ibat: respiciebat post eũ mulier: donec prolõgaret a domo. Et cũ rediret mulier ad domũ: latitauit vir in quodã loco post ianuã dom⁹. Nocte vero accessit iste suauiter ad camerã. et se sub lectũ intromisit. in quo ipi iacere solebãt. mulier vero estimãs ipm recessisse: misit pro amasio suo significãs ei: q̃ vir suus nõ erat in domo. At ille cũ venisset: comederũt et biberũt. et locuti sũt parabolas. Postea vero iuerũt ad lectũ. Et dum iacerẽt in lecto: audiuit vir omnia q̃ agebãt. Et cũ dormirẽt: pr̃familias reuoluit se. ⁊ extendit pedẽ extra lectũ in somno. mulier vero sentiẽs strepitũ ei⁹: cognouit q̃ maritus ei⁹ erat. et excitãs cito suũ amasiũ: dixit ei. Scio: q̃m marit⁹ me⁹ sub lecto ẽ. Nũc volo q̃ alta voce õras a me. quẽ plus diligis: aut me. aut maritũ tuũ? Et cũ noluerim tibi dicere: insiste a me q̃rere: donec dixero. Et cũ ille interrogasset illã. Rñdit ei. Quare queris hoc a me: nũquid putas: me sit q̃ apud me dilectus et carus: sicut me⁹ maritus. Nos ãt huiusmodi mulieres: nõ diligim⁹ amasios nr̃os: nisi quãtũ adimpleam⁹ nr̃am concupiscẽtiã: personas eor̃ nõ respiciẽtes: neq̃ mores. nec aliq̃d eor̃ cõsiderãtes. Cõsummata vero nostra volũtate: efficiũtur in oculis nr̃is: sicut ceteri homines de mũdo: maritus quoq̃ melior mulieri: q̃ pr̃ et mr̃: et frẽs: et filũ totus. nãq̃ labor et eius intentio est in ipso. Et propterea maledicat̃ quecũq̃ mulier: que non diligit magis vitam mariti sui: q̃ vitam suiipsius. Et audiens vir suus hec verba: confidit in amore suo ex his que audiuerat ab ea: dicens in corde suo. Nũc scio: q̃ vxor mea diligit me valde toto corde et mente. Et iacuit sub lecto in auroram. et amasi⁹ cũ sua vxore in lecto: dormiẽs.

Capitulum V

¶ Mane vero recessit amasius mulieris in viam suaz: marito ignorãte: qꝛ dulciter sub lecto iacuit dormiendo in stercoribꝰ. mulier vero iacuit in lecto dormiens. et experrectus maritus bonꝰ: exiuit de subtus lectũ: et inuenit suam vxorẽ suauiter dormientem ⁊ cepit sedere in latere eius. et flare in faciẽ eius. et osculari et amplexari eã: donec fuit excitata. Et ait anima mea: redemptio tua: Jace et dormi: qꝛ non dormiuisti hac nocte. Et nisi: qꝛ nolui turbare te: interfecissem vtiqꝫ illũ iniquum: ⁊ reddidissem te trãquillam ex eo

Induxi vobis hanc parabolam: ne sitis solliciti: sicut ille q̃ denegauit omnia: que audiuerãt sue aures. Et propter hoc nõ credatis verba huiꝰ corui: qm̃ nõ est in eo veritas. nec est de viris bene dignis. qm̃ nõ potest q̃s offendere suuz inimicũ qñ euaserit de manu sua: postq̃ꝫ tradidit eũ deus in manũ eius. Corui aũt nihil nocere potuerũt vsqꝫ in diem hodiernũ. Nec scimus q̃d accidat nobis ex tunc. aut q̃s nouit: si cõuersatio huiꝰ corui nobiscũ fuerit propter malũ nr̃m. Et forsitã superuenit nobis visitatio. Est igit̃ meũ consiliũ: ip̃m exterminare de hoc mũdo. Et scitote. ꝙ non timui coruos: nisi a die quo audiui verba vestra de ipso. Et nolens rex sturnoꝝ inclinare aurem suã cõsilio huiꝰ sturni ex sua stulticia et defectu sue intelligentie. et scie. et sui cordis fatuitate: mãdauit illũ duci ad palaciũ regis: et benefieri ei. ⁊ ip̃m curari a suis vulneribus. Post hec vero dixit sturnus cuiꝰ cõsiliũ fuerat ip̃m interficere. Dñe tex: ex quo non vultis eũ perdere: reputet̃ tñ in oculis vr̃is tamq̃ꝫ inimicus: de quo sit timendũ. ⁊ p̃serua te: et populũ tuũ ex eo. qm̃ ip̃e coruus intelligens est et ingeniosus. Et videt̃ mihi: ꝙ nõ fuit hec societas: q̃ associatꝰ ẽ nobis: nisi ad nr̃m malum. Et non curauit rex sturnoꝝ verbũ illius: immo despexit illud. nec valuit consilium illius vitare regem benefacere illi coruo et honorare ip̃m. Erat ãt iste coruus intelligens: ⁊ boni cõsilii: sciens optime q̃ placebãt regi sturnoꝝ: ⁊ q̃ dedignabãtur. ita: vt oĩ die recitabat ei parabolas: ⁊ sermones sapiẽtie Erat aũt oĩ die addẽs rex in ip̃o affectionẽ ⁊ amorem: ⁊ cõfidebat in eo. Et loquebat̃ oĩ die ad socios regis ⁊ assistentes ei: verba iocũda et delectabilia: ita. vt oẽs amabãt ip̃um. Quadam vero die dũ eẽnt corã rege ip̃e ⁊ mlta turba sturnoꝝ. Et etiã sturnus: q̃ cõsuluit ip̃m interficere: Ait iste coruꝰ. Ueꝝ ẽ qꝛ corui turbauer̃t me ⁊ molestauerũt ⁊ me interficere voluer̃t ex odio. ⁊ ex hoc in animo meo proposui de loco nõ disceder̃ nec quiescere. nec habere leticiã quousqꝫ meũ desiderium adĩpleo ex ip̃is. Et inuestigãs ꝓpter hec: nihil inueni illos posse vincere: nisi vos. Ego ãt per me nõ possũ eos vincere. qꝛ vnicꝰ sũ. Et iã q̃dẽ mihi significatũ fuit ꝑ quẽdã nobiliũ regũ. ꝙ q̃cũqꝫ offert se spõte igne cremari: obtulit maximũ holocaustũ dño. Et q̃c q̃d a deo petierit in illa hora: admittet̃ ei. Nũc g̃ si videt̃ dño regi vt igne cõburat: ⁊ inuocãs deũ: rogabo ip̃m. vt me reddat sic̃ vr̃m. et forsitã vindicabo me de inimicis meis ⁊ algebo calorẽ magni cordis qñ reuertar in formã sturnoꝝ. Et rñs sturnus: cuius cõsiliũ fuit ip̃m interficere: ait. Nulli assimulo te ꝑ bona verba q̃ oñdis: ⁊ mala q̃ abscondis: nisi vino habẽti bonũ odorẽ: saporẽ tñ venenosũ. Scire debes: qm̃ si cõburemus te millesies: ad tuũ redires elimentũ. ⁊ tue nature radicẽ. sic̃ q̃dã muricla: de q̃ fuit dictũ ꝙ cũ repñtata fuisset cuidã potẽti de mũdo. vt illa reciperet ip̃m in viꝝ At illa oẽs refutabat. sꝫ sꝑ querẽs meliorẽ ⁊ potẽtiorẽ donec redũt ad sui naturã ⁊ principiũ. Dixit rex Qũo fuit. Inquit sturnus.

¶ Fert̃ ꝙ fuit q̃dã heremita deuotus valde: ita ꝙ deus exaudiuit eũ in oĩbus. q̃ cũ sederet iuxta flumẽ: trãsiuit sup ip̃m nisus: portãs suis pedibus muriculã: q̃ cecidit añ pedes eius. quã videns heremita: mis̃tus ẽ eius. ⁊ accipiẽs illã: intẽdebat eã nutrire: sꝫ timuit ne abhorreret familiã domus. ⁊ ꝓpterea orauit ad dm̃: vt ip̃am cõuerteret ĩ puellã Quo facto: duxit ip̃am ad domũ suã nutens eã. et nihil significauit vxori sue. qm̃ fuerat muricl'a. sꝫ estĩauit vxor illã eẽ suã cõsanguineã Et cũ creuisset hec puella ĩ nubilem etatẽ: cogitauit heremita dicens. Non poterit hec ammodo eẽ absqꝫ marito. qui eam gubernet: et in ipsa delectet̃. Et ait heremita puelle. Elige tibi quẽ volueris ĩ viꝝ habẽ

bere. qui te custodit et gubernet. Et rediens ego ad meũ officiũ: studebo in his q̃ mea sũt: vt prius. Et dixit ei puella. viꝝ nõ habẽtem similẽ sibi in potentia et dominio. Ait heremita. nescio aliquẽ similẽ sole habẽtez in se hec q̃ solẽtẽ in dñio et imperio ꝛ orãs ad deũ: petam: ꝙ desponsare te faciat a suo rectore. Et mũdificatus: orauit dicens.

Capitulum V

O sol claritate et bonitate fulgēs: q̄ creat⁹ es ad illūiandū creaturas dei: benigne ꝛ gra cioſe peto: vt tradas hāc filiā meam in vxorē tuo rectori. qm̄ petijt mihi ſibi dari virū q̄ omnes in fortitudine precellat et vigore creaturas. Et reſpondēs ſol: dixit ei. Jā au diui petitionē tuā. nec debeo faciē tuā cōuertere inuacuam in tui oratione m ꝓpter glo riā et grām quā tibi de⁹ cōceſſit p̄ alīs creaturis. Uerūtm̄ indicabo: q̄ fortior me eſt. Et ait heremita. Quis eſt ille? Dixit ſol: Rector nubiū q̄ ei⁹ virtute occupat lucē meā. ꝛ re ſiſtit mihi: vt ſeculū illūiare nō valeā. Et accedēs heremita ad locū: vbi nubes de ma ri deſcendebāt. ꝛ orās petijt rectori eoꝝ: ſic fecerat ſoli. Cui reſpondit rector nubiū. In telleri q̄ppe verbū tuū. et vere cōceſſit mihi deus potentiā: quā etiā ſuis angelis nō cō ceſſit. Uerū tamē indicabo tibi: q̄ maior ꝛ fortior me eſt. Ait ei heremita. Quis eſt ille? Cui rn̄dit. Eſt rector ventoꝝ: q̄ mouet me: ꝛ ducit me ab ꝯma mūdi extremitate in alte ram: nō potēs ei reſiſtere. nec ei⁹ mandata reuocare. Et accedens heremita ad rectorē ventoꝝ. et dixit ei: ſic̄ dixerat alīs. Et ait ei rector ventoꝝ. Uere potēs ſum: ſic̄ dicis. et ꝑ multis alīs creaturis mihi deus conceſſit dignitatē. Uen̄ tamen indicabo tibi qui potentior me eſt. ꝛ quem nitor ſuperare: ꝛ nō poſſū. Et ait ei heremita. Et q̄s eſt ille? Di xit rector ventoꝝ. Ego non ſū ita potens: ſic̄ mons iſte: q̄ añ te eſt. Et volues heremita ſe ad montē: dixit. Uolo: vt accipias filiā meam in vxorem tibi. Et cū ſis potēs poten tū: et dñans dominantiū. Et ait ei mons. Ueritas eſt: ſicut dicis. ven̄ tamen indica bo tibi: q̄ fortior me eſt. q̄ fodit et diſſipat me. nec poſſū ei reſiſtere. Et ait ei heremita. Quis eſt ille? Cui dixit mons. Eſt mus. Et accedēs heremita ad murem: dixit ei: ſic̄ di xerat monti. Cui reſpōdit mus. Ueritas eſt: ſic̄ mons de me dixit. ven̄ tū q̄ūo erit mihi conuenīēs habere vxorē de genere humano: cū ego ſiz mus. et meū habitaculū ſit in ca uernis terre: ꝛ ſaxorū foraminib⁹. Et rediēs heremita ad puellā: ait. Filia mi: vis ne cē vxor muris. q̄ nō reperi fortiorē ipſo: cū nō reliq̄rim etiam vnū de potentib⁹ ꝛ domnā tibus: quē nō exquiſiuerim. et omnes indicauerūt mihi iſm murem. Uis ne igit̄: q̄ ī uocās deū meū: petā te muriculā effici: vt cōhabites ei? Cui rn̄dit puella. q̄cq̄d tibi pla cet pater: fac. Et orauit heremita deū. ꝛ puella in muriculā eſt conuerſa: ꝛ tradidit ipſaꝫ muri: introducens eam in ſui cauernam.

IAduxi vero hāc parabolam ꝓpter ſeductorem. q̄ ſi igne combuſtus eſſetis: nī hilominus ad principiū tue nature redires. ꝛ in radice tue ꝓme creationis perſi ſteres Et noluit rex ſturnoꝝ: ſocīq̄ eius acq̄eſcere cōſilio: et verbis buꝰ ſturni. Coruus aūt letificabat eos parabolis et ſermonib⁹: ita. vt addebāt ad diligēdū eū. ꝛ in ipo con fidendū. Et ait coruo rex ſturnoꝝ. Non eſt neceſſe te cōburi: nos ipi vindicabimus te de alīs. Ait aūt coruus. Jnueni grām in oculis regis ſturnoꝝ. Et morā traxit cū eo: donec ei⁹ vulnera ſanata fuerī. ꝛ renata fuit caro ſua. ꝛ mēbra ei⁹ fortificata. Qui cū ſte tiſſet ibi. et totū ſecretū regis ſturnoꝝ ſciuiſſet. trāſuolauit q̄dā die letanter: ꝛ init ad re gē coruoꝝ. Cui dixit. Gaudiū vobis annūcio. q̄ tradidit de⁹ in manu nr̄a inimicos nr̄os. Et ait rex. Quid ergo vides eē faciēdū? Ait ei coruus

Scito q̄ vniuerſi ſturni manēt oēs in octe in q̄dā cauerna. ꝛ ibi recolligūtur Aūcā tac cipiētes vn⁹ q̄ſq̄ nr̄m fruſta lignoꝝ iuxta ſuū poſſe ſupponētes cauernis ſturnoꝝ. ego portās ignē: ponā in lignis: et vobis flātib⁹ ore atq̄ alis accēdā. Quicūq̄ ei de cauer na exierit: cōburet. ꝛ q̄ int⁹ māſerit: moriet fumo ꝛ calore. Fecerūt itaq̄ coruī: ſic̄ ille illis cōſuluit. ꝛ mortui ſūt vniuerſi ſturni incēdio. Et redcūtes corui ad ſuū locū: vixerūt to to ſuo tpe cōfidēter et pacifice. ¶ Poſtea vero dixit rex coruoꝝ illi coruo cōſiliario ſuo miror qūo tā diu potuiſtis morari cū ſturnis. ꝛ cū illis cōuerſari. Dicūt ei ſapiētes. q̄ morſus ſerpētis et veſtio ignis tolerabiliores ſūt cōuerſatōe malignoꝝ ꝛ ſocietate impi oꝝ. Et rn̄dit ei coruus. dicēs. Uen̄ ē ſic̄ dicis dñe rex. verū tn̄ vir prudēs cohabitās ad uerſarijs ſuis: oportet. vt patiat vniuerſas tribulatōes. ꝛ loq̄tur q̄ ipis placet. ꝛ aſpi tatē verboꝝ ipoꝝ ſuſtinet vultu placabili: rn̄ſū dās vnicuiq̄ ad placitū. ꝛ cū ipis ſe ge

Capitulum V

rit paciice. et parat suū humer̄ ad sustinēdū oia onera verbor̄ suor̄ aduersarior̄. q̄ si/
bi sūt peiora transuorātib⁹ sagitt̄. sic facit sapiēs eger: q̄ sumit tyriacā amarā ꝓpter sui
effectū medicatōis. quē postea ex ea percipit. Et dixit rex coruor̄. Annūcia mihi nūc q̄
modo erat scia sturnor̄: r ipor̄ prudētiū. Et ait corv⁹. Apō nullū eor̄ reperi cōsiliū r i/
telligētiā: nisi apō c̄uū q̄ regi cōsulebat me pdere. r p̄ nimia eor̄ fatuitate. ignorātiaz stl̄
ticia: de suis dictis nō curauerūt. nec cōsideraverūt me eē maiorē oīm. r tuū cōsiliariū.
nec dubitauer̄t me posse cōtra eos mouere argumēta. r despiciētes cōsiliū ei⁹: nō respexe
rūt vltima dona. Dicit̄ āt: q̄ q̄cūq̄ inuenit suū aduersariū i magna dignitate r bono/
rabili statu apō eius socios: debet se p̄seruare ab eo: r ipm timere: sic timendū est de ser/
pente. in q̄ q̄s nūq̄ debet cōfidere. Et ex mlta eor̄ stl̄ticia non celauer̄t mihi eor̄ secreta
nec se a me p̄seruauer̄t. Dicit̄ āt: qm̄ oportet vnūquemq̄ p̄seruare se ab omni re dubia.
et cauere sibi in suo cōsilio ab omni q̄ suspect⁹ reddit̄ in oc̄lis ei⁹. r q̄ntū potest: suū fu/
giat inimicū. nec accedat ad ipm: nec intret in aquā simlr cū ipo. nec in suo loco vbi ia/
cet. nec ei⁹ vestimentū induat. Et caueat ab eq̄. quē ipse sumit. et a cocrona sui capitis./
nec in ipo cōfidat verbo vel opere. sed in viro fideli: q̄ mūd⁹ est corde. Dixit ei rex cor
uor̄. nō accidit sturnis: nisi sua stl̄ticia et defect⁹ p̄udentie eor̄. r superbia et vile consi
liū eor̄. Et ait corv⁹. Juste dicis. q̄ semel q̄enit ad cōsilium imperꝝ. q̄ nō recalcitraue
rit. aut fuerit seductus a mlieribus. r ipm nō reuocauerit. aut q̄s confis⁹ fuerit in illis
r sibi fidē obseruauerit. aut q̄s mltū cōmederit r nō egrotauerit. aut q̄s stl̄tos habuerit
consiliarios: et non p̄erierit de hac vita: Dicit̄ āt q̄ q̄cumq̄ decipit̄ suo consilio: care/
bit bna memoria r fama Decept⁹r vero r seductor nō habens socios r amicos: nobi
litatem facit in aliā doctrinā declinare. Auar⁹ āt caret omni bono Cupidus vero mlt̄
ta congregat peccata. Rex āt negligēs r notor̄ suor̄ r cōsiliarior̄ suor̄ vilip ēdens cō
silium: perdet animam suam. Dixit rex corvor̄ maxima super te transiuit tribulatio.

quisturnis fuisti humiliatus:et sub eis afflictus:eorum tolerans molestia. Et ait corvus. Vere hec omnia super me transierũt ꝛ ea recepi. ꝛ sustinui:salutem sperans et futuram tranquillitatem pro nobis Quicumq; enim sustinet tribulationem propter bonum quod inde sperat habere. non debet ei esse difficilis molestia. Audiui iam quomodo serpens factus est seruus cuiusdam rane: vt esset ei equitator tempore necessitatis. attendens per hoc salutem et bonũ suũipsius Dixit rex corvorum. Quomodo fuit. Inquit corvus.

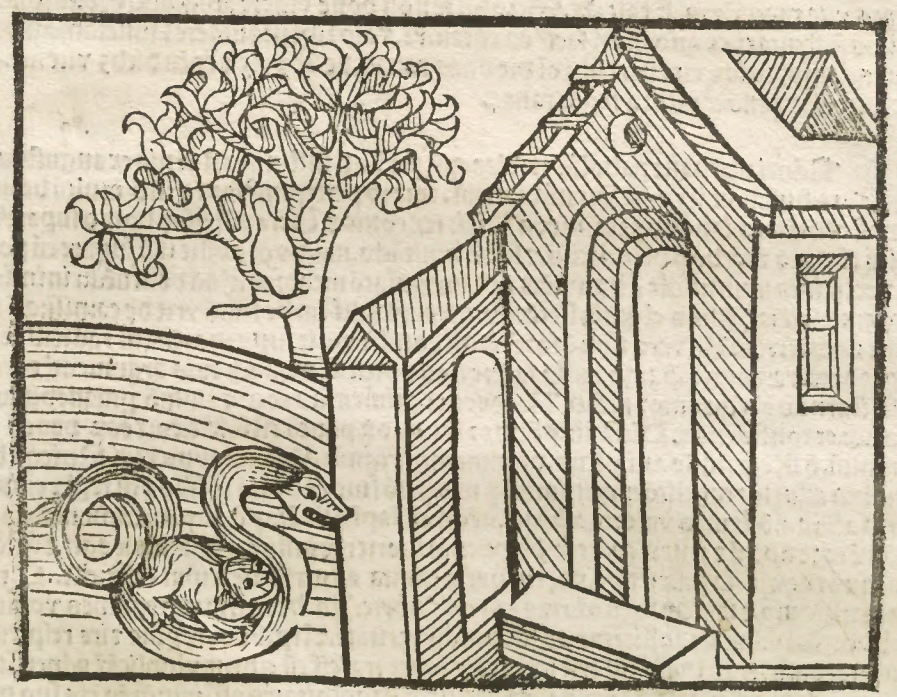

¶Quidam fuit serpens. qui cum valde senuisset:eius defecit potentia. ita vt venari nõ posset amplius. et suum victum habere. Quadam vero die visus fuit sibi tantum: ꝙ ambulauit vsq; ad fontem in quo erant multe rane. ad quem solebant venire quotidie. Et cum ipsam ranę viderent:dixerunt ei. Quid habes: vel quid tibi deficit: ꝙ te videmus iristem et mitem. Quibus respondit. Quid boni post senium videtis. nisi me in tanta defectione post senium constitutum. Quare igitur queritis a me. Nonne scitis. quia omni die insidiabam vobis:et de vobis meum victum capiebam. Hũc ãt virtus ꝛ potentia mea declinauerunt. et extenuata est mea caro. ossa mea liquefacta sũt et mea pellis putrefacta. ita. vt a vobis meum victum ammodo non valeam capere vt pristinis temporibus consueui. neq; etiam vos commozari non valeo. Etiam si ascenderitis super me:non possem vtiq; me a vobis defendere. Hunc autem rogo vos. vt eatis ad regem vestrum:annunciantes ei. Et cum annunciassent hec regi corvorum. venit ad eum rex:et ait ei. Quid habes. seu quid tibi est:ex quo sic misere hic te presentas. Cui respondit serpens. Querens fui hac nocte ranam quandam et secutus sum illam in multis locis. ita vt tandem deueni ad hospiciũ cuiusdam heremite habẽtis dilectũ filiũ

sibi valde. Et dū filius ille ambularet: oppressit me suo pede. ⁊ ego ip̄m momordi. ⁊ videns hec heremita me quesiuit. ⁊ cū non inuenisset me. qꝛ fugeram: orauit ad deū suū vt auferret mihi potentiam ⁊ vigorem. Et factūs ita tristis ⁊ miser inter omnes socios meos. Nunc autem mi reuerende domine rex in manu tua sum: fac in me quod tibi placet. ⁊ si volueris: ero in eq̄taturam tibi. Et cum audiret hec rex ranarū estiauit ī animo suo. q̄ magnꝰ sibi honor eēt si sup ip̄m eq̄taret: ⁊ plꝰ diebꝫ super ip̄m eq̄tauit. Quadā vero die dixit serpens regi. nostꝫ bñ. q̄ꝫ misera sū persone. nec potēs sū ad venādū aliq̄d pro mea vita. bonū āt qd̄ mihi cōfers ad honorem dei facies. supplico: vt mihi pro vita prouideas. Et ait rex. Scio bñ te non posse viuere absq̄ aliq̄ prouisione. q̄ valeas sustentari. ex quo mihi factꝰ es eq̄tatura. volo tibi prouidere ī sustētamētū vite ⁊ mandauit pro sua vita dari sibi oī die duas ranas. de q̄bꝫ vixit ꝓpēs diebꝫ vite sue. et factus est serpens eq̄tatura regis ranaꝝ.

Induxi tibi hanc ꝑabolū: vt scias qm̄ totū qd̄ sustinui a sturnis ex angustijs ⁊ tribulationibꝫ non fuit mihi malū. immo percepimꝰ iam ꝑ illd̄ multū bonū. qꝛ nostros extermīauimus inimicos Dixit rex coruoꝝ Vere pōt qñq̄ꝫ homo supare inimicū cū dolo ⁊ verboꝝ blandicijs. ⁊ se illi hūiliādo. magis q̄ꝫ possit illū supare cū potētia ⁊ exercitus multitudīe Argumēta āt ⁊ ingemīatō meliores stꝫ ad destruēdū inimicū q̄ꝫ opera violēta. Ignis eī q̄uis sit fortis: qñ app̄hēdit̄ ī arbore: nō vrit de ea: nisi: qd̄ inuenit circa terram Aq̄ vero non ē fortꝫ: sꝫ qñ cotidie cadit sup arborē: eam radicibꝫ extirpat de terra: ⁊ agit ī ip̄a: qd̄ ignis facere non potest Tu quoq̄ꝫ tuis argumentꝫ dereliq̄sti sturnos absq̄ꝫ ramo ⁊ radice Nec de cetero timemus eos: ⁊ ammō ꝑmanebimus pacifice. et confidenter. Dicit̄ āt: q̄ q̄ttuor sūt: quoꝝ paucū est sufficiēs: ⁊ eoꝝ paucū vicit multū. q̄ stꝫ egritudo. inimicus. detrimentū: ⁊ ignis. Dixit coruus regi Quicq̄d boni nobis aduenit ex ꝑditōe: scꝫ inimicoꝝ nr̄oꝝ nō fuit de bono cōsilio dñi regꝫ ⁊ eius ꝓspera fortūa. nō āt meo valore ⁊ virtute. nec mea sapīa. d̄r āt: q̄ q̄cūq̄ꝫ intendit male agere cōtra regē doctū ⁊ intelligentem: p̄cipue: qñ fuerit rex iustus ⁊ scūs: male agit. ⁊ q̄ non recalcitrat de nimia ꝓsperitate. nec turbat̄ ꝓ nimia aduersitate seip̄m offendit.. O rex q̄ es intelligens ⁊ sapiēs: sciēs oīa magni cōsilij arte: In hora ire tuā reprimēs volūtatē: abhorrēs oīa mala. sollicitus ad inq̄rendū veritatē. ⁊ ī tp̄ibus supbie ⁊ ire respiciēs futura. Considerās hodie q̄d erit in crastinū: nec irascit̄ cū eius multiplicāt̄ aduersitates. nec cor eius eleuat̄ sup socijs ⁊ amicis qñ eis prospitates affluūt: q̄rēs eis suo posse qd̄ bonū est. Et q̄ querit malū agere regi: sibijp̄i agit. Et ait rex coruoꝝ Nequq̄ꝫ hoc fuit: nisi tuo intellectu ⁊ cōsilio. Nā ego a diebꝫ meis te cogūi cū istꝫ moribꝫ Tu quoq̄ꝫ locutus es verba viroꝝ misericordiū ⁊ ꝑmanētiū in federe dñoꝝ suoꝝ: qꝛ vere spopondisti magna agere: intellcū ⁊ magnis argumētꝫ: donec tranq̄llos nos reddidit d̄s ab inimico magno ⁊ pessimo ⁊ crudeli: ⁊ opatꝰ es in ip̄o opus qd̄ pauci stꝫ sciētes facere Vir eī potēs qñ insidiat̄ ei castramentū: ⁊ interficit decē vel viginti viros: iā reputat̄ fecisse magnū q̄d. Sꝫ vir intelligēs ⁊ ingeniosus (sic tu es) suo cōsilio ⁊ argumētis destruit magnos reges ⁊ multos exercitus. ⁊ potest ip̄e solus suū perdere inimicū. magꝫ: q̄ꝫ ip̄i grādes ⁊ potētes. Maius āt de q̄ miror de tuis opibꝫ ē: qꝛ ip̄oꝝ sustinebas contūelias ⁊ increpatōes q̄s tibi inferebāt tolerabas. ⁊ suoꝝ masiciā verboꝝ audiebas. Ac pro tanto minime errasti in aliquo dū stares cū eis. nec vmq̄ꝫ in te iracūdiā ꝑceperūt Et ait coruus. a tuis iudicijs nō declinaui. qm̄ tu me docuisti ⁊ tuā obseruaui doct̄nā dñe rex: ⁊ trahebā corda eoꝝ suaui sermone ⁊ hūili lingua: ⁊ oñdebā eis amorem ⁊ risū vt non cognoscerent in me aliq̄d suspicationis. et tuū consiliū mandatū ⁊ doctrinam adimpleui. Dicit̄ eī qñ fuerꝫ inter duos inimicos: ⁊ eos timuerꝫ: cape illos sapīa: ⁊ seduc eos prudentia: ⁊ hūiliare illis. Et caue tibi: ne contra eos aīa tua superbiat. et ne exasperas verba aduersus eos: qm̄ ñ sic faciēdo: nūq̄ꝫ eos superabis. Et ait rex coruoꝝ. Video te ita esse: sic tu consuluisti. Dicit̄ āt q̄ qñ rex habuerit cōsiliariū ꝓbū ⁊ ī-

telligentem. et voluerit rex aliquid facere q̃uis illud differat̃: erit eius finis ad bonum et prosperabit̃ qd̃ faciet. qñ vero malũ habuerit consiliariũ: ornatũ sermone ⁊ absq̃ opere. et voluerit rex aliq̃d facere: q̃uis in suo principio prosperet̃: in suo tñ fine p̃cipitabit̃. et irascet̃ et penitebit. Et magis quidẽ letor: qꝛ saluũ fecit te deꝰ de manu ip̃oꝝ. qd̃ deq̃ete et ꝓsperitate: q̃ nobis ꝓuenerũt. Nã a die q̃ nõ videbamꝰ te: nõ valebat nobis comedere et bibere et dormire. ex passiõe q̃ cõpatiebamur tibi. Dicit̃ ei q̃ nõ sapit egro somnus donec fauet̃. Nec alicui cupido: cui mandauit rex magnã pecuniaꝫ exhibere donec eiꝰ mãdatũ ꝑficiat̃. Nec timenti suũ inimicũ donec ip̃ꝫ ꝑdat a seculo. ⁊ ip̃e ab eo trãquillus reddat̃. Et dicit̃ quidẽ a quocũq̃ cessauerit egritudo: inuenit quietem corpus eiꝰ. Et q̃ deposuit a se onus: suis lũbis req̃em adinuenit. Et q̃ suũ ꝑdit inimicũ: suo cordi q̃etem adinuenit Ego sil'r quietẽ inueni d̃ eo qd̃ deꝰ ꝑ manũ tuã opatꝰ est Et ait coruus. Peto a deo tuo: q̃ sicuti a tuis inimicis reddidit te trãquillũ: sic cõseruet tuũ regnũ: ac tuũ vigorẽ cõtinuet. ⁊ addet ad tui gl'am. Et ait rex coruoꝝ. Indica mihi nũc qũo erat rex sturnoꝝ in suo regimẽto: cõsilio ⁊ populo. Ait coruus. Erat rex sturnorũ stultus. piger. suꝑbus. Cuiꝰ cõsiliarũ oẽs stulti erãt p̃ter vnꝰ q̃ cõsuluit me interficere. Dixit rex coruoꝝ. Quid tibi visuꝫ est d̃ eo: q̃ te cõsulebat interficere: qꝛ laudas ip̃m tm̃ Et rñdit coruus Erat sapiẽs ⁊ intelligẽs sciens res ante aduentũ ip̃oꝝ: diligẽs suum regẽ. et nihil ei celãs: de quo timẽdũ eẽt. Et qñ videbat ip̃m aliq̃d, volẽtẽ facere: loq̃bat̃ ad sui aĩm. et docebat eũ viã rectã. ⁊ ei veritatẽ exponebat. ⁊ p̃stabat ei cõsiliũ sue aĩe et cordis. Post hoc dixit Sendebar philosophꝰ. Uide q̃d fecer̃t corui ip̃is sturnis cum sint imbecilles. Est ãt in hec doctrĩa et disciplina oĩ sapienti suũ timẽdi inimicũ. Debꝫ ei se p̃seruare sic̃ corui fecer̃t. Nec vmq̃ credat suo inimico. et si ei dilcõnẽ oñdit: qꝛ ñ est sicut cor suũ Quicũq̃ vero ml'tiplicat amicos et socios: erũt ei refugiũ ĩtꝑe aduersitatꝭ

¶ Capl'm vi. de simea et testudine Et est de eo q̃ affectat habere amicũ. quo habito: nescit eũ cõseruare: donec amittat eum

Inquit rex disles Sendebar suo philosopho Intellexi verba tua q̃ dixisti Qm̃ opteat hoĩeꝫ p̃seruare se qñ accidit ei aliq̃d a suo inimico. Nũc aũt indica mihi quid melius est: aut bonũ acquirere. aut bonũ acq̃situ conseruare. Sũt ei qui bonũ q̃rũt. et illud inueniũt. sed nesciunt illd̃ cõseruare: dõec illd̃ amittũt: ⁊ reddũtur cõfusi. sic̃ remãsit testudo cõfusa a symeo. Dixit rex Qũo fuit. Inquit philosophus Dicit̃ q̃ cũ rex symeoꝝ senuisset. et suũ vigorem ac eiꝰ virtutes amisisset: ꝓdidit eũ vnꝰ famuloꝝ suoꝝ: ⁊ ip̃ꝫ expulit de suo regno. ⁊ regnauit ip̃e loco eꝰ Et fugiẽs symeus: abũt ad littus maris. in quo multe erãt arbores ficuũ. Et ascẽdens symeus ad ficũ: comedebat de ficubus. Et cũ cecidisset vna ficus de manu sua in aqua: vidit illam testudo. et accipiens testudo ficũ: comedit illam. Et cũ placeret symeo sonus casus ficus in aquã: ꝓijciebat vnam post aliam. Testudo ãt accipiẽs: comedebat illos. nec sciebat q̃ symeus ipsam ꝓijceret. Et educens testudo caput de aqua: respexit symeũ. et symeꝰ ip̃am. ⁊ stupefacti ad inuicem: voluerũt simul associari. Et firmato federe inter se habitabãt simul. Stãs itaq̃ diu testudo cũ eo: oblita est redire ad suã domũ. nec apposuit curã de sua vxore. vt ad ip̃am redire affectaret. Et videns vxor sua q̃ non rediret ad eã: facta est tristis. et ml'tũ doluit. annũciauitq̃ hoc cuidã socie sue: ⁊ ait ad eã socia sua. Nequaq̃ dubites de tuo viro. Audiui ei qm̃ est in tali littore maris in societate cuiusdam symei. ⁊ comedũt et bibent et gaudent simul. Et ꝓpter hoc ad te nõ redijt: Nũc vero ne cures de ip̃o. ex quo tui oblitus est, ⁊ vilis suis oculis reputeris. Quemadmodũ et tu in oculis tuis Uerũtamen si poteris inuenire argumẽta cõtra illũ qui ip̃m a te separauit: donec illũ perdas sapienter: vt vir tuꝰ nõ percipiat facias. Et ait ei. Qũo faciam hec. Cui illa dixit. Uolo ne comedas nec bibas: nisi paꝝ. ⁊ expõas te soli ⁊ ventis. Postea adueniente tuo viro indicabo tibi consiliũ. Illa vero nõ cura/

uit facere qđ eius socia sibi consuluerat: comedebat z bibebat parũ. et stabat ad solem z ad ventos: donec exiccata est cutis eius vt lignũ aridũ. et extenuata est facies eius. Post hoc vero recordatus vir eius familie redũt ad domũ suam. z inuenit eius vxorẽ tam consumptam. z ex carne sua extenuatam. et cũ quereret ab ea de sua infirmitate: illa non respondebat ei verbum. sed ostendebat se iracũdam contra ipsum. Et respondens eius socia: ait ei Scito q ista egritudo que accidit ei: pessima est. suscipit tamen curationem sed nõ est tibi possibilis. Et ait ei maritus Rogo indica mihi medicinaz forsitã eam potero inuenire. ipsa enim vere nouit. qm̃ si quereret animam meam: non ei vetarem. Et ait socia. Scito q egritudo hec curari non potest: nisi cum corde symei: vt illud comedat. z si illud nunc haberet: mox esset sana. Et audiens maritus hoc verbũ: cogitauit dicens. hoc est mihi impossibile vt potero habere cor symei. vt seducerem sociũ meũ fidelem z proderem ipm: quod absit mihi hoc subire peccatuz. Nec possum hoc euitare: ne forte moriatur vxor mea. Nam bona mulier auro et argẽto ñ valet comparari: nec etiam margaritis. Ipsa enim est subsidium suo viro in hoc seculo. z etiam in futuro. decet ergo me ipam de morte liberare. Et exurgens iuit ad symeum: cogitãs corde suo dicens. Quomodo faciam hoc malum vt interficiam meum sociuz fidelem et delectabilem ꝓpter meam vxorem. z ibat ambulans et cogitans in corde suo donec peruenit ad symeum. z videns ipm symeus: gauisus est. z ruens obuiaz sibi: salutauit eã: z dixit Vñ venis? z q̃re tantũ tardasti venire ad me: et q̃d fuit illõ qõ te retinuit ad me venire? Cui respondit testudo non retinuit me aliquid: nisi qz verecundia oppzimebat me. quia non regraciatus sum tibi de tanto bono: quod mihi tribuisti: licet sis nobilis z prodigus: debes tamen fructum tuorum operum recolligere et mete resemen tue bonitatis: quod q̃dem difficile ẽ mihi z molestũ: qz nũq̃z te honoraui: nec tibi aliquid boni feci. Et ait ei symeus. Nequaq̃z debes verecundari a me. neq̃z mihi talia dicas qz vera ñ sũt. Nõ ei ergo quero a te nisi tuã societatẽ: z mei corõ solaciũ

erga te: et sufficit mihi. ꝙ in te obliuiscar tristicie mee et tribulationis: ō mihi supuene/
runt a die q̄ reliq̄ regnū meū: a domo meaꝝ deliciaꝝ expulsū: et filiis et consanguineis
meis. Et ait ei testudo. Decet per omnia ꝙ amicꝰ amico: ⁊ socius socio: de bonis cōces/
sis: recompensam faciat: vt cognoscātur ad inuicem. et ostendat ei dominiū et bona et
filios ⁊ consanguineos suos: et comedat de pane suo. Tu nūq̄ intrasti domū meam:
nec aliq̄d boni a me percepisti. qđ quidē mihi verecūdū est. Et ait simeus. Non debet
quis querere de amico suo: nisi ꝙ manifestet totum cor suum. et sibi totam reuelet dile
ctionem: et eū diligat vt seipsum. Omnia aūt preter hec vana sūt. Equi enī boues et a/
sini coniuncti sūt ad inuicem: qñ comedūt eoꝝ escas. fur vero adheret illis in nocte. nō
ex sui dilectione quā habet erga illos. sed vs furet̄ illos. Et ait testudo. Uere et iuste di
cis. qꝛ non debet q̄s de amico suo q̄rere: nisi amiciciam suam: et conseruare sibi fidez: ⁊
non ad meritū quod ab eo recipiat Dicit̄ aūt ꝙ quicūq̄ querit aliq̄d ab amico suo: nō
multū frequentet ipsum aggrauare in suis petitionibus. Quia vitulus qñ multum
nitit̄ sequi suā mr̄em: ꝑcutit eū mater: vt corruat in terram. Ego āt debeo te q̄rere ⁊ re/
munerare tibi secūdū opera tua pro posse meo. Et non locutus sum tibi hec omnia q̄
dixi: nisi qꝛ noui volūtatē tuā: ⁊ moꝝ tuoꝝ complemētū. Et propter hoc volo vt veni/
as ad domū meā. qm̄ est in loco multaꝝ arboꝝ et bonoꝝ fructuū. et prope est.

¶ Nūc aūt frater mi volo: vt ascendas super dorsum meū: ⁊ portabo te ad illū locū. Et
audiens simeus memorationē arboꝝ et fructuū superauit eū suus appetitus. et ait il/
li. Uolo venire tecū. Et ascēdēs super dorsū ip̄ius: portabat ipsum testudo per aquam
Et cū essent in medio aq̄: recordatus est sui peccati qđ proponebat agere contra symeū
Et stabat cogitās et dicens in corde suo. hoc qđ facere intendo: maximū est peccatum
et ero sibi proditor. cū in manu mea exposuerit animā suam. et habuerit me fidelez sup
ipsum: et ipse est meus frater et socius. ⁊ maxime propter mulierem. Quoniam non est
fides in mulieribus ꝓpter earum fragilem dilectionem et federis inconstantiā. Et di/
cit̄ ꝙ auꝝ igne examinat̄: hoīes vero in suis negociationibus. Bestie vero in graui/

bus põderib⁹. mulieres vero in nullo potest homo probare. nec vmq̄ eas cognoscere
z cogitans in bis omnib⁹ stabat: z natabat.
¶ Cūq̄ videret symeus q̄ sic staret: z nō procederet: estimauit illū forsitā aliqō malum
cogitasse aduersū se dicēs. Quis scit: vtr peruersū sit cor socij mei in malū sup me: et in
tendat me offendere aut nō? Nā nihil est in mūdo tam cito cōuertibile sicut cor. Et di/
cit q̄ q̄cq̄d est in corde socij: inimici. fratris. patris. mris et mlieris: suis verbis opib⁹:
z moꝛib⁹ manifestatur. qꝛ oia hec attestātur q̄ in cordib⁹ latēt. Et ait socio suo. Amice
cur nō natas? est ne aliq̄d qō meditat⁹ timuisti? At ille. Doleo inq̄ multū de eo q̄ non
potero tebonoꝛare sic deberē. quoniā introduxerim te in domū meā: ꝓpter infirmitatē
vꝛoris mee. et eius defectū. Et ait symeō ad eā. Scito q̄ doloꝛ z tristicia nihil stue aufe
rūt aduersitatis. nec tibi prosūt. desine ergo ab huiusmodi. z q̄re medicinaz vꝛori tue.
qm̄ meli⁹ tibi erit: q̄ in hac pertristatōe persistere. Et ait ei testudo. Jā ꝓ ea q̄siui medi
cinā. et oꝛ mihi nō posse curari: nisi sumēdo coꝛ symei. Et cogitās symeō i corde suo: di/
xit. maledict⁹ sit appetit⁹ iste. q̄ntas tribulationes infert hominibus. plus z mltū pl⁹
sit maledict⁹ apotecari⁹ ille q̄ eā sic docuit. Jā et sic duxit me mea magna concupia in/
cidere in laqueum. a quo nullū habeo refugiū. nec euasionē. nisi p argumēta et sollici/
tudinem Just⁹ quippe est sermo ei⁹ qui dixit. Quicūq̄ cōtent⁹ fuerit de eo qō datū est
ei. et nō q̄rit vltra: secur⁹ permanebit et illesus. viri āt cōcupiscentie: z q̄b⁹ nō sufficit qō
datū est eis: consumūt dies suos in malū. in tristicia: et in timoꝛe persistūt. Nūc g̃ mihi
opoꝛtun⁹ est intellect⁹. egeo consilio. quo valeā euadere a laq̄o in quem incidi. Et dix/
it symeus testudini. hoc qō q̄ris a me: q̄re nō dixist is mihi dū eramus in littoꝛe. iuisse
vtiq̄ ad domū meā. et accepissem coꝛ et portassem illō mecū. ac ipm vꝛori tue tradidis/
sem. tribus enī (vt dicūt sapientes) nō debet petitio denegari beremite. scz ꝓpter meritū
qō a deo expectat. et regi ꝓpt potentiā. et mlieri⁹. qꝛ sūt vita hoīs. et ei⁹ subsidiū. Dix
it ei testudo. z vbi est coꝛ tuū? Cui rñdit symeō. In domo mea relicq̄ illō. Cui dixit testu
do. q̄re hoc fecisti. Et ait symeō. qm̄ est nr̄e cōsuetudinis: vt q̄n a domo recedimus ad
occupandū aliquē socioꝝ nr̄oꝝ: ipm coꝛ in domo relinq̄m⁹. qm̄ est odiosū et vindica/
tiuū. nec nobiscū ferim⁹: vt nō valeamus odire amicos nr̄os. et sic amouem⁹ coꝛda no
stra. et nr̄a viscera mūdificam⁹ ab omni odio a socijs nr̄is. Nūc aūt si vis: redeam⁹: et
capiam⁹ illō. et tradā tibi. Et cū audiret testudo hoc verbū: gauisa est valde: z ait ad eū
Maximū bonū mihi facis: Et redūt cū eo festināter. donec ad littus maris pueniret
Et festinās symeō: saltauit de doꝛso testudis ad arboꝛē. z relicta testudine in terra: sta
bat symeō in arboꝛe. Et cū mltū tardasset: vocauit ipm testudo dicēs. Amice descendi.
z affer coꝛ tuū et eam⁹. Cui respondit symeō. Videō te me reputasse sic asinū. de q̄ vul/
pes dixit. nō habuisse aures z coꝛ. Dixit testudo. Quo fuit. Cui dixit symeō
¶ Dicit fuisse apō quēdā lacū leo: cui natū erat apostema. de quo extenuatus est. z ī ma
timū pueuit defectū. ita. vt venari nō posset aliq̄d ꝓ sua vita. Erat āt cū eo vulpes. cui⁹
vict⁹ erat: residuū leonis et qō sibi erat superfluū postq̄ cōedit. Et fctā ē hec egritudo leo
nis vulpi valde molesta. qꝛ amiserat escā z portionē suā. Quadā vero die: dixit vulpes
leoni. Dñe aīaliū. q̄re video te macilētū z pditū. Cui rñdit leo. hoc qō vides in me: nō
est: nisi ex apostemate qō accidit mihi. cui nō inuenio medicinā. nisi cū corde z auricul'
asini. vt loto meo coꝛpe bñ in aq̄ fluente. comederē illas. et tūc reficerer. Dixit ei vulpes
hoc mihi facile est. qm̄ scio ꝓpe nos fōtē. ad quē fullo venit oi die ad cādidādū pannos
secū ducēs asinū quē ducā ad te. vt de eo capies qō vis Dixit ei leo: si mihi hoc feceris:
erit apō me maꝛia gr̄a. Et festinās vulpes: accessit ad locū vbi erat asin⁹: dicēs ei. Quo
video te defectuosū z macꝛ. Cui rñdit asin⁹. hoc ē ex malicia mei pr̄oni. q̄ me affligit et
tenuat fame. Et ait ad eū vulpes Quare igit vis eē secū. Et rñdit asin⁹ Quo valeo ire
Ubicūq̄ ei iero: sile mihi cōtiget Et dixit vulpes. veni me cū ad quoddā pascuū bonū
in quo sūt mlte asine. nec ē ibi mugit⁹ leonū: nec strepit⁹ feraꝝ. Et audiens hec asin⁹:
placuit sibi. z dixit: ñ solū tecū vado ꝓpt asinas. sz ex nimia dilcōe quā habeo erga te Et

Capitulum V

exurgens iuit cũ eo. Uenientibus illis ad leonẽ: gauisus est leo. Cum autem inuadere vellet asinũ leo: ex debilitate corporis sui nõ potuit ipsum laniare. Et dimisit asinũ ille sum ab eo discedere. Cũ hoc vidisset vulpes: ait leoni. Domine ferarum: quid est hoc quod fecisti? Juro tibi: si illum dimisisti tua voluntate: magnum laborem et afflictio/ nem famis mihi intulisti. Si vero ex tua impotentia dimisisti: ve nobis. quia perditi sumus. nec in nobis amplius erit potentia acquirendi vitulum. Et nolens leo: q̃ per penderet vulpes suum defectum cogitauit dicens. Si dixero ei: quia volui ipsum di/ mittere: reputabit me fatuum. Et ait ad eum. Si poteris ipsum iteꝝ ad me ducere. in/ dicabo tibi quare illud feci. Dixit vulpes Jam expertus est asinus deceptionem meã. vadam ad ipm secundario: et ei parabo argumenta que potero. Et exurgens: iuit ad ipsum. Et cũ videret cum asinus alonge: dixit ei. Ue tibi: quid amplius queris in me agere.

Et ait ad eũ vulpes: non intendo in te agere nisi omne bonum. Uerum tamen veni tẽ cum ad ad asinas quas tibi dixeram et vidisti quid tibi faciebant ex nimia earum dile ctione erga te. et quia tua conuersatione delectabantur. Tu autem expauisti: est timãs tibi in malum facere. Uerum tamen si parum sustinuisses: vidisses gloriam quam nũ q̃ vidisti. Et cum asinus a diebus suis non vidisset leonem. nec sciret quid esset: redi/ it secundario tum vulpe qui affectabat esse cum asinabus. quas sibi significauerat Et cum accederet ad leonem: rapuit ipsum leo: et interfecit illum: et dixit vulpi. Conserua ipsum: donec vadam et abluam corpus meum. iuxta informationem medici mei. Et cum iret leo ad lauandum se: comedit vulpes aures et cor asini. Et cum rediret leo. di/ xit vulpi. vbi sunt eius auricule et cor. Cui respondit vulpes. Scire debes. quoniam si habuisset auriculas et cor quibus me audiuisset et intellexisset: non iterum ad te ve

Capitulum VI

nisset postq̃ de manu tua euasisset.

Porro induxi tibi hanc ꝑabolam: vt scias ꝙ non ego sicut ille ai inus facere volo: dixit symeus ad testudinem. Tu quoq; me decipere intendebas seductionibus et proditionibus: et euasi a te: meo consilio et intellectu. Dicit aũt: ꝙ quicquid stultus dissipat: sapiens reparat. Et ait ad eum testudo. Justus es in sermõe tuo Et scio quidem: quoniam vir sapiens abbreuiat verba: et perficit opera. et omnia per que peccata recognoscit et emendat stulticiam suam per suum intellectum. Sicut homo luctans et corruens: in eadem informatur et eleuat. Sendebar philosophus inquit. ꝙ quicunq; querit aliq̃d preciosi: et inuenit illud: sollicite studeat: diligentiamq; frequenter apponat. ne per leues et viles occasiones rem vtilem inuentaz amittat. nõ enim semper alicui conceditur post dãnum. acceptum meliora acquirere Et super hoc ait rex disles philosopho sendebar. pea fabulam tuam intellexi ꝙ decet viros sapientes considerare et animaduertere. vt rem sibi acq̃sitã conseruare sciat: et ad comodum seu profectum exponere. cum non solum reputatur sapiens. qui multa scit congregare: seu per scientiam: laboremue multa adipisci: sed qui collecta: acq̃sitaq; reseruare scit ea ac in rebus sue persone vtilibus exponere. Quicũq; enim hoc facit: nñq̃ diebus quib⁹ vixerit penitebit. Summeq; cauendum est: ne forsitan eius precipitet intellectus aliqua in re. ne labor sit ei inuanus: cum recuperare non poterit quis: quod amisit

¶ Explicit capitulum sextum

Capitulum VII

¶ Incipit capitulum septimum Et est de eo qui celer est in suis negocijs: non respiciens finem. et quid ipsi eo euenit. quod summe est animaduertendum

INquit rex philosopho Sedebar
Aduerti quedam verba tua: quibus percepi. quomodo amitti tur res quando nescit homo ipsam conseruare. Nunc vero in/dica mihi de eo qui festinus est in suo opere: suisq; negocijs. ea et considerans minime. futurorum ve ignarus: seu cogitatiu⁹. Super hoc q; mihi vt a vobis quedaz detur parabola: affecto summe. Inquit super hoc philosophus regi. Quicūq; est: sicut dixisti: non respicies futura: corruet in suis negocijs. et in suis factis penitebit postea. et erit eius negocium simile illius: quod refertur de heremita z de eius cane: quem sine culpa interfecit. non inquirens rei veritatem: radicemq; rei p uidendo minime. Dixit rex. Quomodo fuit. Inquit philosophus

¶ Dicuntur fuisse in quadam ciuitate viri boni et recti. quorum vnus erat heremita. bonus et colens deum. cui erat vxor sterilis. In processu vero dierum: concepit mu/lier. de quo gauisus est heremita non modicum. dicens vxori sue. Gaudere et exultare debes: cum nascetur nobis filius: qui deo auxiliante anime nostre erit restauratio. et solaciū nostri corporis et cordis. quem regam bona doctrina. vt crescet in bonis mo/ribus et fama. et magnificabit deus nomen meum in ipso. et relinquam post me bonā memoriam de me. Et respondens mulier ait ad eum. Nequaq; loqui debes de eo qō nescis. nisi tibi phas est hoc dicere. Quis enim te certificauit si peperero aut non? Et si masculum peperero aut feminam: aut vtrum vixerit natus: aut qualis erit ratio pueri: eiusq; distractio. Relinque igitur hec: z spera in domino: et expecta eius volūtatem Nam vir sapiens non debet loq̄ de his: q̄ nescit. nec iudicare temptet opera diuina. Inutiles enim cogitationes in corde hominis sunt q̄plures. consilium tamen domini confirmabitur. Quicūq; enim assumit talia verba loqui: accidet ei simile qō accidit heremite cuidam super quem vas mellis effusū est. Et dixit mariti⁹ eius. Qūo fuit hoc? Ait vxor

Dicit q; olim quidam fuit heremita apud quendam regem: cui rex prouiderat quoli/bet die pro sua vita. scilicet prouisionem de sua coquina. et vasculum de melle. Ille vero comedebat decocta. et reseruabat mel in quodam vase suspenso super suū caput: do/nec esset plenū. Erat aūt mel percarū in illis diebus. Quadam vero die: dum iaceret in suo lecto eleuato capite: respexit vas mellis qō super caput ei⁹ pendebat. Et recordat⁹ quoniam mel de die in diem vendebatur pluris solito seu carius. et dixit in corde suo: Qū fuerit hoc vas plenum: vendam ipsū vno talento auri: de quo mihi emam decem oues. et successu temporis be oues facient filios et filias. et erūt viginti. Postea vero ipsis multiplicatis cū filijs et filiab⁹: in q̄ttuor annis: erūt q̄ttuor centum. Tunc de q̄/buslibet q̄ttuor ouibus emam vaccam et bouem et terram. Et vacce multiplicabunt in filijs. quorū mascl̄os accipiam mihi in culturam terre. preter id qō percipiam de/is de lacte et lana. donec non consūmatis aliis q̄nq; annis multiplicabūtur in tantum q; habebo mihi magnas substantias et diuitias. et ero a cūctis reputat⁹ dives z bonestus. Et edificabo mihi tūc grandia et excellentia edificia pre omnib⁹ meis vicinis et consanguinib⁹. ita q; omnes de meis diuitijs loq̄ntur. nonne erit mihi illō iocūdū: cū omnes boies mihi reverentiā in omnib⁹ locis exhibeant: Accipiam postea vxorez bonam de nobilib⁹ terre. Cūq; eā cognouero: concipiet et pariet mihi filiū nobilem z delectabilem cū bona fortūa et dei beneplacito. q̄ crescet in scientia et virtute. et relinquā mihi per ipsū bonam memoriam post mei obitū. et castigabo ipsū dicens: si mee recal/cit rauerit doctrine. ac mihi in oīb⁹ erit obediens. z si nō: penitiam cū isto bacl̄o: z creto

baculo ad percutiendum: percussit vas mellis et fregit ipsum. et defluxit mel super ca/
puteius.

Hanc protuli parabolam vt de his que nescis: non loquaris Dicit enim. Non ex/
ulter de die crastio. qz nesc qd accidet hodie Et audiēs hec heremita siluit. z correct⁹ ē.

¶ Adueniente autem tempore partus antedicte mulieris peperit filium pulcrum et d
lectabilem. super quo ambo gauisi sunt. Et consummatis diebus purgationis mulie

lieris: dixit suo marito. Sede hic cũ puero: vt vadã ad balneũ: ⁊ mundabo me. Et pr̃e remanente cũ puero: ecce venit nũcius regis ⁊ vocauit eũ ad regẽ. habebat ãt in domo canẽ q̃ cũ vidisset serpẽtẽ de foramĩe exeũtẽ ⁊ ad pueꝝ accedentẽ. vt ip̃z offẽderet: rapuit ip̃z. ⁊ eũ in frusta detrũcauit. ⁊ remãsit os canis sanguĩe pollutũ. Et factũ est cũ rediret heremita de domo regis: apto ostio: exiuit ad eũ canis Et vidẽs heremita os canis eẽ sanguine pollutũ: estimauit pueꝝ offendisse. et ꝑcutiẽs ip̃z fortiter interfecit illũ. nec meditatus est in suo facto. Postea vero intrauit domũ: ⁊ inuẽto puero viuo: ⁊ serpẽte mortuo añ ip̃z: sciuit: qm̃ canis serpẽtẽ interfecerat. ⁊ penituit eũ valde. et doluit mlr̃tũ. dicẽs vtinã nõ natus eẽt puer iste. et nõ interfecissem canẽ meũ. nec ꝑ tãto bono tantũ retribuissẽ malũ ei. Talia eĩ sũt opa illi⁹: q̃ ingrat⁹ est de receptis bñficiis. Et rediens mlr̃ier ad domũ suã: vidit canẽ ⁊ serpẽtẽ interfectos. et interrogauit maritũ sup̃ hoc. Cui exposuit negociũ. ⁊ ait ad eũ mlr̃ier. Talis ẽ fruct⁹ cuius libz agentis opa sua cũ festinãtia nec p̃uidẽs res añq̃z ꝑtractet eas. Quicũq̃z eĩ sil'i mõ facit. penitebit et cõtristabit̃. ⁊ nõ proficiet ei q̃cq̃z. neq̃z cedet de suo corde tristicia. ¶ Post hoc dixit Sendebar regi. Veri intelligẽtie ⁊ prudẽtie p̃uidẽtes diligẽter in suis ꝓcessib⁹ ꝑueniũt ad id ad qd̃ viri cõcupiscibiles et furiosi ꝑuenire nõ pñt. Et ꝓpter hoc decet viꝝ prudẽtẽ cõsiderare h⁹modi ⁊ se ab illis p̃seruare. vt sua opa fiãt cũ diligẽtia ⁊ ꝓbitate. vt ꝑ hec ad suũ intentũ ꝑueniat

¶ Explicit capl'm septimum

¶ Capl'm octauũ De murilego et mure. Et ẽ de inimico q̃ req̃rit pacẽ cũ suo inimico tp̃e necessitatis

Inquit rex philosopho Sẽdebar

Intellexi verba tua q̃ mihi r̃tulisti ꝑ illo q̃ sua opa ĩꝓuide ꝑtractat ⁊ q̃d vltĩo ei accidit inde. Nũc ãt indica mihi ꝑ viro imbecilli. qñ incidit in manũ inimicoꝝ suoꝝ: q̃ decet ip̃z argumẽta suscipe: vt de manu illoꝝ euadet. aut adhereat alicui ip̃oꝝ: ⁊ recipiat ip̃z ĩ sociũ ꝓpter illd̃ qd̃ ip̃e indiget ꝑ sui euasione. et liberatione a malo. ⁊ cũ eo alios suos vniuersos inimicos supet. ⁊ ab ill'ñ capiet̃ de cõsilio illius inimici q̃re amicus eius effcũs ẽ ⁊ qũo ei eẽ debeãt sue ingemiatões. Inq̃t phũs Scias q̃ oĩ tẽpore inimic⁹ fit amic⁹: Nõ ãt amic⁹ inimic⁹. Quoniam qñ q̃s videt suũ inimicũ: esse sibi refugiũ in aduersitatibus. et quia inimic⁹ iuuabit ipsum. ⁊ reddit̃ eorum dilectio in inimicitiam. Sz qñ q̃s videt ex amico aliq̃d qd̃ nocet ei: reddit̃ eoꝝ vehemẽs dilectõ in inimicitiam. Et fortasse q̃dẽ nõ licet ꝓbũ hoĩez cõfidere in suo inimico. nec ip̃z hr̃e fidelẽ ꝑ sua ꝑsona. Sz debet ei⁹ fcã respicere. ⁊ facere qd̃ vtile ẽ. Quicũq̃z vero respexerit qd̃ ei ꝓficit ⁊ nouerit qũo q̃rat pacẽ sui inimici tp̃e suo. ⁊ qũo inimicari debeat ei. qui amicus erat ad magna perueniet ⁊ suum habebit optatũ. Quẽadmodũ fecerũt mus ⁊ murileg⁹. q̃ ex societate amortis ꝑicl'oeuaserũt. Dixit rex. qũo fuit. Inq̃t philosophus

¶ Dicit̃ q̃ erat q̃dã magna arbor circa littus mar⁹ in q̃dã maxĩa planicie. erat ãt ĩ radice istius cauerna cuiusdã murilegi: cui⁹ no m̃ erat pẽdẽ. Et cũ sepe venirẽt ibi venatores ad venandũ. Quadã vero die veniẽtibus illis ⁊ expositis ibi rethibus: incidit in illa iste murilegus. qd̃ vidẽs q̃dã mus: noĩe rem: exiens more solito ad q̃rẽdũ sibi escã vidit murilegũ captũ rethibus et gauisus est: nesciẽs suũ finẽ: ⁊ q̃d sibi accidere posset. ⁊ respiciens post se: vidit canẽ insidiãtẽ sibi. ⁊ eleuas ocl'os ĩ altũ: vidit in ramo arboꝝ: auẽ volẽtẽ ip̃m rapere. Tũc estimauit mus. qm̃ si retrocederet caperet̃ a cane. et si vltra iret: raperet̃ ab aue. Et vidẽs: qm̃ circũdederũt ipsũ vndiq̃z pericula: cogitauit in se dicens in se. Multe tribulationes congregate sũt aduersũ me. nec ẽ q̃ me ab eis eruat: nisi argumenta ⁊ meus intellectus. Nũc ãt nequaq̃z debet cor meũ stupescere ab his nec turbari. Non enĩ debet a viro sapiẽte eius intellectus ⁊ prudentia recedere. Intellect⁹ enim sapientum ipse est q̃ eos saluos reddit in hora tribulationis. nec debent stupescere i his q̃ facere debent.

Capitulum VIII

Et considerauit mus dicens Non est mihi melius consiliũ: q̃ adherere huic murile/
go: et ei⁹ pacẽ req̃rere. Nam video sibi similes venisse tribulationes: q̃ mihi aduenerẽt
a quib⁹ nullus valet ip̃m liberare: Et forsitã audiens murilegus verba mea bona: fi/
delia et recta: que sibi ostendam: credet in me. ⁊ pacẽ meam requiret ꝓ sui bono et libera
tione. et cũ hoc forte similiter et ego ab hoc periculo euadam. Et accedens ad eũ: dixit
ei. Quo habes? Cui respondit. Tu vides me esse in hac tribulatione. Et ait mus ad
eũ. Non ego mentior. nec dolose tibi loquor: sed pure et vere. q̃ diu desideraui hãc vi
dere diem: vt in malũ incideres. verꝫ tñ mihi etiã superuenit tribulatio: q̃ abstulit hãc
leticiam quã habebã aduersus te. Et nemo potens est te iuuare in hac tribulatione ni
si ego. Nũc aũt audi: que tibi dico: q̃ non est mendaciũ. Canis et auis inimicant̃ mi/
hi et tibi. ego aũt sum paruus et vilis: si reuertar: canis capiet me. ⁊ si recedã: rapiet me
auis. et si accedã ad te: interficies me. Et si nõ interfeceris me: liberabo te ab hoc peri
culo: rodens rethia. q̃bus tu iaces captus. Nũc aũt confide in meis verbis (q̃cũq̃ enĩ
non confidit in alũs: nõ alũ confidũt in eo. nec est sapiens) Recipe ergo a me societatẽ
et da mihi fidem tuam: vt possim in te confidere: et tu in me: vt non affligas me. Et si
cut quero vitam tuam: vt viuã: sic ⁊ tu debes querere vitã meam: vt viuas. Et quẽad
modũ nemo liberat̃ a mari: nisi per naues. nec naues nisi per homines: eas regentes.
sic nr̃a societate liberari poterimus de hac tribulatione: Et audiens murilegus verba
muris: nouit. q̃m fidelis esset sibi. Et gauisus est. Et confidens in ipso: ait muri. Ju/
stus es: et vere locutus es. Nũc aũt respice: et fac illud per q̃d erit pax inter me et te. q̃m
ego obseruabo tibi hanc misericordiã: quã feceris mihi. Dixit mus Da mihi fidem tu
am: ⁊ accedã ad te: ⁊ stabo tecũ. q̃ canis et auis q̃n videbunt hoc: amouebũt spem eoꝝ.
⁊ tũc ego videns illos recessisse: nec timebo eos: detruncando rodendoq̃ rethia: et fu/
nes: cum ĩ pace securus fuero ⁊ salute. Et murilegus dedit muri fidem suam Et acces
sit mus ad eũ. Et videntes hoc canis et aues: q̃m mus adhesisset murilego: recesserũt.

Capitulum VIII

Et accedens mus: rodit funes suauiter: donec euasit murilegus. Et dū roderet negli
genter: ait ad eū murilegus. Amice cur tam tepide agis in mei liberatione: Scire de/
bes: qm̄ sicut tuā festinaui liberationē: sic debes ⁊ tu meā festinare. qꝛ si forsitā hoc facꝫ
qđ recordaris nūc odū qđ inter nos est. Non decet viris qualis tu es hoc facere. nec ā
plius in tuo corde residere debet hoc odiū aduersus me. Justi enī viri et misericordes
non reseruāt sibi inuicem odiū. q̄uis eis offendat. vnico tñ beneficio remittūt offen/
sam. ⁊ adhibent eis societatem et dilectionē. quoniā q̄ ingratus est de accepto benefi/
cio meret malum. Et si malū facere proposuerit: erit ei⁹ finis ad malū et tribulationem
¶ Et ait mus. Duo sūt socii. Primus quidem est: q̄ fidelis est in suo amore. Secūdus
vero: cuius amor est cū dolo ⁊ fraude. ore suo loq̄tur pacē proximo suo. corde vero insi
diat ei. Et erit necesse penitus alicui adherere illi vt q̄ nilibet eoꝝ nitat ad illđ pro bo
no sibi. fidelis vero socius debet exponere aīam suā tribulatōib⁹ sui proximi in omni/
bus q̄ facere tenet ei: decet tñ viꝝ sapientē preseruare aīam suā. Quicūq; eī querens pa
cem sui inimici. et confidens in ipso: nec tñ cauens sibi erit. Quemadmodū si q̄s ꝓpriū
sequēs appetitum: ossa comedat: q̄ minime calor stomachi decoquere et digerere pote/
rit. Quapꝓter sibi malū causant. nec vllus debet respicere hominem nō proficientem
sibi. Decet eī nūc me respicere bonū qđ mihi fecisti. Et sicut iam perfecisti meū bñpla/
citū: ita debeo adīplere tuū beneplacitū iuxta meū cōmodū. Et preseruabo me a te: ne
mihi malū aduenīet qđ me coegit q̄rere pacē tuam. ⁊ erit tunc mihi tua societas causa
ruine mee. Oīa eī fieri debent suo loco. ⁊ tpe. Nā qđ non fit suo tempore ⁊ loco: nō ha
bet radicem: nec producit fructū. Nūc āt rodā funes tuos caute. relinq̄ tñ de illis vnā
q̄ tenearis: vt me offendere non possis. detrūcabo tñ tibi illā: qñ nō poteris mihi noce
re: cum tu a laqueo euaseris. Et factū est: cū venisset venator ad locū illū. videns illum
murilegus alonge: timuit valde. Et ait ad eū mus. Nūc vero venit hora: vt debeo ro/
dere rethe ⁊ tuū laqueū. Et factū est añq̄ accederet venator ad rethia: detrūcauit mus
vltimū funē: ⁊ liberatus est murilegus. Et ascendit in arborē. ⁊ mus in cauernā suam
ingressus est. Et accipiens venator rethia sua: abūt confusus in viam suam.
¶ Postea aūt exiens mus de cauerna sua vidit murilegū: qui ait ei. Amice nūquid acce
dis ad me: ex quo mihi totū bonū contulisti. decet: vt comedas fruct⁹ operationū tua/
rū: accede ergo ad me. ⁊ ne timeas. tu enī eruisti aīam meam a morte. Debes itaq; a me
et a gēte mea tuas ꝑcipe operatōes. q̄s in me operatus es. ⁊ oīa q̄ habeo tua sūt. ⁊ iura
uit ei murilegus. vt credere deberet in suis verbis ⁊ in ipo confidere. Et tñs mus: ait
ad eū. Quicūq; nescit cū suo inimico conuersari: sicut debet cū amico. ꝑcipue qñ talis
prius fuit inimicus: cuius ex necessitate tñ indiget: ita ꝙ suis caris debet humiliare su
am animā sub pedibus eoꝝ: sic ille q̄ stat versus elephantem dormiens. Appellauerūt
āt sapientes nomen amici: ⁊ de post suā considerare naturam: ille viuit amicus ꝓpter
bonū qđ sperat ab ipo. ⁊ inimici inimicus ꝓpter malū qđ dubitat de ipo. nō est aūt in
mundo inimicus. in cuius inimiciti a non sit mea dubitatō illa. Utit āt hō cōsilio ꝓ/
prio bono Et decet vnūquēq; cauere a suo inimico Et decet viꝝ sapientē qñq; credere
suo inimico ꝓpter bonū qđ sperat ab eo. Et relinquere amicū ⁊ eius societatē ꝓpter ma/
lū qđ timet ab inde aduenire. Sic eī ⁊ munera faciūt Uidem⁹ eī filiū seq̄ntē mr̄em dū
lactat eū. postq̄ vero lactare desinit: relinq̄re ipum. Sic ⁊ vir prudens debet sibi que/
rere vtilitatē ab amicis ⁊ aduersariis. Nā qñq; redūdat sibi bonū in inimicitia q̄ est int
ipm et suū aduersariū. Aut ex amici amicitia. nec debet vir prudens relinq̄re amicitiā
vetetis amici qñ eū non iuuat. nec ex ea percipit vtiliatē Sed debet apđ se amic⁹ repu/
tari et confidere debet in socio suo. Et timere inimicū. Quicūq; eī fuit inimicus. ⁊ po
stea factus est amicus ꝓpter aliqđ bonū qđ sperat. cessante illo bono: ⁊ ei⁹ cessat amicitia
Et redit in pristinū statū inimicitie. Sic aq̄ calefacta ꝑ ignē. q̄ remota ab igne: reddit
frigida vt fuit. Tu autem es mihi maior inimicus omni creatura de mundo. Sed
propter bonum ⁊ lucrum ꝙ quilibet nostrum iecipit ex altero accidit nobis nunc: vt

facti essem⁹ socii. Nūc āt expirauit timor de quo timebam⁹. et redūt odiū qđ fuit inter nos. Et bñ scio ꝙ tuū odiū erga me: ē sic ex dieb⁹ antiq̄s. ⁊ cū ego sim cib⁹: tu vero comestor. Et ego debilio. tu vero fortis: qūō poterit inter nos esse societas. vt velim a te deuorari| Et propter hoc ñ credā te in eternū Quicūq; credit inimico suo: vltīo incidet in manū ei⁹. Dixerūt āt sapiētes. Unusq̄sq; vir prudens tūc debet adherere suo inimico: qñ alter indiget altero. Humiliare debet se añ ip̄m: ⁊ tradere aīam suam in manū ipsius. ⁊ fugere ip̄m qñ decet. nec confidat in ip̄o. sed estimat ip̄m sic fuerat in principio. Uniuersa enī pericula q̄ occurrūt hoīb⁹: nō sūt nisi ex sua cōfidentia quā habent ad inuicem. Oēs q̄dem in viro intelligenti confidūt. Ip̄e aūt nō in oī homīe confidit. sed ꝓ se q̄rit argumenta. Nūc vero multū remota est amicitia q̄ fuit inter me et te ⁊ venatorē. Et licet ego distem a tua societate: diligo tñ te ꝓpter bonū qđ mihi fecisti magis q̄ꝫ pri⁹. a te q̄z decet idē erga me velle. Et ingrediente mure ad foramen suū: abūt murilegus ī viā suā. ¶ Postea vero dixit philosophus regi Considerādū est qm̄ q̄ꝫuis mus sit debilis: q̄siuit tñ viā bonā sibi ꝓ societate ei⁹ inimici. ⁊ confidit in eo. Timuit āt ip̄m qñ inimicos expulit q̄ erāt circa ip̄m. ⁊ sic ip̄e cū suo inimico a tribulationib⁹ euasit.

¶ Capl'm ix: de rege ⁊ aue. Et ē de socijs q̄ inimicātur ad inuicē. ⁊ qūo debeāt se cauere ad inuicem

Inquit rex disles Sendebar suo philosopho Intellexi ꝑabolā de viro adherēti inimico suo vt iuuent̄ ad inuicē: donec euadēta ꝑiclo qđ timēt̄ Nūc autē affer mihi de viris inimicantib⁹ ad inuicem: q̄liter se ab inuicē oꝑtꝫ preseruare. Et ait philosophus. Uiri prudentes ⁊ discreti nō nō debent confidere in suis inimicis: etiam si pandant sibi dilectionem ⁊ fraternitatem: quemadmodū egit auis erga regeꝫ cuius filiū erbauerat. Dixit rex. Qūo fuit. Inq̄t philosoph⁹

Capitulum IX

¶Dicit fuisse quidā rex in india.qui habebat auem vnam pinzam nomine.que docta erat loqui et intelligere sermones hominis.Cui vnus erat pullus. Et mandauit rex cuidam puelle domus:vt conseruaret et nutriret eaz diligenter. Postea vero peperit vxor regis filiuz.et adherens pullus auis ipi puero:ludebat cū eo. z conuersabāt tota die stantes et comedentes et sollicitātes simul. Pinza vero ibat singulis diebus ad q̄n dam montē:ferens duos fructus ex dactilis.quoz dabat altez pullo suo. altez vero: puero regis. Erat aūt fructus iste addens ad virtutem et vigorem ipsorū:vt cito ma/ gnificarent. Cūq; vidisset rex vigorem pueri:adhibuit maiorez dilectionem erga pin/ zam.et addidit grām in oculis suis. Quadū vero dic:cū iuisset pinza ad ferendum fru ctus solitos:ascendit pullus in sinū pueri:vt cū eo luderet more solito.puer vero affe/ ctus ira z tedio contra illum.p̄cipitauit eū in terrā.et mortuus est pullus.

¶Cūq; rediisset pinza de monte:videns suū pullū interfectum z prostratū in terrā:do/ luit multū:et contristat⁹ est:z ait. Maledicti sūt oēs reges.q; nihil est in eis fidei z mi sericordie. Et ve illi quē deus eoz societate vulnerauit. Nō ei reputāt sociū et amicū. z nullū diligūt:nisi a quo sperāt aliq̄d vtilitatis recipere. Et cū illō ab eo habuerint: nō habent amplius erga illū societatē z amorem. z oīa opa sua dolosa sūt: et fraudulenta. Et cogitauit in se pinza dicens.non quiescā:donec vindicabo me hodie ab isto crude li aduersatore.cui non est amor et fidelitas.q̄ suos perdit familiares et fratres:et eos q̄ comedunt in sua mensa.

¶Et exurgens:irruit super puerū:et eius effodit oculos suis pedibus.et volans: repo suit se in loco excelso. Et annūciato hocregi:doluit:z factus est tristis valde. Et quesi uit argumenta:vt dolis pinzam caperet:z eā perderet

Et equitans rex ad q̄rendū illū: vidit ipm alōge. Et accessit ad ipm: vocans eū suo noie dicēs. Remisi tibi offensā tuam:z apud me amicus es. Conuertere & ad me:ne timeas. Et nolens auis redire ad ipm:ait. Scio domine rex: q; per/

l

ditor condamnari debet secūdū sui impietatez et mensuram qua quis mensus fuerit eadem remetiet ei. Quis tardet illud negociū: et si tardet in hoc seculo: nō tamen tardabit in futuro. sed ipe deus visitat peccatū pīm sup filios z filioz filios. Super qō ait mihi fecit filius tuus: cito accepit meam vindictaz. ipsi et in vita sua opera talionis retribui. ¶ Dixit ad eū rex. Vere peccauimus cōtra filiū tuū: et offendimus te. Verū tū tu dedisti nobis vltionem: non reputamus te in hoc contra nos peccasse. Hūc aūt cōuertere ad nos secure. Et ait pinza. Non redibo ad te. qm̄ viri sapientes prohibuerūt hominē se rei periculose exponere. Dicūt ei. Nequaq̄ inclinet cor hominis ad verba blandiciarū sui aduersarū: et hominem qui ipm honorat. nec suū cor decipiatur circa hoc. Non ei reperiet in odio bona fides: nisi vt preseruet ab ipo. Dicit āt q virintelligens reputare debet fratres et socios eius suos proximos Viros vero fideles amicos filios autem potentiā et famā suam· mulierē: litem. et filiam suaz quasi discordam Eos vero cōsanguineos aues famelicas. Sed personam suā inter eos solam separatam modo vero ego separatus a te: hāc recepi tribulationem. z prius honorasti me tāto honore: qō nullus referre habet nisi ego. Recede ergo in viā tuam cū pace. qz ego recedo i viā meā. Et ait ad eū rex. Si non accepisses vltionem ex nobis esset negociū scōm qō proposuisti. Verū tamē nos inchoauimus te offendere. tu quoq; iā accepisti vltionē sup hoc: q̄re ergo recusas ad me venire. reuertere ad me. qz tuam deleui offensam.

¶ Ait ad eū pinza. Scire debes: q inimicitie cordiū sunt potissime. cause z dolores intolerabiles. nec iustificant lingue de his que sūt in cordibus. Cor āt testat q in eo est magis q̄ lingua vere mō ōt cor meū mihi. cor tnū aduersus malū machinari. qz cor meum odit te. quo igit amabis me. qm̄ cū ego odiā te. Scire inq̄ debes q animus meus contradicit lingue tue. Ait rex. Nescis inimicitie contingunt quandoq; inter homies;

Capitulum IX

sed quicūcz est intelligens credit inimico suo: qñ ei fit fidelis. Et ait ad eū pinza. Ue ritas est sicut dixisti. Uerū tñ viri intelligentie invāt se cōsilūs et argumētis et cauent se ab illis. Sciūt nāqz q̄ inimici nō pñt sibi obesse potētia et viribꝫ: sz ingenūs z argumentis: quibꝫ capiūt boīes: quēadmodū pusillus homo capit elephantem suis ingenijs. qui maior est omnibus animalibus. Et notū est apud omnes boīes: q̄ q̄ntūcūqz homines capiant de auibus. et de illis mactent. nō pro tanto displicet illud alijs remanentibus. sed credūt illis. et obliuiscūtur que fecerūt in alijs Sic quoqz canes q̄ st̄ in adiutoriū boīm: qñ aliquis eoꝝ fuerit interfectus ab hominibus: nō pro tanto reliqui recedūt ab eis Ego aūt nolo esse: sicisti sūt. q̄ se negligūt ab huiusmodi pseruare. sz cauebo mea toto meo posse. Ait rex. Uir nobilis nō relinquet sociū suum. nec recedet ab eo. Non enī omnes homines sūt vnius et eiusdē nature. Quidā enīz sūt. a qbꝫ penitus homo debet se cauere: cūqz uis dederūt sibi fidē suā. Sūt et alij quoꝝ verba credē debet. qz verba opa iudicāt. Ait ad eum pinza. inimicitie valde et tribulatōes sūt. expedit āt vnūquēqz timere inimicitiā q̄ est in coꝛdibus regū. Uolūt eī penitus vindicari: et videt eis q̄ vindicta in huiusmodi est eis honoꝛ z fama. Non decet viꝝ intelligentie: vt decipiat coꝛ blandis sermonibus sui aduersarij. Inimicitia eī in coꝛde abscondita est sicut ignis. coopertus cineribus: qñ nō habet ligna. Simili modo aduersarius querit occasionem verboꝝ ad modū ignis ligna petentis. Et qñ aduersarius causam inuenit: accēdit sicut ignis. qō extinguere nō pñt nec diuitie. nec lingua humilis. nec honestas. nec anime hūiliatio. Sunt tñ alię viri: qbus inimicantur aduersarū. z pñt suis ingenijs illis resistere. Uerū tñ ego sum debilis consilij et scientie diminute nec est mee prudentie posse reprimere qō latet in tuo aio aduersū me sp. et ꝓpter hoc nunqz credā in te. Et mihi non videt melius consiliū qz recedere. z mea te in eternū elongare Ait ad eaz rex. Scis q̄ nullus potens est suo primo facere malū aut bonū: nisi qō de

us vult. Quia si deus predestinauit te per manus meas mori: non euades. Si vero n̄ est a deo p̄destinatū: tūc illesa a me manebis. Sed si ꝑuenires ad manus meas: et vellem perdere te: vtiq; nō possez. Et sicut homo nihil potest creare: sic nihil potest agere: nisi a deo sit p̄ordinatum. Nec tibi reputat̄ peccatum ꝙ interfecisti filiū meū: sed filio meo. quia pullū tuū interfecit. Ait ad eū pinza. Diuina predestinatio ita est sicut dixisti: non tamen prohibet hoc probum et discretū virum se ab inimico preseruare. deinde deū facere suum placitū. Scis enī: ꝙ si predestinatuz esset aliquem in aqua mori: nullus est qui posset eū eruere. Sed si accedentes ad eū astrologi manifestarent ei illud: p̄seruaret se toto suo posse. nec diceret se in aquam proijcere: vt adimpleret̄ diuinū placitū. esset nāq; fatuus q̄ hoc estimaret. Dixerūt enī sapientes. ꝙ q̄cūq; perdit seip̄m: non habet partem in presenti seculo nec in futuro. Nam propter hoc posuit diuina sapiētia aīam in corpore hominis: vt eam sciat conseruare. ne perdat depositu; quod ei traditū est: donec veniat ille: cuius est eam assumere. Et ob hoc dico: qm̄ licet sit predestinatū me perire ꝑ manū tuam: nūq̄ tn̄ accedā ad te meo velle et sensu. Scio eniz loqui te tuo ore verba: q̄ non sunt anime tue. Et scio etiā: ꝙ tu vis perdere me: ⁊ a me animā separare. Sed anima expauet mortem: ⁊ abhorret ip̄am. Odiū aūt nūq̄ recedit. Uos aūt nos queritis aues nisi propter tria. aut ad comedendū eas. aut ad ludendum. aut ad perdendū eas. Tu vero non queris me ad comedēdū: nec ad ludendū in me: sed ad interficiendū me pro tuo filio. Quilibet enī rennuit mortem: ⁊ eligit vitam. Uir autē intelligens potest relinquere mūdū: et pre timore mortis cultui diuino se tradere. Aut ergo facit illud ad saluandū animam suam: ꝙ non moriat̄. Aut ꝙ mlte tribulationes eū nō accipient. que omnes sūt mors. Dicit̄ autem: ꝙ sapientia est tristicia. ⁊ tribulatō est tristicia. accessus inimicoꝝ: tristicia. ⁊ accessus amicoꝝ: tristicia. egritudo: tristicia. senectus: tristicia. sed caput tristicie: oīm est mors. Cor āt noscit amaritudinem anime sue. Non enī tu estimas tribulationē: que mihi adueniret: si ad te venirem. Et ego scio q̄d habes in anima tua erga me. ex hoc qd̄ habeo in aīa mea erga te. Quapropter non est mihi vtilis societas tua. Qr̄ si essemus socij: et fideles ad inuicem: nn̄ eēm tuoꝝ operū recordatus: et tu mec ꝛ: vtiq; tūc corda nr̄a eēnt omnino ꝑmutata. Et ait ad eam rex. Non est bonū homini habere potentiam remouendi: qd̄ in eius est anima. vt tollat odiū. et inuoluat se ad amorem. propter hoc: homini datus est intellectus: vt de suo corde malū auferat: qn̄ uoluerit. ¶ Et ait ad eū pinza. Inimicicia similis est apostemati pedis. qr̄ quantumcūq; plus q̄s se sustentauerit sup eo ad ambulandum: tanto plus addit ad sui dolorez. Uel oculo egrotanti: quo occupato a vento: aut ab alia renociua: plus addit̄ in sui dolorem ⁊ languorem. Sic se habet homo: q̄ odio habet̄ a suo inimico. quātumcūq; plus accedit ad eū: vultus sui cordis tanto magis aperitur ⁊ augmentatur eius dolor. ⁊ innouat̄ languor. Et quicūq; ignorat res qūo intret in eas: et exeat ab illis. ⁊ per viam malam se immittit: ip̄e est: q̄ necat seip̄m. Et quicūq; nō est potens multū cibi aut potus sustinere: et suam naturam nitit̄ fatigare vltra posse: ille vult perdere animam suam. Similiter: quicūq; in os suū intromiserit maiorem bolum: q̄ deglutire poterit: ip̄e suffocabit seip̄m. Et quicūq; decipit cor suū in verbis sui aduersarij nec sibi cauet ab ip̄o: ip̄e met: plus q̄ alij: inimicatur sibi. Nec decet quemq̄ respicere: qd̄ deus statuit de homine. sed sibi precauere debet: ⁊ confirmare se in suis processib⁹. Et si contingat res aliter q̄ ip̄e estimauit: innocens est peccati. Nec decet viꝝ prudentem in loco periculoso persistere: cū ponit inde recedere. Ego aūt multa loca habeo: ad que si iuero: nihil boni mihi deficiet. Mores q̄ppe sūt quandoq;. quos si obseruet: ad suum votū perueniet. et erūt ei subsidiū: qm̄ saluus permanebit. et eū in terra sue peregrinationis alloquent̄. et ei administrabūt suum victū. Et acq̄ret sibi socios ⁊ amicos Primus. ꝙ sit innocens manibus: ⁊ nihil mali hominibus inferens. Secūdus ꝙ sit vir qui scit discernere bonū a malo. Tercius ꝙ elonget se ab omni peccato et infamia. Quartus ꝙ sit vir nobilis in operibus. Et quintus est: ꝙ sint eius opera ad honorē

dei. Quando vero in viro intelligenti perfecti fuerint mores isti. et ei aliq̃ supuenerit tribulatio. ab illa poterit liberari vt pergere poterit ad quemcũq; locoꝝ secure. et nõ dolebit de filijs et filiabus suis. aut de eius vxore. et progenie. aut de aliq̃ re mũdi. qr deus negocia sua adimplebit.

¶ Caplm x. de Sedra rege. Et ẽ de eo q̃ prorogat irã suã: vt vicia sua superet.

Inquit rex dilles sẽdebar suo philosopho Aduerti quippe verba tua et intellexi ea que mihi dixisti. Quoniam quicũq; irascit aduersus suũ dñm. aut eius dñs aduersus ipm: ꝑseruare se debet vt nõ cõfidat alter eoꝝ in altero. Hũc ãt adduc mihi parabolam: ad quod oporteat regẽ agere tpe aduersitatis et tribulationis p sue persone et regni cõseruatõe. Inq̃t philosophus. Nichil ẽ in mũdo: quo rex possit cõseruare suũ regnũ. ac suã aiaz glificare: nisi cũ suoꝝ viciorꝝ mortificatõe. et eius ire progatõe in suis gestis vniuersis Cõseruat ãt hãc virtutẽ nobilitas. et p eã cõfirmat. Et q̃ cõsulet rex cũ suis viris intelligentibus: expertis in operib⁹. Sz melior oĩm virtutũ ẽ: q̃ prorogat irã suã qñ irascit cõtra aliquẽ: et nolit eũ statiz offendere. Et maxime oportunũ est regib⁹. q̃ consiliant cũ viris intelligẽtie. et legalitatis. et in suis factis se gerent prudẽter. Vir vero sapiens qñ agit cõsiliũ cũ suis sapientib⁹: erit suũ propositũ ad lucẽ. Et qñ fuerit rex sapiẽs et ei⁹ consiliarius fidelis: et intelligẽs sup oĩa secreta. et ꝑstet toto suo aĩo regi fidele cõsiliũ: ꝑsperat ille rex in vniuersis ei⁹ fctis. Et pacẽ habebit cũctis diebus vite sue. et ad suũ deveniet optatũ qñ cõsiliũ exaudit suoꝝ p̃cipũ. Et ea q̃ dicũt: obseruat. et remittit irã suã qñ eũ fatigãt verbis. et oĩa recipit facie placabili Quẽadmodũ fecit Sedras rex Indie cum suo principe p̃ belebat vxorẽ regis Dixit rex. Quo fuit. Inq̃t philosophus.

¶ Dicit q̃ fuit q̃dã magnificus rex regũ Indie: noĩe sedras: cui erat princeps q̃dã: nomine beled. Erat ãt vir ille prudẽs et intelligens. deuot⁹. volũtati regis et suis mãdatis obediẽs. habebat ãt dulcedinẽ verboꝝ et bũilitatẽ lingue. Quadã vero nocte cũ rex ia/

ceret in lecto vidit in somno octo somnia. et exitatus: iterũ somniauit eadem somnia Videbant ei duo pisces rubei erecti super suis caudis: q̃ stabãt ante ip̃z. ꝛ due aues aquatice volantes post se. ꝛ corruerũt in manus eius. Quidam vero serpens transiuit per suum pedem sinistꝝ: ipe vero erat sanguine totꝰ inuolutus. Et vidit suum corpus aqua ablui. ꝛ q̃ staret super montem album aspiciens assistebat suo capiti columna ignis Item Videbat quandam auem albam fodientem suũ caput. ¶ Diluculo vero turbatus est spũs regis. et mandauit vocari ante se viros cuiusdã ciuitatis doctos in interpretatione somniorꝝ. Erant autem viri illi eorum quorum antea interfecit duodecim milia virorum bello. Qui cũ venissent ante eũ. narrauit eis somniũ suũ petens vt illud ei deberent interpretari. Qui prudentes dixerũt. magnũ mirabileq̃ hoc quoniam vidisti visionem quam nemo vidit vmq̃. sed placeat tibi. vt oẽs cõgregati prouideamus super interpretatõe somni. Et redeũtes: renũciabimus tibi post septem dies. qõ cũ placeret regi: constituit eis terminũ

¶ Et bi viri conuenerũt in consilium inter se. dicentes. Scimus bene q̃d in nobis egit ille tyrannus. qꝛ dissipauit ex nobis duodecim milia virorꝝ. Aduenit nũc nobis tẽpus quo vindicari poterimus de eo. ꝛ habemus causam. qꝛ de ipso poterimꝰ nostrum desiderium adimplere. Nũc aũt eũtes ad eũ: aggrauabimus sibi rem. ꝛ ostendamꝰ ei ipam valde timorosam ꝛ difficilem in oculis eiꝰ: significãs ei rem esse pessimam ꝛ dubiosam: donec pre nimio timore adimplebit omnia q̃ sibi consulemꝰ. ꝛ qñ illud videremus ab eo: dicamus ei. Tradere te oportet nobis amicos ꝛ familiares tuos. vt eos iugulemus. Non enĩ cessabit a te sanguis: quem vidisti: nisi per sanguinem tuorũ familiariũ. Et quando quesierit a nobis: qui sint illi quos q̃rimus: dicemus ei Volumꝰ belebat reginã q̃ dilectior est apd̃ te ceteris mulieribus tuis. ꝛ volumus filium tuũ primogenitũ. q̃ post te successurus est in regno. volumꝰ filiũ fratris tui: secretariũ ꝛ dilectũ tuũ Volumus et beled principem tui exercitus: ꝛ tuũ consiliariũ. Volumꝰ ꝛ tuus

ensem. cui in mundo similis non reperit. Volumus ⁊ albuz elephantem quem equi/
tas ad bellū. ⁊ volum⁹: vt addas ad hos Kynaron sctm̄ amicū tuū. cū his poterimus
vindicari ex eo. ⁊ qn̄ nobis hec omnia concesserit: dicemus ei. Scias dn̄e rex. hec oīa
erūt redemptio aīe tue. cū q̄b⁹ ⁊ te a morte redimem⁹. Postea vero congregati omnes
orabim⁹ ad deū pro te: vngemus latus tuū sinistꝝ sanguine. ⁊ aspgem⁹ te aqua: donec
ab omnibus tuis mūdificaberꝫ peccatis. q̄ rethe sūt pedū tuoꝝ. ⁊ quasi te exterminas/
sent: nisi dei misericordia tibi hoc reuelatū fuerit vt non perires Postea vero vncta a
nobis facie tua oleo precioso: accedes ad palacium separata a te diuina sentētia. Nūc
āt si ad hoc cōsenseris: et tibi dare placuerit nobis p̄dictos familiares tuos. vt ꝑ eos
aīam tuā redimem⁹. euades ab hoc periculo et viuas. Si vero tuus anim⁹ hec nobis
dare noluerit. te graue inuadet periculū. q⁊ aut morieris. aut ex tuo regno exulaberis.
Nos aūt qn̄ nobis hec concesserit: perdere eū poterimus ex hac vita.

¶ Et cōfirmati sūt super hoc consilio ⁊ venerūt ad regem: ⁊ aiūt ei. Jā libros nr̄os in
spexim⁹ ⁊ deliberauim⁹ cōsiliū sup negocio regis: q̄d sit faciendū dn̄o regi in augmen/
tū gl̄e ⁊ vite. Nūc āt placeat regi oēs a facie sua recedere. ⁊ annūciabim⁹ regi q̄d fieri ꝓ
uidebim⁹. Et omnibus recedentib⁹: annūciauerūt regi cōsiliū eorū. Et audiens hoc
rex: turbat⁹ est dicens. Meli⁹ est me mori q̄ꝫ viuere. si oēs istos interfecerim: q̄ gaudiū
sūt aīe mee. ⁊ vita carnis mee. Et si hoc fecero: oīno mortuus sum: nec vm̄q̄ꝫ regnabo
⁊ ꝓpter hoc istud nō faciā. q⁊ mors est separatio amicoꝝ. idē ē apd̄ me. Cui dicūt Si ti/
bi nō displicet: ostēdem⁹ tibi q̄ verbū tuū nō est cōueniēs: ex quo alios reputas tibi ma
gis dilectos q̄ꝫ ꝑsonā tuā Sed nequaq̄ꝫ hoc dn̄e rex. cōserua poti⁹ te ⁊ regnū tuū. ⁊ fac
qd̄ tibi diximus. et erit tibi bonus finis Et sufficiat tibi persona tua. et eā noli cam/
bire ꝑ alienā Nā si vniuersi amici tui et socū trāseūt: alios poteris inuenire. Et si tue
mulieres pereāt: alias recupabis Et cōsidera qm̄ tua vita ē in tuo regno. nec ad regnuz
ꝑuenisti nisi forte ꝑ bellū ⁊ mltis laborib⁹ ⁊ sudore corporꝫ ⁊ iracūdia mltis ānis. Nō

igitur vel totus in vno momento perdere. sed omnia tibi sint friuola respectu tue persone. Trade igitur nobis que diximus: vt tue anime sint redemptio. Et conserua animam et tuū regnū: et ne dissipes terrā tuā z habitaculū et oīa tua bona. Cumq; videret rex qō fatigarent ip̄m in hoc negocio: ei⁹ dolor magnificatus est. et exurgens: iuit ad palaciū suum in quo solebat delectari. z p̄ostratus ibi sup faciem suam in terra: plorabat. et erat ibi inuoluens super faciem z lumbos suos ad modum piscis quando de aqua eductus est. qui ignorat quomodo ad illum locum venit.

¶ Et cogitauit rex in corde suo. qūo faciā hoc maximū malū. nec scio discernere. qō istorū sit facilius apō me: aut meā tradere personā ad mortē: aut tradere meos notos z amicos. z ait. Quā tū adhuc: ero ī pace z q̄ete: Nō tñ permānebit regnū meū ī ꝑpetuū. Et ꝑpter hoc decet me diligenter in hoc facto p̄meditari. Jn q̄ ei⁹ erit solaciū meū: qñ interficio belebat vxorē meā: Jn quo exultabit oc̄ls me⁹ qñ filiū meū nō videbo. z filiū fratris mei. z qūo p̄manebit: z durabit regnū meū: qñ ꝓsibit p̄ceps mei exercit⁹: qūo valebo obtinere regnū meū: qñ meū p̄dā equū delectabilē z albū elephātem. Aut qūo non verecūdabor vocari rex: qñ amittā hec oīa. vel qūo viuā post eos: z in quo letabor. z in quo cōfortabor. Et post hec: diuulgatū ē hoc negociū p̄ ciuitatē Et oēs turbati sūt. et stabat rex dolēs. z contristatus suo corde solus. Cūq; vidisset beled p̄ceps exercit⁹ qō accidit regi ex tristiciis z doloribus: estimauit in corde suo dicēs Nō decet me supueni/re regi: z ab eo q̄rere p̄ tribulatōe q̄ aduenit ei Et accedēs ad reginā belebat: ait ad eam Scito dña mi: qūo a die quo ego perstiti regis seruicio: nūq; accidit ei res magna vel pua: quā mihi nō reuelaret. z cōsiliū meū sup illa nō haberet. Erā el eius secretari⁹ z cōsiliarius ī oīb⁹. Nūc āt video. qz celauit mihi suū secretū. z p̄i⁹ quidē qñ accidebat ei aliq̄d gaudū z tribulatōis: cōsulabat mecū. z q̄rebat a me sup illa re. scit ei amoris affectū quē habeo erga ip̄m. Sz videt mihi qñ cōsult⁹ ē a quibusdā sceleratis viris. exq̄b⁹ iā alio tpe extermiauit decē milia viroꝝ. q̄b⁹ cū hoc secretū reuelasset: z sompniū annūciasset: dederūt ei cōsiliū. vt ip̄m seducerēt suis mēdacūs: donec ip̄m pderent z nos oēs Nūc āt surge: z vade ad regē. z q̄re ab eo q̄d sit suū negociū Ego ei subito accedere ad eū Vade igit tu p̄i⁹: z bñ aduerte q̄d tibi dicet. Dixit regina. Nō possū nūc supuenire: dū tristis ē. Et qz inter me z ipsum accidit causa quedā Dixit Beled. Hodie tñ te oportet excedere modū: qz nullus ad ip̄m audet excedere. dū tristat nisi tu. Audiui enī ip̄m pluries dicētē. qñcūq; tristaret: z supueniret mihi belebat: mox vtiq; in me oīs tristicia z passio cessarent. Accede igit ad eū: z loq̄re sibi delectabilibz sermōibus. z forsitā letificabis cor suū ¶ Et audiens regina hec verba: surrexit: z venit ad regē: z situauit se ad caput ei⁹. Et ait. Quid habes dñe rex: z q̄d dixerunt tibi hi viri sceleratī: donec te turbauerūt suis mēdacūs. z si vis cōtristari: indica mihi causaz: et cōtristabor tecū Si nautē surge: z exultemur. qz si exultet rex: et ego q̄dē in ei⁹ exultatōe: exultabor. z si tristabit: debeo z ego secū cōtristari Ait ad eā rex: nequaq; meū dolorē aggraues interrogās de tribulatōe in qua sū. Et ait belebat. Nūquid sic reputor in oculis tuis. Ecce nemo in tanta tristicia et amaritudīe stare debet q̄ non accipiat consolationē. z gaudū refectionem a suo fideli amico. Sū ei (vt spero) tua dilectissima amica. accipe a me solamē. ne in grauiores incidas tribulatiōes. Quicūq; enī magnū committit peccatū: suo potest consilio z intellectu (si fuerit sapiens) suum delere peccatū: z sanare illō: donec veniat ad p̄imū solaciū z columitatem in qua erat. Sic quoq; tu dñe rex non debes contristari tuoꝝ corda amicoꝝ: z aduersarioꝝ tuoꝝ corda letificare. quicūq; ei hoc facit: prudens non reputatur. Et ait ad eā rex. Jam tui misertus sum: nec est bonuz mihi z tibi si annūciauero tibi causam mei doloris. qūo ego moriturus sū: tu z filius tuus z amici z socij tui Vocaui enim ad me sapientes talis ciuitatis. vt mihi meū sompniū exponerent. qui iusserunt me: te: ac filium tuum et meum. z socios meos federatos occidē Quomodo ergo gaudere potero: qñ te non videbo. aut quomodo viuam si omnes p̄dam quos ipsi iubent interficere. Et enim quis est in mundo et audiens hec: qui non contristetur z stupescat.

Capitulum X

Et audiens regina verbũ suum: noluit se ostendere dolere de hac re: ⁊ ait ad eũ Nequa
q̃ contristeris dñe rex super hec. sit eĩ aĩa mea redemptio anime tue. conseruet deus tu
am vitam et pacem. Jam enĩ dedit tibi deus plures mulieres ⁊ meliores me: quare igi
tur contristatur rex. Uerꝝ tñ vnũ peto a rege: ex dilectõe quam habeo erga ipsum: ⁊ non
credat post mortem meam his viris sceleratis et falsis. nec cũ ip̃is agat consilium suũ
nec occidat quemq̃ donec prius respiciat decies suũ factuꝫ. ne forte ip̃m hoc fecisse pe/
niteat. Non enĩ poterit aliquẽ viuificare postq̃ mortuus fuerit. Dicit eĩ in quadã pa/
rabolaꝝ. Qñ inueneris pulchras margaritas: ⁊ eas nõ noueris: noli ꝓicere: donec oñ
deris alicui qui noscit eas. Nũc dñe rex memento: qm̃ hi viri quos vocasti: nõ diligũt
te: Interfecisti enĩ de illis duodecim milia viroꝝ. nec eos putes hui⁹ rei eẽ oblitos. J/
deo nõ decet illis manifestare tuũ somnũ et secretũ. nec debes credere consilio maligꝝ
⁊ sceleratoꝝ taliũ. Nã ip̃i inimicãtur tibi donec interficias tuos viros sapientes: q̃ ti/
bi sũt coadiutores in gubernatione tui imperij. ⁊ vxorem tuã: q̃ cara est in ocl'is tuis.
et filiũ tuũ qui est tua vita. et equũ tuũ qui est salus ⁊ equitatura tua Et gladium: cum
quo pugnas contra inimicos tuos. et cũ eo sustines regnũ tuũ. Et qñ om̃es istos int/
feceris: perdes delectationem ocl'oꝝ tuoꝝ ⁊ gloriam tui imperij. ⁊ supabũt te. ⁊ capient
de te vltionem. et de tuo imperio te expellent: vt ip̃i ad primã gloriam restituant

¶ Porro ecce Kynaron sapiens q̃ adhuc viuit consulo tibi vade ad euꝫ. et pande sibi
tuum secretũ. et secum tuum age consilium. Ipse enim nouit omnia huiusmodi prete
rita et futura. et sapientior est his omnibus. et est iustus et sanctus. nec ip̃m habemus
in suo consilio suspectum. Interroga igit eũ de omnibus his que vidisti in somno. ⁊
si tibi dixerit qd̃ isti dixerũt. facies postea sic tibi imponũt. Si autẽ. scias te eẽ magnũ
regem in tuo regno: fac in ip̃is tuã volũtatẽ. Cũq̃ rex hoc audisset ab ea: placuit ei cuꝫ
gaudio. et equitans statim ad Kynaron sapiententem tristis et dolens in corde suo.

Capitulum X

Et ait ad eũ kynaron. q̃d est ꝙ dñm regem ad me adduxit hodie: Dñ: rex q̃re tristaris nec video in tuo capite dyadema imperij. Dixit rex. dũ dormirez in lecto meo nocte q̃ dã: audiui in somno voces octo. et excitatus. ⁊ iterꝝ ad somnũ rediens: vidi octo somnia. q̃bus a me narratis sapiẽtibus talis ciuitatis fratribus tuis mihi malũ pronũciauerũt sup ip̃is. ꝓpter qd̃ timeo: ne forte mihi malũ aliqd̃ supueniat vt peam in bello. aut expellor de meo regno. Et ait ad eũ Kynaron. Nequaq̃ dñe rex huiusmodi tribulationes timeas oĩa enĩ in bonũ tibi conuertent̃. ⁊ tue glorie augmentũ. ⁊ cito tibi ꝑficientur hec in prospitatẽ. Significatio enĩ somnioꝝ q̃ vidisti: hec est. Duo pisces rubei assistentes tibi suis caudis: significant tibi representari ex tali regno duos parapsides plenas margaritis. Due vero aues aq̃tice q̃s vidisti volãtes post te. ⁊ inter manus tuas corruentes signãt ad te mitti nũciũ p̃ntantem tibi a rege grecie duos equos similes in mũdo nõ habẽtes. Qd̃ ãt vidisti serpentẽ trãseũtem ꝑ tuũ sinistꝝ pedem: significat tibi p̃ntari a rege tharsie ensem nõ habẽtẽ similem in mũdo. Qꝛ ãt videbat̃ tuũ corpus sanguine inuolutũ: p̃ntabũtur tibi a rege sabba vestes sericee: colore coccinio pro imperio. Et ꝙ videbas corpus tuũ ablui in aqua: signat ꝙ p̃ntabũtur tibi ex rege thabor panni linei albi. scz. bissini. Qꝛ ãt videbatur tibi starete sup montẽ albũ: veniet ad te ex rege dathan nũcius p̃ntãs tibi albũ elephãtem quẽ eq̃ nõ poterũt attingere. Columna vero ignis assistens tuo capiti: signat tibi p̃ntari ex rege cedar' coronã auri ꝓ tuo capite. Albã vero auẽ quam vidisti caput tuũ fodientem suo rostro: nolo tibi nũc exponere. sed ne dubites de eo quoniã malũ non est Verumtñ paꝝ t ad irã commoueberis contra tuos amicos. Et hec q̃dẽ encenia offerũtur tibi ex nũc vsq̃ ad septez dies Cumq̃ rex audisset hec: saltauit ad pedes scĩ ⁊ sapiẽtis viri kynarõ. et redũt ad domum suaz. Et ait rex Vere nõ est in mũdo a deo sapiens sicut sanctus Kynaron. Ego aũt expectans considerabo verbũ suũ quod mihi dixit.

Capitulum X

¶ Septima vero die indutus rex vestibus imperialibus: sedebat in palacio super solio imperiali: assistentibus sibi vndiq; suis principibus et nobilibus. z ceperūt singli nunciī venire cū predictis encenijs vnus post aliū: a primo vsq; ad vltimum. Cūq; vidisset rex margaritas et lapides pretiosos z iocalia auri. magnificata est eius letitia: et et cogitauit in corde suo dicens. peccaui nimis: pandens mea secreta viris sceleratis malignis. Et tait vere non conspexi mea facta annūciāns eis somniū meū z nisi miseratio dñi q̄ protegit me. z consiliū habebat regine: vtiq; a micis perijssemus. Et ideo decet vnūquemq; querere consiliū a suis socijs z amicis: et credere in ipsis. q̄z consilium q̄ prestitit mihi helebat ortū est ad bonū. Et sustinuit mihi deus regnū meum p consilium socioꝝ meoꝝ z amicoꝝ. Et ibi velata est mihi p hoc iusticia kynaron sancti z suorum verborum veritas. Post hoc vero rex vocās suū filium et beled suum principez z notarium. et ait ad eos Non decet nos in nostris vestiarijs hec encenia introducere sed volo inter vos ea diuidere. que personas vestras p me morti exposuissetis Et helebat q̄ mihi bonū prestitit consiliū: p quod meum perstitit imperium et q̄ meum luctū conuertit in gaudiū. Et rñs Beled ait ad regem. Non est mirandum: q̄z exposuimus nos ad mortem pro dño rege. Quis eī seruus non tradat se morti p dño suo Quicunq; pro dño suo non consentit mori ac pro amicis et socijs: non est vir discretionis. Et ꝓpter hoc ne ammiret dñs rex q̄ habeat seruos se exponentes loco dñi sui Nos enī nō debemus de his encenijs aliq̄d recipere. sed filius tuus chisoli dabis Animose dixit rex ad eum. Jam dedit nobis deus bona grandia ꝓpter hoc sublata verecundia accipe partem tuam: et gaude de ea. Et ait beled ad eum. sit illō quod regi placet Verumtamē si regi videat: accipiat ipe primo q̄ sibi placet. Accepitq; rex elephantem sibi. z dedit filio suo vnum equoꝝ. Alterum vero dedit notario suo consangnineo. z misit ad Kynaro n alba vestimenta. que digna erāt regibus

Capitulum X

¶ Coronam vero et vestes rubeas dixit non esse dignas: nisi mulieribꝰ. Et ait ad beled suum principem. Nũc accipe coronã et vestes rubeas et veni post me ad domum dñarñ. et vocatis belebat et cõcubina eiꝰ stabãt añ eũ. Et signabat rex ipsi beled: qꝫ doceret belebat qõ coꝛ caperet. Lui beled designauit suo oculo: vt caperet vestes. Rex vero eleuato capite concidit oculos eius in oculum beled: qñ signauit regine qꝫ caperet vestes. Et percipiens belebat qñ respexisset rex qñ signauit sibi Beled suo oculo relictis omnibus vestibꝰ: accepit coronã. ꝛ stabat in vna parte domus. ne forte rex estimaret aliquid mali aduersus ipsam. Et factũ est post hoc. qñcũqꝫ Beled supueniebat regi: commouebat oculos ꝛ palpebras: ac si hoc sp ex cõsuetudine faceret. ne suspicaretur rex ipm cũ belebat. Erat aũt mos regis cũ belebat iacere vna nocte. ꝛ altera cũ concubina.

¶ Quadam vero nocte qua mansurus erat cũ belebat: parauerat ei regina ferculum ō grano risi. ꝛ recipiens regina parapsidem auream. in qua erat ferculũ: accessit ad regẽ cũ corona in capite. ꝛ videns illud concubina eius: mota est inuidia contra belebat. Et exurgens induit sibi illas vestes candidas. Et cũ intrasset cameram: vbi erant: illuminata est iubare illius. erat ei ille vestes sicut sol in ortu eius. Et videns illam rex: motus est dilectione erga ipsam. Et ait ad belebat. Vere stulta fuisti eligens tibi corona: et relinquens vestes: quibus similes non habemus in nostris vestarijs · Cũqꝫ audisset hoc regina: qꝫ laudaret concubinã. ꝛ contemneret suũ consiliũ: commota ẽ in iram contra regem. et accipiens parapsidem cũ ferculo: effudit in capite regis plenam Et maculata est ei facies et barba et vestimenta regis regia. Hoc aũt factũ est: vt adimpleret qõ viderat in somno de aue alba: q̃ suo rostro perfodebat caput eiꝰ. sicut sibi kynaron exposuit. Et vocãs rex beled: ait ad eũ. Nonne vides qd fecit mihi hec mulier ? et qũo vilis sum in oculis eius. nec vltra coram me appareas: donec ipsam interfecer ;

¶ Egrediens beled cũ belebat a facie regis: dixit in corde suo. Non interficiam ipsaz

Capitulũ X

donec cessabit ira sua quoniã mulier sapiens et prudens est ⁊ multas honorabilis inter om̃es dominas regni. nec habet similem in mulieribus. non potest esse vna hora sine ipsa ⁊ iam plures liberauit a morte manu sua. ⁊ nos speram⁹ semꝑ bonũ ꝑ eam et scio qꝛ reprehendet me rex in posterũ accelerãs mortẽ suam. Et ꝓpter hoc nolo eam interficere/donec videbo ꝙ mãdabit mihi rex ꝓ ea. ac per hoc glorificabor suꝑ omnes mundi sapientes ac rex corrigit̃ per hoc. vt nunq̃ festinet aliqd̃ sil̃e huic fieri. absq; diligenti ꝓuisione. Si vero eam non recordabit̃ nec ad eã aspabit. tunc suũ mandatuꝫ ad implebo.

Duxitq; Beled reginã ad domũ suã: ⁊ ordinauit duos domicellos in ei⁹ aministratione/precipiens omnib⁹ de sua familia honorare reginam ⁊ obedire sicut seruus suo dño/donec videret quid rex mandarer suꝑ eam. Et accipiens Beled ensem inuoluit euꝫ sanguine agni ⁊ accessit ad regẽ quasi tristis ⁊ dolens. Et ait ad regem impleui quippe verbuꝫ tuũ ⁊ interfeci reginam. post paululuꝫ ꝟo recordat⁹ rex regine speciositatis/suoꝝq; moꝝ ⁊ prudentie penituit ip̃m eam interfecisse. ⁊ cepit tristari ⁊ disputare in corde suo. verecũdabatur aũt querere Beled si eam interfecisset aut non/ spabat tamen hoc non attẽptasse beled. Confidebat em̃ de eius prudentia ⁊ intellectu. ⁊ ait Beled sua prudẽtia ad regem. Nequaq̃ tristet̃ dñs rex nec doleat. Fletus ⁊ ꝯtristatio non restituũt qd̃ perditũ est/sed aĩam affligunt: ⁊ dolorez prestant corpori. Inimicis aũt regis tristicia addit gaudiũ. ꝓpter hoc tibi ꝯsulo dñe rex sine ab hoc: ⁊ ne tristeris ꝓ reque nunq̃ recuperari potest. Et si placet dicaꝫ ꝑabolã similẽ huic accidenti. Cui dixit rex volo narra mihi illã. Inq̃t Beled ¶ Dicitur ꝙ fuer̃t due colũbe masculus ⁊ femina ⁊ cũ sibi grana tritici ꝯgregassent ex areis donec su⁹ nidus plenus esset. dixit ma/scl̃us femine. Volo vt nihil nũc de hac quãtitate tritici comedam⁹ vsq; temp⁹ hyemis qñ non inueniemus ꝑ campos ⁊ areas Cui dixit femina intellexi verbũ tuũ obs̃uabo illud. Erant autem grana que ibi posuerant humida ex pluuia illa madefaciẽte. Et si

Capitulū - X

calor estiuus aduenisset exiccauit triticū ibidem vt eius quantitas deficeret. p⁹ mltos vero dies rediens maritus ad nidū. ⁊ videns q̄ntitatem tritici diminutaꝫ dixit vxori sue. Nonne tibi p̄cepi de hoc frumento non recipere vsq̄ ad tēpus hyemis qñ non inueniemus ꝑ montes ⁊ campos. Cui respondit vxor nihil de eo gustaui:. defecit tñ ab estiuo calore ⁊ ventoꝝ exiccatōe. At ille cū non crederet suo verbo ꝑcussit eaꝫ rostro in suo capite donec eam interficeret. Et factū est cū venisset hyems madefactū est frumētū ex humiditate pluuie ⁊ austri tumuit ita vt plenus esset nidus. Et videns hoc colūbus cognouit quoniā dixerat sibi verū sua vxor. ⁊ q̄a innocens ip̄a fuerat ⁊ cepit dolere ⁊ contristari sup̄ eo ꝙ interfecerat illaꝫ. ⁊ sedebat tota die vacans tristicijs ⁊ extenuans se fame ⁊ siti donec mortuus est. ¶ Et ꝓpter hoc decet vnūquemq̄ viꝝ prudentem ⁊ sapientem non esse celerem in suis ꝓcessibus nec obliuisci futuroꝝ. Tu etiā dñe rex noli querere qđ non inuenies. sed quere potius illud in quo tu es hodie anteq̄ totuꝫ amittas ne forte tibi accidat sicut accidit symee de lenticulis. dixit quō fuit. Dixit Beled. ¶ Fertur: fuisse q̄dam cū ferret qđdam vas plenū lenticulis de vno loco ad alium. ⁊ esset in via inter arbores excelsas. dimisso vase in terra. cepit ibi dormire Cuꝫ autem vidisset symea quedam que erat in arbore vas lentiū descendit đ arbore. ⁊ cepit plenū suum pugillum de lenticulis illis. Et cum ascendit ad arborem cecidit vnū granum de illis in terra ⁊ nolens illud amittere. descendit de arbore ad querendum illud Qui cum teneret se suis manib⁹ ꝑ ramos arboris aperta est manus eius ⁊ omnes lentes eius ceciderunt. Sic ꝓpter vnam lenticulam dimisit ⁊ perdit totū qđ abstulit.

IU quoq̄ domine rex habes vltra centum mulieres ⁊ cū nulla gaudere ⁊ exultare. vis illam queris q̄ non potest inueniri. Et cuꝫ audisset rex illud credidit ipsum interfecisse reginā. Et dixit rex Beled ꝓpter vnicam offensam in vno momēto interfecisti reginaꝫ nec potuisti differre ⁊ respicere q̄d faceres Ait Beled

Capitulū X

verbū regis ꝛ verbuz eiꝰ qđ non reuocatur idem est. Cui dixit rex Quis est ille. ait Beled est ipe rex ꝛ cuius verbū non reuocatur nec mandatū infringit Dixit rex Magnꝰ est meus dolor ꝛ tristicia. qz interfeci belebat. ait B. Duo sunt quoꝝ magꝝ est tristicia in hoc mūdo ꝛ piuz gaudiū. Qui dicit non esse post diem mortis nec iudiciū nec meritum nec afflictoz. Et qui nunqz egit miscoiam cū inope. dixit rex. Si viderem belebat nunqz de aliquo in mūdo tristarer. Ait. Be. Duo sunt q̄ non dñt tristari de aliquo. q̄ egit miscoiam ꝛ omni die addit ad illā. Et qui nūqz peccauit. dixit rex nunqz respiciaz belebat. Ait B. Duo sunt qui nihil respiciūt. cecus scz ꝛ nō bñs intellectū. Et quēadmodū cecus nihil videt. sic ꝛ stultꝰ nō discernit suū bonū a malo. Scriptū est autē stultus in tenebris ambulat. Dixit rex. Si viderē belebat magna esset exultatio mea. Ait B. Duo sunt qui vidēt scz bñs oc'os: ꝛ sapiēs. Dixit rex Si viderē vultū belebat non saciarer videre eam. Ait. B. Duo sunt qui non saciant. scz ille cuꝰ cogitatō non nisi ad ꝯgregandū diuicias vacat. Et qui appetit comedere que non inueniūtur Dixit rex Non ego amplius debeo in omnibꝫ sequi te. ait B. Duo sunt illi quos nemo seq̄ debet. Qui dicit non esse iudiciū ꝛ rationē de opibus hoim. Et cuiꝰ oculus non cessat respicere. ꝛ auris audire que sua non sunt nec desinit concupiscere mꝫieres alienas. nec coz eius a male agendo. quoniā horū finis malꝰ erit. Dixit rex. Factus suz p belebat desolatus. Ait beled. Tria sunt quę fiunt desolata. flumē. s. in quo nō est aqua. ꝛ ara nō habens regem ꝛ mulier non habens virum. Dixit rex Unō corrigis me hodie. Ait Beled. Tres corrigendi sunt: qui maluz agit contra suū regem. ꝛ vir sciens mandata ꝛ ea non obseruat. Et qui agit misericordiā ꝛ beneficia ea nō cognoscenti. Dixit rex perdidisti iudiciū belebat nec ad lucem ius snū eduxisti. Ait. Beled. Duo sunt quoꝝ perditur ius absqz culpa. ꝛ in suis operibus defraudant. nec ad lucem exit coꝝ iudicium. Qui induit vestimenta sericea et stat discalciatus pedibus. Et qui puellam acci/

mꝛ

pit vxorem ⁊ postea illa dimissa non accquirat eam longo tempe. Dixit rex Diris tormentis dignꝰ es sup eo qđ fecisti. ait Beled Tres sunt illi qui digni sunt afflictōnibꝫ qui malū ait illi q̄ ipm non offendit. Et q̄ ad mensam alienā non vocatus accedit. Et q̄ petita suo primo qđ non bꝫ et negata sibi petitōe adhuc infert tediuꝫ impetrando. Dixit rex deberes silere donec cessaret ira mea. ait Beled. Tres silent scꝫ ꝑpens in manu incantatoris. Et q̄ piscat pisces. Et qui cogitat magna patrare. Dixit rex. Utinā viderez belebat. Dixit B. Tres sunt qui desiderāt qđ non inueniūt. Impiꝰ cupiēs in secreta iustoꝝ ꝺnumerari Et homicida cupiēs suū graduꝫ ee in gradu heremite diuino cultu vacatōe Et qui suis ḡuibus sceleribꝰ deū ꝓuocat ⁊ petit abeo remissionem confidens in ipo. Dixit rex. Ualde vilis factus suꝫ in oc̄lis tuis. Dixit. B. Tres sunt q̄ vilipendunt suos dominos. seruus cuius dominus aduersus ipm verba multiplicat absq̄ culpa. nulla causa vel modo. Et ꝺꝰ qui suo dño dictior est. Et ꝺus qui a suo domino nutritur delecate. Dixit rex Ualde derisisti me. Dixit B. Quatuor sunt q̄s debet deridere homo. scꝫ q̄ dicit se in mltis bellis diris extitisse ⁊ multos in illis interfecisse ac multam predā fuisse depredatus et nullū in suo corpe vulnerū apparet vestigiū. Et qui dicit se esse sapientē ⁊ scientem sapientiam excelsi. ⁊ colentē deū. Et heremitā. est tñ corpus suum pingue ⁊ robustuꝫ valde: magis q̄ ipis epicuri Qui em̄ vacat in diuino cultu debet esse extenuatus carne suis abstinentiꝫs. ⁊ carnis maceratnōe. Et ꝑgo que deridet mulierez habentē virū. eo q̄ dedit se viro. Quis em̄ nouit vtꝝ illa ꝑgo fornicatrix sit. q̄ ꝓpt̄ haberi ꝺz derisione Et q̄ luget de preteritis ⁊ impossibilibꝫ desiderās ea non fuisse que fuerūt. ⁊ esse qđ impossibile est. Dixit rex Nō cū veritate egisti opa tua interficiens belebat. Dixit. B. Tres sunt q̄ opera sua cū veritate nō agūt. Qui em̄ dicit mendacia ⁊ eiꝰ verba credūtur. Et q̄ solicitꝰ est circa cibū ⁊ potū. negligēs tñ in operum exercicio. Et q̄ non refrenat irā suā anteq̄ iraſcat. Dixit rex. Si ꝑe ⁊ iuste egisses nō interfecisses belebat. Dixit B Quatuor suot q̄ iuste agunt ⁊ ꝑe Seruꝰ q̄ parās sibi cibum optimū ⁊ illū appetens ꝓponit nō sibi sꝫ dño suo. Et vir q̄ vna muliere est cōtentus. Et rex q̄ querit ꝓo suis factis a suis viris ꝺsiliuꝫ. Et q̄ suam irā ꝓpescit violenter. Dixit rex ammodo timeo te Ait. beled. Quatuor sunt qui timēt qđ nō est timēdum. Quedam pua auis q̄ stans in arboꝛe eleuat vnū pedem suoꝝ timens ne forte cadat celum sup ipsam. putās illud suo pede sustinere. Et pica regēs se vno pede timēs p̄mere terrā ne forte corruat sub ea. Et vermis q̄ nutritur in terra. que pce comedit de ea. timens ne sibi deficiat vt non habeat cibum. Et vesptilio que nō vul volare de die putans nullaz esse auem in mūdo pulcriorē se. ⁊ timet ab hoc ne forte ab hoibus desiderata capiatur. vt in domibꝫ recludatur. Dixit rex. Non amplius decet nos tibi adherere. Dixit B. Decem sunt q̄ nunq̄ sibi inuicez adherent scꝫ noꝝ ⁊ dies. iustus ⁊ impius: tenebre ⁊ lux. bonū ⁊ malū. vita ⁊ mors. Dixit rex Jam orta est in corde meo inimicicia aduersus te. qz interfecisti belebat. Ait B. Octo sunt q̄ sibi inimicant. lupus ⁊ canis. murilegus ⁊ mus. nisus ⁊ columba. corꝰ ⁊ buffo. Dixit rex. Dissipasti toraz scientiam tuā ex̄q̄ interfecisti belebat. Dixit B Quatuor sunt opa sua dissipantes ⁊ scientiam. Qui dissipat suas pactas iusticias ⁊ bonas opationes peccato. Et dñs q̄ suo ꝺꝰ reueret. Et pater q̄ non p̄at progatiuā bono ꝺlio p̄ alīs suis filīs malis. Et qui revelat suū secretū viro seductori ⁊ doloso. Dixit rex ego ipe mibi intuli hanc tribulationem. Ait B. Duo sunt q̄ sibiipis inferūt angustiam scꝫ q̄ suis calcaneis a terra eleuatis ambulat sup digitis pedū non em̄ securus incedit timēs nequando p̄cipitet ⁊ corruens in coueam pereat Et homo impotens. laudans se non timere bellum neq̄ mortem. ⁊ vilipendit suum aduersarium. Sed quando fuerit in bello astrictus: nō potens bellicas stimulationes sustinere. fugit a dextris ⁊ sinistris. ⁊ redditur confusus in seipso. Dixit rex. voui votum interficere te. Dixit Beled. Quattuor sunt ꝓo quibꝫ homo debet vouere ⁊ ea nunq̄ a se separare. ꝓ equo bono qui est equitatura sui dñi.

Et ꝓboue qui bene arat Et pro prudente muliere que diligit virum suum. Et ꝓlegali seruo. qui sua opa toto corde ⁊ animo agit. ⁊ semper timet suuꝫ domi nũ. Dixit rex Nũ q̃ꝫ vidi similem helebat. Dixit. Beled. Quatuor sunt que non habent sile. Mlier que scꝫ gustauit multos viros. non est contenta vno viro. Et q̃ doctus est mendacijs nũ q̃ꝫ verũ profert. Et ille q̃ in suis negocijs non querit consiliũ nisi a se ipso. Et crudelis qui non potest ꝑmutare suos mores vt sit homo mansuetus. Dixit rex. Non considerasti iusticiã neqꝫ peccatũ. Ait Beled. Quatuor sunt q̃ non considerant iusticiaꝫ neqꝫ peccatũ. Eger q̃ multum est sua infirmitate aggrauatus Et seruus qui ꝑterruit suo domino. Et q̃ querit occasionẽ contra suũ inimicũ impium ⁊ malignum. Et vilis q̃ non timet illum qui se melior est. Dixit rex. Jam dolorem intulisti in anima tua. Dixit Beled. Tres referũt sibi ipsis. Qui incipit qđ bene abesse potest ne carens ꝓle ⁊ consanguineis non cessat congregare pecuniã ⁊ diuicias. Ut eas exarceat vsuris accipiens in vxorem que sub eo fornicari non desinet ⁊ optare eius mortem vt possit accipe iuuenem. Dixit rex Non amplius debem⁹ in te confidere. Ait beled Quatuor sunt in q̃bus non debet q̃s confidere scꝫ. Serpens lupus rex iniquus ⁊ corp⁹ qđ deus mori destinauit. Dixit rex. Ammodo nos oporteta te preseruari. Ait Beled. A quatuor debet se vnusquisqꝫ preseruare. a latrone a mẽdace ab inimico ⁊ a crudeli. Dixit rex. Sufficere tibi debet. q̃a probasti ⁊ temptasti me. Dixit beled. In quatuor ꝓbat̃ res. vir fortis in bello. bos in aratro. seruus in sua dilectõe erga omnes hoĩes. intellectus vero et discretio regis probatur in eius ire prorogatione. mercator vero in suis negociationibus. Socij vero sociorũ suorũ remittũt offensas fidelis amicus ꝓbatur in temporibus aduersitatum amicoꝝ suorũ. Uir aũt religiosus suis elemosinis ⁊ oratio nib⁹ cõprobatur ⁊ eius ꝑseuerantia in hac vita in maceratõne sui corꝑis ⁊ sui ꝑsone afflictõe Uir vero nobilis natura probatur in sui manus largitate omnibus petentibus Pauper vero probatur recedendo a peccatis. ⁊ q̃rendo tm̃ suum victum iuste ⁊ temperate. Dixit rex Quomodo potes loqui ante me videns iram meã. Ait B Septeꝫ sunt que nunq̃ꝫ de ira regis excluduntur. Qui non compescit iram suam quando prouocatur nec sua vicia reprimit. Et sapiens bona opera non faciens. Et stultus vane gloriosus Et iudex premiũ recipiens in iudicio. Et sapiens auarus sua scientia ad docendũ alios. ⁊ faciens iusticiaꝫ admeritum huius seculi. Dixit rex. multuꝫ contra me exasperasti ⁊ male egisti mihi ⁊ tibi. Ait Beled Octo sunt q̃ sibi ⁊ alijs malefaciunt. Stultus q̃ nihil scit. reputans se sapientẽ. ⁊ volens alios docere. Et vir tacens intellectu. q̃ querit qđ non inuenitur. Et crudelis impius. Et qui vtitur ꝓprio consilio: nec querit a socijs suis. Et q̃ submittit se seruicijs regum. non habens intellectum ⁊ prudentiam. Et q̃ querit sapientiam cũ qua possit litigare cum his qui sapientiores sunt ipso nec recipit ab eo qui doctus est Et qui adheret regi ⁊ vult eũ defraudare Et ordinatus sup officijs regũ. volens regere decipere ⁊ defraudare. Et qui maloꝝ moruꝫ est nec recipit correctionem Et factũ est post hec siluit B. Sciens regem esse contristatum pro regina Et q̃a ad ipsam afficiebatur ⁊ cogitauit in corde suo dicens. Teneo iam operari regi opus per quod me diligat maxima dilectione ⁊ dimittat mihi offensaꝫ in his omnibus q̃bus exasperaui contra ipsum et afflixi. ⁊ temptaui ipsum nec effudit sup me iraꝫ suam. Et respondens ait ad eum. Domine rex regat deus imperiũ tuũ ⁊ gloriam tuaꝫ exaltet. q̃a non est sicut tu in mũdo nec similem habuisti in omnibis qui te precesserũt nec erit tibi similis in his qui tibi successuri sunt. quia sup me non effundisti iram tuam. Ego autem mea stulticia ⁊ defectu intelligentie. ⁊ q̃a vilis sum ⁊ prudens presumpsi ante te loqui omnia que locutus sum. Uerumtamen rex non cesserũt a te bonitas et gloria. Ipsi enim sunt qui addiderunt ad tui intellectum. Et q̃a ꝓrogasti iram tuã in his omnibus que audisti a me. nec aliquid inconueniens protulisti Et enim humilis fuisti. Sermone placabilis dilector pacis ⁊ veritatis ⁊ bonitatis Et quãdo super

uenit tibi contrariuz ex aduersitate stellarum et planetarũ aut contrariabitur tibi ma-
lum aliquod ⁊ amittis om̃ia que habes. non pro tanto conturbaris ⁊ alt̃aris sed om̃ia
vultu placabili recipis nec obstupescis. sed consolatur anima tua ⁊ disputas cum cor-
de tuo ⁊ ad ostendendũ. quoniam recipis illud qđ deus dat tibi. Et q̃cunq; non sic se
habet ex hoĩbus. eum deponis ⁊ exterminas vt filios prauitatis. ⁊ a te prolongas et
destruis vt cessent ob hoc a malo qđ intendebãt. Tu autem domine rex. multitudĩe
miſicordie tue ⁊ morũ bonitate irã refrenasti. nec ip̃az sup̃ me effudisti ⁊ sustinuisti oĩa
q̃ a me audiuisti. cuz vilis sim ⁊ ꝑuus in oculis tuis. ⁊ laudo inde deum domine rex ꝓp
ter te. q̃a non mandasti me perdere. Nunc autem in manu tua suz: Nam que feci om-
nia ex dilectione mea erga te toto corde ⁊ potentia feci. Et si peccaui forsitan in hoc. ꝟ-
tutem habes ⁊ imperium me perdere. ꝓpter peccatum meum ⁊ meis offensis peribo Et
audiens hoc rex intellexit. q̃a non interfecerat helebat. letatus est valde Et respondẽs
ait ad Beled. Dico tibi quod est illud qđ sustinuit me non irasci contra te. q̃m sciebã
dilectionem tuam. ⁊ tuum bonum consilium erga me. ⁊ seruiciuz qđ mihi fideliter ser
uiebas. ⁊ sperabam ex tuo intellectu ⁊ prudentia. te non interfecisse reginam. quia licet
peccauerit contra me non tamen fecit illud ad malum ⁊ ꝓprium odium. sed ex inuidia.
quaz habuit ad concubinam. Et tu quidem mihi fecisti gratiam quam nemo vnq̃ fe-
cit. ⁊ debeo te super hoc laudare. Nunc autem duc eam festinanter ante nos

¶ Et exiens beled a facie regis cum gaudio ⁊ exultatione. dixit helebat ꝙ se orna-
ret imperialibus. ⁊ veniret ante regem ⁊ fecit ita Et cum videret eam rex. magnificatũ
est gaudium suum. Et ait ad eam. Fac ex nunc quecunq; volueris. non enim reuoca-
bo verbum tuum. Et ait helebat. Conseruet deus regnum tuum q̃a non debuisti pe-

niteremortis mee.ex quo offendi contra te.tamen tua gratia ꝛ miseratio sustinuit me: ꝛ doluisti de morte mea. Et ait rex ad Beled. Tu iam fecisti mihi gratiam ꝓpter quaꝫ debeo te laudare tota vita mea .ꝛ vidi ex te qꝫ nunꝯ rex aliquis ex seruo suo vidit. Et non fecisti mihi seruicium melius isto.quia non interfecisti reginam cum ego interfecerim eam. Tu vero ipsam a morte resuscitasti.ꝛ mihi iam restituisti eam. ꝛ ꝓpterea de inceps nunꝯ mandabo tibi aliquid facere ꝛ ꝓpono te ex nunc super meo regno et populo vt facias quod tibi videtur. Et respondens Beled Ego sum seruus tuus domine rex. verũtamen vnum peto a te.qꝫ nunꝯ festines aliq̃d magnum facere donec bene premediteris super eo.ꝛ futura respicias.ꝛ maxime in causa huius mulieris cuius similis hodie in tuo regno non inuenitur in gratia.pulcritudine ꝛ intellectu . ꝛ ait rex Dixisti:oportet te mihi hodie de hac materia plus dicere. Jam enim induxisti me.qꝫ nunꝯ aliquod magnum vel puum faciam donec illud decies respiciam. post hec datis regina belebat pulcris vestimentis permansit rex in suo regno cũ pace et exultatõe et dierum longitudine

¶ Post hoc deliberauit rex consilium cũ B. vt perderẽt totam progeniẽ illoꝝ virorum.quos vocauerat rex pro expositõne sui somnij. Et qui voluerũt perdere regem et suam familiam ꝛ exterminauerũt illos de mundo crudeli exterminatõne Et remansit in pace rex laudans deũ de misericordia quã sibi contulit. Et exaltauit Kynaron de sapientia ꝛ intelligentia sua.quia sua sapientia ꝛ consilio liberati sunt rex ꝛ sua vxor filius aliꝯ fideles socij in vita permanserunt.

Capitulum.XI. de venatore ꝛ leena. Ee est de illo qui desinit a male faciendo alteri ꝓpter malũ qõ sibi accidit.

Capitulum XI

AIt rex disles ad philosophũ Intellexi per hanc parabolam, q̃d opteat reges ⁊ dños auctoritatꝫ potentie facere tpe ire sue, puocatnõis ⁊ quõ debeat iram suam cõpescere. Nũc indica mihi, p eo q̃ cũ accidit ei. aliqd malũ corrigitur p illd ⁊ diuertit aĩm suũ a malis que patrare solebat vt vltra malũ non attẽptet facere Ait phus. Nemo agit mala nec querit q̃ nociua sunt hominibꝫ nisi stultꝰ ⁊ malignꝰ ⁊ qui nõ respicit futura. pñtia nec preterita ⁊ agit ea ignorãs malis ventuꝝ sibi. qñq; vero castigat stulꝰ per aduersitatem sibi ꝯtingentẽ nec vltra offendere quẽq; attemptat. Nã cũ aduenit sibi malũ dolet ⁊ tristat. recognoscẽs sic alios doluisse ex suis maleficijs ⁊ damnis illis ab ipoꝰ illatis qd amodũ ⁊ ipe dolet de malo sibi ab alijs adueniente. ⁊ timens desinit a male facũdo ꝓximis: ipoꝝ dolorẽ recõpensans. ⁊ contemplat inde qd bonũ ẽ pro suo fine. Parabolam q̃z quã mihi postulasti sup hoc est parabola venatoris ⁊ leene. dixit rex quomõ fuit. Ait phus

¶ Dicitur q cũ q̃dam leena pepisset duos catulos. ⁊ eos ĩ suo habitaclo dimisisset donec quereret aliqd venatõis ꝓ esca. Trãsiuit inde quidã venator ⁊ cũ vidisset illos ĩterfecit eos ⁊ excoriauit pelles eoꝝ ⁊ abijt in viã. suã Cũ rediret leena ad suũ habitaculũ ⁊ suos catulos mortuos inuenit ⁊ excoriatos. factũ est hec ei valde molestũ ⁊ cõstristabat ⁊ flebat amare. Jactãs se sup lũbos ⁊ faciẽ eius in terra p̃ sui cordis amaricatõe Et cũ sentiret quidam vulpis vicinus eius strepitũ clamoris ⁊ lamentatõe cordis ipius: iuit ad eam querens ab ea Quare hoc faceret. Cui leena suũ casum exposuit. Ait ei vulpis Nequaq; debes ab hoc flere ⁊ contristari. Nec te ĩ huiusmõi strepitu suspiratum fatigare sed vindicare debes te ipaz iusto iudicõ ⁊ considerare: quia non intulerit venator tibi hanc tribulatõem nisi ꝓpter tribulatõem quã ⁊ tu silimodo alijs intulisti habe igitur pacientiã operi venatoris vt ⁊ alij tui operis pacientiã habuerũt. Nã scriptũ est mẽsura qua quis mensus fuerit eadem remecietꝫ ei ⁊ sic vobis contigit nunc

Capitulum XII

¶ Dixit ad eum leena. Expone mihi hoc qđ intendis. Cui lupus dixit. Quot sūt anni vite tue. Et respondens leena dixit circa centuz annos habeo. Cui dixit lupus. De quo sustentata est vita tua extūc vsqꝫ nūc. At illa. Uiuebam de carnibus bestiarū ꝛ ferarū terre. Cui dixit lupus scis ne hmōi animalia quos đuorabas patres ꝛ mr̄es habuisse. At illa scio inquit. ꝛ ait lupus Scire debes qm̄ sic illi tristati ꝛ amaritati sūt ex amissione suoꝝ filioꝝ secuti ꝛ tu de amissione tuorū Et scire debes ꝙ non inuasit te hec tribulatio a veneratione: nisi ꝓpter tui cordis prauitatem. ꝛ quia non curasti meditari tua opa nec vltima ꝯsiderare. nec cogitasti illa sup tuum verticem redūdare Et audiēs leena a vulpe sciuit veꝝ esse ꝛ recognouit in se non aduenisse hanc tribulationez. nisi ꝓpter aduersitates q̄s ipsa intulit alijs animalibus ꝛ q̄a inique egit ꝛ iniuste. cepit inde deus suam vltionē super hoc. Et abstinens se offendere animalia. redijt ad vsum fructuum ꝛ victualiū terre ꝛ videns vulpis processus leene q̄a non nutriebat se nisi de fructibus terre. dixit ei Estimabam quippe penuriā fructuum ꝛ victualiuz terre esse extemporis peste ꝛ anni sterilitate venisse donec vidi te illis fruentē. Tu q̄z comedis carnes ꝛ relicto illi cibo quē tibi deus constituit redijsti ad fruendū cibo alterius ad rapiendum escam alienā. ꝛ ideo facta est penuria fructuum causa tui. ve igitur animalibꝫ de fructu terre viuentibꝫ ꝓpter te visitauit ea dn̄s inducens te super illis escaz ipoꝝ rapientem. Cunqꝫ audiret hec leena. subtraxit manū suam a victualibus ꝛ fructibus terre. ꝛ restrinxit se solo feno terre sustentari. Post hec vero dixit ph̄us regi adduxi hanc parabolam q̄a quandoqꝫ malignus desinit malignari hominibꝫ ꝓpter aduersitatem sibi ab alijs aduentū vt leena fecit. Et ꝓpter hoc debent homines huiꝰ mūdi. hāc causaz considerare. Nam scriptum est. qđ tibi fieri nō vis alijs ne feceris. ꝛ cum hoc adimplebis iusticiam ꝛ iudicium ꝛ placitū hoim facies.

Capitulum. XII de heremita ꝛ peregrino Et est de eo qui relinquit opera propria Et facit que non debet.

Capitulum XII

AIt rex ad suũ philosophum Intelexi iam hoc: nunc vero volo vt indices mihi parabolaz de eo. qui relinquens ꝓpria gesta z solita. z facit ea que non sunt rectionis: et vsus donec perdit primos mores. Inquit phus.

¶ Dicitur ꝙ erat in quadam terra heremita. Quadã vero die cũ apud eũ esset q̃daz pegrinus hospitatus. apposuit heremita ei de bonis dactilis de q̃bus ambo comederũt. Dixit pegrin⁹ q̃ dulcis est hic fruct⁹. vtinã in terra nostra essent de hmõi arboribꝰ z fructibus. q̃uis habeam⁹ in ea alios bonos fructus Et quicunq; haberet ficus z vuas z alios fructus esset de illis contentus. Ait ad eũ heremita. Non est vir prudens qui querit q̃ non inuenit z cui⁹ animus cupit q̃ habere non p̃t redũdat eĩ sibi in dolorem z suspiriũ. z dissipat cor suũ. Tu q̃z vir prudens z intelligẽs es. debet tibi sufficere q̃ datũ est tibi: abhorrere q̃ nequis inuenire. Et cũ heremita lingua hebraica loqueretur. placuit peregrino loquela illi⁹. z petijt ab heremita doceri. ipm illã linguã z pmanens cuz heremita gl'ibus diebus nitebat addiscere linguã istã z assuefacere loqui in illo sermone. Et ait ad eum heremita: dignuz est tibi in eo ꝙ relicta ꝓpria lingua tue terre vis loqui lingua aliena accidere q̃ accidit corvo. Dixit pegrin⁹ quomõ fuit Inquit heremita. ¶ Dicit ꝙ corui⁹ habeat trãsitũ superbũ z erectũ q̃ cũ videret colũbam ambulantẽ mansuete: placuit ei modus sue ambulatõis z displicuit ei mod⁹ suus ꝓprius qui tñ pulcer erat z nisus est addiscere modũ colũbe z affligebat psonam suaz vt ambularet admodũ colũbe z non potuit. voluit iterz redire ad suũ primũ moduz et hoc non potuit. remansit confusus. Adduxi tibi hanc parabolam. quoniam dignuz est te obliuisci ꝓprie lingue cum ipsam relinquis z queris scire aliam. Et dicit ꝙ stultus est. quicunq; querit scientiam de qua non est dignus. Et qua pred ecessores sui vti non fuerunt.

Capitulum XIII

Capitulum.XIII. de leone ꝛ vulpe Et est de amore regum qui restituitur post inimicicias.

AIt rex dilles Sendebar philosopho.audiui tuam pabolam sup hoc. Sed da mihi nunc pabolam de eo qđ accidit inter reges ꝛ eoꝝ comitiuas ꝛ consules. qñ rex indignatur super aliquē quē habet culpabilem ꝛ postmodū reconciliatur ꝛ manifestat eius innocentia postꝯ illuꝝ multis conprobauerit afflictionibꝫ ꝛ flagellis examinauerit . Inquit phūs. Sciendū qđ si nō placuerit rex virū ꝓtra quē dedignatus fuit nec ei miserꝛus est. nec eius delictuꝝ deleuerit. erit illud in malum regi in suis processibus. debet tamen rex ꝓspicere in hmōi et consideret illū contra que indignatus fuit. Utrū eius seruiciū fuit cum legalitate ꝛ vt nitebatur iuuare ꝛ diligere regem toto animo ꝛ an confidebat rex in suo ꝓsilio. Tenek rex iūc placare ipsum ꝛ sibi non reputare peccatum. ꝛ ipm non exterminare Rexē non nisi consiliarꝫs ꝛ domesticis fidelibus ꝓsperatur. Dñi vero ꝛ ꝓsiliarꝫ non iuuāt nisi cū fidelitate ꝛ dilectione. nec iuuat fidelitas ꝛ dilectō nisi cū rectitudine ꝓsilꝫ ꝛ intellectus. Negocia vero ꝛ dñoꝝ sunt plā ꝛ ardua. Rectū vero ꝓsiliū iusticia rare sunt. persistit autē regis imperiū qñ cognouerit diligentes ꝛ qui bonum sibi obtinet ꝛ sciuerit qđ apud vnūquēqꝫ illoꝝ fuit scie ꝛ intellectus ꝛ recti consilꝫ . Et q̄d eos opm prauitatis lateat. Et cū hec sibi nota fuerīt: odient sup eiꝰ negocꝫs ꝑm discretōꝝ cui iuscūqꝫ sicut nouerit esse legalez ꝛ recti ꝓsilꝫ. Nec velit in sui noticiā bītez malos moꝛes Et p̄fuet se. ne ab ipso annūciek aliqđ ꝑ quo sit necesse se req̄sitōe fatigari. debꝫ aūt rex respicere illoꝝ opera ꝛ suoꝝ geña in dagare. nec ipm lateat iusticia viri iusti. ꝛ delictū delinquentis debet etiā iusto fructū reddere sue iusticie. nec miserek peccatoris vt ipm non exterminet: Alaꝫ si hoc nō fecerit tunc vilis vtiqꝫ in oculis iusti reputabik sua iusticia ex q̄ nihil ex ea secutꝰ est vtilitatis. Et ꝓfortabik impius in suis opibus ipietatis. Et sup hmōi est pabola de leone ꝛ vulpe. Dixit rex quomō fuit. Inquit phūs.

Capitulum XIII

Dicitur fuisse in prouincia indie quoddam animal bñs intellectum ⁊ rectũ ꝓsiliũ ⁊ iustum ac doctrinã. Et cũ ꝑmaneret cũ alijs suis aialibus ⁊ feris campi/volebat facere opa q̃ ipa faciebant. ⁊ soci eius cũ eo litigãt dicentes Quare non exequeris tuos mores ⁊ naturam in quibus creatus fuisti. Nec tibi fas est esse sicut nos. ⁊ nobiscuꝫ concurrere. Quibus rñdit. Non ꝓtinget mihi peccatũ ex vra societate quã diu absti nuero meam aiam̃ peccato inclinare: peccata em̃ non locis ⁊ societatibꝫ causant. ſz a cordiũ ꝓpositis. ⁊ corꝑis accionũ. Nã vn⁹ existẽs in bono loco non sp agit bona opa. ita existens in malo loco non sp male agit. nã si iõ bona opa laudabilia dicerent eo q̃ insctõ loco pacta sunt. ⁊ illa mala q̃ in malo ⁊ despecto loco sunt facta tũc q̃cũq; interficiens hoiem in eccl'ia innocens esset ⁊ absq; peccato. Et interficiens hoiem in bello peccator esset. Ego quidã sic adhesi vob meo corꝑe non aũt aie ⁊ corꝑis inclinatione bonoꝝ opm merces. ⁊ nolens ꝓbis eoꝝ ꝓsentire pl'ibus diebꝫ ꝑmansit in sua ꝓsuetudie. Et cum cuidaꝫ leoni q̃ regnabat sup aialibus eiusdẽ loci fama hꝫ vulpis ꝓueniss; placuit sibi valde/qõ audiuit de vulpe ex eo q̃ esset tante equitatis ⁊ simplicitatis ⁊ mi sit pro eo. Quo veniente corã ipo locutus ẽ cũ eo rex. ⁊ eũ examinãs: oĩa que de ipo audiuerat inuenit esse vera: sup quo gauisus est rex ⁊ dilexit illũ Jn processu vero diex fecit ipm vocari ad se. Et cũ veniret ad euꝫ dixit ei rex. Scio amice q̃m terra regni mei ampla est ꝓpter quã indigeo multis rectoribus ⁊ baiulis. Sed audiẽs ꝓo prudentiã ⁊ legalitatem tuã ⁊ vltimo examinãs te sup ipis ⁊ rex inuenies fumorem/tepi te diligere: volo itaq; te sup meis magnis negocijs ⁊ ꝑponere tuũ gradũ ceteris ꝓncipibus ⁊ rectoribus mei regni. Cui respondens vulpes. Ait nequaq; dicat hoc domin⁹ rex Debẽt em̃ reges ꝓ suoꝝ officijs ⁊ rectoria eligere viros intelligẽtes ⁊ prudentes. nõ ꝺignantes mandata ⁊ officia regũ. Abhorrens em̃ officiũ regis nunq; poterit bñ agere Ego aũt nunq; ad regũ officia aspiraui. Tu q̃z rex m'toꝝ aialium ⁊ magni regni es. potes in eis pl'es inuenire meliores me: qui ꝓtuosi sunt ⁊ potentes fuitio regis assistere ⁊ docti. ⁊ exercitati in tuo officio. sis ergo de illis cõtentus ⁊ noli me ad hec iudicare. Et ait ad eũ leo. Nequaq; amplius vel' meũ ꝓbũ sup hoc reuocare. q̃ non dimittã te donec hoc mandatũ assumpseris. Cui dixt vulpes: dñe mi rex nõ pñt officio reg' nisi duo adherere quoꝝ neuter ego sum. Aut scz homo crudelis ⁊ presumptuosus non timens queq;. nec pcẽs alicui ꝓpter eⁱ⁹ crudelitatẽ ⁊ impietatẽ/timẽs euꝫ oẽs et sic attigit cõplementũ suoꝝ opm in oĩbus que cupit. aut homo vilis ⁊ despect⁹ ab hoĩbus cui alĩ non inuident nec ipm reputant. Sz quicũq; attẽdens ad fuiciuꝫ regis fuerit verecundus ⁊ mansuet⁹: nec intendit esse crudelis hoĩbus non ꝑpabuntur eius negocia nec sua ꝓuersatio cũ illis diu ꝑmanebit. Jrruẽt em̃ ꝺ ipm regis amici ac eius inimici Amicus em̃ inuidebit ei ꝓ suo statu. ⁊ reddet sibi inimic⁹. Jnimicus ꝓo regis inuidebit sil'iter huic nitẽs ipm suo dño diffamare. Et cũ hĩ duo aduersus eum ꝓgregantur exponit se piculo mortis. Dixit aũt rex Ne timeas odiũ meoꝝ viroꝝ ⁊ eoꝝ inuidiã aduersus te q̃m eos elongabo abste. nec eoꝝ ꝓuersatio tecũ erit nec tua cũ eis: ⁊ bonorãs bonorabo te pre illis ⁊ qõq̃ mihi dixeris factum erit. Ait ad eũ dñe rex. Si vis me bonorare dimitte me viuere in his locis solitarie ⁊ trãquille q̃m meli⁹ ẽ mihi q; viuere sub inuidie trepidatione hoĩm tui regni. Quicũq; em̃ viuit sine timore sufficit ei pãis et aqua Scio inquit q̃m qui abheret fuicio regis. pl'es ei tribulatões supueniẽt ⁊ visitatões in vita sua/q; ceteris hoĩbus hui⁹mũdi. Vita em̃ breuis cũ trãquillitate melior est vita mille annoꝝ cũ labore ⁊ timore Dixit ei leo intelligi iã ꝓba tua Sz noli timere de hmõi q̃ tu dicaꝫ nõ potero te pẽit⁹ ꝺ relinq̃re. Dixit ad eũ Exq̃ pẽit⁹ deliberauit ꝺ rex facere peto vt mihi sub vinculo federis ꝓmittat. si q̃ aliq; sibi mala de me ferant ne illa credat. Sed me vocet ⁊ rñsionem meã ac veritatem rei sp audiat. Quia scio q̃ odient me illi qui sub me substituentur ꝓpter timorem nois mei. Et qui maiores sunt nobilitatis q; ego inuident me ꝓpterea q̃ sum sup eos exaltatus ⁊ ꝓstitutus. Jdeo si aliq; ꝺ ferat ei p aliquẽ ꝓpria lingua vl' alterius p qõ me intendit reum facere q̃ nõ acceleret me ꝺdempnare. donec sup me decies inquiratur. Deinde vero fiat de me volũtas

Capitulum XIII

tua.et quãdo hoc mihi in fide promiseris.et ero de te securus. Juuabo te toto animo meo et posse.nec in aliquo defraudabo. Cui respondit leo dicens. Volo:vt hec tibi a me seruentur. Et ordinauit ipsum leo super omnibus bonis suis.et exaltauit statum eius super alios dños z socios ei9:recipiens ab eo consiliũ z intelligentiã:ita:vt ipm p a lios principib9 sue curie diligebat. et quãto cũq magis ab eo consiliũ quereret magis ad sui dilectionẽ ptendebat Et factũ est hoc valde molestũ oib9 viris regi extraneis et eius notis et familiaribus.et invidentes ei:ceperũt super hoc odire ipm. donec inter eos habito consilio deliberauerũt animũ regis subuertere contra ipm vt ip3 perderẽt

¶ Et factũ est cũ delibera ssent dolose hoc facere:euntes die quadam ad domũ regis:in ueneruũt ibi carnes p cibo regis paratas:qs sibi rex in suũ cibũ specialiter elegerat.et e/ as furtiue capientes:miserũt illas ad domũ vulpis.z ibi in occulto loco reponentes : ab his omnibus ipa insciа. Altera vero die leo mandauit sibi dari cibum.et cũ quere/ rent familiares carnes illas z non inuenerũt:motus est leo ad iram Et videntes socũ z familiares regis qui consiliũ acceperũt perdere vulpem.cũ abesset tũc vulpis z non desinent leo pro huiusmodi carnibus inuestigare:ceperũt espicere se inuicem Et pro rũpens verbũ vnus illoꝝ qsi tota simplicitate sui cordis ait Tenemur nãq rei annũ ciare quod et nobis fuit annũciatũ de his que sibi bona vel mala sũt qbus plures sunt quibus sit molestum et difficile Qz relatũ est.q vulpis rapuerit carnes: z apportaue/ rit in domũ suam. Ait alius. Estimo ego ipm talia non fecisse cũ non sit huiusmodi cõ dictionis.discutiam nihilominus hoc negocium.qz nullus est in mundo discernẽs na turas et discrutans corda hoim. Ait alius. Vere nemo potest scire occulta cordium. Verũtamen si facta diligenter inquisitione super hoc negocio:et si inuentũ fuerit: pre sumet et totũ esse verũ id quod nobis de vulpe est relatum. Ait alius. Non debet quis a suo corde seduci sentiens in se natum. dolus enim nõ liberat virũ suũ Ait alius Quo/

modo liberare poterit qui regem decipit Et qõo illud latere potest cũ fraus familiari/
um et sociorũ regũ non lateat Ait alius. Retulit mihi fidelis lator de vulpe quoddam
magnũ quod credere non potui vsq; nũc: audiens hec verba vestra. Ait alius Non la
tuit me eius fraus et malicia operationũ suarũ a die qua ipsum primo inspexi ꝛ cogno
ui qõd et iã oñdit. qm̃ hic seductor q̃ oñdit se sanctũ ꝛ colentẽ deũ: non viuit: nisi de pri/
mi malo ꝛ graui scelere quemadmodũ sui generis omnes vulpes faciũt. Ait ali⁹. Nõ
est hic rectus et misericors qui dicebat nobis q; grandis pestis ꝛ magnũ periculum ẽ
homini exercenti officia regũ: qõo ergo commisit hanc fraudem. Vere sup hoc est am
mirandum. Alius ait. Si vez hoc inueniat: non debet sibi attribui nisi fraudis pec/
catum. Verumtamen qui committit fraudem: iam negauit grãm sibi latam. Ait ali⁹
Vos veri et veridici estis. nec possũ verba vestra denegare. Verũ tñ si mãdaret rex ne/
gocium inquiri tunc manifestaretur ei⁹ veritas. vel falsitas. Ait alius. Si nondum
missum est ad domum suam vt exploretur: mittatur festinanter. Nam vbiq; habet ex/
ploratores. Et timendum est: ne quando sibi negocium manifestaretur: argumenta
queret quibus se excusabit. Ait alius. Credo. Si qñ quesitũ fuisset in sua domo ꝛ pa/
lam esset negocium ipsius de re istius: adhuc vtiq; regem seduceret suis blandis ser/
monibus et dolosis argumentationib⁹: donec sibi vez falsum redderet. ꝛ falsum vez
Et non cessauerũt huiusmodi verba coram rege ponere: donec fidem adhibens in illis
ita q; duceret vulpes vicarius eius conscito coram rege. Dixit rex vbi est pecia carni
um quam mandaui pro me seruari. Cui respondens dixit. Eam custodi ciboz regis
resignaui vt ipsũ prandio repzesentaret Et vocatus custos ciborum regis: ꝛ interroga
tus de carnibus: cũ ꝛ ipse esset de his qui consiliũ inierũt contra vulpem. ꝛ negauit di
cens. Nihil mihi tradidit. Misitq; leo ad domũ suam fidelem virum vt inquireret.
et inuente sunt carnes in domo vulpis. et eas regi presentarũt. Erat aũt vn⁹ inter il/
los qui oblucuti fuerãt de vulpe ad regem q̃dã lupus. qui nil boni vel mali locut⁹ erat
regi super hoc negocio. ꝛ estimabat vir iustus esse. ꝛ innocens. ita q; esset illorũ q̃ non
loquebatur nisi verum. Et ait hic lupus Postq; patuit regi fraus: non decet parcere
illi: Si pepercerit enĩ sibi nũq; peccator a suo peccato cõuertet. nec amplius manife/
stabitur regi alicui⁹ delictum. ex quo non curat punire peccatores Tũc leo mandauit
ipsum recludi in carcerem. et ita factum est.

¶ Et ait vn⁹ de familiarib⁹. miror prudentie regẽ. ei⁹q; intellect⁹ in singul'rebz qũo la/
tuit ipm prauitas h⁹ seductorẽ. nec sua opa pcepit. Ait ali⁹ Poti⁹ mirandũ est: q; non
video ipm curãtem inq̃rere sup ipo. ex quo patuit sibi de ipo. qõ latuit. Tũc misit rex
vnũ illoz ad carcerẽ vt extmiaret. et videret q̃l'ẽt pcessus verboz excusatõis ei⁹ Et re
diens nũci⁹ ad regem permutauit verba regi et dedit ei responsũ vt ei⁹ fallacia magis
a rege contestaret. Et turbat⁹ ob hoc leo: mãdauit ipm educi et interfici. Et cũ pueni/
set hoc ad aures matris leonis que inq̃siuit factũ Et misit ad eos q̃ ducebãt ipm ad in
terficiendũ. q; superstarent ab hoc: donec cũ leone loq̃ret. At illi ei⁹ mãdatũ obserua/
rũt Et cũ venisset mater leonis ad filiũ: dixit ei. Qua offensa fili mandasti interficere/
vulpem: Cui leo retulit factũ Et ait ad cũ mater. Multũ festinasti ob hoc pdere ipm.
an nescis. qm̃ vir agẽs sua facta festinãter: p̃cipitabit ꝛ penitebit. Agit ãt vir prudens
sua fcã suauiter. ꝛ nõ penitebit. ꝛ q̃ pmptuos⁹ est in suis negocijs: factũ recolligit cõtri/
statõis cũ penituerit sibi pcessus. p̃ter hoc nõ est in mũdo cui adeo necesse sit res inq̃/
rere ꝛ supstare deliberatõi mandatoz suoz sic regi: Qm̃ mulier in suo viro confidit et
fili⁹ in pre. discipul⁹ quoq; in suo doctore. exercit⁹ vero in suo principe. Deũ colens in
obseruatõe mandatoz. popul⁹ ãt in regib⁹. Reges q̃q; in timore dei ꝛ iusticia ꝛ bo/
nis opib⁹. ꝛ in larga prouisione Caput vero sapientie regũ est cognoscere boies. ꝛ eos
in suis dignis gradib⁹ collocare. Et non oia verba recipere a quibusdam. ꝛ pacem in
ter eos firmare. Semper etenim inuident pro dignitatibus. ꝛ alter querit alterum

Capitulum XIII

Tu igitur non debes oīa credere nec decet te postq̄ q̄s placuerit tibi ip̄m in tuū spe/
cialem sociū recipere. Et q̄a ordinasti vulpez fidelem tue dom⁹. a die qua ꝓgnouisti ip
sum vsq; hodie. z non ꝓcepisti de eo nisi bonos mores z fidez z cordis simplicitatez. z
nūc ꝓtra eum indignaris. Qm̄ exiuit rumor ad aures oīm tuoꝝ ꝑncipum. q̄ viderūt
gl'iam quā ei contulisti. z nunc cōmotus es ꝓtra ip̄m p vno frusto carniū. z efficer⁊ vi⁊
lis z incōstans in suis oc'is. forsitan seduxerūt te maligni viri et te ꝓuicerūt suoꝝ inui
dia. Quia inuident sibi ꝑter gl'iam quā ei dedisti z intendūt ex hoc ip̄m perdere. Rex
em̄ qñ aliq̄ ordinat sup̄ domū suaz z non inq̄rit sup̄ eo. si in aliquo fuerit incusat⁹ pe
nitebit z vltimo in suo corde tribulatōem patiet. debet aūt inuestigare veri tatē. nec ea
suoꝝ oc'oꝝ iudicio z auriū auditu relinquat q̄a magnū malū ex hoc sibi ꝓtigit. Quā
p'a em̄ facta latitant donec examinata fuerūt diligenter. Quēadmodū vinū q̄d exami
natū est gustu. non aūt visu. Q̄ñq; em̄ est ei⁹ color clarus vt gemma. tū sapozem habz
pessimuz. Et sic hn̄s crinē in oculo estimat fore integrū pilum. Aut sicut lucia vermis
dencte lucens videns eā estimat fore magnā. Sed manu aprehensa pua et quasi ni⁊
hil est z in ea nullum videt colorem. Tu vero fili meditari debes in verbo vulpis tuo
intellectu. atq; sapientia dicens. Quomō fecisset hoc. cū non comedat. z q̄a ip̄m super
mea domo ordinaui. ip̄o non aspirante. sed inuito ip̄m ad hoc ꝑmoui. z ordinaui sup̄
meis thesauris z cibis z potibus. quomodo igitur temptaret cor suū fruari rem: quā
sibi propria manu assignaui: z ipsam mihi precepi reseruari. z illam in sua domo repo
neret negans in vltimis ipsam nullaten⁹ accipisse. Propter hoc fili examina bene ver
bum suum z exquire diligenter. Et scire debes q̄ a die mundi creatōnis semper stul/
ti inuident sapientibus. Impñ vero iustis. z nobilibus ignobiles. z eos nituntur de
struere. Et ꝯsidera a die qua hunc tuum Baiulum vidisti. sciuisti ipsum iustum et
pium carentem omni fraude Et ego scio q̄ si rex inuestigaret. quoniam eius aduersa
rij̄ inierunt contra eum consilium. z in domo carnes clausa apposuerunt. Visu enim

frustum carnium inter eius pedes deferente. sequũt aues vt illud sibi rapiãt ⁊ interfi
ciant ipm. Sic q̃z hoies nitunt perdere nobilorez se. Et scias q̃ aduersarij vulpis de
tuo damno non curarũt. sed sibi tm̃modo qd est vtile ꝓspiciũt. Et propter hoc quere
qd tibi est vtile. ⁊ ne cures d dãno ei⁹ adueniente Decet em̃ vnũ se cauere ab his duob⁹
scz separare se a viris sapientie. ⁊ suũ sociũ defraudare. Et duo bona seruare scz separe
se a viris malignis. ⁊ fugere stultos ⁊ crudeles. Etiã quidẽ vulpes accusatur apd te q̃
tibi proximus ⁊ obediens fuit ⁊ fidelis tue dom⁹ despensator nec vnq̃z in aliquo te de⁹
fraudauit. singl'asq̃z in se ferens aduersitates ꝓ tui bono. nec tibi suũ secretũ occultauit
Et quicũq̃z talis est de et vnusquisq̃z in ipo ꝯfidere. nec credere om̃ia que hoies de eo
obloquũtur. Et factũ est dũ loqueret mater leonis hec verba suo filio. Accessit ad leo⁹
nem mustela vna illoꝝ q̃ stulti erant aduersus vulpem. ⁊ ibi totũ huius rei veritatem
exposuit. Et audiẽs hoc mater leonis. Dixit suo filio. Postq̃z tibi notuit opra vulpis
rectitudo. ⁊ q̃a viri tui exercit⁹ ex inuidia voluerũt ipm diffamare. debes exterminare
omnes illos q̃ sup eo hanc infamiã apposuerũt. Et eris innocens a peccato qd tue aĩe
pauerunt. Et reliqui audiẽtes timebũt nec tibi vltra verbũ iniquũ ferre presument. Ac
nunq̃z contra te ⁊ fideles tuos ꝯsiliuz intelligent Nã herbe ⁊ fenũ agri qñ iunguntur
fit ex illis funis cũ qua ligat camelus. Nunc ergo restitue vulpẽ ad suuz statum. in q̃
pri⁹ extiterat vt sit tuus secretarius. ⁊ fidelis socius. vt fuit. Et ne dubites in aĩo tuo
dicens. ex quo presumpsi iam ei male facere factus est mihi aduersarius. nec amplius
debeo in ipo confidere. Non em̃ malũ qdlibet est timendũ. ⁊ ne desperet cor tuũ ipsuz
tibi posse fieri amicũ. Porro sapiens ⁊ prudens est. cognosceus se ⁊ sua opa. ⁊ ponens
singula in suis locis Quia sicut amici possunt fieri inimici. sic etiã inimici possunt fi
eri amici. cognita causa inimicicie inter eos Sed tñ sunt aliqui in quibus nullo mo⁹
do est confidendum. Et sunt hi qui denegãt gr̃am sibi latã. Et proditor ⁊ refutans bo
nũ ⁊ crudelis ⁊ qui non tradit statum futuri seculi dicens non esse hoiem reddituruz
rationẽ de suis operibus. Et qui nescit ꝯpescere suũ furorem. Et q̃ non miseretur cuz
irascitur. Et notus in prauitate fraude ⁊ deceptõne. Et q̃ non abstinet a cõcupiscẽtia
a ludo ⁊ a luxuria. At q̃ delectantur in vino. Et q̃ de nemine bonũ cogitat. Et q̃ non ẽ
verecundus sed frontis ꝓterue. Debet aũt vnusquisq̃z bono viro adherere. Et talis ẽ
fidelis tuus socius vulpis qui confitet bonũ. ⁊ nõ fregit fedus. diligit iusticiaz ⁊ odit
iniquitatem. ⁊ amat pacem ⁊ pietatem nec inimicat corde. ⁊ remittit offensam ꝓximi ⁊
conseruat dilectionem erga suos ꝓximos ⁊ existit verecundus. Ait leo temptaui iam
vulpez ⁊ in ipo bonos mores inueni. ⁊ debeo ipm ad suũ primũ statũ restituere ⁊ meo
secreto viuere. Post hec vero misit leo pro vulpe. ⁊ cũ esset ante eum. confessus est ei rex
culpã sui: referens ei omnia que sibi fuerũt apposita. ⁊ ait ad eum. Ecce te nũc restituo
ad primum statũ in quo extũc vsq̃z nunc fidelis ꝑstitisti. ¶ Inquit vulpes leoni
Credat dñs rex verbis meis ac opibus. nec tĩeat me fore ĩmemorẽ. doli ab ipo iaz mi
hi facti. vnde non decet regem confidere illi q̃ ab eo est offensus. Sed cogitet semp in
corde suo. forsitan obseruauit sibi odium aduersus nos vulpis et mala retribuere in
tendit. que sibi olim intulimus Et scio inq̃t vulpis q̃ adhuc mei aduersarij tibi d me
mala parare non desinẽt. donec iterũ ponẽt scandalum inter me ⁊ te. estimantes postq̃z
prima vice non potuerũt me offendere. Ne putet rex eoꝝ verba cõtra me fuisse menda
cia. Nitent adhuc ꝯtra me inuenire argumenta. etiã si esset rex simplex corde non ero
securus semp cogitans in mea mente. neqñ seducatur cor regis susurrantes tota die
ad eius aures. Dixit leo Jam temptaui ⁊ cognoui te. ecce pono te in gradũ rectoꝝ ⁊ fi
deliũ in oculis meis vt virũ innocentẽ. Non pro vnica iusticia mille offense remittũ⁹
tur. Et scio qm̃ celabis hoc scandalum. qd inter me ⁊ te accidit. ⁊ qr remittis mihi illd
ꝓpter misericordiam: cuius recordaberis me tibi contulisse Et sit ammõ alter nostruz
alteri magis fidelis ⁊ dilectus q̃z prius Et restitutus est vulpes ad suum primum offi
cium ⁊ dilexit ipsum rex pre alijs eius familiaribus. Et est parabola de dilectõe reguz
que post inimicitias restituitur.

Capitulum XIIII

Capitulum XIIII. de aurifice ⁊ serpente. Et est de facienda misericordia

AIt rex philosopho Intellexi iam que dixisti. Porro mihi indica cui oporteat regem benefacere ⁊ in ipo confidere. da mihi ꝑabolam de recognoscenti gr̃am. ⁊ de eo qui bona non retribuit amico suo ꝓ acceptis bñficijs sz mala. Inquit ph̃us Sendebar. Scito rex ꝙ mores creaturaruz non sunt idem. sed diuersi ⁊ non est in oĩbus his q̃ deus creauit scz quadrupeduz seu bipedũ. aut volatiliũ regi magis honorabilius q̃z homo. Sed reꝑitur in hoĩbus iustus ⁊ peccator: Et qñq̃z reꝑitur in brutis bñficioꝝ recognitor. ⁊ obseruator federis magis q̃z in hoĩe. Reges aũt tenentur conferre misericordiã suo loco quo debẽt. ⁊ his qui eã recognoscunt ⁊ nulli conferant donec inuestigent de cõditione viri eiusq̃z moꝝ ⁊ oꝑm. Et vtrum sit eoꝝ qui fedus faciũt ⁊ obseruant. ⁊ gr̃am recognoscunt. Non aũt respiciãt ꝑsonaruz nobilitates ⁊ generositates. Nec dñt despicere inopes in actione misericordiaꝝ suaꝝ nec velint gratiaz retinere tanq̃z extraneo. si dignus fuerit et eã recognouerit ⁊ fuerit vir legalis. simplex ⁊ prudens ⁊ vir sensatus ⁊ discret⁹. Et cũ in ipo fuerint hij mores diuulgati debet ei actio miscdiaꝝ. viri q̃z intelligentes debẽt temptare ⁊ examinare homines. ⁊ illis agere iusticiã iuxta illud qd̃ sibi de eis videtur. Bonus igitur medicus non curat egros solũ videndo eos. sed vrinam inspeciẽdo ⁊ ꝯsiderando pulsum. ⁊ calorẽ extremitatũ. ⁊ virtutem mẽbroꝝ suoꝝ. exhibet illis medicinã qd̃ sibi de illis videbitur. Decet creaturas viles ⁊ despectos recognoscẽtes bñficia ⁊ fedus obs̃uãtes cũ illis agere gr̃am ⁊ misericordiã suo posse. siue hoĩes. siue bestie sint. Nescit em̃ q̃s vtrũ ꝓcessu tꝑm. illius indigeat pro suo iuuamine vt sibi bona retribuat Et qñq̃z debet vir prudens subtrahere manũ suam a benefaciendo hoĩbus vt non cõfidet in aliquo ipsorum. ⁊ super hoc induxerũt sapientes parabolam. Dixit rex quõ fuit

Capitulū XIIII

¶ Inquit Sendebar Fertur q̄ cū ambularet quidā heremita p̄ viam vidit foueaz quā foderant venatores ad capiendū aialia. vt sua cozia decoziarent. Et inspiciens ad fundū fouee vidit ibi hominē q̄ erat aurifaber z cū eo erāt symeus. serpēs z vipera: nec illū hoiem offenderant. Et videns hec heremita: cogitauit dicēs Aduenit nūc tēpus q̄ magnā misericordiā exhibeas eruens hūc hoiem de dentib⁹ aduersarioz suozū Et accipiens funem iniecit eā in foueā quaz symeus apprehēdens sua leuitate ascendit per eam. z iniciēs funem secūdario ascendit vipera. Et iniciēs tercio ascendit serpens qui oēs recognoscentes gratiā ei⁹ regraciati sunt illi. Et dicūt ei nequaq̄ velis educere hūc hoiem inde. quia non est in terra aliq̄ negās beneficiū sibi collatū sicut homo z preci pue sicut hic homo. Et dixit ei symeus. Scias meū habitaculū esse ī tali loco. Et dixit ei vipera. Et ego in lacu q̄ prope est illic mozoz. At serpens z ego in flumine ibi prope mozoz q̄ si habueris inde transitum remunerabim⁹ tibi sup bono q̄ nobis contulisti. z abiit vnusquisq̄ in viam suam. Postea vero iniecit funem vt educeret aurificem nō curans de eo. q̄ dixerūt ei illa animalia. Et eduxit eū de fouea. z cū ipm eduxisset: reg/ciatus est ei. z ait illi. Tu maximā gratiā mihi contulisti. p qua teneoz tibi remunera re q̄ si placeret vo. te trāsire p terram. quā tibi hec aialia indicarūt. cū ibidē sit meum habitaculū remunerabo te de gra quā feci sti mihi. Et abiit vnusquisq̄ in viā suaz

¶ In p̄cessu vo tpm accidit heremite trāsire p illam terram z occurrit ei syme⁹. z vi dens salutauit eum. Et ait ad eū: nihil nūc habeo apud me sed p̄stolare paulisper qui abiens rediit ad eū cum multis fructib⁹ z delectabilibus z sibi donauit et sumptis de illis q̄t voluit discessit inde. Et occurrit ei vipera que z videns salutauit eū. z ait magna fu it gratia quā recepi a te. sed rogo ne discedas donec redibo ad te. Et iuit vipera ad do mum regis z interfecit filiā suam. z acceptis cozona z iocalibus eius tulit z donauit heremite. Et nihil ei de morte filie regis manifestauit. Et cogitauit heremita in coꝛde suo dicēs. Jā hec animalia de bñficio q̄ eis egi mihi remunerauer̄t. estio q̄ si ad au

rificem peruenero melius ipse mihi remunerabit. Et saltem mihi de huiusmodi iocalibus consulet. Postea vero heremita accessit ad domum aurificis. et videns eum aurifex: duxit eum ad suam domum. et honorem ei contulit. Cumq; videret aurifex coronam auream: cognouit eam: q; fuit filie regis. et ait ei Noli hinc discedere. donec ad te rediero. z trāsiens ad domū regis: annūciauit ei. qm̄ inuenerat coronam filie sue in manu cuiusdam qui erat in domo sua. et ipm retinuit. donec mandaret rex super hoc. Et audiens hoc rex: misit pro eo. qui cū veniret: z ostenderet coronam regi: cognouit rex illā. z mādauit rex ipm flagellari. et duci per ciuitatē. deinde suspendi. Et fm̄ ē ita

Et cū ducerent illum per ciuitatem: ibat plorās amare: clamans et dicēs. Si cōsilio fera; attendisses de quo mihi cōsuluerūt: nō vtiq; hoc malū mihi euenisset. Et audiens serpens vocē ei⁹ exiuit ad cū de cauerna. et videns qđ acciderat ei: doluit et obstupuit z meditat⁹ est argumenta pro sui liberatione. et cito serpens ad domū regis momordit filiū ei⁹. Misitq; rex pro astrologis z magis: vt sibi facerent incantationes z portarēt ad ipm de tyriaca. z nihil ei profuit. Et in astris contemplati sūt arte sua. donec puer incepit loqui. pri natus ei erat sermone. Et ait fili⁹ regis Scitote me sanari nō posse. donec veniens heremita q̄ sine culpa est ad mortē cōdamnat⁹: z ducat manū suā p carnez meam. Et audiens hoc rex: mandauit duci heremitam ad se: qui a rege interrogat⁹ exposuit ei oīa q̄ fecerat feris et aurifici. z verbū quo fere ipra pmonuerāt hoi nō bñ facer̄ Et quare venerat ad illā ciuitatem: Et eleuans oculis ad celū: orauit heremita ad deū dicens. Domine deus Ego sū innocens de hoc negocio. sana obsecro filiū regis. Et puer sanatus est. z recessit dolor eius. Et videns hoc rex: honorauit heremitam: dans ei munera. z mittens ipm in pace. Et mandauit suspendi aurificem. Et hoc est de eo q̄ bene facit ingratis

Capitulum XV

¶ Capm xv. de filio regis et socijs eius Et est de diuina sententia: quã nemo potest effugere.

Inquit rex dilles sedebar suo philosopho. Intelleri iam verba tua que dixisti. cui debet homo benefacere. Nũc aũt dic mihi de viro stulto in sublimi statu existente. Et de eo q̃ suã personã fatigat z affligit: q̃liter singula humana negocia disposita et ordinata sũt desuper et q̃ fiũt in terra. Ait Sendebar Sic̃ vir nõ probat nisi per mulierem. sic sapiens nõ ẽ q̃s sufficienter nisi per intellectũ. z intellectus p̃cipaliter a deo. z per exercitiũ dat homini. vt filio regis z eo filijs accidit. Dixit rex. Quõ fuit' Inquit philosophus

¶ Dicit̃ q̃ q̃ttuor homines pariter in itinere associati fuerũt. quor vn⁹ erat filius regis Secũdus fili⁹ mercatoris. Tercius filius generosi z erat speciosꝰ valde. Quartus vero erat viator et cursor. q̃ omnes simul in itinere conuenerut. Erãt aũt pauperes nihil habentes nisi vestimenta ¶ Et cũ ambularent per viam: dixit filiꝰ regis. A diuina voluntate omnia predestinata sũt. Dixit filius negociatoris. Intellectus melior ẽ oĩ re. Dixit nobilis z speciosus Pulchritudo est melior alijs rebꝰ Dixit viator: sollicitudo z promptitudo: in ipsis negocijs: melior est oĩ re.

¶ Et cũ accederent ꝓpe q̃ndam ciuitatem: sederũt in vno loco: et dixerũt viatori Vade tu q̃ sollicitꝰ es in tuis negocijs. z procura nobis hodiernũ cibũ. Qui ait: libenter. Et ingressus ciuitatem. et inuestigauit diligenter. qualem laborem deberet exercere. quo haberet solariũ q̃ sufficeret ad diem p̃o victu q̃ttuor hominũ Cui responsum est. nihil melius esse q̃ apportare ligna. Et accedens ad siluam fecit sibi sarcinam magnam

Capitulum XV

necessaria pro se et socijs suis: scribens in portam ciuitatis. Quoniam vir probus et sollicitus in arte sua lucratus est vna die denarium argenteum: et redijt ad socios suos qui cibo et potu refecti sunt illa die.

Capitulum XV

¶ Altera vero die dixerũt filio nobilis. vade et tua pulchritudie ꝓcura nobis hodie necessaria. et cogitãs ĩ corde suo. dicẽs. En ego nescio exercere artez. nec ẽ cõueniẽs me vacuũ ad socios meos redire. Et posuit se ad q̃ndã arborem tristis ⁊ dolens. ⁊ voluit separari a socijs. Et cũ trãsiret q̃dã matrona iuxta eũ: ⁊ suã vidẽs pulchritudinẽ: captaẽ in amore ei⁹. q̃ veniẽs ad domũ suã: misit pro eo. Quo veniẽte ad eã: fecit cõuiuiũ ⁊ stetit cũ ea tota die. In sero ãt dña dãs ei quĩgẽtos denarios argẽteos licenciauit euz. et redũt ad socios suos: fouens ipsos per totam diem.

¶ Tercia vero die dixerũt filio mercatoris Vade ⁊ tuo intellectu ꝓcura nobis hodie victũ. Qui ingrediens ciuitatẽ: venit ad portũ maris: vbi cõuenticl'a mercatoꝝ erat ⁊ mlt'aꝝ nauiũ. Et vidit ibidẽ negociatores loq̃ntes cũ patrono: ⁊ dicẽtes. an vellet ꝓ tãta dare pecũia. qđ rennuit patron⁹. Tũc dixerũt inter se mercatores. differam⁹ in crastinũ. qꝛ nemo ẽ q̃ ab eo emat. Qđ audiẽs fili⁹ mercatoris. ⁊ illis abeuntib⁹ accessit ad patronũ: q̃ pr̃em ei⁹ bñ nouerat. Et cõueniebat cũ eo ꝓ mercãtia. quã emit ꝓ q̃nq̃ milib⁹ florenis. Altera vero die veniebãt mercatores: vidẽtes se eẽ ꝑuentos: emerũtia iuuene ꝓ decẽ milib⁹ aureis. Et sic recessit iste iuuenis: ⁊ venit ad socios suos. Scripsitq̃ Cũ circũspecta prudentia lucrat⁹ est vnus vna die q̃nq̃ milia florenoꝝ. ⁊ de hoc se et socios suos educauit.

¶ Quarta vero die dixerũt filio regis. Vade ⁊ tu ⁊ ꝓcura nobis hodie necessaria. q̃ de predestinatõe diuina locut⁹ es: ⁊ tu in eã cõfidis. Qui cũ iret: ⁊ sedebat tristis et dolens iuxta portã ciuitatis. Et factũ est a deo: vt mortu⁹ eẽt rex illius prouincie in illa die nõ relictis filijs vel aliquo cõsanguineo. Et cũ exiret vniuersus populus ad sepeliendũz corp⁹ regis. trãsierũt iuxta istũ iuuenẽ. q̃ sedebat ibi nõ surgẽs đ loco: nec cõpatiẽs morti regis. de quo mirabat' ppl's. ⁊ cũ ab eo interrogassent causã quare: ille obticuit ⁊ non rñdit q̃cq̃. propter qđ expulsus ẽ de illo loco. Et cũ redirẽt de sepultura regis: vidit ipsum ille qui eũ expulsit ⁊ dixit ei Nõne tibi ꝑcepi: vt nõ ãpli⁹ hic sederes. ⁊ accepit eũ ⁊ inclusit eũ in carcere. Cõgregato vero vniuerso populo vt sibi regẽ cõstituerẽt: surrex

Capitulum XVI

sit hic q̄ filiū regis in carcere detinebat. ⁊ ip̄is totū ꝓcessū declarauit. ⁊ miserūt ꝓ eo. ⁊ ip̄si interrogauerūt ab eo. q̄s ⁊ vñ eēt: ⁊ q̄re ad terrā venisset. Qui dixit. Scitote. qm̄ sū filius tal' regis magnifici. quo mortuo fr̄ mihi regnū vsurpās mot⁹ est me perdere et expellere de regno. ⁊ timēs fugi: ⁊ veni ad terrā vr̄am. Et audiētes hoc q̄dā q̄ cognouerūt pr̄em suū: eleuauerūt vocē suā dicētes Uiuat rex. viuat rex. qd̄ placuit oīb⁹. ⁊ ip̄m ī regē cōstituerūt. ⁊ duxerūt ip̄z ꝑ cītatē (vt moris erat) Et cū ꝑuenissent ad portā cītatis vidit ea q̄ scripserāt socii: māduit scribi q̄ prudētia. pulchritudo. intellect⁹ ⁊ q̄c q̄d bo/ni hoī aduenit: a deo p̄destinatū ē. Et fcm̄ ē cū veniret ad domū: misit ꝓ socijs suis. e/narrās ip̄is q̄d sibi acciderat a diuina p̄destiatōe glorificās ⁊ laudās deum de sua gr̄a Post hec vero dixit philosophus. Uiri intelligentes ⁊ sapientes debent scire ⁊ credere q̄ vniuersa ordinata ⁊ disposita sūt a diuino bñplacito. ⁊ nullus pōt sibi bonū appri mare nec malū elōgare. sed totū a deo causat̄ Et ip̄e qd̄ vult agit in illis. ⁊ ꝑficit qd̄ intēdit. Quapropter quilibet tenet̄ deo confidere. ⁊ hoc credere q m̄ ver̄ est

¶ Capl'm xvi. de auibus Et est de socijs ⁊ proximis q̄ se inuicem decipiunt.

In qui rex disles sendebar suo philosopho. Intellexi quidē verba tua. que locut⁹ es de diuina sententia. ⁊ q̄r nullus valet eā fugere. Nūc vero da mihi parabolā de socijs ⁊ de amicis decipiētib⁹ se inuicem. Et qñ alter ip̄or̄ ē cordis fraudulenti: socium cupiens defraudare. ⁊ inferre sibi malū Inquit philosophus Dicit̄ q̄ erat in quodā loco iuxta mare in quo flumīa cōueniebant. ⁊ erat locus ille ꝓcul a venatoribus ⁊ hoīm circuitu Aues vero degētes circa mare ꝓcul erāt in de. nec ibi ꝑ aliquo accedebāt. In ꝓcessu vero qūm accessit ad hūc locū auis q̄ hebraice dicit̄ holgos. Et cōsiderās bonitatē huius loci. ⁊ qūo solus eēt a conuersatione hoīm ⁊ aīaliū: deliberauit in sua mente reducere ibidē suā familiā dicēs Affluenter viuā ego cū familia mea de venatōe h⁹ loci. ⁊ erit mihi in hereditatem ⁊ filijs meis

Capitulum XVI

¶ Erat aũt eius vxor recumbens in nido super oua que prope erant partui. habebat autem hec quandam aliam auem sibi vnicam et solacioſam: q̃ dicebatur moſaz. Erat autem auis illa valde dilecta: quam multũ adamabat. Nec cibus et potus nec vlla delectatio ſapiebat ei absq; illa aue. Cũ audiſſet hec vxor auis q̃ eius maritus intẽdebat facere id factũ: fuit ei valde moleſtũ. z voluit annũciare illi moſan ſecretũ mariti ſui. z querẽs argumenta qũo poſſz delicentia mariti eius ire ad illã auẽ ſuã amicam. Et ſecũ de hoc tractare negocio. dixit marito ſuo. Jã peruenit tempus quo debent noſtri pulli oriri. z mihi quidẽ indicata eſt q̃dã medicina vtilis pullis noſtris qua valebũt valde plumare et creſcere. z ab accidẽtib9 z infortunũs illeſi permanere. Et volo q̃rere illud: z portare nobiſcũ ad locũ in quo eſſe intendimus. Et ait ad eã maritus. Quid eſt illõ. Dixit vxor. Eſt piſcis quidã exiſtens in inſula in tali loco: quem nullus ſcit p̃ter me: z ille q̃ me docuit. Volo igit̃: vt tu recũbas loco mei ſupra oua: donec ibo: z capiens vnũ aut duos de illis piſcibus: redibo ad te. deinde feramus illos ad locũ: vbi intendim9 habitare. Et reſpondẽs maritus: dixit ei. Nõ decet diſcretũ vir̃ cogitare de ſingulis. q̃ medici aſſerũt. plex̃q; ei imponũt p̃curare que non reperiunt̃. nec ſũt poſſibilia Sed inducit̃ quis pro illis in pericula z anguſtias: donec p̃cipitabit̃. Et iã quidem audiui de loco iſto: ad quẽ ire intẽdim9. q̃ locus eſt periculoſ̃ Et dicitur libris medicine. q̃ ex ſepo leonis et veneno ſerpentũ ardẽtiũ: fuit certe z optime medicine. nec pro tanto debet vir prudẽs moueri ad inueſtigandũ huiuſmõi ad loca periculoſa. q̃rens leones per loca deſerta et valles. et ſerpentes in cauernis eor̃. z p̃ter hoc deſine ab hoc q̃ facere intendis: z tecũ defer hũc nidũ cum ouis in locũ quem tibi dixi. Qm̃ ibi eſt affluentia piſcium. et eſt locus quem nullus nouit: niſi nos. Et ſcire debes: q̃ quicũq; credidit medicis: vt querat medicinalia per loca periculoſa: z ſe morti exponit: accideret ei qõ accidit cuidam ſymeo. Dixit ei vxor Qño fuit. Inquit maritus.

Capitulum XVI

¶ Fertur ꝙ in quodam bono loco et fertili vbi multe arbores erant ⁊ fructus ⁊ aq̄. fuit q̄dā symeꝰ. ⁊ ibi lōgo tpe habitauerat. In processu vero temporis orta est huic scabies q̄ ip̄m molest auit valde. vt nō posset ꝓcurare suam escam. Et cū prope eā transiret alius symeꝰ videns eū: dixit ei. Quare video te extenuatū corpore. ⁊ in tanta debilitate constitutū Cui respondens hec: dixit nescio causam hꝰ infirmitatis. nisi qꝛ sic diuine placuit volūtati quam nullus valet effugere. Dixit ei alter symeꝰ Ego inq̄ꝫ sciui quendam symeū: cui hec eadem accidit egritudo. nec curari potuit: donec habito capite colubri nigri. et ip̄e ab illo symeo comesto sanatꝰ est. Symeus ait Unde possē illō habere. cū non possū venari victū meū. ⁊ mea virtus declinauit. ita vt non possū inuenire escam meā. sed alie fere et animalia mihi conferūt dietim q̄d cibi. alias morerer mea infirmitate depressus. Dixit ei alter: Uidi in quodam loco iuxta cauernā cuiusdā nigri draconis multos viros. ⁊ estimo eos interfecisse draconē Nūc ibo ad illū locū ⁊ si ip̄m inuenero mortuū: auferā suū caput. ⁊ apportabo tibi illō Ait symeꝰ infirmꝰ. Si mihi poteris hoc facere: erit mihi maximū beneficiū: vt per te viuat aīa mea. et a deo super hoc magnā habebis mercedem. Et iuit symeꝰ donec peruenit ad foramen cauerne draconis. Et cū videret vestigia gressus hoīm: estimauit draconem esse interfectum ab aliquo homine Et accedens vsq̄ꝫ ad eiꝰ cauernā inuenit draconem viuū quem draco rapuit et deuorauit

¶ Porro adduxi tibi hanc parabolam. qꝛ non decet viꝝ sapientem exponere se periculis ⁊ terribilibꝰ negociis Etiam si sibi illō mltū expediat: Et rn̄s vxor ait Intellexi verba tua Sed omnino expedit ꝙ vadam illuc. qm̄ nihil ē ibi qō timendū sit. ⁊ erit hoc salus et fiducia bona pullis nr̄is: vt ab infortuniis ⁊ malis accidentibꝰ fiant exempti
¶ Et ait ad eam maritus. Ex quo casu deliberasti consilium omnino illuc ire. Caue: ne hoc nostꝝ secretū alicui reueles. Dicūt eī sapientes. ꝙ cuiuscūq̄ꝫ boni intellectus est laudabilis. sed caput intellectus est secreti sepultio Post hec vero exurgens hec: iuit ad locū vbi erat auis illa amica sua. Et retulit ei secretū mariti sui. ⁊ quomodo ad illuꝫ locū transferre se intendebant in quo erāt aq̄rū. pisciū ⁊ herbaꝝ affluentia. Et ꝙ non esset ibi strepitus animaliū. nec timor hominum. Et dixit ei Si poteris ingeminare: vt venires illuc cū beneplacito mei mariti. facias. licet eī bonoꝝ mltoꝝ ibi sit abundātia: sine te tamen sunt mihi nulla. Bonū enī quod confert nobis deus: vobiscum communicabimus. ¶ Uolens itaq̄ꝫ auis illa esse in societate illiꝰ mulieris ait ad eam: Astringar ibi esse cū volūtate tui mariti Nūquit habet ip̄e auctoritatem tui singularez in loco illo magis q̄ꝫ ego. vel q̄cūq̄ꝫ aliꝰ. Nonne locꝰ iste licitus est omnibꝫ. Et ecce ego vadam illuc. ⁊ probabo ibi nidū meū. qꝛ vtil' locus est: vt dixisti. Et si veniens maritꝰ tuus: voluerit me inde repellere. resistam ei: cū non sit ei locꝰ ꝓprius. nec illū possidebit a suis parētibꝰ. nec in ip̄o habeat maioris iuris q̄ꝫ ego. Dixit ei mlier Etiam ego scio: qꝛ veꝝ dicis. Uerūtamen elegi te ad locū illum: vt semper inter nos maneat pax ⁊ dilectio. Et si venires absq̄ꝫ beneplacito mariti mei: oriret scandalū inter nos. cū ꝓmisi viro meo nemini illō dicere.

¶ Ait auis Uere dicis amice. et in vobis confido bene. Sed indica mihi qualem modū accipiam vt sit hoc cū consentu mariti tui Ait ad eā mulier: Cōsulo tibi. Uade ad eū: quasi ignorans negociū hoc. et dic ei. Scito charissime ꝙ contigit mihi nuper ire per quendaꝫ locū quē exploraui eē bonū ⁊ vtilē. ⁊ nullus ē. bi habitās ⁊ ꝓpono ibi meum habitaculū. vis ne mecū illic transferri. cū ibi sint multa piscamina. Et scio bene. ꝙ ipse tunc dicet tibi. qm ip̄e prouiderit locū illū prius q̄ꝫ tu. Et cū dixerit hoc: tūc dic ei. Ergo dignius est te esse ibi q̄ꝫ me. Sed rogo vt tibi placeat me ibi esse tecum. qꝛ nūq̄ꝫ aliquod importunum a me percipies. Sed vtilis ero tibi socius ⁊ amicꝰ. fecit itaq̄ꝫ

Capitulum XVI

auis illa: & iuit ad maritū huius. mulier vero iuit ad quendam lacum: & cepit duos pisces. tulitq; marito suo dicens. Ecce sunt pisces de quibus tibi dixi. et inuenit auem illā cum marito suo. Que cum reuelasset et de loco dixisset: placuit marito: vt cum eo habitaret. Et interrogauit maritus mulierem. an ei placeret. Respondit mulier: volens se simulare quasi non vellet vt auis illa cum eis habitaret: vt non perciperet maritus eius q; reuelasset illi secretū. Et ait. Nos sole elegimus nobis locum illum: quia non ē ibi strepitus auium atq; animalium. Et si permiseritis hanc auem ibi esse: timeo: ne alia turba auium veniat cum ea. et sic nobis locum exinde expediat dimittere. Dixit maritus Verum dicitis. tamen confide in hac aue: et dilige ipsam. q; spero nos ab ea in futuro accipere auxilium et vigorem contra aduersarios nostros. ne superuenientes nobis alicaues vexent et molestent nos. iniuriasq; multas inferendo nostris pullis. Quapropter nobis bonum ē ac perutile habere nobiscum: siue in nostra societate admittere hanc auem. et forsan nobis prestabit auxilium tempore necessitatis. et non debemus confidere in nostra potentia. Nam licet ceteris auibus potentiores sumus: tamen sepe debilior cum ceterorum adiutorio fortiorem superat vt patet de lupo q̄dā. quem superauerunt murilegi et ipsum necauerunt. quia eis aduersabatur. Dixit mulier. Quomodo fuit. Inquit maritus eius.

¶ Dicitur q; pristinis temporibus fuit magna congregatio luporum. et bec erat circa littus maris in quodam deserto et inepto loco hominibus. inter quos lupos erat vn⁹ magis annosus q̄ alij. et exinde magis presumptuosus in omnibus rebus: q̄ socij sui. et prealijs voluit honorari et vereri Quadam vero die contigit: vt famam sibi acquireret inter socios: iuit venatum ad capiēdū q̄d delicati in quodam monte: vbi erat

Capitulum XVI

multitudo ferarum ⁊ animaliū. Erat aūt mons ille reclusus vndiq; vt nō possent inde animalia egressum habere. ¶ Et cū manerēt ille fere pacifice ⁊ quiete in monte illo in quo erat etiā magna turba cattoꝝ inter aliqua animalia degentes. qui regem habebant. Supuenit illis iste lupus. ⁊ cum ibi videret multitudinē ferarū ⁊ animaliū p̄ sui venatione. ⁊ quia nullum inde haberent egressum. ⁊ fugam. traxit ibi morā p̄ plibus diebus Capiebat autem singulis diebus de illis animalibꝫ qñ volebat ⁊ deuorabat Et factum est hoc molestū valde cattis qui omnes ad suū regem congregati inierunt consiliū vt valerent a lupo reddere se tranquillos. Erant aūt tres catti ingeniosi et sensati quibus vocatis a suo rege egit cū eis consilium.

¶ Et interrogans rex primum dixit ei. quod est tuum consiliū super processu huiꝰ lupi. qui tanta iam nobis molesta egit ⁊ dissipauit ⁊ lesit plures de populo nostro. Dixit cattus nullum habemus consilium nisi sperare in domino semper. quia non possumus esse existere Et interrogatus secundus dixit. meū consiliū est. q̄ de loco isto recedemus ⁊ queramus nobis aliū locum: forte eī ibi veniemus locū bonū ⁊ vtilem cū bonis pascuis. quia in maxima peste sumꝰ hic. Quid ergo sumus hic expectātes quousq; moriemur. Et interrogatus tercius dixit meū consiliū est vt hic p̄maneamꝰ neq; nostra habitacula relinquamus p̄ter ista. Sed consulo vnū quod si fecerimꝰ spero illud a nobis superari ⁊ nos ad primū statum nostre pacis redituros. ait rex. Quod est Ait ille apponamus curam erga lupum quando venatus fuerit aliquod p̄o suo cibo. ⁊ illud in aliq̄ locū portauerit ad comedendū. ⁊ exurgentes rex ⁊ ego ⁊ plures alij potētes de nr̄o exercitu. eamꝰ aduersus eū. quasi querentes eius esce residua. Et cū securū se reddiderit de nobis exurgam super ip̄m ⁊ fodam oculos eius. deinde quilibet nostrū cum non poterit se defendere exurgat aduersus eum. ⁊ q̄ potest agat. mori aūt vnū vt̄ duos ex nobis non debet illud graua. e liberabimus enim omnes amicos nostros ab omni tribulatione. feceruntq; ita.

Capitulum XVI

¶ Et factũ est die quadam cũ venatus fuisset lupus aliqd̃ pro suo cibo. ⁊ ip̃m in qd̃/
dam excelsuz saxũ portasset. cõgregauit ad se rex cattoꝝ sui exercitus bellicosos. ⁊ iuerẽt
post eum. Et cũ ꝑuenissent ad ip̃m. exurgẽs super ip̃m cattus cõsiliarius regis. fodit
eius oculos Et accedens rex detrũcauit eius caudam dentib9. deinde vero singl̃i eoꝝ
super exurgentes. ip̃m ad mortem vulnerauerũt ¶ Porro induxi tibi hãc ꝑabolã
mi vxor vt ꝯsideres. qm̃ non est nob̃ nostra potentia sufficiens sine aliquo potenti so
cio ⁊ legali quare querimus hanc auem nobis in socium. Et audiens hoc vxor in a/
nimo suo gauisa est. ⁊ placuit sibi qd̃ de suo marito audiuerat. Surrexerũt itaq̃ vir
⁊ mulier. ⁊ altera auis socia ip̃aꝝ. ⁊ venientes ad illũ locũ aptauerũt sibi nidum suuz
altera quoq̃ auis edidit suuz niduz circa niduz eoꝝ Uiuebãt autẽ ibi affluenter ex ha
bundantia aquarũ herbaꝝ ⁊ pisciũ. diligentes se inuicem ⁊ sibi fedus fidelitatis con
traxerũt. Erat aũt dilectio q̃ versabat̃ inter auem ⁊ mulierẽ. ad auẽ extramã fidelior q̃
extranee auis ad sociũ ⁊ sociã. In ꝓcessu vero tp̃is exiccato vno illoꝝ riuorum defecit
piscamen. Et videns hoc auis mosan socia mulieris meditata est in corde suo dicens
Quãuis fedus amicoꝝ ⁊ socioꝝ sit grande ⁊ quilibet teneatur obs̃uare. magis tñ rene
tur suam personam cõs̃uare. d̃r q̃ sibi fedus rũpit. minime alteri obs̃uabit. Et q̃ futura
non preuidet incidet in foueã quã non estimauit volens euadere ⁊ non potest. Socie
tas vero haꝝ ambarũ auiũ meaꝝ sociaꝝ mihi nocebit cũ deficiat esca. ⁊ adhuc forte de
loco me expellent. Et ego quidẽ iaz adhesi huic loco de quo segregari non potero Nõ
ergo viam habeo aliã nisi vt occidaz eas. ⁊ remanebo salua in loco solo absq̃ molestia
socioꝝ ⁊ stimulatione ꝑticipum ⁊ prius quidem expedit mihi virũ occidere. deinde in
ueniã modũ necandi eius vxorem. q̃a fatui est cordis ⁊ ꝯfidit in me Aut forsitan insti
gabo mulierem vt nucutum interficiat postea facilius interficiam vxorem. Post hoc
vero accessit ad mulierẽ quasi tristis ⁊ mesta. dixit ad eã mulier. Quare video te sic tri
stem. Cui respondẽs ait. Non tristor nisi ex diffortunijs tp̃m ⁊ aeris ꝑuersione. Sz
mosan auis non cessauit tristari. Et ait ad eam mulier. Uideo tibi aliqd̃ subuenisse d̃
quo tristaris. ait illa ita est. sed non est nisi ꝓ te. verũ tamen si meo ꝯsilio ꝯsenseris esti
mo te de hac tribulatõe euadere. dixit mulier. Quid est illud Inq̃t mosan licet in nr̃a
creatione sim⁹ extranei. Tñ frẽs in societate nostra sum[illegible]. q̃ melior est nobis q̃ infini/
te ꝑentele. plerũq̃ sunt fratres inimicantes sibi inuicẽ ⁊ contra se inuicem agentes qd̃
durius est ferro. ⁊ peius veneno. ⁊ dicitur ꝙ qui caret fratre. caret inimico Et qui caret
consanguineo caret inuidente. Ego aũt dirigo te ad vnũ qd̃ erit tibi vtile. Et q̃uis sit
difficile vt illud valeas attemptare. cum tibi dixero. est tamen valde facile in oculis me
is. cũ considero periculuz eius aduersus te. Et propterea exaudi consiliũ meum. ⁊ in
clina aurem tuam vt facias qd̃ tibi dico. nec queras a me quare. donec illud ꝑfeceris.
Ait mulier ad eam. Dixisti mihi iam vrebuz de cui⁹ timui auditu ⁊ obstupui. nec scio
quid est. Estimo tñ illud esse ꝓ mei nece. sz facilis mihi erit mors ꝓ tui amore. dic ergo
petitõem tuam. Dicit̃ em̃ ꝙ q̃cunq̃ suam animaz non tradit morti pro eius socio qui
melior est prole ⁊ fratribus. est in oculis dei peior duris sceleratis et preuaricatoribus
Dixit auis Meũ consiliũ est vt occidas maritũ tuũ ⁊ te reddas tranquillũ ab eo. ac ꝑ
hoc tibi salus erit ⁊ pax ⁊ mihi tecũ. nec a me queras causam. donec illud feceris Nisi
em̃ res esset valde bona non tibi ꝯsulerem. Et si hoc fecisses mox tibi dicerem nec dole
as nec tristeris sup̃ marito tuo: dabo tibi em̃ aliũ meliorem ip̃o. qui erit nobis in hoc
loco socius. ⁊ custodiet ⁊ diliget te. ⁊ semper amor inter te ⁊ me permanebit. Scias q̃z
nisi meum adimpleueris consilium. accidet tibi vltimo quod accidit muri nolenti cõ
sentire vtili sibi prestito consilio. Dixit mulier quomodo fuit. Inquit auis.

Capitulū XVI

¶ Dicitur fuisse in quodā loco solitario p̄optuariū in quo cum multi essent mures dissipantes z molestātes bona patrisfamilias q̄ accepit quoddā animal qđ assimilabatur cani. z inimicabat muribus vt eos de domo exterminaret inter q̄s quidem erat vnus mus maior alijs z fortior Et videns hic mus qđ fecerat paterfamilias sciuit q̄ nam non posset p̄manere in domo. p̄oter illud animal. z accedēs ad illū ait ei. Scio inq̄ p̄onus domus non introduxit te huc nisi ad interficiendū me. Sed ego veni vt tuā habeā societatem. q̄a noui tua ingenia. z volo tibi cohabitare. dixit ei animal Intellexi q̄dam verba tua z volo te securū reddere. z tibi p̄mitto pacem obſuare. nostivero q̄m meus p̄onus. posuit me custodem sue dom⁹ vt nihil sibi aduenīat nocumenti a te. z a tuis socijs. nec me decet in hoc eius intentōez defraudare. Et p̄pter hoc nō offendas p̄onum meū sed potius p̄cura tibi māsionem aliā vtilem z egredere de ista q̄ si hoc non feceris. non est mihi culpa. si te offendam Non em̄ mihi licet contra venire mandato p̄oni mei. dixit ei mus. Ego p̄ius te rogaze inchoaui super hoc z hūiliaui me tibi p̄pter hanc petitōem. Non igit decet te meā petitōez denegare. ait illud animal verū decet me tuā sequi pacem z dilectōez. Sed q̄modo potero tibi hoc obſuare cum tui socij dissipāt bona mei p̄oni. si fuero seui rebellis nō defendēs sua bona de manibus vestris interficiet me. p̄testor ergo tibi vt p̄eſues p̄sonam tuam a me. z recede de hac domo vsq̄ ad tres dies quib⁹ poteris aliā tibi p̄uidere mansionē. postea ſo tui p̄sequar societatem. dixit ad eum mus. Est mihi graue meum relinquere habitaculum et nullo modo p̄pono recedere. sed me a te toto posse p̄seruabo. Altera vero die exiuit mus de cauerna vt quereret aliq̄ p̄ sui esca. et videns ipsum hoc animal nec curauit de eo. Nec motum est contra ipsum murem donec terminus dierum compleret. Et cuz videret mus quia non apponeret curam quomodo ipsum offenderet z molestaret

Capitulū XVI

seductum est cor suū. z nullatenus ipm amplꝰ timebat z cepit cū eo ꝺuersari. nec se ab eo prefuauit. Cōsumatus igit tribus diebꝫ exiuit mus more solito ambulās ꝓ locum Animal ꝯo latebat in quodā loco domꝰ. z sentiēs strepitū peduz muris. insurrexit ad uersus eum. z ipsum deuorauit.

Adduxi tibi ꝯo hanc ꝓabolam. vt scias. qm nō decet virū intelligentē ꝓsiliuz sui amici infringere. nec illiꝰ correctōez refutare.

¶ Dicitur em q verbū ꝓsulentis z si difficile sit. sil'at medicine. q cuis sit amara: tm liberat a lāguore. Quapropter meū neq refutes ꝓsiliū. ne decipiaris tuo corde. pmittes viuere tuū maritū ꝗa maximū exemplū ꝓcipies nocumentū. Nā si ipm occideꝛs dabo tibi maritū meliorē ipo. Et audiens hoc mulier ꝓterrita est a verbo eius. z non minus desiderauit hre maritū nouū z ait ad eā. Aduerti quippe verba tua. z credo tuū cōsilium esse fidele. z signū tue dilectōis erga me. ꝗa sentio meū cor erga tui dilectoz ꝓpletum. Et nosco q ꝓsiliū vtile mihi cōtulisti Et etiā si non esset bonū ꝓ me. ꝛ pcm vtiq vellez illud adimplere amore tui. verūtn quō potero meū mbritū occidere. cuz non sit mihi hoc possibile. Ait ad eaz mosan indicabo tibi modū quo valebis hoc facere. Ait illa dic g Rūdit ei Scio ꝗdam riuū in quodā loco. vbi est mltitudo pisciū vbi piscari solent piscatores. Qui cū piscari intendūt magnū piscem. hnt lignū acutū extractq ꝓ te: introducētes illud a capite vsq ad caudam piscis. Et scio te melius posse apportare de hmōi piscibus q ego. Accipe ergo vnū de illis z ꝓice illū in locū. vbi comedit maritus tuus vt illum trāsglutiēs gutture suo z morietur. Fecit itaq mulier sicut sibi illa consulerat. Et accipiens vnū de piscibus illis cū ligno. ꝓiecit añ maritū suū. ꝗ cum illum trāsgluciset mortuus est. Remansit itaq mosam cū muliere plibus diebus. cōferens ei bonorem z dilectiōem. postea vero recordata mulier qō sibi ꝓmiserat mosam sibi dare nouellū z iuuenem maritū. petijt ei vt sibi procuraret.

Capitulum XVII

¶ Et pambulãs auis illa iuxta flumẽ. obuiauit cuidã vulpi. Cui ait. habeo vnã auez pinguẽ: quã intẽdo seducere: vt veniat ad te. tu quoqꝫ latẽs sub saxo: deuorabis eã Et fecit ita vulpis. Et stabat retro saxũ. expectãs auẽ. Et rediẽs auis ad mlierẽ: dixit. Inueni quẽdã sociũ: cui relatũ a me de tuo decore ⁊ intellectu: placet sibi te ducere in vxorez Surge et eam⁹. ⁊ placuit vxori. ⁊ iuit cũ ea vsqꝫ ad saxũ. Et insurgẽs subito vulpes rapuit eã: ⁊ deuorauit: ⁊ redijt auis ad suum locũ

¶ Capl'm xvii. est de hoie q̃ p̃stat alijs cõsiliũ: sibi autem nullum potest prestare.

Inquit rex dilles sẽdebar suo philosopho Intellexi pabolã tuã sup his q̃ mihi dixisti. Nũc vero da mihi parabolã de hoie: q̃ alijs p̃stat auxiliũ: sibi aũt nõ. Inq̃t Sendebar

Erat q̃dã colũba habẽs nidũ in excelsa arbore ita q̃ magno labore escaz ad arborẽ portabat Et cũ pduceret suos pullos: aggrediebat eã vulpes. stãs iuxta arborẽ. ⁊ pterrẽs eã minatõib⁹: donec ei suos pullos eijciebat. ꝓpt cõseruatõem sue vite. Qd̃ vidẽs q̃daz passer stãs cõtra eã in ramo arboris: accessit ad colũbã dicẽs. Cõsulo tibi q̃ qñ reuenit ille ⁊ infert tibi talia. rñdez fac posse tuũ: ⁊ si laboraueris ascẽdere ad me: stati eos deuorãs volabo. Et abijt passer in viã suã. Post hoc redijt vulpes. clamãs cõtra colũbam more solito. Cui rñdebat colũba verbũ qd̃ sibi passer cõsuluerat. Ait ad eã vulpes Si annũciaueris mihi illũ q̃ tibi hoc cõsuluit: dimittã pullos tuos. Dixit colũba Scias q̃ passer q̃ stat cõtra littus flumĩs mihi hoc consuluit Et relicta colũba iuit vulpes ad passerẽ. ⁊ ait. Qñ te ventus inuadit: vbi reponis caput tuũ Et ait passer. sub sinistro latere Et qñ pcutit te in facie tua vbi ponis tũc caput tuũ. At ille: ad mea posteriora Ait vulpes. qñ venti te ex oĩ parte inuadũt. vbi tũc ponis caput tuũ. Ait passer Sub alis meis. Ait vulpes Qũo potes hoc facere. Estimo te nõ verꝫ dicere. ⁊ si hoc scis facere: silem tibi nõ vidi. Et tũc passer volẽs ei hoc oñdere: reclinauit suũ caput sub alis. quẽ vulpes rapuit dicẽs. sciuisti colũe p̃stare cõsiliũ: ⁊ nõ tibi ñpi. ⁊ deuorauit eũ

¶ Explicit liber parabolaꝝ antiquoꝝ sapientum

MLS 2/Nov. 49 (1st issue)

1803

Bidpai. Arabic version. Kalilah wa-Dimnah. Latin.

Incun.
X
.B566
Rosenwald
Coll.

GretagMacbeth™ ColorChecker Color Rendition Chart
inches
centimeters
D50 Illuminant, 2 degree observer
Density
Golden Thread
Colors by Munsell Color Services Lab
Dr. Williams